NEWROZ

Aylık Siyasal-Kültürel Dergi
Sayı-3 Kasım 91 Fiyatı: 5000 TL (KDV dahil)

WÊ OKTOBR BIJÎ!..

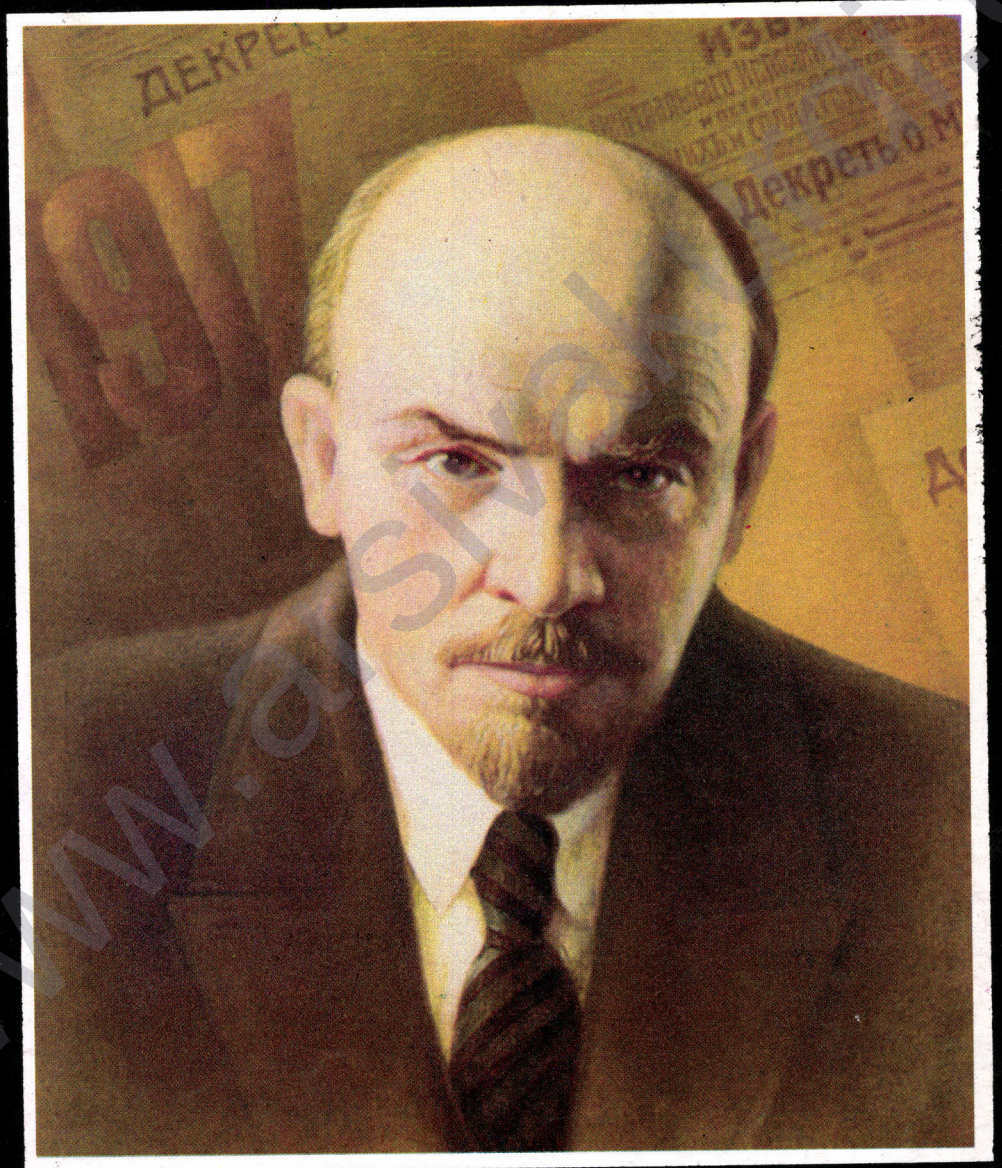

TC'NİN KANLI ELLERİ...

www.askarinet.org

NEWROZ

AYLIK SİYASAL - KÜLTÜREL DERGİ

Newroz Yayıncılık
Sahibi:
Hüseyin ALATAŞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Celal ALBAYRAK

Yönetim Yeri :
Kemalpaşa Mah. Selimpaşa Sok
No. 54 Kat. 3 Aksaray/İST.
Tel: 511 22 83

Diyarbakır İrtibat Bürosu:
Mehmet Keşli
Nusret Korkmaz
İnönü Cad. Kahraman İşhanı
Kat. 2/15 DİYARBAKIR
Tel: 47374

Adıyaman İrtibat Bürosu:
Ali Gökkaya
Ulucami Mah. Gölbaşı Cad.
Korunanlar Pasajı No. P/25
ADIYAMAN

Malatya İritbat Bürosu:
Ali Temel
Hamidiye Mah. Nasuhi Cad.
İnan İşhanı Kat. 2 No: 69
MALATYA

İsviçre Temsilciliği:
Abuzer Kılıç
Fribourg Str - 180
3008 Bern SCHWEİZ

Almanya Temsilciliği:
Mehmet Durmuş
Luisen Str. 26 4150 KRFELD
Tel : 2151 - 312448 ALMANYA

Baskı: Aydınlar Matbaası

Dağıtım : Hür-Basım Dağıtım A.Ş.

Banka Hesap No:
Hüseyin Alataş adına
Türkiye İş Bankası Aksaray Şubesi
Yurt İçi: 10100-300 975165
Yurt Dışı Döviz Hesabı: 30100-9159

Abone Koşulları ve Birim Fiatları:
Yurt içi : Aylık birim fiatı 5000 TL
Altı aylık abone 25000 TL
Yılık abone 50000 TL
Yurt dışı:
Almanya 5 DM
Fransa 15 FF
İsviçre 5 SF
Yıllık abone Fiatı
Almanya 60 DM
Fransa 180FF
İsviçre 60 SF

İÇİNDEKİLER

Sunu 1
TC'nin Kanlı Elleri 2
Seçim ve Sonrası 3
Erbakan, Türkeş, Ecevit 6
Oy Hakkımız Yine Yok ! 7
Çıkmazdaki Konferans 8
Ekim Yaşayacak ! 10
Sınıf, Öz Örgütlenmesini Yaratmalıdır! 17
Kimlikler... Sınıflar... 18
Öğretmenlerin Sendikal Birliği 22
Kapitalizm ve Gençlik 24
Akcadağ Öğretmen Lisesinde Faşist Baskılar 25
Oyunlara Karşı Durmak... 26
Ulusal ve Dini Azınlıklar 28
Direnmek Yaşamaktır ! 31
Ulusal Kültüre Bakış 36
Ulusal Sorun, Ulusal Bağımsızlık ve Örgütlenme -II- 38
Sesli Düşünceler 49
Onurumuzla Oynanmasına İzin Vermeyeceğiz! 50
İşçi Sınıfının Sendikal ve Politik Mücadelesi -I 52
Jı Bo Bîranina Şair û Nivîskare Mezin Seydaye Cigerxwîn 62
Zmanê Kurdî 63
Kenokên Kurdî 66
Folklora Kurdî 67
Eliyê Hemê 69

www.arsivakurdi.org

SUNU

Biraz gecikmeli de olsa, yine sizlerleyiz. Gecikmemizin iki nedeni var. İlki, seçimin gündemde olmasıydı. Enerjimizi seçim çalışmalarına kaydımak zorunda kaldık. Adıyaman, Antep'de bağımsız aday çıkarmanın ön çalışmaları yapıldı. Ancak seçim politikamıza denk (ortak adayları) bir atmosferle karşılaşamadık. Yanlızca NEWROZ destekli bir aday çıkarmayı ise doğru bulmadık.Bu anlamda,Diyarbakır'da İ. Aksoy'u, istanbulda ise Devrimci Seçim Blok'unun desteklediği 4 bağımsız adayın seçim çalışmalarına omuz vermeye çalıştık.

İkinci nedene gelince, seçim sonrası sizlere kısada olsa bir değerlendirme sunmaktı. Bunu sayfalarımızda bulucaksınız. Ancak, vurgulamak gerekiyor: Seçim ve sonrasına ilişkin daha geniş değerlendirme ve politik perspektiflere 4. sayımızda yer vereceğiz. Özellikle önümüzdeki süreçteki seçimlere, bir Blok Partisi, (Cephe Partisi'de denebilir) ile girmenin bir çok zorunlulukları ortaya çıkmış ve bu gerçeği bir çok siyasi çevre benimsemiştir. Bunu n somut bir gerçekliğe ulaşması için düşünsel ve pratik görevlere ilişkin yaklaşımları birlikte yaratalım istiyoruz.

Yine cezaevleri... İki tutuklunun firarını zırh edinen Adalet Bakanı devrimcilere adalet'ini bahşetmeyi Eskişehir hücre tip cezaevine zorla doldurmakla yerine getiriyor. "Onlar, eğer tuttukları yolu bırakırlarsa bizimde yaklaşımımız farklı olur" diyerek adalet anlayışının çıplak yüzünü gösteriyor. "Teslim olun" çağrısı yapıyor tutsaklara.125. madde'den tutsak durumda olanlara gösterilen "Siz Kürt devrimcileri bırakamayız" mantığı, bayağılığını yeni sürgünlerde ve teslim alma çağrılarıyla süreceğe benziyor.

Ülkemizdeki kontrgerila eylemleri devam ediyor. Onlarca insanımızı katletmeye devam ediyorlar. Diğer yandan, Metropol kentlerde veya Kürtlerin yoğun olduğu batı kentlerinde "Kürtleri yıldırma operasyonları" sürdürülüyor, Irkçı - şöven politikalar bir üst düzeye çıkarılıyor. Adana'da, İzmir'de vb. Kürtler taciz ediliyor. Irkçı-şöven rüzgarı estiriliyor. Emekçi Türk halkıyla Kürtler karşı karşıya getirilmeye çalışılıyor.

Yeni eğitim yılının başladığı şu günlerde ülkemiz gençliğinin yüz yüze olduğu baskı, terör ve şöven eğitim çarkı çalışır durumda yine. Gençlerimizin demokratik, akedemik sorunlarının yanı sıra kendi ulusal kültür ve değerleriyle eğitim görme istemleri canalıcı durumda. Ülkemiz gençiliği bu anlamda da mücadele etmekte yüz yüzedir.

2. Sayımızda "dava" hanemiz dahada arttı. Bu defa, dava açılmayan yazı sayımız epey ce azdı. Dergimizin sahibi, Yazı İşleri Müdürü ve yazarlarıyla yargılanmada sanırız, DGM'de bir rekora ulaştık.Bu rekoru, bundan sonrada NEWROZ'a vermeyi sürdüreceklerini biliyoruz. Toplatmalar, davalar nedeniyle okurlar a ulaşmada ve maddi konuda sıkıntıya düşüyorsakda, bunlar bize "meyve veren ağacı taşlarlar" halk deyimini hatırlatıyor ve doğru çizgide olduğumuzu işaret etmeye yarıyor. NEWROZ, alması gereken tutumları almaya ve doğru bulunduğu hatta yürümeye devam edecektir, okurlarımızın bunu bildiğini düşünüyor ve NEWROZ'la bütünleşmenin önüne çıkacak engelleri aşacaklarına inanıyoruz.

2. sayımızdaki yazılara değişik kesimlerden farklı tepkiler aldık. Ancak, altını çizerek belirtelim, sayfalarımızda farklı düşünce ve bakış açılarına yer vermemizi anlayamayan tepkileri doğru bulmuyoruz. Düşünce üretimi, hele daha ileri bir ideolojik-politik üretimden söz ediliyor,bunun günümüzde olmazsa olmaz olduğunu biliyorsak farklı yorumlara ve düşünce üretimlerine daha tahammüllü olabilmeyi becerebilmeliyiz. NEWROZ,bu anlayışla hareket etmeyi sürdürecek.

Yeni sayımızda buluşmak dileğiyle....

T. C'nin KANLI ELLERİ...

Necla GERÇEK

T.C.'nin elleri kanlı. Halkımızın kanını döküp, ellerine, kan üstüne kan bulaştırıyor. Kirli ellerini yıkamaya hiçmi hiç niyeti yok.

T.C'nin niteliği bu. Eski tarihlerden kalma. Koçgirilerden, Piran'dan, Hizzan, Zilan, Ağrı ve Dersim'den bugüne ulaştı. Kasrı Şirin'den, Lozan'dan geliyor. Diyarbakır zindanları ve sokaklarından Botan'a, Botan'dan ülkezimizin tüm Kuzeyine yayılan T.C'nin haksız, kirli savaş vahşeti, son yıllarda Güney Kürdistan'a yöneldi.

Bir, iki, üç, dört derken; yine "Sınır Ötesi Harekat"....! Yine napalım yüklü uçaklar Güney Kürdistan'ın 60 km derinliklerine sorti yapıyor. Topraklarımıza, köylerimize ve masum halkımızın üzerine ateş yağdırıyor. Kürt olmaktan başka "suçları" olmayan 12 köylünün öldürüldüğü (şimdilik) anlaşılıyor. 8 köy (Barzan, Rezan, Baliga, Boraving, Spindar, Konomij ve Bawerke) bombardımanlarla harabeye çevriliyor. T.C'nin Özel Kolordusu, Dağ Komandoları, Özel Timleri ve paralı askerleri (korucular) "sınır ötesi" ne geçip operasyonlar düzenleniyor; 30 km Güneye inip, oradaki topraklarımızıbir kere daha çiğniyorlar.

Bu vahşeti şiddetle protesto ediyoruz. Bu insanlık dışı, ahlak dışı, hukuk dışı çirkef bir savaş yöntemidir. İnsanlık bunun karşısında sessiz kalmamalıdır.

Tepkisizlik T.C'yi yüreklendiriyor. Senaryolarını ve planlarını uygulamak için ortam yaratmaya çalışıyor ve kamuoyu tepkisizliği kendisini cesaretlendiriyor. Biline ki, TC, G. Kürdistan'da Saddam'ın yerini almak istiyor. Böyle giderse gelecekte, ve Halepçelerde, yeni Halepçeleri T.C yaratacaktır. Çünkü T.C'nin planlarının ilk sırasında, G. Kürdistan'ı boydan boya çiğnemek ve halkımızın o parçadaki mücadelesini ezmek vardır. Saddam'ın G. Kürdsitan'da kuramadığı otoriteyi kendisi sağlamak istiyor. Senaryonun ikinci, üçüncü ağızlardan seslendirilmesine göre, Güneyde TC ordusu eliyle hakim kılınacak otorite, kimi ödünler karşılığında Saddam'a devredilecektir. Bu planın ilk halksıdır.

İkinci olasılık ise Musul ve Kerkük'e kadar uzanan bir işgal ve ilhak planıdır. T.C'nin en üst katlarında tartışılan ve fakat açıkça seslendirilmeyen senaryonun böyle bir yönü de var. G. Kürdistan'ın işgali iki nedenle T.C'nin iştahını kabartıyor.

• Güneyde oluşturulacak olası otonom veya bağımsız bir Kürdistan yönetimi T.C'yi korkutuyor. Korkutuyor çünkü, halkımızın bir bölümünün kendi egemenlik hakkını kısmen veya tamamen kendi ellerine alması Kuzeydeki parçasını derinden etkileyecektir. Kuzeydeki kurtuluş mücadelesinin boyutları büyüyecek ve T.C'nin asıl korkulu rüyası açıkça karşısına dikilecektir. Onun için T.C, korkulu rüyasının gerçeğe dönüşmesini şimdiden engellemek istiyor. Çünkü, içeriği giderek derinleşecek olan otonom bir yönetime sahip G. Kürdistan olgusu güncel bir sorun. T.C.'nin ise otonom bir Güney Kürdistan'a bile tahammülü yok. O'nu doğmadan boğmak istiyor. Asıl bu nedenlerdir ki, sık sık "sınır ötesi harekat" düzenliyor. Daha kapsamlı saldırılarına zemin hazırlıyor.

• Öteden beri Musul-Kerkük petrolleri T.C'nin ilgi alanı içerisindedir. Kürdistan'ın bu önemli zenginlik kaynaklarına sahip olmak ve sömürü alanını Musul - Kerkük'e kadar genişletmek istiyor.

Son yıllarda T.C ordusu, sık sık Güneye yönelik saldırı denemelerinde bulunuyor. Güneydeki Ulusal Hareketi boğabileceğine, en azından onlarca yıllık bir süre için sessizliğe gömebileceğine inanırsa ve çeşitli bahanelerle başvurduğu "sınır ötesi hareket" larına Ortadoğu ve Dünya halklarını alıştırırsa Güney Kürdistan'ı işgal edecek ve Bölgede yeni bir savaş başlatabilecektir. Daha geniş bir alanda halkımızın kanlarına ellerini bulamak isteyecektir. Görünen o ki T.C, ordusunu Güneye salıp, ilk hedef olarak, Saddam'a dikensiz gül bahçesi sunmak istiyor.

TÜRK İŞÇİ VE EMEKÇİLERİ : BU SUÇA ORTAK OLMAYIN

Halkımız, T.C'nin sözünü ettiğimiz amaçlarını ve planlarını biliyor. Bu planları boşa çıkarmak; daha geniş kapsamlı, daha kirli ve daha kanlı bir savaş tehlikesini önlemek için üzerine düşeni yapacaktır. En başta Türk, Acem ve Arap halklarından, sonrada tüm dünya halklarından T.C'nin bu kirli savaşı ve planları karşısında aktif tutumlar almalarını ve kendisine destek olmalarını bekliyor. T.C'nin Ülkemizde sürdürdüğü savaşa ve işgal planlarına karşı çıkılmalıdır. Bunu en başta Türk halkı yapmalıdır. Türk halkı kendi devletinin, burjuvazisinin ve Generallerinin suç ortağı olmayı kabul etmemelidir. "Demokrasiyi askıya alsınlar, her yeri yakıp yıkalım ve bu işi bitirelim" diyen gözü dönmüş asker kafalarının düşündüklerini uygulama izni Türk halkından çıkmamalıdır.

Türk halkı, Kürt halkına karşı sürdürülen savaşa karşı çıkmalıdır. Çünkü, Kürdistan'da ölüme gönderilenler Efe Özal'lar değil, senin çocuklarındır. Kürt halkının başına atılan bomba, Kürtlere sıkılan her kurşun onca savaş araçları ve gereci, için harcanan paralar; Özel Kolordulara, Özel Tim'lere ve Koruculara verilen maaşlar senin aşından ekmeğinden kesiliyor. Subaylar işsiz kalmasın diye, devlet bütçesinden aldıkları pay durmadan artsın diye savaş kışkırtıcılığı yapılıyor. Senin bundan hiçbir çıkarın olamaz.

Savaş aygıtlarını engellemedikçe; Türk halkı da özgürlüğü ve demokrasiyi asla göremeyecektir.

Tüm bu nedenlerle Türk halkı, bugünü ve geleceği için T.C'nin halkımıza karşı sürdürdüğü savaşa ve kirli planlara karşı çıkmalıdır, tepki göstermelidir.

SEÇİM VE SONRASI

Erken genel seçimler, göründüğü kadarıyla, Türkiye'yi daha derin bir istikrarsızlık sürecine sokmuş bulunuyor. ANAP iktidarı düştü, yerine geleceği söylenen Demirel Hükümeti daha kuruluş aşamasındayken kendisine ömür biçiliyor. İkinci ANAP dönemiyle içerisine girilen istikrarsızlık derinleşerek devam edeceğe benziyor.

İstikrarsızlığın iki ana nedeni var: Biri öznel diğeri ise nesneldir. Olası gelişmelerin gerçeğe yakın bir yorumunu yapabilmek için, sorunun nesnel yanına öncelik vermekte yarar var.

Bir defa, Türk ekonomisi işbirlikçi tekelci karekterinden dolayı yapısal bir bozukluk arzetmekte ve bitiviye istikrarsızlık doğurmaktadır. 1976 ve sonrası, Türk işbirlikçi - Tekelciliğinin en bunalımlı sürecinin yaşadığı yıllardır. O kadar ki, 80 öncesinin son Demirel Hükümeti, bunalımdan çıkış için hazırladığı "istikrar paketinin" ancak çıplak zor yoluyla yürürlüğe sokulmasından başka çaresi olmayan bir derinlikteydi. 12 Eylül askeri faşist darbe ve diktatörlüğü bu kesitte gündeme geldi. Askeri diktatörlük, genel toplumsal varoluşun burjuva versiyonu dışındaki hemen tüm diğer sosyal dinamik ve iticileri tahrip etti. 83 seçimleriyle Özal liderliğindeki ANAP Hükümeti kurulduğunda, deyim yerindeyse siyasal planda dikensiz gül bahçesi devralmıştı. Gerek faşist diktatörlüğün bir memuru olarak, gerekse Konsey icazetli ANAP lideri ve Başbakan olan Özal, ustası Demirel'den kalma ekonomik politikayı sürdürmeye çalıştı.

Kimi alanlarda radikal reformlarla sistem içinde belli bir süre için istikrar sağlanabilirdi: Dış borçların kimi Latin Amerika ülkelerinin yaptığı gibi tek taraflı iptali ya da hiç değilse faiz ödemelirinin durdurulması, ana borcun da mal karşılığı ödenmesi veya çok uzun tastiklerle bağlanması; emperyalist askeri yükümlülüklerin kaldırılması ve bunun gerektirdiği mali külfetin bertaraf edilmesi, askeri harcamaların ihtiyaç sınırlarına çekilmesi; sanayi yatırımlarına yönelerek üretim artışı sağlanması, tarımın geliştirilmesi, karşılıklı yarar ilkesine uyan gerçek ihtiyaç sahibi ülkelerle ticari ilişkilerin geliştirilmesi, bankacılığın denetim altına alınması, işverenlerin vergi yüklerini artırılmasın vb.

Özal ne memurluğu ne de başkanlığı döneminde böylesine tedbirler almak bir yana sözkonusu alanların tümünde toplum çoğunluğunun zararına ve azınlıkta kalan büyük burjuva kesimlerinin yararına olacak mekanizmayı çalıştırdı. Anılan dönemde gerçek anlamda üretim ve yeniden üretim demek olan sanayi yatırımlarına, F - 16 projesi ve çevreye felaket yayan bir termik santral dışında girişilmedi. Bu yatırımların ise zararının yararından çok daha fazla olduğunu belirtmeye bile gerek yok.

Peki göreceli istikrar nasıl sağlandı? Herşeyden önce toplumun çalışmanın kesimlerinin susturulmasıyla ve bilinçi enflasyon politikasıyla onların gelirlerinin ceplerinden çıkarılıp alınmasıyla kimi alanlardaki altyapı iyileştirmeleri sonucu iç pazarı nispeten geliştirme yoluyla; TL'nin konvertibile edilerek ve yabancı sermayenin kayıtsız şartsız yatırım yapabilmelerinin önündeki tüm engellerin sorumsuzca kaldırılmasıyla sağlanabildi. Kuşkusuz bu yüzeysel tedbirlerin de bir sonu vardı ve yapısal istikrarsızlık orta yerde durduğuna göre kaçınılmaz olarak zuhur edecekti. Üstelik, sosyal varoluşun ve ilerleme dinamiklerinin tahribinin sözkonusu olduğu bir ortamda bunalım yeniden başgösterdi. Artık TC yönetimince, ekonominin tabiatı gereği ekonomi dışı zor şu veya bu dozda artırılarak yeni tedbirler almak gerekiyordu. ANAP o günkü konumuyla, ekonomi dışı zoru, ancak seçimle toplumsal destek alarak yapabilirdi ve bu destek arayışıyla ve diğer nedenler toplamı sonucunda seçim kararı aldı. Ama seçimler ANAP'ın düşüşüne yolaçtı. Sandıktan tek başına olmasa da birinci parti lideri olarak Demirel çıktı.

Demirel'in önünde ekonomik politika bakımından iki yol var. Ya başlangıçta sözünü ettiğimiz radikal çözümlere yönelir ki bu TÜSİAD önünde diz çökmüş Demirel'in yapacağı bir şey değil, ya da Özal gibi yüzeysel uğraşmalarla belli bir süre işi götürür; politik bunalımı da derinleştirir ve kaçınılmaz olarak erken genel seçim gündeme gelir.

Görülüyor ki Türkiye ekonomisinde yapısal bir bunalım var ve hiç bir burjuva çevre sistem içinde bile olsa, nispeten uzun bir vade için ekonomiyi istikrara sokacak radikal reformlara yönelme kararlılık ve cesaretinde değil. Dolayısıyla ekonomik yapısal bunalım ve politik istikrarsızlık, Türkiye'nin kaderi gibidir.

Herhangi bir yanlış anlaşılmaya yol vermemek bakımından şu noktanın altını çizmekte yarar var. Kapitalist bir sistem, kendi kendine çözülüp gitmez ve yerini daha ileri bir sosyal düzene bırakamaz. Sistem şu veya bu tedbirlerle ömrünü idame ettirir. Sosyal dinamikleri dumura uğratır, sosyal ilişkileri bozar, insan hümanizmasını sakatlar, birçok sosyal yara-

lara yol açar ama yine de kapitalizm olarak varlığını sürdürür. Bu saptama özellikle geri kalmış kapitalist ülkeler için böyledir. Dolayısıyla, ekonominin yapısal bozukluğundan ve yönetici sınıf temsilcilerinin radikal çözümsüzlüğünden sosyal devrim sonucuna ulaşmak doğru değil.

Zemin anlamındaki bu söylenenlerden sonra, istikrarsızlığın öznel nedenlerine değinebiliriz.

Öncelikle belirtmekte yarar var: Kimi burjuva aydınlarının iddia ettiği gibi, son genel seçimlerle "halkımız, partilere, bu işi birlikte yapın mesajını iltmiş" değil.

Seçimler her ne kadar toplumun siyasal bilincinin bir barometresi ise de, günümüzdeki iletişim teknolojisinin tutturduğu düzeyin fevkalade toplumsal bilinç çarpıtmasına yolaçtığınıvurgulamak gerekir. Partilere "birleşin" mesajını iletebilecek bir bilinçliliğin bugünkü türden bir siyasal tablo oluşturmayacağını söylemek için epey nedenlerimiz var. Bir defa sekiz yıllık ANAP zulmünün % 24; eski MC ve faşist dikta ikameli 24 Ocak kararlarının mimarı Demirel ve şurakasının % 27; her türlü gericiliğin yobazlık ve sivil faşizmin kutsal ittifakının % 17 dolayında toplumsal destek bulmuş olmasını, toplumun, birilerine mesaj iletecek kadar düzey tutturmuş bir toplumsal bilinç (ilerici anlamda) ifade ettiğini düşünmek yanlış olur. Kuşkusuz mevcut oy dağılımı bir toplumsal bilinci ifade ediyor. Ama bu, sağ, geri ve çarpıtılmış bilinçtir. Burjuva partiler işte bu çarptırılmış toplumsal bilinç üzerinde politika yapacaklardır.

Seçim sonuçları esas olarak bugünü ifade etmektedir. Yakın geleceğe ilişkin mesajlar da içerdiğini belirtmeliyiz. Bu anlam ve burdan hareketle seçim sonuçlarının neleri ifade ettiği üzerinde kısaca da olsa durmak gerekiyor. Sandıktan sağ, geri ve çarpıtılmış bir toplumsal bilincin çıktığını belirtmiştik. Bu sonuç yeni değil, 1950 genel seçimlerinden 1991 genel seçimlerine kadar Türkiye'de toplam on bir genel seçim yaşandı ve sonuçlar üç aşağı beş yukarı hep aynı tobloyu ortaya çıkarıyor: sağ oylar yüzde 60 - 70 arasında bir oranı hep koruyor. Sağ oylardaki % 10'luk gel-gitleri elbette önemli. : 10'luk oy kayması ise sadece üç genel seçimde yaşandı. 1960 darbesi sonrasındaki ilk genel seçimlerde (o günün özgün koşullarının etkisiyle) 1973'te 12 Mart darbesine tepki olarak, 1977'de birçok iç ve dış nedenlerin sonucu olarak % 10'luk oylar sosyal demokratlara verildi. Son seçimde de bu gelenek bozulmadı. Sağ partiler alabilecekleri oy oranının son limitine ulaştılar.

11 yıl aradan sonra da olsa, bu seçimde halkın 12 Eylül rejimini tasfiye etmesi beklentiler arasındaydı. Seçim sonuçları bu beklentilere tamıyla cevap vermedi. 12 Eylül rejiminden hesap soracak ciddi bir alternatif halka sunulamadı.

Seçimden en başarılı sonuçla çıkan hiç şüphesiz "Kutsal ittifaktır". Oylarını % 3-4 oranında artırdılar. Geçmişte Erbakan en fazla ve bir kere olmak üzere % 11 oranında oy almıştı.Türkeş'in aldığı en çok oy ise % 3 civarındaydı. Bu seçimde % 17 ye ulaştılar. Üstelikte Kürdistan'da umduklarını bulamamalarına rağmen...

SHP ve DSP genelde oy kaybetti. Alabilecekleri oy oranının en alt sınırına doğru indiler. İstanbul, İzmir, İzmit, Bursa, Adana gibi sanayi metropollerinde ağır yenilgiler aldılar. SHP'nin Kürdistan illerinin yarıdan fazlasında başarılı olması ise kendi başarısı değildir. SHP - HEP ittifakının bir sonucudur. Bu ise olgunun görüntü yönüdür.

Olgunun özü üzerinde ayrıca vurgu yapmak gerekiyor. Olgunun özü, ulusal bilincin sandığa yansımasıdır. Halkımız, şovenizmi en üst perdeden seslendirenlere oy vermemiş, güvensizliğini açıkça göstermiştir. İller ve seçmen haritası gözönünde bulundurulduğunda görülüyor ki, şovenizmden, 12 Eylül rejiminden ve devlet teröründen hesap sorma zeminleri ülkemizde oldukça güçlüdür. DYP ve ANAP'a verilen oylar hem çok fazla değil, hem de adayların yerel etkinlikleri sonucudur. Parti olarak ciddi bir oy potansiyelleri yoktur. RP, Erzurum, Elazığ ve Maraş dışında eski oy oranlarının gerisinde kaldı ve halkımızdan umduğu desteği alamadı. RP, MÇP ile ittifaka girince, Urfa, Bingöl, Van ve Diyarbakır - 2 gibi seçim bölgelerinde eski desteğini yitirdi. Türkeş'le ırkçılık yarışına giren Ecevit, Kürdistan'dan silindi. Ulusal bilinçle verilen oylar SHP - HEP ittifakına yöneldi.

Tam bu noktada, bu ittifaka, ve daha önemlisi, bu ittifakı devrimci tarzda savunanlara değinmemiz gerekiyor. Seçim sonuçları, bizim daha önce belirttiğimiz ve tüm siyasal gözlemlerle doğrulan bir gerçeği ülkemiz açısından netleştirdi: Halkımız düzen partilerinden kopma eğiliminedir. Bu eğilmi derinleştirmek göreviyle yüzyüze olan güçlerin tersi yöneltmeleri açık bir hatadır ve son seçimde bu, SHP'ye ülkemizde kan vermeye dönüşmüştür. "Halkımız SHP'ye değil, kendi adaylarına oy vermiştir" denebilir; doğrudur, ancak "niye SHP şemsiyesi?" sorusu ortadadır. Halkımız, tüm düzen partilerinden koparak,bu adaylarına bağımsız olarakda sahip çıkardı ve o şekildeki bir sahiplenme , çok daha anlamlı ve ülkemiz eğilimine uygun olacaktı. "Taktik işbirliği" gerçekleri ise hem objektif değildir (SHP böyle bir işbirliğinin adını bile anmazken!) hem de ülkemizdeki süreç, bir işbirliğini değil; burjuva partilerinin silinip süpürülmesini gerektiriyordu. Dolayısıyla, bin bir emekle ülkeden etkileri silinmiş devlet partilerine, sağ bir yönelimle ülkemizde meşuriyet kazandırma girişiminin vebali büyük olmuştur, olacaktır...

Ülkemizdeki ve Türkiye'deki bağımsız sosyalist, devrimci, yurtever adaylar oy anlamında başarılı olmadılar. Bu doğrudur. Ancak bir başka doğruyu, burjuvaziye ve devlete güvenilmeyeceğini, ondan kopulması gerektiği doğrusunu gösterdikleri için önemli bir işlevi yerine getirmişlerdir. Elbette bu işlevi yerine getiriş tarzında eksiklikler,amotörlükler vb. olmuştur. Tüm bağımsız ların aldığı toplam 32 bin oy (iptaller bir yana) devrimcilerin gerçek etki alanlarını göstermekten uzaktır. SP bile gerçek etkinliğini üzerinde bir oy toplamına sahiptir. Tüm bunlar, üzerinde düşünülecek veriler olmalıdır. Ancak iki kazanım vardır ve görmezlikten gelinemez: "Burjuva partilerine oy yok! "kampanyaları, devrimin ve sosyalizmin yoğun propoganda kampanyaları, birincisi, devrimin ve sosyalizmin yoğun propagandasının yaptıran bir zemini hazırlamıştır. İkincisi ise, çok yakında ortaya çıkacak olan, burjuva par-

tilerinin halklarımıza bir çok yönlü ve birleşik saldırıları karşısında bunu öncesinden söylemeye çalışanlar olduğunu netleştirecek, doğrularınız doğrulanacaktır. Bu ise, "biz demedik mi?" kısırlığı için değil; doğru hattın adım adım çekim merkezi olması için değerli olacaktır... Devrimciler arasında güçlü bir yakınlaşma atmosferi yaratmış, bu yolda olumlu veriler doğrumuştur.

Bugün seçimler sonrasındayız ve seçim sonrasına da kısaca değinmek gerekiyor. Görülen o ki, seçimler, Demirel liderliğinde bir koalisyon hükümetini zorunlu kılıyor. Demirel, her ne kadar "Milletin Doğru yol'a gösterdiği teveccühten müteşekkir" olduğunu beyan ediyorsa da, durumdan hoşnut değil.

Bir kere Türk siyasal kültürü bir koalisyonu uzun ömürlü kılacak kadar gelişkin değil. Öte yandan olası koalisyon ortaklarından her birinin iç sorunları ve ileriye dönük grupsal hesapları var.

Sermayenin Deniz Baykal liderliğinde SHP girişimleri sonuca ulaşmamıştı. Bunun üzerine olası DYP iktidarının alternatifi olarak ANAP görülmeye başlandı. DYP'nin hesabı tüm sağ oyların toparlanmasıydı. Ama hesaplar tutmadı. DYP ekonominin "ateşten gömlek" halini bildiğinden ve tek başına iktiar olacak sayı da bulamadığından gelecekteki yıpranmışlığına ortak aramak zorunda. ANAP bunu bildiğinen koalisyondan uzak durmaya çalışıyor. Bir sonraki seçimlerde ve yıpranmışlar karşısında başarılı olmayı umuyor. Onun için koalisyona karşı devrelerini kapamış görünüyor.

SHP, seçimlerden küçülmüş olarak çıktı. Bu partide iç hesaplaşmalar şimdiden başladı. Baykal grubu seçimlerde çaba harcamadı ve İnönü'nün şahsında SHP'nin seçimi kaybetmesini ister bir hava içine girdi. Şimdi İnönü'ye yüklenmenin hesaplarını yapıyorlar. SHP'de iç karışıklık kaçınılmaz gibi. Yönetim değişikliği olacağını gösteren veriler güçlü. Baykal önderliğinde daha sağa kaymış bir SHP yakın gelecekte görülebilir.

Refah, MÇP ve IDP "kutsal itifakı" Demirel'le koalisyona hazır. Eğitim, iç işleri gibi kimi kilit bakanlıkları almak şartıyla koalisyona evet dediklerini açıkça ifade ediyorlar.

DYP - Refah koalisyonu üçüncü MC görüntüsünden kurtulamaz. Demirel bunu biliyor. DYP, RP ile koalisyonu çaresizlikten kabul eder.

Tüm bunlardan dolayı Demirel yeterince sevinmemektedir. Hükümet onun için ateşten gömlektir, ama giymek zorundadır.

İlk etapta DYP - SHP koalisyonu gündeme gelebilir. Güçlü olasılık bu. SHP - DYP koalisyon olasılığının nedeni politikalarındaki benzerlik, ya da ayrılıklar değildir. SHP diğer partilerden daha çok tavize hazır olduğundan güçlü olasılık SHP - DYP koalisyonudur. Bu koalisyon gerçekleşse bile ömrü kısa olacağa benzer. Çünkü, Baykal'ın genel başkanlık hesapları ve HEP'lilerin ayrışma ihtimalleri SHP'de iç karışıklıklar ve tasfiyeler sonucunu doğuracaktır. Bunlar ise koalisyonu tehlikeye sokar.

Bugünkü veriler önce DYP - SHP, sonra DYP - RP koalisyonlarını gösteriyor. Her iki olasılıkda da DYP daha fazla yıpranacaktır.

Ülkemiz açısından DYP hükümetinin ANAP'tan farklı politikalar uygulamasını beklememek gerekir. Demirel, herkesin Türk olduğuna ilişkin tezi herkesten çok savunuyor. "Tetörü" durduramadığı için iktidarından olan Demirel'in Kürdistan'daki Ulusal Kurtuluş sürecini terörizm adedip ipleri daha fazla germesi beklenmelidir.

Daha şimdiden ağız değiştirerek "eski defterleri bir yana bırakıp millete hizmet" demogojisiyle "hesap sorma" ve Çankaya sorununu unutmuşa benziyor. ANAP'ı koalisyona davet etmenin diplomatik zeminlerini yokluyor.

Görüldüğü gibi nesnel ve öznel koşullarıyla Türkiye giderek derinleşen bir istikrarsızlığa adım atmış bulunuyor. Çalışan kesimlerin daha fazla yoksullaşması beklenmelidir. İşsizlik, enflasyon, iç ve dış borçlar artacaktır. Tarım ve sanayi alanlarında dev boyutlu sorunları koalisyonlarla aşmak bir hayli zor görünüyor.

Radikal sol açısından, dünya genelindeki gelişmelere paralel olarak Türkiye'deki durumdan da çıkaracakları dersler ve deneyler vardı. Devrimci Seçim Bloğu deneyi kitleselleşme bir yana, marjinal olduğunu, aritmetik toplamın marjinalliği aşmaya yetmediğini göstermiştir. Mevcut koşullarda DS Bloku çalışmasının ötesinde iddialı bir tutum ortaya koymak zordu. Ancak, görülmelidir: Düzen içerisinde erimeden, sistem içi güncel ve fakat radikal çözümlere sahip bir programla yasallığı sonuna kadar kullanıp kitle bazında politika yapabilme gücüne ulaşmak zorunludur.. Yığınların yakın sorunlarını es geçen anlayışlarla darlığa düşülmemelidir. Önümüzdeki süreci bu açıdan değerlendirip politik yönelişlere girilmelidir.. Görülmelidir: SP bile kitle denebilecek bir kesime seslenebildi. Devrimci Blok ise kendi çevrelerine bile tam ulaştı denemez.

Ortak duygularımızın ortak legal ifadesi bir araç halkımızın elinde olmalıdır. Ulusal kurtuluşumuzu gerçekleşitireceğinden değil, yasal planda hizmet edecek bir oluşum olarak ele alınmalıdır. İhtiyaç-araç bağlamında aynı sorun Türkiye için de gittikçe belirgenleşiyor.

Açık kavga alanına, Kürt ve Türk devrimlerinin partisi şeklindeki bir oluşum sokmak görevi netleşiyor. Seçim, bunu daha yoğun hatırlattı, duyumsattı, ancak seçimleri de aşan uğraşlar manzumesi için böyle bir birleşik devirmci kavga partisi gerekiyor.

Kürdistan komünistleri bunun yolu, yordamı, şekli ve süreci üzerinde yoğun olarak düşünmelidirler. Ve tabii, düşünce üretimini ortaklaştırmayı unutmadan...

ERBAKAN, TÜRKEŞ, ECEVİT....

Habib HESİNKER

Parlementer seçimlerin en büyük yararlarından biri de Erbakan, Türkeş, Ecevit üçlüsünün bir ve aynı zeminde olduklarını açığa çıkarmış olmasıdır. Bu zemin TÜRK ŞÖVENİZMİDİR.

Türk şövenizmini en uç noktasından Türkeş temsil etmektedir. Türkiye'de yaşayan herkesin Türk olduğuna ilişkin resmi ideolojik belirlemeye rağmen, Türkeş'in temsilciliğini üstlendiği şövenizm, Türk ırkçılığı niteliğini gizlemeksizin açığa çıktı. Türk şövenizminin bu versiyonunun Kürdistan'da uzun vadeli bir taban tuturması olanaksızdı. Nitekim böyle oldu.

Şövenizmin sol versiyonunu öteden beri Ecevit temsil ediyordu. Ancak 12 Eylül öncesinde bu denli açık değildi, kitleler nezdinde. Ecevit, 12 Eylül faşizmi sürecinde içtenlikle tövbe etti. Ve sonunda TÜSİAD önünde, serbest pazarcı, müslüman-milliyetçi olduğunu yeminlerle beyan eder duruma geldi. Özellikle milliyetçilikte o kadar ileri gitti ki, Türkeş, "sayın Ecevit ile görüşlerimiz birleşti" dediğinde Ecevit'in bu beyana kayda değer bir itirazı da bulunmadı. Türkeş doğru söylemektedir: İdeolojik olarak Türkeş ile Ecevit birleşmiştir. Bu birleşiklikten dolayıdır ki 12 Eyül öncesinde Kürdistan'da da "umut", "Karaoğlan" olan Ecevit, son seçimlerde ulusal uyanışın yoğun olarak yaşandığı Kürdistan illerine adım bile atamamıştır. Alenen Türk milliyetçiliği yeni bayraktarlığını devralmak çabasındadır.Bununla da yetinmeyen bay Ecevit, halkın din gibi en ilkel duygularını okşayarak "aydın" niteliğinden de vazgeçme kararlılığında görünüyor.

Konunun en önemli yanı Erbakan'ın Türkeş ile geçici de olsa resmen birleşmiş olmasıdır.

İslami düşünce ve bağlar halkımız arasında epey güçlüdür. Hatta, Kürtlerin islamiyet ile olan bağları, islamiyetin anavatanındakilerinden daha güçlüdür. Gerçi bu belirleme Arap olmayan müslüman halkların çoğu için böyledir, ancak Kürtler için bu durum çok daha belirgindir.

Din taciri Erbakan ile şurekasının ve son dönemlerde İran kaynaklı dinsel akımların ülkemizde kayda değer bir taban yaratmaları, halkımız arasındaki güçlü dini bağlar dolayısıyla mümkün olmuştur ve olmaktadır. 12 Eylül faşizminin ulusal kurtuluşcu sosyalist güçlere indirdiği darbelerden sonra doğan boşlukta ve bizzat 12 Eylül yöneticilerinin himaye ve göz yummalarından yararlanan Türk ve İran kaynaklı dini akımlar sözü ediler bir biçimde güçlendiler.

İslamiyet, her ne tadar ÜMMET ilkesiyle uluslarüstü bir kisve taşısa da özünde, elinde olduğu ulusun ulusal kimliğini, bulunduğumuz coğrafyadaki uluslaşma süreçlerinde, hep taşıdı. Uluslaşmanın ilk evrelerinden beri Kürt ulusu, islamiyetin Arap, islamiyetin Fars ve islamiyetin Türk özüyle acımasızca yüzyüze geldi, geliyor.

Bu yüzden Erbakan ve şurekasında temsil olunan Türk islamiyeti ile Türkeş ve yuvarında temsil olunan Türk ırkçılığının, bu son genel seçimlerde aynı tastan "Ab-ı Kevser" içmelerinde şaşılacak birşey yok.

İslamiyetin, ulusların elinde taşıdığı ulusal öz ile ümmetçilik şeklindeki uluslarüstü biçimselliği fiiliyatta hep çelişmiştir. Bu çelişmede islamiyetin ulusal özü, her somut durumda siyasal bir görüngü haline bürünüp ümmet ilkesine galebe çalmıştır. Ne "islam alimleri" ne de islamın siyasal liderleri Kuran'daki "Ey insanlar sizi kavimler (uluslar) halinde yarattım" şeklindeki Tanrı sözlerini inkar etmediler. Ama hiçbir zaman da gereğini yapmadılar. Eğer gerçekten insanların uluslar halinde yaratılışları Tanrı'nın bir tasarrufu ise, bunun gereğinin yapılması müslümanlar için dini bir zorunluluk olmalıydı. Ve dolayasıyla islamiyeti yaygınlaştırma adı altında Arap islam orduları Hindistan'dan, İspanya'ya bütün "kavimlerin" haklarını gaspetmemeliydi. Onların "kavim" oluşlarının zorunlu öğeleri olarak kültürlerini, dinlerini topraklarını ve tüm zenginliklerini talan etmemeliydi. Hakez Osmanlı sultanları Arabistan'ı, Kürdistan'ı, Yunanistan'ı vb. Tanrı tarafından yaratılan "kavimler" yaşıyor diye sömürgeleştirmemeliydi.

Türk islam bezirganı Erbakan'da Tanrı tarafından yaratılan "Kürt kavimi"nin haklarını "Türk kavimi" yararına siyasal bir anlayışla görmemezlikten gelip, Türk ırkçılığının ideolojik ve politik savunucusu ile Sultanahmet meydanında ve onbinlerin önünde "milli görüş"ün zafer çığlıklarını atabilmektedir.

Erbakan'ın, Türkeş'in eline sıkı sıkı sarılarak başlattığı "milli hamle"nin nemenem birşey olduğu halkımız tarafından kısmen anlaşıldı. Şimdi yapılması gereken: Yurtsever devrimci hareketin, RP ve benzerlerinin "milli görüş"lerinin "Kürt kavimi"nin varlığını ve haklarını inkâr eden Türkçü niteliğini bu son olaydan da yararlanarak açığa çıkarmaktır.

Tanrı'nın insanları kavimler (uluslar) halinde yarattığına ilişkin Kur-an belirlemeis, tarihte hep "islam alimleri"nin başına dert açmıştır. Zira "kavim"sel yaratılışın mantıki yorumu, "kavimlerin" haklarının kabulünü zorunlu olarak içerir. Hiçbir hakkı olmayan ve niteliği tanımlanmayan bir "kavim" bellirlemesi anlamsızdır. Kavimlerin Tanrı'sal yaratılışının kabulü, her somut durumda "kavimin" bulunduğu coğrafyadaki hükümranlığın benimsenmesini gerekli ve zorunlu kıldığı halde, bilebildiğimiz kadarıyla hiçbir "islam aliminin" ulusların (kavimlerin) kaderini tayin hakkı temel ilkesine ulaşamamasının bir nedeni var: Şövenizm! Belki federalizmin, islamiyetin ümmet ilkesiyle bağdaştırılmasıyla kavim sorununda kımi bir çözüme ulaşılabilseydi, şövenizm kendini gizliyebilme olanağı bulurdu. Bu da yok. O halde kişi ya Kur-an'a inanıyor ve dolayısıyla "kavimlerin" kaderini tayin hakkını tanımayı Tanrısal bir buyruk olarak kabul eden gerçek bir dindardır, ya da ümmetçilik bahanesiyle şövenizm batağında kulaç atan ve inancının en temel belgesini inkâr eden bir din taciri, bir sahtekârdır.

Komünist, sosyalist ve devrimci demokratik ulusal güçlerin, bu yönlü açığa çıkarmalarla, ülkemizde artık sözü edilir bir tehlike olan Türk, Arap Fars kaynaklı dinsel akımları en geniş bir biçimde teşhir etme ve etkilerini kırma göreviyle yüzyüzedirler.

OY KULLANMA HAKKIMIZ YİNE YOK!

20 Ekim 1991'de Türkiye'de parlamento seçimleri yapılıyor. F. Almanya'daki biz Türk ve Kürt işçilerinin, öğrencilerinin, ev kadınlarının, tıpkı Batı Avrupa'nın öteki ülkelerinde oturan ve çalışan T.C. vatandaşları gibi, oy kullanma hakkı yine yok. Sınır kapılarında ay kullanabilme hakkı varma, tıpkı geçen seçimlerde olduğu gibi. Bu olanaktan ancak çok az kişi yararlanabilecek. Geçen seçimlerde sınır kapılarında oy kullananların sayısı 40 bin kadardır. Bunun yurtdışında yaşamakta olan T.C. vatandaşı seçmen sayısına oranı yüzde 2.5 kadardır. Yani hemen hemen bir hiçtir. Bu seçimlerde de bu oran son derece az olacaktır.

T.C. hükümetlerinin bizlerin Türkiye'deki seçimlerdeki oy hakkına karşı tutumu, bizlere ne kadar faydacı yaklaşıldığının açık bir göstergesidir. Seçim tarihi uzakta iken, parlamentodaki bütün partiler, yurtdışında yaşamakta olanlar için oy hakkının gerekli olduğunu savunuyorlardı. Ancak bununla ilgili yasal düzenlemeyi yapmaktan kaçınıyorlardı. Yeni Başbakan Mesut Yılmaz'ın, yurtdışındaki işçilerin sorunlarını iyi bildiği ve oy kullanma sorununu hemen bir çözüme kavuşturacağı propagandası da yoğun olarak yapıldı.

Çeşitli bakanlar ve devletin üst düzey yetkilileri, yurtdışından gelen ve buradaki işçileri "temsil ettiği" söylenen, aslında konsolosluklara bağlı olan kişilerle oy hakkı üzerine görüşmeler yaptılar ve çeşitli vaatlerde bulundular.

Sonuç ise ortadadır. Büyük çoğunluğumuz oy kullanmak için sınır kapılarına gidemeyecektir. Bu seçimlerde de oy kullanma hakkımız fiilen yoktur.

T.C. yönetimlerinin ve parlamentodaki partilerin, F. Almanya'da (ve genel olarak yurtdışında) yaşamakta ve çalışmakta olan bizlere karşı tutumları açıktır. Bir ülkeninin vatandaşı olmanın doğal sonuçlarından bir tanesi olan, oy kullanma hakkının bile tanınmaması, buna karşılık sürekli olarak ülkeye döviz göndermemizin istenmesi. Bu konuda, söyledikleri sözler ne olursa olsun, parlamentodaki hçbir partinin ötekinden farkı yoktur. Bizler birer para makinesinden başka birşey olarak görülmemekteyiz.

Yurtdışında yaşamakta olanlar için oy kullanmanın çeşitli teknik zorluklarından söz edilmesi tam bir uydurmadır. Bunlar çözümlenemeyecek şeyler değildir. Örneğin pekçok ülkenin vatandaşı, ülke dışında bulunurken., ülkesindeki seçimlerde mektupla oy kullanabilmektedir. Bu yöntemin nasıl işletildiği ve çeşitli mahzurlarının önüne nasıl geçildiği pekala başka örneklerden öğrenilebilirdi. Bu şimdiye kadar çoktan yapılabilirdi.

Yıllardan beri süregelen ve hiçbir sonuca ulaşmayan vaatlere karşı biz ne yaptık? Çeşitli parlamento partilerine, milletvekillerine ve hükümete umut bağlamakla yetindik. Onların vaadelrine inanarak bekledik. "Anti-Terör Yasası" gibi baskı yasalarını Meclis'ten birkaç günde çıkaranların, kendi maaşlarına zam yapmak için gerekli yasa değişikliğini birkaç saat içinde yapanların, bizlerin oy kullanma hakkını da unutmayacaklarına, bununla ilgili yasa değişikliğini kısa zamanda yapacaklarına inandık. Sonuç ortadadır.

Zorlayıcı yollar kullanmanın zamanı gelmiştir de geçmektedir. Nedir bu yollar? F. Almanya'ya gelen parlamenterleri ve bakanları protesto etmek, vaatlerinin yalan olduğunu yüzlerine vurmak, bu parlamentoya milletvekillerine ve hükümete güvensizliğimizi açıkça ortaya koymak; bunun için çok az sayıda da olsa bu seçimlerde sınır kapılarında oy kullanabileceksek eğer, hiçbir partiye oy vermemek; bağımsız adayları desteklemek veya boş oy kullanmak. Türkiye ve T. Kürdistanı'nda yaşamakta olan yakınlarımızla temas kurarak, onların da hiçbir partiyi desteklememesini, bağımsız adayları desteklemelerini veya boş oy kullanmalarını sağlamak.

Unutmamalıyız ki, yurtdışında yaşayan ve çalışan; her yıl ülkeye milyonlarca mark döviz gönderen insanların düşünmeyen bir hükümet ve parlamentodan, ülke içindeki çalışan halkı düşünmesi beklenemez.

Türkiye'deki seçimlerde oy kullanma hakkımızı kazanacaksak eğer, partilerin ve hükümetin başta tırmanan yabancı düşmanlığına karşı olmak üzere haklarımızı korumasını istiyorsak eğer, artık birer para makinesi olarak görülmek istenmiyorsak eğer; bunu ancak kendi gücümüzle, yapacağımız protestolar ile, ortaya koyacağımız tavır ile elde edebiliriz.

AKTİF
(F. ALMANYA KÜRT-TÜRK İŞÇİ DERNEKLERİ FEDERASYONU)

ÇIKMAZDAKİ KONFERANS

Berivan AZAD

Son körfez krizinin ABD öncülüğündeki emperyalist blokun askeri zoruyla çözülmesinden sonra, gözler yeniden Filistin sorununun çözümüne çevrildi.

ABD Dışişleri Bakanı James Baker'in altı ayı aşkın yoğun diplomatik seferberliği semeresini vermişe benziyor: İlgili Arap ülkeleri ile İsrail ABD himayesinde İspanya'nın başkenti Madrit'te 30 Ekim günü biraraya gelmeyi kabul etmiş görünüyorlar.

Konferansın niteliği, sorunları, güçlüleri ve muhtemel sonuçlarına ilişkin ayrıntılarına inmeden önce toplandığı bölge ve dünya konjöktürüne kısaca değinmekte yarar var. Böylece anılan sorunlara daha sağlıklı bir yorum getirilebileceğine inanıyoruz.

ORTAM

Sosyalist sistemin içsel çöküşünden ve bu sistemin anagücü SSCB'nin emperyalist-kapitalizme karşı beyaz bayrak açışından sonra, ABD'nin dünyanın tek süper gücü haline geldiğini biliyoruz. Nitekim Körfez krizi başgösterdiğinde ABD dünya jandarması gibi davranıp sorunun çözümünün askeri yoluna başvuracağını açıklayınca emperyalist diğer güçler onu izlemek zorunda kaldılar.

> Mevcut konferans açısından denebilir ki en önemli eksiklik Kürdistan'ı gündemine almamış olması ve bu haliyle de Ortadoğu'ya gerçek anlamda BARIŞ getiremeyecek olmasıdır.

Tek süper güç haline gelen ABD, konumuna uygun olarak, dünyayı yönetebilecek bir düzene sokma çabalarını yoğunlaştırdı. Adına "Yeni Dünya Düzeni" dediği bu düzenleme , dünyanın ABD'nce askeri, politik ve ekonomik olarak yönetebilir bir konuma sokulmasından başka bir şey değildir. Dünya genelinde ABD lehine gelişen böylesi bir konjoktürel değişim ortamında Ortadoğu Barış Konferansı gündeme sokulmuştur.

Bölgesel anlamda da konjoktürel değişim ve durum ABD lehinedir.

Sosyalist sistemin çöküşü Araplar açısından direnme noktaları olan Suriye, FKÖ, Kuzey Yemen ve kısmen Cezayir'in direniş güçlerinin yitip gitmesine yolaçtı. Bu güçler çareyi ABD'ye yanaşmakta buluyorlar.

Körfez savaşında Irak'ı destekleyen Ürdün ve FKÖ, Saddam'ın hezimetinden sonra bölge ve dünya genelinde yalnızlaştılar. Özellikle bu iki güce mali kaynak sağlayan Suudi Arabistan'ın mali desteğini çekmesinden sonra iyice zor duruma düştüler. Ürdün ve FKÖ artık ABD'nin dayatmalarına karşı çıkabilecek takatları kalmamıştı. Mısır, Mübarek döneminde başlatılan uzlaşmacı konumunu zaten hiç terketmemişti. Cezayir ise dinci kesimin iktidar eşiğine gelmiş olması dolayısıyla Filistin sorununda uzlaşmaz bir tutum sürdürebilmesinin olanağı yoktu, ayrıca Şadli Bin Cedid yönetimi ülkeyi zaten Mısır'ın yoluna sokmuştu, Saddam'ın uğradığı hezimet Kaddafi Libyasını sindirmişti.

İsrail'e gelince, bu devlet özellikle SSCB'den gelen Yahudi göç dalgası altında ezilmiş, içinde bulunduğu ekonomik güçlük had safhaya ulaşmıştı; ABD'nin acil yardımına muhtaç hale gelmişti. ABD Barış Konferansına atılması ve kısmi tavizler vermesi karşılığında bu ülkeye 10 Milyar Dolar yardım vaadinde bulundu.

Böylesi bir ortamda, görünen o ki taraflar, barışa olan dayanılmaz arzularından değil, fakat zorunluluklardan bu konferansa katılacaklardır. Nitekim her birinin başka çaresi yok gibidir.

GÜÇLÜKLER

Arap-İsrail anlaşmazlıklarının tarihsel nitelikleri vardır. Taraflar, her ne kadar konferansa katılmayı kabüllenmişlerse de, bu zorunluluktan doğan bir kabüllenmedir. Buna rağmen kimi güçlükler daha konferans başlamadan başgöstermiş bulunuyor.

İsrail, FKÖ'nü "terörist" olarak addetmekte ve bu örgüt ile hiçbir şekilde masaya oturmayacağında ısrara etmektedir. İsrail'in bu ısrarlı tutumu karşısında Filistin'in işgal altındaki topraklarda ikamet eden Filistinli temsilcilerden oluşan ve Ürdün heyeti içerisinde yeralacak bir heyetle katılması formülüyle bir çözüm getirildi. Ancak Filistin heyetine başkanlık yapacak Haydar Abdül Şafi'nin 1964 yılında Filistin Ulusal Konsey Başkan Yardımcılığını yapmış olması; Arafat'ın heyette yer alanların FKÖ üyeleri olduğu yolundaki imaları ve nihayet heyette yeralacak Saeb Brekst'ın FKÖ tarafından seçildiğine ilişkin açıklamaları, İsrail'in tepkisine yolaçmış bulunuyor. İsrail'in bu gerekçelerle koferansa katılmayabileceği de söylenmektedir.

Öte yandan İsrail'in, hükümetin koalisyon yapısından doğan iç sorunları da bulunuyor. Koalisyon ortağı iki küçük ve gerici parti, Konferansa karşı çıkmakta ve hükümeti istifa ile tehdit etmektedirler. Dış İşleri Bakanı ve ılımlılığı ile tanınan David Hevy, Şamir'in heyet başkanlığından huzursuzluk duyarak heyete katılmayacağını açıkladı.

Filistin ve FKÖ açısından da durum içaçıcı değil. Yaser Arafat'ın ünlü uzlaşmacılığından doğan büyük bir hevesle konferansa "evet" demesi, FKÖ için Demokratik Cephe ile işgal altında örgütlü bulunan dinci İslami Hareket Hamas örgütleri yaptıkları açılama ile "konferansın Filistin davasını bertaraf etmeyi amaçlayan yeni bir komplo olduğu, konferansı düzenleyenle-

rin amaçlarının siyonizmi sağlamlaştırmak ve Arapların özgürlük hareketini kırmak olduğunu" söylemiş ve "Filistin toprakları kurtarılıncaya kadar silahlı mücadelenin sürdürülmesi" çağrısında bulunmuşlardır. Dolayısıyla konferanstan çıkacak bir sonucun Filistin halkınca ne derece kabul edilebilir bir çözüm olacağı daha şimdiden tartışmalıdır.

SORUNLAR

Konferansa katılacak Arap tarafı Mısır- Suriye, Ürdün, Filistin ve Lübnan'dır. Bu ülke dışişleri bakanları 24 Ekim günü Şam'da yaptıkları toplantı sonucunda bir açıklama yaptılar. Açıklamada: "Esas amaçlarımızı İsrail'in Kudüs de dahil olmak üzere bütün işgal altındaki Arap; topraklarından çıkarılmasının sağlanması İsrail'in yerleşim merkezleri kurmasının hemen durdurulması ve Filistin halkının meşru haklarının tanınması" olduğunu açıkladılar. Araplar arası bu görüş birliği konferanstaki şanslarını artıracağı kuşkusuzdur. FKÖ lideri Yaser Arafat da muhtelif yerlerde verdiği demeçlerde "Barış karşılığında Toprak" ilkesinden taviz verilmeyeceğini açıkladı. Buna, ilgili Arap taraflar da katılıyorlar. Ne ki İsrail ise barış karşılığında toprak vermeyeceğinden ısrarla sözetmekte ve "Kudüs'ün ebedi Yahudi Devletinin başkenti olacağından" dem vurmaktadır. Üstelik işgal topraklarında yeni yerleşim merkezleri kurmaktan da geri durmamaktadır.

Anlaşılan o ki, ABD tarafların herbirini, içerisinde bulunduğu ulusal ve uluslararası güçlükler noktasında sıkıştırıp konferansa devam

et melerini sağlayacaktır.

KONFERANSIN NİTELİĞİ

Aslında Ortadoğu Barış Konferansı fikri yeni değildir. Bunu çöküşten önce SSCB ortaya atmış başta ABD ve İsrail olmak üzere kimi devletler de karşı çıkmıştı.

SSCB tarafından ortaya atılan haliyle konferans Birleşmiş Milletler eliyle uluslararası bir nitelikte yapılacaktı. Son haliyle öneriyi ABD güdükleştirip daha doğrusu uluslararası niteliğini ortadan kaldırıp kendi denetiminde dar bir toplantı haline dönüştürdü. ABD'nin bu çabasına BM kayıtsız kalmıştır.

Oysa BM daha 1967 savaşında İsrail'in Arap topraklarını işgal ettiği zaman Güvenlik Konseyi eliyle 22 Kasım 1967'de 242 sayılı kararda: "savaş yoluyla toprak kazanımının kabul edilemez, İsrail kuvvetleri 1967 anlaşmaları sırasında işgal ettiği topraklardan çekilecek" denmektedir. Bilindiği gibi 1967 savaşında Suriye'ye ait Golan tepeleri ayrıca Batı Şeria ve Gazze ile Doğu Kudüs'ü işgal etmişti.

İsrail 1973'te Mısır'a saldırıp Sina Yarımadasını işgal ettiğinde BM Güvenlik Konseyi 22 Ekim 1973 günlü ve 338 kararla Ortadoğu'da acil ateşkes isteyip 242 sayılı kararın bütün yönleriyle derhal uygulanması çağrısında bulundu.

Biliniyor: BM kararları özellikle son genel konjoktürel değişimden sonra ABD evet derse bir anlam ifade eder. Yoksa kağıt üzerinde almaya mahkumdur. Esasen BM'nin varlığına ve kararlarına rağmen, dünyada sorunlar, hala güç temelinde çözülebiliyor. Yoksa 242 sayılı kararın üzerinden 24 yıl geçmiş olmasını başka türlü izah edemeyiz.

Kısacası en önemli sorun Güvenlik Konseyinin 242 sayılı kararında belirtilen İsrali'in 1967 öncesinde sınırlarına çekilip çekilmemesinde düğümleniyor. İsrail çekilmem diyor. Araplar Güvenlik Konseyi kararına uyulsun diyor. Konferans bu sorunu yani toprak sorununu barış karşılığında çözecek midir? Yakın bir zaman içinde buna evet demek oldukça zor.

Konferansın uluslararası niteliğinin ortadan kaldırılması, onun bölgesel kapsamını da daraltmış bulunmaktadır. Ortadoğu sorunu tek başına Arap-İsrail anlaşmazlığı değildir. Görüntü her ne kadar böyleyse de şayet konferans Arap-İsrail anlaşmazlığına çözüm getirirse, çok daha büyük ve kapsamlı bir sorunun üzerindeki perdeyi araladığı görülecektir. Bu sorun KÜRDİSTAN SORUNUDUR.

Konferans Arap-İsrail anlaşmazlığını çözse de niteliğinde ki Barış sözcüğü yaşamda vücut bulmayacaktır.

ABD'nin bu durumun farkında olmadığını düşünmek olanaklı değil. Ne var ki, Arap., Fars, ve Türkleri kapsayacak bir siyasal coğrafya değişikliği şimdilik ABD'nin çıkarlarına aykırıdır. Takatsız bırakılan Irak'tan sonra, İran'ın dışında, Kürdistan'ın paylaşımcıları zaten ABD'nin nüfusunu kabul etmişlerdir. Boyun eğmiş Türkiye, Suriye ve Irak'ın başını kürt sorunuyla ağrıtmak istememektedir. Bu yüzden de yer alması gerektiği halde Kürdistan'ı Ortadoğu Barış konferasının günemine almamıştır. Ayrıca Kürdistan sorunun konferans alınması gerektiğinde ısrar eden bir uluslararası gü çte bulunmamaktadır.

Kuşkusuz, sorunun konferansın gündemine girmemiş olmasının en önemli nedeni bizce ülkemizin dört parçasındaki Ulusal Demokratik güçlerin kendi aralarında bir koordinasyon sağlayamamış olmasıdır. Eğer ülkemiz parçalarındaki ulusal demokratik güçler FKÖ türünden organize olabilmiş olsaydı, uluslararası kamuoyunu daha fazla etkileme ve dolayısıyla bir konferansa Türk, Arap ve Farslar karşısında taraf olarak katılma şansına sahip olacaklardı.

Ülkemizin dört parçasındaki ulusal demokratik güçlere düşen en önemli görev: kendi aralarında ULUSAL MECLİS, ULUSAL KONSEY türünden bir organizasyon gerçekleştirmektir. Bu organizasyon hem parçalar arasındaki uyum ve desteği hem de uluslararası kapsamda Kürdistan sorununa çok büyük katkılar sağlayacaktır.

Mevcut konferans açısından denebilir ki en önemli eksiklik Kürdistan'ı gündemine almamış olması ve bu haliyle de Ortadoğu'ya gerçek anlamda BARIŞ getiremeyecek olmasıdır.

EKİM YAŞAYACAK!

H. MURAT

İnsanlığın oldukça uzun uygarlık yürüyüşlerinde, kimi olaylar vardır ki; bir bütün olarak tarihin yürüyüşüne damgasını vurur ve kendinden sonraki gelişmeleri yönlendirir, insanlığın toplumsal yaşamını (ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel olarak) etkisi altına alır ve şekillendirir ve bir bütün alarak dünyadaki güçler dengesini alt-üst ederek yeniden kurar. Dünyada o zaman kadar süregelen çağı kapatır, yeni bir çağı açar. İşte yakın tarihte, insanlık bu çaptaki iki büyük olayı (devrimi) yaşadı. ilki 1789 Büyük Fransız burjuva devrimi, ikincisi 1917 ekim Sosyalist devrimi. Bu her iki devrim de, hem özgün (yerel) hem de evrensel öneme sahiptirler. Yol açtıkları sonuçlarla, doğdukları ülkenin sınırları içerisinde kalmamış, giderek evrenselleşmişlerdir.

Biri feodalizme karşı, kapitalizmin zaferine giden yolu, yani burjuva devrimler çağını; diğeri ise, kapitalizme karşı sosyalizmin zaferine giden yolu, yani proleter devrimler çağını açmıştır. Bu yazının konusu sosyalizmin zaferine giden yolu açan Ekim Devrimidir.

EKİM DEVRİMİ HANGİ TARİHİ KOŞULLARDA DOĞDU

Öncelikle belirtelim ki temelleri çok önceden atılan, E. Devrimi ile bir üst boyuta ulaşıp derinleşen tarihi süreç, komünistlerin tarihidir, bizimdir. E. Devrimi'nin yol açtığını en temel olgulardan biri olan reel sosyalizmin yıkılış süreci ile başlayan tüm olumsuzluklara rağmen E. Devriminin yol açtığı tarihi süreç, proletaryanın, komünistlerin tarihidir, onunla gurur duyuyoruz. Büyük Ekim Sosyalist devrimi'ni 74. yıldönümünde coşkuyla selamlıyoruz. E. devrimi'nin büyük idealerinden, ideolojik perspektiflerinden güç alarak geleceğe bakıyoruz.b E. devrimi'nin yaratıcısı Rusya proleteryasının, onun militan öncü örgütü RSDİP'in; Lenin, Stalin, Sverdlov başta gelmek üzere, önderlerinin anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

E. Devrimi'nin anavatanı SSCB'de sosyalizmin bugün yoğun bir saldırı altında. Devrimin örgütlü yaratıcısı SBKP resmen yok ve devrim önderlerinin heykelleri peşpeşe yıkılıyor. İşte E. Devrimi'nin 74. yıl dönümünü, böylesine bir olumsuzluk yumağı içinde karşılıyoruz. Şuna derinden inanıyoruz; Tarihte barbarlıklarıyla ün salan, uygarlıkları yıkan dünya halklarının korkulu rüyası haline gelen Cengiz Han'ın bile heykeli yüzyıllar sonra bugün yeniden Moğolistan'da dikiliyorsa, Lenin - Stalin, Sverdlov, Dimitrov..... vb. Komünist önderlerini heykellerinin, yeryüzünde yeniden dikileceği günler gelecektir.

ikincisi: E. Devrimi şu veya bu kişinin, hatta şu veya bu sınıfın, katmanın, salt öznel iradesinin ürünü değildir. Kişiler,sınıflar haydi deyince devrim yapamazlar,yapamamışlardır. Tarihte, şu ana kadar kişiler veya sınıflar salt istediler diye bir devrim olmamıştır.

Ekim Devrimi, herşeyden evvel,evrensel olarak tarihin sürekli, ilerleyen doğasının Rusya proleteryasına bir dayatması yada talebiydi. Bu anlamda tarihin bir emriydi de diyebiliriz. Ekim Devrimini doğuran ne salt rusya proletaryasının daima yeniyi arayan karekteri ne de RSDİP'in önderliği ne de Lenin'in ideolojik kuramsal gücü ve müthiş politik aktivitesi, yani engel tanımaz müdahaleciliği değildi. Şüphesiz bunların hepsinin şu veya bu oranda Ekim Devriminin gerçekleşmesinde ciddi payları vardır.Bunlar olmasaydı E. Devrmi'de olmayacaktı. Ama, bu belirttiklerimiz, olgunlaşan nesnel koşullar üzerinde yalnızca devrimci müdahaleyi temsi eden öznel öğelerdi. Ve E. Devrimi'nde bu üç öge (proletarya, parti ve önderler) üzerine düşen görevleri layıkıyla yerine getirmişlerdir.

E. Devrimi ve sonraki gelişmeler, makro düzeyde değerlendirildiğinde görülürkü; 20 yy başında uygarlığın, toplumsal ilerlemenin bir üst biçimi olan sosyalizme geçilmeden, dünyada ilerlemenin olmayacağı kesindir. Eğer tarihte ilerleme karşıtlarını mücadelesinin ürünüyse (ki böyledir) kapitalizme karşı sosyalizmin doğum sancıları, tarihsel ilerleminin bir emiri olarak, Rusya proletaryasına verilmişti.

Feodalizme karşı ilerlemenin ögesi olan burjuvazi artık (hatta 19. yy'nın ortalarından itibaren) gericileşmişti, uygarlığın ilerleticisi değil, frenleticisi, giderek engeli haline gelmişti. Tarihin ileriye gelişimi durgunluk kabul etmez, mutlaka gelişimi engelleyen güçleri aşacak bir ilerleyici gücü doğurur. Nitekim doğurdu da. Bunun ilik adımı, 1871'de Fransa'da Paris Komünüyle atıldı. Paris Komününde Fransız proletaryası toplumsal ilerlemenin giderek engeli konumuna düşmüş bulunan kapitalzmi aşma yönünde çok ciddi bir hamle yaptı. Ama bir çok nedenden dolayı, kapitalizmi aşamamış, aya-

rım kalan bir hamle olarak kaldı. Rus proletaryası yaklaşık 50 yıl sonra bu hamleyi tamamlayacak adımı atarak, kapitalizmi dünya coğrafyasının altı-da birinde aşarak, bir bütün olarak tarihsel ilerlemenin yolunu açtı. E. Devrimi ile proletarya, iktidarı alarak toplumsal ilerlemenin temel gücü olarak sahneye çıktı.

Dünya çapında emek ile sermaye arasındaki çelişkiler bir avuç egemen güçlerin tiranlığı ile ilep-roletarya'nın gerçek demokrasi arayışı arasındaki çatışmalar; dünya haklarınısoyan ve ezen emperyalist haydutlarla, ezilen ve sömürge halkların ulusal bağımsızlık istemleri arasındaki çelişkiler, emperyalistlerin herdefasında dünyayı yeniden paylaşma uğrundaki kanlı savaşları ile halkların bazı özlemleri arasındaki çelişkiler.... Evrensel olarak toplumsal ilerlemenin bu öğeleri, Rusya'nın kendine özgü çelişkileri ile bir momentte çakıştı, çıkış yolu aradı. Ve çıkış yolunu E. Devrimi ile buldu.

Üçüncüsü; ekonomik - siyasi gelişmelerin eşitsizliği emperyalist kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Emperyalizmin en zayıf halkası, bu eşitsiz gelişmenin ürünüdür. Bugün ekonomik-siyasal olarak güçlü olan, yarın zayıf duruma düşebilir, ya da tersi olabilir. Bu yasa özü itibarıyla bugün de işliyor. Lenin bu tesbitten hareketle, sosyalizmin zaferinin başlangıçta, az sayıda kapitalist ülkede ya da tek başına bir kapitalist ülkede mümkün olduğunu belirtir. E. devrimi Lenin'in bu belirlemesini doğrular.

E. Devrimi'ni doğuran Emperyalist-kapitalizmin zayıf halkası olan, yarı-feodal emperyalist rusya'nın o anki ekonomik, sosyal, siyasal koşullarıdır.

E. Devrimi'nin gerçekleştiği 1917 Rusya'sı, bir tarım ülkesidir. Orta gelişmişlik düzeyinde ve feodalizmin, hatta yer yer (Orta-Asya sömürgelirinin kimi alanlarında) feodalizm öncesi koşulların yaşandığı bir ülke, daha doğrusu bir ülkeler topluluğu. Nüfusun ancak % 15'i şehirlerde yaşıyor. Sanayi ve dolayısıyla proletarya, Moskova, Leningrad başta gelmek üzere bir kaç büyük kentte yoğunlaşmıştı. Proletarya yoğun bir emek sömürüsü altında bulunup, emek-sermaye çelişkisi keskesindi. Proletarya, sermayeye karşı özgürlük ve sömürüsüz bir dünyanın yaratılması kavgası içerisindedir.

Rusya'da açlık ve sefaletin ve Çarlığın siyasal baskısının en yoğun yaşandığı diğer bir alan genel olarak köylülük, özel olarak yoksul köylülüktür. Rus Köylülüğü, toprak ağalarının dayattığı ağır yaşam koşullarına karşı adeta bir isyan hali içerisindedirler. Ezenle ezilenin arasındaki çelişkilerin en çıplak yaşandığı alanlardan birisiydi. En acil çözüm bekleyen bu alan, şubat 1917 devrimine demokratik karekterini veriyordu. Köylülük, sorunlarının çözümü için Çarlıktan umudunu kesmiş, porletarya ile ortak mücadeleye yönelmişti. Bolşevik partisi de bu yönde oldukça duyarlı bir politika izlemekteydi.

Rusya'yı o tarihi momentte zayıf halka haline getiren bir diğer olgu, Rusya'nın tam anlamıyla bir halklar hapishanesi oluşudur. 20'ye yakın ülke-ulus ve onlarca azınlıklardan gelme halklar, çarlığın despotizmi atında yaşıyorlardı. Halkların çarlığa karşı ulusal bağımsızlık mücadelesi güçleniyordu. Rus proletaryasının sınıfsal kurtuluşu ile baskı altındaki halkların ulusal özgürlük uğrundaki mücadeleleri, Çarlığın yıkılması hedefinde birleşiyorlardı.

Son olarak, birinci emperyalist paylaşıma katılan Rusya'nın savaş süresince ekonomik, sosyal, siyasal olarak tam bir yıkımın eşiğine gelmiş olmasıdır. Savaşın tüm yükünü omuzlayan proletarya, köylülük ve ezilen halklar nezdinde, süren emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürerek, silahları doğrudan çarlığa yönelterek onu alaşağı etmenin tüm nesnel koşulları olgunlaşmıştı. Çarlık ordusundaki asker kaputlu işçi, köylü gençler arasında bu haksız ve yağmacı savaşın bir an evvel bitirilmesi isteği hızla gelişiyordu.

Tüm bunlar Rus halkının, özel olarak proletaryanın tarihinden gelme ileri kültürel düzeyi, radikal yenilikçi karakteri ile birleşince, devrimin örgütleyicisi RSDİPlin devrimci değişiklik hedefi içİn, tüm koşulları olgunlaşmıştı. Olgunlaşan nesnel koşullarda devrimci değişimin öznel ögesi, tarihteki rolünü tam olarak yerine getirdi. Paris Komünü'nün yenilgisinden de dersler çıkaran Lenin'in önderliğindeki RSDİP, tarihte eşine az rastlanır bir iradi müdahele ile sağlam temelere oturtulan stratejik ve taktik politikalarla, E. Devriminin başını çekerek zafere götürdü. «Tüm iktidar sovyetlere» şiarıyla, önce 1917 Şubat Devrimiyle Çarlık, sonra da 1917 ekim Sosyalist Devrimi'yle burjuva iktidar olan Kerenski hükümeti alaşağı edildi. İşçilerin, yoksul köylülerin ve askerlerin Sovyetleri temelin-

de, proleteryam diktatörlüğü tarihte ilk kez kuruldu..

E. devrimi, muazzam bir kitle dinamizmin ürünü olarak doğdu. Elbette bu dinamizm başlangıçta militan ama azınlık bir kitlenindi. Başka türlüsü de olamazdı. İşçi ve köylülerin yarıdan fazlasını örgütleyerek devrime yöneltmek, dün olduğu gibi, bugün de mümkün değildir. Önemli olan, başlangıçta, azınlık ve fakat militan yığın hareketinin ürünü olan iktidarın, hızla tüm işçi ve emekçi yığınların kucaklayıcısı ve iktidarı haline getirebilmektir.

Özetle, hem uluslararası ve hem de Rusya'nın özgülündeki gelişmelerin mantığı, Lenin'e ve partisine iktirdarı alma komutunu veriyordu. Tarihin bu komutuna Kerenski'nin önderliğindeki burjuva iktidarla sonuçlanan Şubat 1917 devrimi yeterli ve gerekli cevabı vermiyordu, veremezdi de. Bunun içindir ki, Ekim Sosyalist Devrim için, Rusya'da kapitalizmin henüz gerekli maddi ve kültürel koşulları oluşmamıştır diye Lenin'i eleştirenlere, Lenin «Siz sosyalizmin kurulması için uygarlığın gerekli olduğunu söylüyorsunuz. Pek güzel. Fakat neden ilk önce Rus kapitalistleri ve toprak ağalarını ülkeden sürerek uygar bir toplumun gereğini yerite getirip sonra da sosyalizm doğrultusunda hareket etmeyelim?» (Toplu Eserler cilt 33 s. 480) diye soruyordu.

Devrim için nesnel koşulların olgun olması tek başına yeterli değildir. Yeterli olmadığının sayısız örneği yaşanmıştır. Ekonomik bunalım ve siyasal krizin en üst boyutlara tırmandığı, yönetenlerin artık eskisi gibi yönetemediği, yönetilen çoğunluğun artık eskisi gibi yönetilmek istemeyip iktidara başkaldırdığı.... vb. devrimci durum koşullarının oluştuğu her yerde kendiliğinden devrim olamamıştır. Hatta yığınların daha çok kendiliğinden eylemleri ile iktidar yıkılsa bile, yerine işçi ve ekçilerin iktidarı kurulmaz. Devrim, özellikle de ardından halkın iktidarının kurulabilmesi için, iktidar hedefine sahip bulunan proletarya partisinin devrime çok yönlü öncülüğü şarttır. Ekim devrimi'ni zafere götüren Lenin'in partisi RSdİP, işte bu çok yönlü ideolojik, politik, örgütsel görevleri layıkıyla yerine getirmiştir.

Lenin'in önderliğindeki bolşevikler, ideolojik olarak kesin tutumlarıyla oportünizmden ayrışırlar, Öyle ki ideolojik kesinlik, nitelik, bolşevizmin ayrıt edici bir özelliği olmuştur ve Marx, Engles'in temellerini attıkları Marksist kuramı çağın ve Rusya'nın özgün koşullarında yeniden üreterek derinleştirmişlerdi.

Bolşevikler, bir toplum kuramının etkisi, aynı zamanda onu benimseyenlerin nicel gücüne bağlıdır, yaklaşımından hareketle; Marksizm-Leninizmi Rusya çapında işçi ve diğer emekçi katmanlarından gelme yığınların önderlerine kavratmak, Onlara mal etmek için, aralıksız bir mücadele yürüttüler. Devrimde militan, sürükleyici ve bilinçli öncülerin yetiştirilmesi için Bolşevikler çok şey yaptılar. Bolşavizmin başarılı oluşunun temel taşlarından birisi öncülerin yaratılmasıydı. Bizim de özgülümüzde başarmamız gereken bir görev olarak bu duruyor.

E. Devrimi'nin öncüleri Bolşevikler, ideolojik alanda kesin ve uzlaşmaz tutumları alırlarken, politik alanda olabildiğince esnek ve toparlayıcıydılar. Bu ve elbette politika sanatının ustalığını gereğidi. Bolşeviklerin bu taktik üstünlüğü, E. Devriminin başarısında büyük rol oynamıştır. Örneğin ideolojik alanda oportünistleri, reformistleri ağır eleştirip ayrımlarını kalın çizgilerle yığınlar nezdinde açığa vururken, politik alanda, gerektiği heryerde oportünistlerle ortak mücadele etmişler, sendikalar ve diğer kitle örgütlerinde birlikte çalışmışlar. Bunu, yığınları reformizmin etkisinden kurtarmada bir taktik olarak ustalıkla kullanabilmişlerdir.

E. Devrimi'nin zaferine rol oynayan diğer bir faktör, Bolşevizmin örgütsel yapısıdır. Çarlık koşullarında, yasa dışı temellerde yapılanmış, sağlam ve yığınlara güven veren örgütsel yapı; düzenden tüm bağlarını koparmış, kollektif takım çalışmasının esas alan bir kadro yapısı; öyle ki bire on, bire yüz hatta yere yer daha fazla kitleyi sürükleyici ideolojik, politik, kültürel güce ve taktik ustalığına sahip bulunan kadro yapısı; Demokratik Merkeziyetçi bir parti yapısı ve ideolojik olarak oldukça zengin farklı görüş ve yaklaşımların üretildiği ve fakat partinin kollektivitesince karara bağlanmış netleşmiş ideolojik - politik hatta yek vucut, eylemde birlik ilkesiyle davranabilen bir parti yapısı... Evet, bir kez karara bsağlandı mı, o hat doğrultusunda cüret cüret yine cüret(!) ruhuyla yığınları ayağa kaldıran, yönlendiren öncüler...

E. Devrimi, burada temel çizgileriyle belirtebildiğimiz bir dizi olgu ve gelişmelerin ürünü olarak doğdu. Başlıca amacı yeni bir yaşam, sınıfsız sömürüsüz bir dünya kurmak, dünya halkları arasında başarısı, kardeşliği egemen kılmak, ezilen ve sömürge halkarın kendi kaderlerinin tayin hakkını elde etmekteydi.

E. Devrimi'nin perspektifi, amaçları bugün tüm canlılığını koruyor ve yolumuzu aydınlatmaya devam ediyor.

E. Devrimi'ni 74. yıldönümünde selamlarken, devrimin öncüleri olan bolşeviklerin ideolojik netliğini, politik-taktik ustalığını ve örgütsel yapısını, özgülümüzde yeniden üretmek göreviyle yüz yüze olduğumuzu bir an olsun unutmamalıyız diyoruz.

EKİM DEVRİMİ'NİN YOL AÇTIĞI SONUÇLAR

Evrensel ve özgün koşulların ürünü olarak doğan Ekim Devrimi, Rusya özgülünde olduğu gibi evrensel olarakda ciddi sonuçlara yol açtı. E. Devrimi'nin kendisi ve yol açtığı sonuçların yoğun tartışılıp eleştirildiği günümüz tarihi sürecinde, E. Devrimi'nin sonuçlarını irdelemek ve hek savunmak, kimilerine garip gelebilir. Fakat, E. Devrimi'nin sonuçlarından biri, hatta en önemli sonuçlarından biri olan reel sosyalizmin günümüzde yıkılma sürecinde olması; ne E. Devrimi'nin büyüklüğüne ne onun yol açtığı muazzam sonuçlarına ve insanlığın bir bütün olarak büyük uygarlık yürüyüşünde harekete geçişine gölge düşürmez. Ekim Devrimi'nin insanlığın uygarlık yürüyüşüne yol göstermektedir.

Ekim. Devrimi, en başta bir bütün olarak insanlığın eski dünyadan kopuşu, yeniye yürüyüşüdür. E. Devrimi ile Rusya poletaryası, sadece ülkesinde değil, tüm dünyada yeniye yürüyüşün başını çekti, çığır açtı. Proletaryanın, kapitalizmin baskı ve sömürüsüne müstehak olmadığını kanıtladı. Tarihsel olarak bir çağı (burjuva devrimler çağını) kapattı, insanlığın aydınlık geleceğinin yolunu, proleter devrimler çağını açtı. Dünden bugüne dünya proletaryası bu yoldan iktidara yürüyor. Aynı perspektif bugün bizim de yoluimuzu aydınlatıyor.

Sermayenin baskı ve sömürüsüne karşı, sınıfsız sömürüsüz bir dünyaya gidişin yolunu açtı Kapitalizmin acımasızca işleyen ve bir avuç patronun kar hırsına dayanan, onlara bu dünyada gerçek cenneti sunan serbest piyasanın vahşi hareketleri yerine, işçi ve emekçi yığınların tüm temel yaşamsal sorunlarının çözümünü esas alan, aklın ve planlı ekonominin büyüyen işlevlerini getirdi. Bir avuç emperyalist haydutun dünyayı, her defasında yeniden paylaşma uğrunda, halkları acımasızca boğazlayan, bölgesel ve dünya çapındaki savaşların, çatışmaların yerine, dünya halklarının yerine, dünya halklarınnı çıkar eşitliği temelinde kardeşliğinin yolunu açtı. Savaşsız bir dünyanın önemli bir garantisi olarak, SSCB'yi tarih sahnesine çıkardı.

E. Devrimi, poletarya Enternasyonalizmini tüm dünyada etkin kıldı

E. Devrimi'yle proletarya enternasyonalizmi, hem nitelik, hem nicelik bakımından muazzam bir atılım sağladı. Proletaryanın ilk milletler arası örgütü olan Komünistler Birliğinin Marx-Engelss öncülüğünde kuruluşundan bu yana, ilk kez proletarya enternasyonalizmi, dünyada bu çapta bir yaygınlık ve etkinlik kurabildi.

Dünyada ilk sosyalist ülke olan SSCB'nin, emperyalist ülkelerce kuşatma altına alınıp, ortadan kaldırılması planlarına karşın, başta emperyalist ülkeler proletaryası olmak üzere dünya proletaryası, SSCB'yi aktif eylemlerle destekledi ve tek ülkede sosyalizmin zafere ulaşmasında önemli katkılar sağladı. Öyle ki, oldukça çetin koşullar altında bulunan Sovyet halkına yiyecek, giyecek yardım kampanyalarından, grevlerle destek verme eylemlerine kadar bir dizi enternasyonel dayanışma içinde bulundular.

Lenin'in önderliğindeki SSÇB ise, kurulduğu andan itibaren, her alanda proletaryanın kapitalizme karşı sürdürdüğü mücadelenin aktif destekleyeni ve dünya genelinde enternasyonal dayanışmanın odağı haline geldi. SBKP önderliğindeki Komünist Enternasyonal (Komüntern) tüm ülkelerde örgütleniyor, Komünizm dalga dalga dünyaya yayılıyordu.

İkinci dünya savaşında komünistlerin ideolojik, politik, örgütsel olarak tam bir dayanışma ruhuyla, tek ülkede sosyalizm korunuyor ve daha da önemlisi savaşın bitiminde birçok ülkelerde komünistler iktidara geliyor ve giderek Sosyalist Blok doğuyor. Alman faşizmi bir çok ülke sınırlarını aşabiliyor ama E. Devrimi'nin yarattığı ruhu aşamıyordu. Gerek sosyalizmin ana vatanının korunması ve gerekse Alman faşizminin yıkılması, SSCB önderliğindeki tüm ilerici güçlerin enternasyonel dayanışması sayesindedir.

Dünya komünist hareketinin bugün yüzyüze bulunduğu ağır sorunlarını çözmede, tek tek her bir ülkenin komünistlerine elbette ciddi sorumluluklar düşüyor. Ancak, tekniğin gelişmesi sayesinde hızla küçülen ve adeta bir TV kutusunun sınırları içerisine sığdırılan dünyada, komünistler, özgün sorunlarının yanı sıra dünden çok daha fazlasıyla ortak sorunların çözümüyle de yüzyüzeydiler. Çünü, artık her özgül sorun, düne göre daha fazla evrensel olanı içeriyor, ya da evrensel olan sorun dünden fazla özgün olanı içeriyor. Gittikçe artan bu ortak sorunların çözümü, en başta komünistler arasında canlı ve yoğun bir ideolojik kuramsal üretim ile, tartışma ve eylemsel birliği sağlayabilecek enternasyonal dayanışmanın yaratılmasını zorunlu kılmaktadır. Ki ibret vericidir; günümüz (hatta çoktan beri) dünyasında enternasyonal örgütlenme içinde bulunmayan tek politik güç komünistlerdir.

Günümüzde E. Devrimi'ni yaşatmak, ancak onun evrensel perspektiflerine sahip çıkıp geliştirmekle mümkün olabilir. Dünyadaki tüm komünist

www.marksizm.org

partiler, örgütler arasında, yaşadığımız sürecin özelliklerini de dikkate alan, enternasyonel örgütlenmenin yaratılması görevi önümüzde duruyor.

E. DEVRİMİ U. K. K. T. H'nı DÜNYADA BAYRAKLAŞTIRDI

E. Sosyalist Devrimi'nin zaferiyle birlikte, dünya çapında sömürge halklar ve ezilen uluslar ulusal bağımzıslık, demokrasi ve sosyalizm sürecine girdiler. E. Devrimi, tarihte ilk kez bunun yolunu açtı.

E. Devrimi özgün olarakda halklar hapishanesi Çarlık Rusyasında iktidarı yıkarak, tüm baskı altındaki halkların ulusal özgürlüklerine kavuşmalarının yolunu açtı. Çarlığın egemenliği altındaki halkların, ulusların; Kendi Kaderini Tayin Hakkı teorik öngörüsü, E. Devrimi'yle pratikte gerçekleşit. Lenin'in öncülüğündeki SBKP halklarının özgürce ayrılma veya birleşmelerinin sağlam temellerini attı. Polonya, Finlandiya ve Moğalistandaki halklar özgürce ayrılıp bağımsız devletlerini kurdular. Bu Rus proletaryasını, dünya halkarı nezdinde sadece yücelti. Saygınlık kazandırdı. Yirmi civarında ulus ile onlarca azınlık halk ve topluluklar ise, kendi iradeleriyle, SSCB bünyesinde birleşmeye yöneldiler. SSCB'de birleşme, her ulusun kendi Ulusal Cumhuriyetini kurma ve diğer uluslarla çıkar eşitliği temelinde birleşerek gerçekleşti. Bırakalım ulusları, en küçük bir azınlık hatta küçük yerel toplulukların varlığı bile reddedilmedi. Bunları yok edilip eritilmeleri değil, tersinden, yaşatılmaları; kendine özgü tüm ulusal kültürel yönleriyle sosyalist uluslar, halklar olarak gelişimi; güçlenmeleri hedeflendi. Bu ileri adımlar atıldı.

SSCB bünyesinde birlik, ulusların, , halkların aralarındaki fiili eşitsizliği giderecek yönelişler üzerinde kuruldu. Rusya, Ukrayna gibi gelişmiş birlik cumhuriyetleri ile gelişmemiş geri Orta Asya'nın Türk kökenli cumuhriyetleri arasında fiili eşitiği sağlamak için başta Rus proletaryası olmak üzere, gelişmiş uluslar proletaryası ve emekçi halkı, ciddi özverilerde bulundu. Dün Afganistan ile aynı gelişmişlik düzeyinde bulunan Türkmenistan, Tacikistan, Kırgızistan gibi Orta Asya Cumhuriyeytleri eğer bugünün Afganistanından elli yıl ilerdelerse, bunu en en başta E. Devrimi ve sosyalizme borçludurlar. Sovyet Azerbeycan'ı ile İran Azerbeycan'ı arasında modern ulus olmak ve ulusal kimlik, kültürel gelişmişlik düzeyi vb. bakımından, Sovyet Azerbaycan'ı eğer bugün kat be kat ilerdeyse, yine bunu E. Devrimi'ne ve sosyalizme borçludur. Ve ibret vericidir: 7-8 milyonluk Sovyet Azerbeycan'ı 60 milyonluk Türkiyeden daha fazla günlük gazete tirajı ve kitap tüketebilecek ileri kültürel düzeye sahipse, bunu sosyalizme borçludur. Özetle E. Devrimi, SSCB'de ulusların gerçek eşitliğine giden yolu açmıştır.

E. Devrimi UKTH ilkesini, SSCB'de hayata geçirmekle kalmadı, evrensel olarak ezilen halkların hedefi haline gelmesinde de büyük rol oynadı. Dünyadaki sömürge halklar ve ilhak edilmiş ezilen uluslar, emperyalizmin baskıları altında inim inim inlelerken, E. Devrimi halklar hapishanesi Çarlık Rusyası'nı param parça edip, UKTH'ı hayata geçirmekle, tüm dünyada emperyalizme karşı ulusal bağımsızlık mücadelesini adeta ateşledi. Öyle ki, E. Devrimi'nin açtığı yoldan tüm kıtalardan emperyalizme karşı ulusal bağımsızlık mücadeleleri çığ gibi gelişip büyüdü ve 50 -60 yıllık kısa bir sürede, emperyalizmin halklar üzerindeki tahakkum zinciri olan klasik sömürgelilk sistemini yer yüzünden silip attı. E. Devrimi ve onun önderleri Lenin-Stalin'in ulusal sorunun çözümüne ilişkin geliştirdikleri Marksist - Leninist görüşler, tüm ezilen ve sömürge halkarın esin kaynağı oldu. E. Devrimi'nin ürünü olan SSCB ise kurulduğu günden itibaren, ulusal bağımsızlık mücadelelerinin aktif destekleyicisi oldu. Asya, Afrika, Latin Amerika ve Avrupa'daki tüm halkların, tüm ulusların, emperyalizme karşı kurtuluş mücadelelerinde SSCB'nin aktif desteği vardır. Daha önemlisi, ulusal bağımsızlığın demokrasi ve giderek sosyalizm doğrultusunda geliştirilmesinde, E. Devrimi'nin kuramsal, perspektifi ve bu kuramsal perspektife somut içerik kazandıran SSCB'nin varığı ve aktif desteği tayin edici rol oynamıştır. Vietnam, ulusal bağımsızlığı, demokrasi ve sosyalizmin zaferiyle taçlandırmışsa, Angola, ulusal bağımsızlık ile birlikte demokrasi ve sosyalizm hedefine en azından yönelmişse, bunda E. Devrimi'nin ve SSCB'nin reddedilemez payı vardır.

E. Devrimi'nin en büyük kazanımlarından birisi, halklar arasındaki dostluk ve kardeşliği yaratmış olabilmesidir. Yüze (100'e) yakın farklı ulus, halklar ve topluluğu (ve üstelik hristiyan ile müslüman toplulukları) bir arada 74 yıldır kavgasız, kardeşçe tutabilmenin onuru ve üstünlüğü E. Devrimine ve SSCB'ye aittir. Emperyalizmin çok yönlü kuşatma ve saldırıları altında ve bağnaz milliyetçiliğin halkları boğazlattığı bir süreçte, bunca halkı 74 yıl kavgasız tutabilmenin üstünlüğü yine tüm eksikliklerine rağmen sosyalizme aittir.

SSCB'de son yıllardaki başkaldırılar ve halklar arası kapışmanın günahı ne E. Devrimi'nin, ne de onun önderleri Lenin, Stalin'in ve ne de sosyalizmindir. Tarihi salt yargılayıcı olmayıp, tarihi yara-

tanların sorumluluğunu omuzlarında taşıyan herkesin, soruna böyle yaklaşacağına inananıyorum. Reel sosyalizmin çözülme nedenlerini bu makaleye sığdırmak imkansız, ancak çok kısa ifade edeyim; reel sosyalizm, sosyalist ekonomide çözülme süreci olmasaydı, SSCB'deki birlik bugünkü sorunlarla kesinlikle yüzyüze gelmeyecekti.

E. Devrimi ve önderleri Lenin, Stalin genel olarak milliyetçiliğin, özellikle de çok uluslu bir devlet yapısı içerisinde milliyetçiliğin; halkların dostluğuna, kardeşliğine giden yolda çözüm olmayacağını kanıtladı ve mahkum etti. Halklar arası kapışmaların pan-zehirinin enternasyonalizm olduğunu kanıtladılar. Bugün reel sosyalizmin çöküşüyle halklar arası dostluk ve kardeşliğin temellerinden zafılanması, emperyalizmin kendisi için"pandoranın kutusu" (tüm kötülüklerin içinde bulunduğu kutu) olarak gördüğü başta dünün SSCB'si olmak üzere, diğer çok uluslu devletlere karşı yıllarca yürüttüğü düşmanca propagandalarına, milliyetçiliği kışkırtmaları da eklenince, halklar birbirlerini yeniden bogazlamaya başladı. Milliyetçilik ve şovenizm tüm halkları ve halklar arası dostluğu, birliği tehdit ediyor, uygarlığın ilerlemesini tehdit ediyor. Komünistim diyen herkesin bu bağnaz milliyetçilik karşısında yer alması gerektiğine inanıyorum. Hırvatistan milliyetçililerinin Yugoslavyadan ayrılma yönelişlerinin altında,yeniden Avrupa hakimiyeti duyguları depreşen ve ilerde bu küçük küçü devletçikleri yutmaya hazırlanan Birleşik Almanya'nın parmağını görüp kavramadan, «Hırvatlar ayrılmak istiyor zorla birlik olamaz ki» diyen, diyebilen bir politikacı ya çok saf ve iyi niyetlidir; yada bir adım ilerisini görmüyordur. Elbette komünistler olarak, adına ne denirse denilsin zoraki birliklere karşıyız. Ama halklar arası ayrılma veya birleşme hiç bir dış müdahale(bugün Almanya'nın Yugoslavya'ya yaptığı gibi) olmadan, kendi özgür iradelerinin ürünü olmalıdır.

Milliyetçilik, insanlığın, halkların, uygarlık yürüyüşünde çıkmaz yoldur. Çünkü bugün dünyanın bir çok yerinde ülke içinde ülke, ulus içinde ulus, halk içinde halk olmuştur ve bağnaz milliyetçilikle bunlar arasındaki çatışma yaratılırsa, hiç bir kuvvet akılacak kanın önünde duramaz Komünistler nereden gelirse gelsin halkları birbirlerini boğazlamay götürecek milliyetçi yönelişlerin ve kapışmaların karşısında yer almalıdırlar.

Ulusal sorunun çözümünde, E. Devrimi'nin perspektifi bugün de saygınlığını ve etkinliğini koruyor. Çok uluslu bir devlette, ulusal sorunun çözümünde, komünistler olarak E. devriminin tarihsel perspektifini, yaşadığımız sürecin gerçeklerine ve özgül koşullarımıza uygun olarak yeniden üretebilerek korumalıyız , E. Devrimi, yine burada da yolumuzu aydınlatıyor, aydınlatmalıdır.

Ekim Devrimi ve İktidar

E. Devrimi, tarihte ilk kez işçi köylü ittifakını gerçekleştirdi ve iktidara taşıdı. Yine tarihte ilk kez şunu kanıtladı: Proletarya kendi iktidarını, burjuvaziden çok daha geniş bir taban üzerinde kurubilir. Paris Komünü'nden çıkarılan derslerle gerçekleştirilen işçi yoksul köylü stratejik ittifakı, E. Devriminden sonra, dünyada köylülüğün etkin bir güç olduğu tüm ülkelerde komünist partilerin sttratejisi haline geldi. Günümüzde köylülük hızla eriyen bir katman olmasına rağmen, hala bir çok ülkede işçi köylü ittifakı komünist partilerin iktidar stratejisidir.

Bu strateji temelinde ilk kez - işçi - köylü asker sovyetlerinin iktidarı olarak proletarya diktatörlüğü kuruldu ve dünyada ilk gercek halk demokrasisinin örneğini oluşturdu. Hem yasama hem de yürütme organları olarak sovyetler, bütün biçimsel burjuva parlamenter demokrasisinden temelden farklı olarak, halkın gerçekten iktidarı haline gelebilir. E. Devrimi bu yönüyle özgün olduğu kadar evrensel perspektifler de barındırıyordu. Barındırıyordu diyoruz çünkü; E. Devrimi'nin sonuçları içerisinde en fazla Rus çizgileri taşıyan yön iktidarın işçi, köylü, asker Sovyetleri olarak şekillenmesidir. İktidarın bu biçimi, evrensel her yerde savunulamaz. Sovyetlerin oluşumu ne kadar rus çizgileri taşıyorsa, tersinden yeni devletin, eski devletin yıkılmasıyla kurulması da o kadar evrenseldir. Burjuva devlet aygıtı parçalanmadan, proletarya ona el koyup amaçları doğrultusunda kullanamazdı. Bu perspektifin temelleri Marx ve Engels tarafından atılmış, Paris Komünü bu yönde eksikli bir hamle olmuş, ama E. Devrimi bunu tam olarak hayata geçirmişti. E. Devrimi, biz komünistlerin yolunu bu perspektiflerlede aydınlatıyor.

EKİM Devrimi geri Rusya'yı modern ülke haline getirdi.

Ekim Devriminin perspektifinde yürüyen

SBKP, emperyalist ülkelere oranla oldukça geri düzeyde bulunan Çarlık Rusya'sında, kısa bir sürede oldukça ileri başarılar sağladı. Öyle ki, SSCB halkları gerçek anlamda çağ atladılar. Özellikle Stalin önderliğindeki 1930'lu yıllardaki atılım, gelişmiş emperyalist - kapitalist ülkelerle aralarındaki yüzyıla yakın bir gelişmişlik farkını, 10 - 15 yıl gibi çok kısa bir zaman dilimi içinde kapattı. Bu, Sovyet halklarının en zorlu koşullarda yarattığı bir mucizeydi. SSCB, bu atılımla dünyanın iki büyük süper gücünden birisi haline geldi.

Bütün bu gelişmeleri ve sonuçları doğrudan doğuran veya yol açan E. Devrimi olmasaydı, daha doğrusu gerçekleşmemiş olsaydı, dünya bugünkü düzeyde olmayacaktı.

Eğer, emperyalist kapitalizmin vahşi talancı karakteri birazcıkda olsa törpülendiyse, gelişmiş kapitalist ülkelerde ileri bir sosyal güvenlik sistemi kurulup proletarya belli ileri haklar elde edebildiyse, bunda E. Devriminin doğurduğu sonuçların inkar edilmez payı vardır. Sosyalizmle yarış içindeki batı emperyalizmi, daha «sosyal» daha «insancıl» gelir dağılımında daha «dengeli», insanlara daha «saygılı» olmayı biraz da reel sosyalizmle yarış içinde öğrendi. Biraz diyoruz çünkü, bu ilerlemede, o ülkeler proletaryasının «hak verilmez alınır» şiarıyla şanlı mücadeleleri olduğu gibi, yeni sömürgecilik sistemiyle dünya halklarını soyup, emperyalist metropolere transfer eden kaynakların da büyük payı vardır.

Eğer dünya barışı, günümüzde herkesin üzerinde titrediği bir olgu haline gelmişse ve emperyalist haydutlar, üçüncü bir yeniden paylaşım savaşıyla, dünya halklarını boğazlamaya tekrar cüret etmedilerse; kendi aralarındaki çıkar çelişkileri ve çatışmaları bugüne kadar hep ikinci plana atmak zorunda kaldılarsa (önümüzdeki süreçte durum değişebilir, çünkü artık emperyalist güçler arası çelişkiler gitgide öne çıkmaktadır.) eğer, mevcut devlet ve iktidarları bir avuç tekelci burjuvazinin bir komitesi haline dönüştürüldüğü halde, «çoğulcu parlementer sistem» vb. ile burjuvazi iktidarını eskiye oranla daha geniş emekçi yığınlara dayandırma kaygılarını taşıyorsa; vb.....

Tüm bunlar E. Devrimi'nin ve yol açtığı sonuçların etkisi altında gerçekleştirilmiştir dersek abartmış olmayız.

Ve işte tüm bunlardan dolayıdır ki, E. Devrimi ve onun ürünü SSCB başta gelmek üzere, dünün Sosyalist bloğu, emperyalist kapitalizm için "pandoranın kutusu" olmuşlardır. Bilindiği gibi eski Yunan mitolojisinde "pandoranın kutusu" na ilişkin öykülerde, kötü; somut bir nesne olarak görülür. İnsana ilişkin tüm kötülükler, Epimetheus'un evindeki bir kutu içinde gizlidir. Ve Epimetheus'un karısı Pandora, merakını yenemeyerek kutuyu açınca tüm kötülükler kutudan dışarı çıkar ve insanlar arasına kötülükler böylece karışmış olur... Emperyalist kapitalistler kendilerine yönelik tüm kötülükleri yayanın (başlangıcı daha öncelerine dayanmakla birlikte) esas olarak E. Devrimiyle başlayan süreç ve sonuçlar olduğuna inandılar bunu içindir ki, SSCB'yi yıllarca « kötülükler imparatorluğu» ya da «tarihin bir yanılgısı» olarak değerlendirdiler ve ortadan kaldırmak için de ellerinde geleni yaptılar. Emperyalizm için «Pandora Kutusu» olan SSCB, şu anda önemli oranda etkisizleşti. Hatta yer yer emperyalizmin destekçisi durumuna geldi, Sosyalist Blok ise dağıldı. Bunlar etkisiz veya yok, ama emperyalizm için esas «Pandora'nın kutusu» olan Marxizm - Leninizm ideolojisi, bugün hala etkin ve tüm dünyada komünistler E. devrimi'nin evrensel perspektifleri doğrultusunda mücadeleyi sürdürmektedirler.

Biz Kürdistanlı komünistler, E. Devrimi'nin perspektifleri doğrultusunda emperyalizm ve tekelci kapitalizm için «Pandora'nın Kutusu» olmaya devam edeceğiz. Bu biline!

Not : Okuyucu bu yazıyı okuduktan sonra haklı olarak, reel sosyalizm neden yıkım sürecindedir, ya da neden yıkıldı ve bizim çıkarmamız gereken dersler nelerdir? sorusunu soracak ve bu yazının yazarın cevabını arayacaktır. Bunlar üzerinde ilerde ayrıca durulacaktır.

SINIF, ÖZ ÖRGÜTLENMESİNİ YARATMALIDIR

Newroz Diyarbakır Bürosu

18 - 9 - 1991 tarihinde Diyarbakır Belediye binası önünde Belediye - İŞ sendikasına bağlı işçiler oturma eylemine başladılar. İşçilerin talepleri, 1990 yılından itibaren verilmeyen 9,5 milyarlık alacaklarının verilmesidir. Şube yönetiminin pasif, ertelemeci tutumları ve sınıf sendikacılığından uzak anlayışları nedeniyle işçi tabanının bütün dayatmalarına rağmen, Belediye işçileri bir eylemlilik içerisine girememişlerdi. Neki, tabanın ısrarlı dayatmaları sonucu Belediye-İŞ sendikası 18 - 9 - 1991 tarihinde eylem başlatmak zorunda kaldı.

Oturma eylemine ilk etapta yaklaşık 800 insanın katıldığını tespit ettik. Ancak öğlene kadar bu sayının 1500'ü bulabileceği bekleniyordu.

Belediye başkanı Turgut ATALAY tehditvari bir şekilde "eğer eylemden vazgeçerseniz haklarınızı her ay taksitle öderiz, aksi taktirde bütün yasal işlemleri yerine getiririm" diyerek iki yüzlü karakterini bir kez daha ortaya serdi.

Belediye işçilerinin sosyal ve ekonomik içerikli hak mücadelesine, gerek Diyarbakır gereksede Batman, Siirt, Antep, Urfa, Mardin vs. gibi çevre illerden çelenkler, mesaj, ziyaret, biçiminde çeşitli destekler verildi.

Görüştüğümüz bazı Beldiye işçileri "çocuklarının aç olduklarını kendilerine kitap, defter, ayakkabı dahi alamadıklarını, okula dahi kaydettiremediklerini dolayısiyle çocuklarının yüzüne bakamadıklarını "ifade ediyorlardı.

Belediye - İş sendikası şube başkanı Vezir PERİŞAN "Bu bir onur savaşıdır yaşamak için savaşıp sonuna kadar direneceğiz! Ölüm pahasına olsa bile" diyerek görünüştede olsa belirli bir kararlılık örneği sergiliyordu.

Teşkilatlanma sekreteri Ali ÖZDEMİR devletçi ve işbirilikçi karakterini ortaya sererek" eylemlerinin sadece ekonomik olduğunu bunun dışında herhangi bir taleplerinin olmadığını vurgulayarak, eylemcilere yönelik "içimizde bazı tahrikçiler olabilir" uyarısında bulundu. Gerçekte sınıfa uzak, gerici mantık, devrimcileri kastederek" tahrikçiler burayı terketsin" diyor. Neki, halkıyla,

emekçisiyle, işçisiyle her alanda birlikte olmayı ciddi düzeyde özümseyen Kürt devrimcilerinin böylesi saçma, işbirlikçi, korkak uyarıları dikate alması ve ülkesinin sınıfından uzaklaşması düşünülmezdi elbette.

Polis ekibi Vezir PERİŞAN'I gözaltına alıp kendisine işçileri dağıtmasını söylemişti. Ancak şube başkanı bu yönde tehdit aldığını ilk etapta işçilere açıklamamıştı. Daha sonraları bu durum kendiliğinden ortaya çıktı. Böylesi bir durumun ardından Belediye başkanı ile sendika başkanı arasında yapılan görüşmenin sonuçsuz kaldığını ifade eden sendika başkanı ertesi gün eşlerle çocuklarında eyleme getirilmesini istedi.

Garip bir cilvedir ki, "sosyal demokrat" belediye başkanı Turgut ATALAY ise Radyoda yaptığı konuşmada tam bir işçi, emekçi düşmanı tavırla " işçilerin Belediyeden bir alacaklarının olmadığını, onların sadece Belediye önünde piknik yapmaya geldiklerini" ifade ederek işçilerin öfkesini daha bir perçinledi.

Tüm bu gelişmelerinin ardından Vezir PERİŞAN "olayların kendisini aştığını eylemle artık ilgilenmeyeceğini" açıklayarak işçileri yüz üstü bıraktı. Bu durum da gösteriyorki; Kürt işçi sınıfının dostu ne "sosyal demokrat" türden belediye başkalarıdır, nede sendikaların başına çöreklenmiş pasif, korkak, sarı sendikacı anlayışında olan sendikacılardır. Kürt işçi sınıfı kendi özgücüne inanarak, Kürt halkının diğer emekçi kesimleriyle sıkı bir etkileşimi ve birliğini geliştirme suretiyle ileri bir mücadele düzeyi tuturabilir. Tabanda ulusal - devrimci güçlerin organizeli bir aktiviteyle devrimci kitle mücadelesini yükseltmek ve ekonomik demokratik mücadeleyi siyasal düzleme sıçratma çabası içine girmeleri zorunludur.

Bu yönde ciddi eksikliklerinin olmasından dolayı Diyarbakır belediye işçileri, Belediye Başkanının öne sürdüğü koşulları kabul etmek zorunda kalarak eyleme son verdiler. Yaşananların bir daha yaşanmaması için sınıfın kendi özgücüne dayalı iç örgütlenmesinin yaratılması gerekiyor.

KİMLİKLER... SINIFLAR...

Z. ABİDİN

Bir Newroz bürosu sohbetinde, Kürdistan'ın neresinde olursa olsun, (Kürt işçi sınıfını en zayıf olduğu yerlerde bile) bulunduğu bölgedeki üretime koşulu veya boştaki Kürt proleter sayısından... sendikalaşma oranından vs. habersiz olan ve Kürt işçilerinin yarattığı toplam değer konusunda en genel biligiye sahip olamayan kişilere Newroz muhabir kartının verilmemesini önermiştim. Birkaçını sıraladığım bilgiler aslında bir niteliğe sahip olmayı sembolleştiren şeylerden ibaretti ve belki de, sorunu sembolleştirmiş olmam nedeniyle, önerim pek rağbet görmedi.

Bu yazıda niyetim elbette mevcut Newroz temsilci ve muhabirlerinin işlerinden olmasını önermek olmayacak!..

Yazımın ana temasını söyleyebilirim: "Kürdistan Komünisti" nitelemesii, eğer tarih bilincinden ve bilimsel sosyolojik normlardan vazgeçilmemişse, "Kürdistan işçi Hareketi"ni gözetmekle birlikte anılmak zorundadır. Bu, iki kere ikinin dört ettiği kadar inkara kapalıdır. "Hesabı" doğrultmak için söylediğimi, "sınıf bilinçli Kürt işçi hareketi yaratmak" şeklinde düzeltmek de gerekiyor.

Olanaklar koşullar vb.tartışmalara hiç değinmiyorum: Komünist olmakla sınıfın hareketliliği içinde olmak ve sınıf bilinçli proleter hareketi yaratmak orantısı, her zaman her ülkede koşullardan, olanaklardan bağımsız olarak varolması, kurulması gereken bir orantıdır. Koşullar, olanaklar vb. sadece toplam orantı düzleminin hacmini ve etkinliğini belirleyebilir, fakat misyondan sıyrılmayı emredemezler.

İlk paragraftaki sözlerle anlatılmak istenen, elbette sorunun onlar olduğu değildir. Bunlar aşılabilir. Fakat bu tür sembolik değinmeler politik kimliklerin arka planını tartışmayı ve dolayısıyla da, sorunun nasıl aşılabileceğinin muhesebesini gündeme getirdikleri ölçüde yararlıdırlar.

İşe nereden başlamalı?

İman tazeler gibi, her cümlede Komünizmden, proletaryadan bahsetmek, isimlerin önüne / sonuna iman simgelerimizi yerleştirmek bir yoldur: Ne yazık ki K. Kürdistan'da sıkça başvurlumuş bör yoldur bu. Örgütlerinin başına ya da sonuna "İşçi, Sosyalist, komünist, proleter, M-L" ibarelerini ekleyenlerin hem ilgi, hem de pratik yoğunlaşmalarıyla Kürdistan işçi hareketi "derdinden" uzakta olduklarını gördükçe, Marks'ın mezarında "Biz bu komünist manifestoyu kime yazmıştık?" diyerek kemiklerinin sızladığını düşünüyorum!

"Biz" lere bir parça haksızlık ettiğimin farkındayım. O "parça" Kürt devrimcilerinn uzun bir süre Ülke gerçeğini dosta - düşmana kabul ettirme uğraşı içinde bulunmuş olmaları zorunluluğudur. (Ve doğrusu, halen de devamı gereken bir uğraştır bu) Fakat, bu zorunluğun hangi zeminden kalkarak yerine getirilmesi gerektiğinden, bu zorunluğu yerine getirirken kimliklerin arka planındaki hangi sınıf güçlerinin dinamize edilemediğinden bahsediyorum.

Evet, Kürdistan, gözlemlenmiş çoğu sömürge ya da ezilen uluslardan farklı yapı ve koşullarıyla, Ulusal kimliğin ve ülke gerçeğinin daha çok vurgulanmasını zorunlu kıldı, kılıyor. Ama, dünyanın her yerinde tarihin çözümünü bugünlere bıraktığı böylesi ulusal görevler ve hedefler, mazlum ulusu oluşturan farklı sınıfların kendi hareket ve örgütlülüklerini ayrı ayrı oluşturmaları eşliğinde gözetilir. Bu, tüm ulusun ortak ulusal hedefte birlikte davranmasının engelemek şöyle dursun; onu kolaylaştırır.

Çünkü "bir" ve "birlikte" olmak aynı şeyler değildir. Çünkü ulus bir değildir; ancak, birleşik olabilir. Farklı sınıfların farklı düzlemlerde dinazmize edilmesi üzerinde yükselecek birleşiklik hem bu basit anlamı rayına kor ve asıl önemli olarak da, en güçlü sınıf dinamiğinin ulusal hedefin sürecini ve o toplumun izleyeceği toplumsal projeyi biçimlendirmesini sağlar.

Bundan şu basit gerçek ortaya çıkar: ulusal kurtuluşla toplumsal kurtuluşu birlikte gözetenler (Bağımsızlığı sosyalizmle taçlandırmak niyetinde olanlar) bir çırpıda, kaç işçi grubunu, kaç üretim birimini ulusal kurtuluş hareketine seferber edebildiklerini söyleyebilmelidirler.

Tabii bu işin pratik göstergeleridir, süreç işidir vs. Ama bunun teorik öncelinin pek ortaklıkta dolaşmaması (Bu Lenin'in sorduğu soruyu bizim "Çı Bıkın?" diye sormamızdır) ancak ciddi bir kimlik muğlaklığıyla açıklanabilir. Eğer bu dert edinilmemişse, tüm sözler iman tazelemeden öte bir anlam taşımamış demektir.

Okurun dikkatini, "kaç işçi grubuyla (herhangi) bir temas", ve hatta "kaç işçi grubunu (ideolojik bir tercih olarak) sosyalizme yakınlaştırma"demediğime çekmek istiyorum. Sorun genel

olarak "işçilerin örgütlenmesi" ya da "bir şekilde" işçi hareketi değildir ulusun, ulusal kurtuluşun, öncüsü olduğunun bilincinde bir işçi hareketidir sorun. Başka bir deyişle, toplumu, (ülkemiz açısından; ulusu) kurtarmadıkça kendisi kurtulmayacak bir sınıf olduğunun bilince ve hareketliliğe çıkarılması sorunudur.

Aslında bunlar Marksizmin ABC'sidir. Fakat tekrar ihtiyacı, ülkemizde bu sorunlara ilişkin yerleşmiş anlam kaymalarından doğuyor.

Anlam kaymaları hem K. Kürdistan güçlerinde, hem de daha güçlü olarak Türk solunun Kürdistan literatüründe yaşanıyor.

"Biz" dekine kısmen değinmiştim: "İşçi" ya da "Komünist" partisi olma, işçi harketini bilinçli düzeye çıkarmadan bağışık bir "kendi kendine hediye" ya da "öyle isteyen kadroların samimiyeti / lügatı" olarak boyveriyor. Devamla, bu temelsiz atıflar, başka anlam kaymalarını çoğaltıyor: Komünist olmanın ölçütü bir bakıyorsunuz "Türk proletaryasıyla şöyle ya da böyle birlikte / ayrı örgütlenme" modellerinde... "Sömürge mi, değil mi" tercihlerinde vb. aranıp duruluyor. Tartışmacıların, modelistlerin, tercih sahiplerinin ortak noktası ise, ne yazık ki, "Bu ülkede sınıf bilincili işçi hareketi eksiktir" gerçeğini es geçmeleri oluyor. Asıl unutulan, tartışma-model ya da tercihlerin hiç birisinin kendi başlarına politik bir kimliği ele vermeyeceği gerçeği oluyor.

Ve anlatılanların tümünün özeti: Kürdistan sorununda, bizde ve Türk solunda ciddi bir teorik onarım dönemine giriyoruz: Herhangi bir şeyleri tartışmak açısından değil; o "birşeyleri" de yaşama uygun tartışabilmek için, asli görevin açılımlarını gündein başına almak gerekiyor.

Dünyaya bir çok yönden kapalı (hem de o denli mültecisine rağmen!) Kürdistan devrimcileri, eğer verimli "Komünist kalkış noktasından" bir tartışma geleneği yaratmak istiyorlarsa (Örneğin) G. Afrika komünistleri gibi, "ulusal mücadelede sınıf hegemonyasının anlam ve mekazmalarını" tartışmakla işe başlamalıdırlar...

Ne yazık ki bizde ve Türk solunda hala bilmsel soyutlama yeteneği eksikli. Hala, kendini ve sınıfsal duruşları tarifin ölçütleri özde değil, biçimde aranıyor. Alalım meşhur "Devrimci - reformist" nitelemelerini... Kürt ve Türk solcularına, (Örneğin) silahlı bir savaşım yürütenin de reformist olabileceğini kavratamazsınız... Ya da tersini... Açın dergi sayfalarını: Çoğunun reformist' nitelemesi, muhatabında kahramanca bir aktivite görmemesindendir. Açıkça ya da satır aralarında gözetilen kıstaslar aşağı yukarı güncelin bu tür gözlemleridir. Oysa hep bilinir: Orta - Doğu'da KDP'nin uzun ve zorlu Peşmerge hareketinden daha kahramanca bir bir silahlı savaş pek az görülmüştür ve / fakat bu O'nu (en radikal dönemde bile) devrimci, sosyalist yapmamıştır; yapamaz.

Bir diğer örnekleme "otonomi-tam bağımsızlık" ikilemine ilişkindir: Bu "tercih" lerden hiçbiri, kendi başına kimseyi "birşey" yapamaz; yapan, bunların kimler (hangi sınıf hegemonyası) eliyle yürütüleceği ve gözün nereye dikildiğidir. (Hemen belirtelim: Kendisini peşinen otonomi vb.. ile sınırlayan "bir şey" olur elbette: güvensiz...)

Ayraç sınıf temeli ve sınıf hedefidir; ulusal bağımsızlığın en yakıcı talep olduğu zeminlerde de bu gerçek değişmez; değişen ulusal-toplumsal sürecin katedeceği yol ve yol arkadaşları genişliğidir ki, bu da göreceldir: Etkin sınıf dinamiğini çağın hangi sınıfına ait oluşuyla ilintili bir seyiri izlemeye koşuludur...

K. Kürdistan'da kapitalizmin genel olarak hakim bir toplumsal formasyon olduğu, istisnalar hariç, solda kabul görüyor. Ya da şöyle diyelim: bu kabulu beyan edenler, hiç şüphe yok ki hedefler ve güçler açısından farklı olma iddiasını da peşinen vurguluyorlar: Tesbitin ardından sosyalizm hedefi ile proletaryanın öncülüğü doğal olarak vurgulanıyor.

Bir kayma da buradan başlıyor. Açıkça ya da fiilen, proletaryanın öncülüğü bir meçhul temenniye, (ideolojik önderlik!... Tıpkı işçi sınıfından kopmuş Doğu Avrupa KP yöneticilerinin sınıf adına ve hayrına öncülükleri gibi) sosyalizm hedefi ise sulandırılmış bir esnaf sosyalizmine dönüşüveriyor.

Oysa ne sosyalizm "muz"dur, ne de proletaryanın öncülüğü diye diye toplumun 'ekabir' kesimlerinde gruplaşmalar oluşturmak inandırıcı olabilir...

Biraz karikatürize ederek (Fakat yaşanmamış, görülmemiş olduğunu söyleyemem!) devam edelim: A köyünün ağası, 'Feodalizm etkindir' diyen bir sol grubun savunucusu, B köyünün ağası da 'Kapitalizm etkindir, işçi sınıfı önderdir' diyen bir sol grubun taraftarı olabiliyorsa, "fark"lar üzerinde, anlam kaymaları üzerinde, anlamların süs gibi durması üzerinde ciddi ciddi kafa yormak herhalde gereklidir!..

Bu durumu teorize edenler yok değil: "Kapitalizm hakimdir, ama bizim ülkemizin koşullarında iş-

www.ersinkurdi.org

çi sınıfı hareketinin ve önderliğinin koşulları yoktur; bu önderlik aydınlarda cisimleşmek zorundadır" dersiniz ve o vakit sol kulağınızı sağ elinizi dolaştırarark gösterir, dolaylı olarak ülkemizde sosyalizm; "olursa iyi olur"a, "inşallah gelir"e indirgemiş olursunuz ki, bunun mantıki ve siyasal sonucu sizin "mürekkebi silik" kimlikle dolaşmanızdır...

Hiç bir ülkenin "koşullarında" bir sınıfın gönlünde ve güvencesinde olan bir hedef, başka bir sınıf ya da ara tabakaya 'istimlak' edilemez; edilemiyor... (Ulusun tümünün gönlündeki ulusal bağımsızlık hedefinin işçi sınıfı etkinliği olmaksızın ne derece realize olabileceğine ise hiç girmiyorum)

Buraya kadar anlattıklarımız, gürül gürül bir Kürt işçi hareketi karşısında sessiz kalınıldığı değildir; gürül gürül bir işçi hareketinin olmadığını bilmeyecek kadar ülkemden uzakta değilim... Ama bir işçi sınıfı var ve hatta şimdilik sendikal çerçevede dönüp dursada umutlu kıpırdanışlar var. Ama bundan önemlisi, politik kimliklerin evrensel arka planlarını oluşturan sınıf güçleri vardır ve asıl önemsediğim budur.

Akla gelebilecek, basit düşünce "tarzımızın" sonucu "pürüzler" için belki yalın noktaları çok özetle ve alt alta sıralamak yararlı olur:

1 - Dünyanın hiç bir yerinde ve ülkemizde, sınıf bilinçli işçi hareketi sorununu gündemin merkezine oturtmak (yani asli görev,) komünistler için, diğer emekçi ve aydın güçler arasında olmamak, çalışmamak ve yalıtlanmak anlamına elbette gelmiyor; terslik, başlangıç, öncelik ve başaftlık tercihinin ters olmasından doğuyor.

2 - Bu, darlık hiç değildir; sömürü ve baskıdan hiç bir çıkarı olmayacak bir sınıf, toplumun yakın ve uzak tüm ihtiyaçlarını yapısında taşıyan bir potansiyel durum arzeder; terslik, bu potansiyeli kinetiğe dönüştürmemekte; sınıfı ulusal kurtuluş arenasına sokmamakta doğuyor.

3 - Sınıfın niceleği komünistler için bahane değildir; Filistin ya da G. Afrika'dan daha geri bir nicelikte olmadığımız açıktır: Nitelik olarak onlardan daha geri oluşumuzun açık olduğu gibi...

4- Ve nihayet; ulusun diğer tüm kesimlerinden daha zorlu bir uğraşlar manzumesiyle başbaşayızdır: Binlerce yılın alışkanlıklarını devirme ile ulusal esareti kırmayı birlikte yürütmek kolay bir iş olmuyor; bugün'e oynamaya kendini kaptırmamış, gözleri ilerde güçler talep ediyor...

Artık, çeşitli yönleriyle, ayrı ayrı yazılması gereken ve yazılacak olan yönleriyle, değindiğimiz sorunun sonuna geliyorum: Tartışma pratiğimizi yukarda değinilen alana çekmenin zamanı çoktan geldi!

Komünistler, bir toplumdaki muhalif güçlerden herhangi biri değildirlers olmamalıdırlar... Kendilerini tüm diğer akımlarla özdeşleştiren bir tartışma çıkınını omuzlarında taşımamalıdırlar ve bu anlamda "ulusal soruna farklı bakış" diyerek, ulusal mücadeledeki misyonlarına ilişkin kafa yormaları gerekenleri ikinci plana atmamalıdırlar.

Artık kimi tartışmaları tez elden aşmak gerekiyor.

Bunlardan biri, Kürt ve Türk solunun çoğu kesimince 'kaydırılanı' Milliyetçilik tartışmalarıdır.

Bir ülke, bir ulus için, tüm diğer gelişimlerin gelip düğümlendiği ve tali değil asliolması gereken bağımsızlık olgusunu savunmak milliyetçilik?!.. Ülke bazını temel alan bir örgütlenme perspektifini savunmak milliyetçilik?!... Anti-sömürgeciliği savunmak milliyetçilik?!.. Bağımlı bir ülkenin esaret altındaki değerlerinin savunuculuğu Milliyetçilik. Esarete sebeb akım ve fiziki güç işgallerinin sona erdirilmesini istemek demek olan yurtseverlik milliyetçilik?!.. "Milliyetçi olmamanın yolları" ezilen ulusun devlet düzeyinde örgütlenme ihtiyacını daha peşinen ezen ulusla ortak devletle çözmeyi savunmak, birliği (hem de ulusların tam hak eşitliğinin lafta kaldığı birliği) asıl bağımsızlığı tali saymak, sıkı bir birlikçi uslup kullanmak, vb. oluyor?!..

Hatta, her ülkenin tarihinde gelip dayanılan bilinçli bağımsız işçi hareketini örme ihtiyacını (gecikmişlikle) çözmeye çalışan "çıkışlarımız"da, yine modeller ve şekiller üzerinden hemen "milliyetçi dalgaya" bağlanıverir ve pek tabii ki gönüllerde yatanın, dert edinilenin, ne olduğu hemen bir şekilde belirginleşir: soruna ezen ulus proletaryası eksenli bir yaklaşım...

Kürdistan ülkesinde bir işçi hareketi ve bu hareketin ulusal savaşıma etkisi (giderek öncülüğü) mi?: Geçiniz ;onu ezen ulus proletaryası (birlikte vb. örgütlenme modellerini de kendi ülkesi ekseninden çizerek) halleder!..

Açık ki, son eleştirilerin büyük yekunu Türk dostlarımızı tarif ediyor. Sonlarken kimi noktalara ilişkin düşüncelerimi kısaca aktarmak istiyorum:

1 - Milliyetçi ya da başka bir "şey" olmak ya da olmamak ölçütleri tüm dünyada başka, K. Kürdistan'da başka olamaz. Bu anlamda, milliyetçilik kavramı yurtseverlikle karıştırılmadan yerli yerine oturtmak isteniyorsa, en genelde şu tarif yapılabilir: Sınıf gerçeğinin üzerine topyekün ulusu örtmek... Ulus içindeki sınıfsal farklılaşmaları ya önemsememek, ya da yoksaymak... Ne yazık ki, anlam kaymalarının insanları şaşı bıraktığı atmosferde, ezilen bir ulusun yaşadığı bir ülke topraklarında (daha doğrusu, o ülkenin büyük bir parçasında) bağımsız

(Marks'ın deyimiyle, "İlk anda ulusal ölçekte" (işçi hareketini örgütlü bir yapıya kavuşturmak bile "milliyetçi eğilim" olabiliyor!... Doğrudur; ölçüt değişince anlamda kayıyor: K. Kürdistan'a ilişkin anlamlar yine bu ülke açısından değil; örneğin Türkiye ekseninden ele alındığında, anlam hızla kayıyor. Doğrudur; Newroz'un çıkışında bile milliyetçilik arayanların durduğu yer, ölçüt noktaları, Türkiye ülkesinin ihtiyaçlarıdır... Ve şu da doğrudur: Bu, hala, tüm güzel sözlere rağmen, egemen ulus bakışını, şovenizmi, tümüyle kaldırıp atmamış olmanın vesiyonlarıdır...

2 - Artık kimi "Tesbit"lerin tılsımını yitirdiğini anlamak gerekiyor: "Sömürge-Ezilen ulus" kavramları bunlardan biridir ve politik kimliği ele vermeleri anlamında hiç bir kıymeti harbiyeleri yoktur. Çokcası, sosyolojide derinleşmek isteyenler için iyi bir ilgi kaynağı olabilir; ancak K. Kürdistan'ın (ve tüm Kürdistan'ın!) gerçekten bu konuda özgün olan yapısı, ilgilenecekleri bir hayli yoracağa benzer. Dahası, günümüzde oldukça girift hale gelmiş bağımlılık ilişkilerini 1910'ların normlarıyla adlandırmanın da ne derece sağlıklı olacağını düşünmek gerekiyor. (Sahi, Kuzey kıbrıs ne oluyor; sömürge mi, ilhak edilmiş ezilen ulus mu ?.. İlgilenenler için bir kaç küçük hatırlatma: Ezilen ulus diyecekler, K. kıbrıs'ın tümüyle ayrı "Statükosu'na takılabilirler... Orada, "Cumhurbaşkanı" Denktaş, Türk büyükelçisinin ya da Türk kolordu komutanının huzuruna ceketini ilikleyerek çıkar... Sömürge deyip geçecek olanlar da pek rahat sayılamaz: "Sömürge" ülke, bir çok yönden (demokrasi geleneği gibi) "Sömürgeci" ülkeden ileridir...alın size 1900'lerde bahsedilmemiş bir garabet örneği...)

Bu tartışma tümüyle anlamsızdır demek istemiyorum. Demek istediğim, bu tartışmanın kendi başına anlamlı olmadığıdır. Ancak, Sömürge tesbitini zorlamak için, K. Kürdistan'la Türkiye arasındaki güçlü nesnel ilişkileri, kaynaşmaları, gözetmeyen anlayışlarla; İlhak Edilmiş ezilen ulus elbisesini giydirmek için "Türkiye ile K.Kürdistan arasında iktisadi, sosyal, siyasal ayrımlar silinmiştir" diyebilme cehaletini gösterenler arasına sınır çizerek, tartışmanın sosyolojik bir değer taşıyabilereğini; fakat hiç bir politik duruş'u bu noktadan çıkarmak tılsımının bulunmadığını söylemek istiyorum.

- Türkiye'de "sıkı proleter bakışçı" olanların, K. Kürdistan'a ilişkin yaklaşımlarında, (literatürlerini Kürdistan'a taşırken anlamlarının kaymasından olsa gerek) bizim ülkemiz sorunlarında sınıf bakış açısını bir tarafa bırakmaları ve (sık tekrarlanan "işçiler, ekekçiler, Kürtler!" nidası hatırlansın) İşçi ve emekçi sorunları Türkiye içindir: Kürtler "ayrı bir garabet!" hatta bize dönüp "Ayrı bir komünist kanal yaratmanın imkanı yoktur" akılların vermeleri de yine başaşağı bir tartışma geleneğinin devamıdır. Dünyanın her yerinde (tüm yakın ilişkilerine ve ortak dinamiklerine rağmen, ulus ve ülke gerçeğinden dolayı, Kürdistan bu anlamda ayrı değildir) farklı ülke Komünistleri en çok birbirlerini, kendi ülkelerinde proleter hareketini örgütleyemedikleri, sınıf bilinçli işçi hareketini yaratamadıkları için suçlayabilirler: Bizde, tersinden, bunu tüm gecikmişlikleri ve eksikleriyle yapmaya çalışanlar Türk dostlarımız tarafından hoş karşılanamaz! Çünkü, tüm güzel sözlere rağmen, ülkemize ilişkin gizli bir aidiyet duygusu taşırlar... Ve dünyanın her yerinde, komünistler, daha çok ve daha sık, başka ülkenin komünistleriyle ilişkilenirler; "Bizde"ise en sıkı proleter bakışçı'ların ideolojik programatik duruşlarını etkin küçük burjuva hareketine havale etmeleri artık kanıksanmıştır...

Artık kavramları ve duruşları yerli yerine oturtmak gerektiği gün gibi açığa çıkıyor.

Ve anlatılanların tümünün özeti: Kürdistan sorununda, bizde ve Türk solunda ciddi bir teorik onarım dönemine giriyoruz: Herhangi bir şeyleri tartışmak açısından değil; o "birşeyleri" de yaşama uygun tartışabilmek için, asli görevin açılımlarını gündein başına almak gerekiyor.

Kürdistan komünistlerini asli görevleri; sınıf bilinçli Kürdistan işçi hareketini, tartışma görevi bekliyor. Kendi dışında "öncülüğü" hep yinelenmiş sınıfımızın kendi suçu olmayan tüm zaaflarına rağmen...

Biz hiç bir zaman bunun çok uzağında olmadık aslında: K.Kürdistan'ın "baldırı çıplakları" idik hep!...

Ve serhıldan geleneği... Özne ile nesnenin örtüşmesine yepyeni bir olanak...

Bunların teorik değerini bilmek gerekiyor, hepsi bu..

ÖĞRETMENLERİN SENDİKAL BİRLİĞİ

Eylül faşizmi; ülkemizde demokrasi adına ne varsa hepsini silip süpürdü, ülke yönetimini beş generale bıraktı, insanlar, darağaçlarına çekildi, zindanlara tıkıldı, işkencelerin en iğrençleri yapıldı. Kitaplar yakıldı. Derneklere kilit vuruldu. Türkiye eğitim emekçilerinin örgütü TÖB-DER'de kapatıldı. yönetici ve üyeleri çeşitli biçimlerde cezalandırıldı.

Bunca baskıya karşın öğretmenlerin örgütlü mücadele istekleri devam etmiştir. Uzunca bir süreden sonra; TÖB ve TÖB - DER'in verdiği örgütlenme bilinç ve deneyi ile meslek dışında kalan eğitimciler tarafından 1988'de EĞİT - DER (Eğitimciler DernEği) kuruldu. Çalışan öğretmenlerin üye olmaları, 1983 yıl ve 2908 sayılı Dernekler Kanunu ile yasaklanmıştı. Eğitimciler Derneği, çeşitli şekillerdeki etkinliklerle öğretmenlerin sendikalaşması uğruna mücadelesini sürdürdü. Çalışan öğretmenlerin de desteğiyle mücadele meyvesini vermeye başladı. Eğit-Der'lileri kutluyoruz.

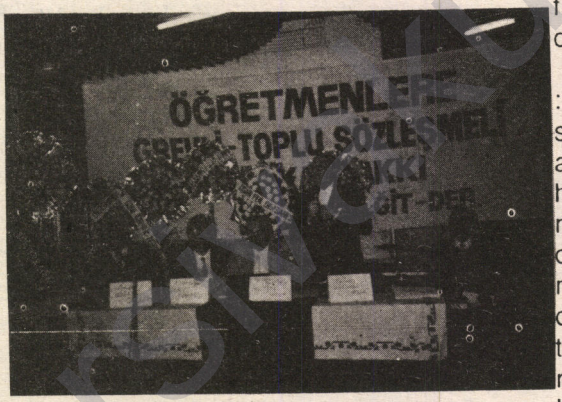

EĞİT-DER mücadelesi sonucu, uluslararası andlaşmalara dayanarak "(İnsan Hakları Evrensel Bildiri'si, 98 sayılı İLO sözleşmesi, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi)" sendika çalışmaları başladı. 28 Mayıs 1990'da Ankara'da EĞİTİM-İŞ (Eğitim İşkolu Kamu Görevlileri Sendikası) kuruldu. Beş ay sonra 13 Kasım 1990'da İstanbul'da EĞİT-SEN (Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası) kuruldu. Hem sevindik hem de üzüldük. Sevindik, sendikalı oluyorduk. Üzüldük, eğitim emekçileri iki ayrı odakta örgütlenecekler. Bu , bizim arzulamadığımız bir durumdu. Güçler bölünecektir. Bizler sendikalar arası tartışmalarda taraf değiliz. Bizler, bunun böyle yürümeyeceğini, birliğin sağlanacağı inancını taşıyoruz.

EĞİTİM-İŞ ve EĞİT-SEN kurucuları birbirlerini ikna edememişlerdir. Hatalıdırlar. Demokratik Kitle örgütlenmelerin de birliğin sağlanması ayrılıkları öne çıkararak değil, aynılıkları öne çıkarılarak yapılır. Yapılmayan budur. Elbette eğitim emekçileri değişik görüşlere sahip olacaklardır. Bu doğaldır. Bunlar, eğitim emekçilerini iki ayrı sendikada örgütlemeyi gerektirmezdi. Kaldı ki; iki sendika arasında duygusallığın ötesinde bir büyük ayrılığın olduğunu sanmıyoruz. Her iki sendikanın birbirlerini suçlayarak bir yere varacaklarını sanmıyoruz. Yapılması gereken değişik biçimlerde söylediklerini netleştirmeleridir. Bu bakımdan biz iki ayrı eğitim örgütünün iki noktadaki yaklaşımna parmak basmak istiyoruz..

1- Anadilde eğitim: Eğitim-İş, "eğitim hakkı dahil, hayatın her alanında herkesin anadilini kullanabilmesini, insan onurunun ve yaşam hakkının bir gereği sayar" diyor. Eğit-Sen, "herkesin anadilde eğitim hakkını savunur. Irkçı, şöven, asimilasyoncu eğitime karşı mücadeleyi amaçlar" diyor. Her iki sendikanın söyledikleri, temelde aynıdır, söyleniş farkı vardır. Her ikisinin söyledikleri doğrudur.

2 - Grev ve toplu sözleşme : Eğitim-İş, "henüz işverenle sözleşmeye oturmamaştır. Bu aşamaya gelinmeden bir çok hakkımızın elde edilmesi olanaksızdır. Bunun yolu da sendikamazın nitel ve nicel gücünün artmasından geçmektedir" diyor. "Eğit-Sen, üyeleri adına tek tek yada toplu olarak görüşmelerde bulunur, anlaşmalar yapar, toplu uyuşmazlıkları çıkarır, grev kararı alır, uygular, gerektiğinde toplu iş sözleşmesi yapar" diyor. Eğitim iş toplu sözleşme olayını uzun vadeli bir sürece yaymış. Eğit-Sen'in söylediği, eğitim emekçilerinin mücadelesi sonucu elde edecekleri bir haktır. Mücadelenin başarısı nitel ve nicel güce bağlıdır.

Demokratik kitle örgütleri yasal olarak kurulurlar. Demokratik mücadeleyi yasal zeminler üzerinde vermek durumundadırlar. Öğretmen Sendikalarının önce anti-demokratik yasalara karşı mücadele etmeleri gerekir. Şu anda yapılanda bu. 657 sayılı D.M. Kanunu; öğretmenlerin bilgi ve demeç vermesini (md.15), toplu eylem ve hareketlerde bulunmasını (mad. 26), grev yapmasını (mad. 27) yasaklar. Bu engellere karşı mücadele etmeden, ne toplu sözleşme ne de grev yapılır. Yapılmaz, yapılacak şey bu uğurda mücadele etmektir. Tekrar 2. noktaya dönelim. Eğitim-İş "sözleşmeye oturmadan hakkımızı alamayız, bunun yolu da nitel ve nicel gücün artmasından geçmektedir" diyor.

Bu, toplu sözleşmeli sendika istemiyor anlamı taşımaz. Öte yandan; Eğit-Sen "toplu sözleşme yapar, grev kararı alır, uygular" diyor. Bunu yapabiliyor mu? Hayır. Bunu demokrasi uğruna mücadele ve güçler dengesi belirleyecektir. Değilse, Eğit-Sen grev kararı alır ve uygularsa, yasallığını yitirir. Bunun için, ayrılık yok ve bunu ayrılık nedeni saymıyoruz. Bu tartışılabilir.

12 Eylül'le birlikte demokrasi mücadelesi ağır bir yenilgiye uğradı, bu bir gerçek. Demokrasi mücadelesi durdu mu? Hayır. Sadece gecikti ve bütün halk acı çekti. Bu yenilgiyi iyi bir şekilde değerlendirmek gerekir, ders çıkartmak gerekir. Bugün ülkemizde en can alıcı sorun, demokrasi güçlerinin birlik sorunudur. TÖB-DER, kapatılmadan önce 670 şube ve 200 000 üyeye sahipti. Sayısal ve eylemliliği ile ülkemizin ve Ortadoğunun en büyük kitle ve meslek örgütüydü. TÖB-DER, üzerine düşeni yaparak, toplumsal mücadele tarihinde onurlu yerini aldı.Bize örgütlenme bilinç ve deneyi kazandırdı, görüş ayrılıklarına rağmen birlik ve beraberliği sağladı. On sene sonra geldiğimiz nokta, daha ileri olmalıydı. Ne yazık ki; geldiğimiz nokta 80 öncesininde gerisine düşmüştür. Sonuç: Eğitim-İş ve Eğit-Sen olarak bölünmüşlüktür. Bu bölünmüşlük demokrasi düşmanlarının ekmeğine yağ sürecektir. Haklarımızı almamızı geciktirecektir.

Bizler; her iki sendika arasında, yazdıklarına bakarak farklılık göremedik. Ama görüş ayrılıkları olabilir, bunlar demokratik kitle örgütlerinde olacaktır. Bunlar tartışılarak çözülür. Yeter ki; grupçu zihniyetlere saplanmayalım, demokratik kitle örgütlerine başka misyonlar yüklemeyelim ve işlevini yerli yerine oturtalım. Esas mesele pratikte birlikte olabiliyormuyuz, bunu göçetmek zorundayız. Bu olduğunda Çözülmeyecek hiç bir şey yok inancındayız. Binlerce eğitim emekçisi sendikalara üye olamamaktadır. İki ayrı sendika, eğitimcilerin kafasını karıştırmaktadır. Kaldı ki; sendikalılar da birlik istemektedirler. Her iki sendikanın da temel amacı demokratik hak ve özgürlüklerini almaktır, ekonomik haklarını almaktır. Demokrasiden yana tüm eğitim emekçilerini kapsayacak sendikal birlik uğruna Eğitim-İş ve Eğit-Sen kurucularını mücadele vermeye çağırıyoruz.

YAŞASIN TÜM EĞİTİM EMEKÇİLERİNİN SENDİKAL BİRLİĞİ!

Malatya'dan bir grup öğretmen

YÜREĞİMİN EZGİSİNE ÇIĞLIK DÜŞÜNCE (*)

Dersim yüzlüm
Yüreğimin ezgisine çığlık düşünce
Tarihim kanla yazılır
Soluğum alevle

Çığlığım ağıtlara karılır
Çığlığım
Asılıkalır zulmün ölümyüzüne
Ben
O zaman
Kundakta bebek olur
Halepçe gelirim
Gün olur : Zilan
Gün olur inkara hınç
Piran'da isyanlara başlangıç gelirim
Dersim'de tayyarelere mavzer
Bostan'da panzerlere kin kusan
slogan gelirim

Gelirim gelmesine ya
Nedendir?
Takvimler yazmaz yasımı
Kimseler tutamaz hesabımı
Nedendir?
Sesim kaval ıslığı olmuş yayılmış
Duyanlar ağıt yakmış
Duymayanlar kulak kabartmada

Dersim yüzlüm
Yüreğimin ezgisine çığlık düşünce
Tarihim kanla yazılır
Soluğum alevle

Yüreğini yüreğime kenetle
Sesin çığlık olsun yayılsın
Sabrın gözyaşı olsun süzülsün
Varsın acılara kanasın sevincin
Ama
Bugünkü zulmün tutanakları
Yarınki derste işlenecektir!..

Ağustos 89 - Ocak 91
Hüseyin ELÇİ

(*) Ozanın, Sun yayıncılık'tan çıkacak olan YÜREĞİMİN EZGİSİNE ÇIĞLIK DÜŞÜNCE isimli kitabından.

www.dersimdi.org

KAPİTALİZM VE GENÇLİK

H. TÜRKMEN

İşsizler ordusunun yarıya yakınını gençlerden oluştuğunu biliyoruz. Sayıları milyonları bulan genç işsizler var. Yozlaşmaya ve çürümeye terk edilmişler. Mafyanın ve faşist örgütlenmelerin ellerine düşüyorlar; düşecek koşullar içerisinde yaşıyorlar.

Çalışanlarında sorunları ağır. Çocuk yaştaki işçiler günde 10-15 saat çalışmaktalar. Oysa Anayasaya göre 8 saatten fazla çalışmak yasak. büyüklerle aynı işi yapıyor, daha fazla çalışıyor ve daha az ücret alıyorlar. "eti senini kemiği benim" zihniyetiyle kapitalizm'in insafsızlığına terk ediliyorlar. Her türlü koruma ve güvenceden uzaklar. Bedensel, ruhsal ve kültürel gelişme ortamından yoksunlar. Küçük işyerlerinde kaçak çalıştırdıklarından sosyal haklardan yararlanamıyorlar; sigortasız ve sendikasız çalışıyorlar.

Kapitalist toplumda aile, erkek egemenliği altındaki bir kurumdur. Aileden başlayan genç bayanlar üzerindeki baskılar, sistem tarafından ağırlaştırılarak sürdürülüyor. Erkekler karşısında ikinci sınıf vatandaş olma, yani cins olarak ezilip aşağılanma içerisindeler. Sınıfsal sömürü bayanlar için daha ağır. Ayrıca, ulusal baskı altındalar. Ev işlerinin ve çocuk bakımının bir kısım sorumluluklarını annelele paylaşıyorlar. Okumuyor ve çalışmıyorlarsa ev içinde mahpuslar. Bu durum onların bireysel gelişmelerini, siyasal ve toplumsal yaşamdaki etkinliklerini sınırlıyor.

Burjuvazi genel olarak kadınların, bu genel içinde kızların mücadelelerini engellemeye ve saptırmaya çalışıyor. Kadın hareketini feminizm denilen burjuva hareket içinde eritmek istiyor. Cinsel özgürlük ve bazı reformlarla sistemin özüne dokunmayan her hareket düzeyine indirgeme çabalarıyla kadın hareketinin kapitalist toplum için tehlike olmaktan çıkarma amacında.

Kapitalizm kadını çalışma hayatının içine çekerken onun, erkek karşısında ekonomik bağımsızlık kazanmasını da sağlıyor. Kadının çalışması, ev işlerini ve çocuk bakımının giderek bireysel iş olmaktan çıkıp sosyal bi iş haline gelmesine yol açıyor, Böylece kadının yükünüde azaltmış oluyor. Bu gelişmeler, ezilen cinsin binlerce yıllık köleliğine ağır darbeler vuruyor.

Öğrenci gençlik, gençliğin politik bakımdan en hareketli kesimi olagelmiştir. Sayısal bakımdan da gençliğin geniş bir kitlesini öğrenci gençlik oluşturuyor. Orta öğretimde ve yüksek öğretimde okuyanların sayısı iki milyona yaklaşıyor.

Öğrenci gençliğin büyük bir çoğunluğu yoksul halk çocuklarıdır. Zor şartlar altında öğretimlerini sürdürüyorlar. Hele üniversitelerde ve yüksek okullarda okuyabilmek daha da zor. Yıldan yıla güçlükler artıyor. Okulları bitirseler bile kapitalizm onlara iş ve gelecek vadetmiyor. Yoz burjuva eğitim sistemi öğrencilere fazla birşey vermiyor.

Fakat, öğrenci gençlik diğer gençilk kesimlerine göre ÖĞRENME olanakları bakımından daha fazla bir şansa sahip. Eğitim ve öğretimin sağladığı olanaklarla kendilerini ve ülkenini içinde bulunduğu kötü durumu algılayabiliyor, görebililyor, bilebiliyorlar. Bilmek, kötü koşullarının değiştirilmesi için öğrenci gençliği çıkış yolları aramaya itiyor. Kapitalizm pahalılık, işsizlik, yoksulluk ve siyasi baskılar gibi sonuçlar öğrenci gençliği örgütlenmeye ve eyleme zorluyor.

Lenin'inde belirttiği gibi gençliğin ilk görevi: ÖĞRENMEK tir. Öğrenmek, devrimci gençliğin yetiştirilmesi ve geleceğe hazırlanması için şarttır. Öğrenmek, genç olmanın gelecek olmanının bir gereğidir. Onun için "Gençlik kime aitse gelecek ona aittir" denmiştir. Bu söz doğrudur ve tarih tarafından onaylanmış bir gerçektir.

Öğrenci gençlik, bilincini ve eylemliliğini proletaryanın sınıf hedefleriyle bütünleştirebilmelidir. Bilincini bu yönde değiştirdiğinde kapitalizmin etkilerinden ve küçük burjuva alışkanlıklardan kurtulacaktır. Bu görev tüm gençlik için geçerlidir. Yani her kesimden gençliğin kendi kendisiyle mücadele etmek gibi bir görevi de vardır. Ancak böyle olunca işçi sınıfı mücadelesini bir parçası haline gelinir.

Gençliği kazanmamız, bilinçlendirmemiz, örgütlememiz ve mücadeleye çekmemiz gerekiyor. Bunun için ise gençliği iyi tanımak gerekli. Gençlik tüm sınıf ve katmanlardan gelme belli bir yaş grubunu temsil eder. Hem üretimin içinden (işçi, köylü gençlik) hem de dışından gelme gençlerden oluşur. Kuşkusuz gençliğin sorunları toplumun sorunlarından ayrı değildir. Ancak, onun kendine has sorunlarını, özelliklerini bilmek ve dikkate almak gerekiyor. Bunu yapamazsak, onu örgütleyemez ve mücadeleye çekemeyiz.

AKÇADAĞ ÖĞRETMEN LİSESİNDE FAŞİST BASKILAR

ALİ TEMEL
(MALATYA NEWROZ TEMSİLCİSİ)

Faşizm ve şövenizm dünyanın haer yerinde ol duğu gibi ülkemizde de gençliğin düşmanıdır.

Gençlik her zaman dinamik, atılgan, yenilikçi ve yaratıcıdır. Bunu önlemek içinde sürekli gençlerimizin önüne setler çekiliyor, barajlar kurmaya çalışılıyor. Amaçları onların bu dinamikliğinde, enerjikliğini yok etmektir. Bunu yaparkende her türlü yollara başvuruluyor.

3 Ekim'de, Malatya Akçadağ Öğretmen Lisesinde bazı gerici faşist öğretmenler, Müdür yardımcıları ortamından istifade ederek, öğrenciye çeşitli yollardan keyfi uygulamalar ve baskılar yapıyorlar. Demokrat, devrimci gençlere dayak atma, küfür etme, saçları makasla kesme vb. gibi yollarla gençliğin mücadele alanını kısıtlamaya çalışıyorlar. Peki neden devrimci gençlik?

Gençlik geleceğin proleteryasıdır, memurudur, aydınıdır, mühendisidir, doktorudur, Milli Egitim Müdürüdür.... Geleceğin yönetim kademelerinde yer alacaklardır, Haksızlığa, zorbalığa tahammül edemiyen ve bunlara karşı çıkan birer KOMÜNİST olacaklardır. Çünkü bunlar (Faşist Müdür Yardımcılarının) candamarını koparacaklardır.

Baskıların bir başka nedeni de bu okulda işçinin, köylünün, gençlerin önderliğini yapan ve verdiği

mücadelesinde abideleşen komünistler yetişmiştir. Bu yoldaşların okulda bıraktığı mirası gençler sahiplenmiştir bu faşist öğretmenler ise Bu mirası parçalamak ve ortadan kaldırmak için ellerinden gelen her çabayı sarf ediyorlar ama çabaları sonuçsuz kalmıştır ve sonuçsuz kalacaktır.

Bu keyfi uygulamaların dışında Akçadağ Öğretmen Lisesi; Kürdistan'da en büyük asimilasyonun uygulandığı okullardan biridir. Bu okulda okuyan öğrencilerin hele yatılı olanlarının % 95'nin Kürt olmasıdır. Artık bu, baskının nedenlerini açıklamaya yeter.

Bu keyfi uygulamalar ve baskılar karşısında elbette gençlik sessiz kalmamıştır. Bu olayı protesto etmek için okulda bir günlük boykot ilan edilmiştir. Ayrıca toplu olarak Milli Eğitim Müdürlüğüne gidip okulda bize uygulanan baskılara ve keyfi uygulamalara son verilmesi eğer son verilmezse sorumluluğun M.E.M. ait olduğunu söylemişlerdir. M.E.M bu gençlere söz vermiştir, M.E.M. sözü bu gençlere bir güvence olmuştur.

Peki, M.E.M. gençlere verdiği sözü tutacak mı? Sözünde duracağından endişeliyiz. Söz veren herkes sözünde durmuş olsaydı bu ve buna benzer olaylar hiç yaşanmazdı, tam tersine yöneticilere baskı uygulamaları için emir veriliyor. Gençlere NEW ROZ okurları olarak şu çağrıda bulunmayı kendimize görev sayıyoruz. Bu gün Ülkemizde T.C.'nin yapmaya çalıştığı şudur: Bir yandan siyasal zor ve terörü tırmandırırken; gençlik katledilirken; gençliğin potansiyelini kendi gerici saldırgan amacı için kullanmaya çalışıyor.

Siz gençler T.C.'nin oyununa alet olmamak için örgütlenin, bu tür olaylara aman vermeyi.. Kararlı bir şekilde ve kollektif olarak mücadele edip gerici, faşist müdür, müdür yardımcılarına, öğretmenlere fırsat vermeden onları pasivize edip etkisizleştirin!

OKULLARDA KEYFİ UYGULAMALARA VE BASKILARA SON!....
YAŞASIN KÜRDİSTAN ÖĞRENCİ GENÇLİĞİNİN MÜCADELESİ

www.kurdishwakuming.org

OYUNLARA KARŞI DURMAK...

KEMAL ARDIL

T.C. nin kuruluşundan bu yana halkımıza karşı sürdürdüğü zora, şiddete dayalı geleneksel politikası 12 Eylül sonrası dönemde de sürdü. Ülkemizin tüm yerleşim alanlarında sürdürülen baskı ve imha politikası 1980 ortalarına kadar sıkıyönetim ve olağanüstü hal vasıtasıyla devam etti.

Ancak Kürt halkının tarih boyunca karşı karşıya kaldığı bu katliamlar, işkenceler ve baskılar 12 Eylül döneminde ve sonrasında da amacına ulaşmamış; tersine halkımız bu azgın saldırı ve terör koşullarında bile benliğini yitirmeyerek, ayrımcı ve ırkçı politikaları bilincine çıkararak bulduğu en uygun fırsatlardan yararlanarak mücadele istemini ortaya koymaya çalışmıştır.

Kürt halkına dayatılan imha ve soykırım politikası, uygulayıcılara karşı bir ulusal kin silahına dönüş-

müş ve süreç içerisinde ulusal bilinç özünde derinleşmiştir. Kürt ulusuna yönelik baskı sisteminin yasallaştırıp kalıcılaştırma girişimi olan 1982 Anayasası oylandığında, en çok ret oy halkımızdan çıkmıştır. Bu, o günlerde ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi açısından anlamlı bir tepkiydi.

T.C'nin, bu politikaları halkımızda bir nefrete ve kine dönüşüyor, fakat kitlesel çıkarışlar ortaya koymasına yetmiyordu. 1984'de başlayan gerilla mücadelesi toplumda düşmüş olan moral düzeyinin yükselmesinde büyük rol oynadı

Halkımız diğer parçalarla arasındaki özgün farklılığı ortaya koyarak süreçte, kendine özgü mücadele kanalları açma yeteneği göstermektedir. İlk kitlesel kalkışma ve sistemden kopuşa yönelik girişimi, 26 Mart yerel seçimleriyle ortaya çıkarmıştır. Kuzey Kürdistan'ın birinci politik merkezi olan Diyarbakır'da halk kendi bağımsız belediye başkan adayını çıkararak kitlesel bir fırsatı yakalamış 12 Eylül faşizmin yığınlar üzerindeki yaratmış olduğu korku ve sindirme çemberini yığınların katılımıyla kırmaya başlamıştır. Böylece kendine olan güveni artmış ve gücünü açıkça görmeye başlamıştır.

Cezaevlerindeki mücadelelerle bütünleşen ve eylemliliklerini boyutlandıran halkımız, SHP'nin 7 milletvekilini Kürt konferansına katılmasından dolayı, bunlara karşı alınan tutuma beklenmedik bir tepki göstermiş, bir çok il ve ilçede halk, SHP ve diğer burjuva partilerinden ayrılarak teskilatlarını işlevsiz duruma getirip; düzenle kopuşmasını hızlandırmıştır.

Silopi olayları, dışkı yedirme hadisesi ve buna benzer irili, ufaklı olayların ardından eylemlerin boyutlanması Kürt halkının korku çeberinde açmış olduğu delikleri iyice genişletmiş ve halkımız nezdinde T.C devletine, onun siyasi partilerine karşı güvensizlik sürecini işletmiştir.

Kürt Halkının yaratmış olduğu bu kitlesel mücadele kanalları, "Kürt intifadası" "Diyabakır Serhıldanı"yla ve yığınsal kepenk kapatma eylemleriyle giderek derinleşmekte ve bu mücadelenin asıl biçimi haline gelmektedir.

T.C'nin Kürditan'da sürdürdüğü baskıya dayalı politikası, ulusal özgürlük ve toplumsal kurtuluş perspektifli mücadelesinin kitleseleşip gelişmesiyle yeni bir biçim aldı. Sorun artık kaba zor uygulanarak başedilecek cinsten değildir. Kaba zor yerini sistemli özel savaş politikalarına terketti. Özellikle "Bölge Valiliği, Özel Kolordu, Özel Tim, Köy Koruyuculuğu gibi kurumları kalıcılaştırarak tamamen "kirli bir savaşı" esas alan T.C, sonuçta halkımıza büyük zararlar veren bir süreci başlattı. Özel savaş politikasıyla esas alınan şey, Kürt halkını yoketmek ve çökertmektir. T.C nin yeni politilakalarıyla yığınsal başkaldırılar durmadı. Aksine, bu alandaki bilinçlenme, mücadele büyük boyutlara ulaşarak T.C açısından önü alınmaz gelişmelere yol açtı. T.C'nin, sorunu çözmek için başvurduğu "olağanüstü hal yasaları", "SS kararnameleri", son olarak çıkarılan "Anti Terör Yasası" mücadelenin geriletilmesine yetmemiş, tam tersine kitlesel eylemliliğin giderek derinleşmesini getirmiştir.

1989'dan bu yana derinleşen kitlesel eylem çizgisi, 1990'larda Serhıldanlara analık etmiş ve 1991 de eylemliliğin ülkemizin birçok alanlarında boy ve-

rip gelişmesine yol açmıştır. Ulusal özgürlük mücadelesi T.C açısından büyük bir tehlike haline gelmeye başladı. Rejim, siyasi, askeri, ekonomik, kültürel ve kitlesel göç gibi pek çok yöntemi dayatmasına rağmen, bu sürecin önüne geçememiştir. Zira bu sürecin önüne geçmesi olanaklı da değildir.

TC, YENİ OYUNLAR PEŞİNDE

Botan ve Diyarbakır bölgesinde halk, ulusal özgürlük ve toplumsal kurtuluş istemiyle etkili bir mücadele sergilerken, Antep, Maraş, Malatya ve Adıyaman gibi iller daha pasif bir konumda kalmaktadır. Bir kaç küçük çaplı kitle eylemi dışında gözle görülen bir eylemlilik yok. Bu iller, 12 Eylül öncesinde önemli devrimci birikimlere ve örgütsel deneyimlere sahip olmalarına rağmen, mücadeleye gerekli katılımı gösteremiyor. Bunun başlıca nedeni, bu illerin farklı coğrafik, kültürel, sosyal, etnik ve mezhepsel özelliklere sahip olmasıdır. Türkiye ile sınırdaş olmalarından dolayı Türk kültürünün yoğun etkisinde kalmışlardır. Zira bu illerde, belli bir Türk nüfus yoğunlaşması da var. Türkler ve Kürtler birarada yaşıyorlar. Bu içiçe yaşanmışlığın getirdiği bir sonuç olarak asimilasyon, sindirme ve ulusal kimliği eritme politikaları belli başarılar sağlamıştır.

Bu yöre halkının büyük bir kesimini alevi Kürtle oluşturmaktadır. TC, 1925 Şeyh Sait ve Dersim isyanından buyana bilinçli olarak mezhepsel farkları işlenmiş, Kürt ulusal hareketini bölmüş veya bölemeye çalışmıştır. Alevi Kürtlerin Türkmen olduğu propagandasını açıktan ve el altından yürüterek asimilasyonu derinleştirmiştir. Böylece alevi Kürtleri ulusal kimliğinden utanır duruma getirerek mücadeleye ilgisini zayıflatmıştır.

TC'nin bu propagandalarla amaçladığı şey, bütünlüklü mücadeleyi zayıflatmak ve ulusal güçleri bölmektir. Yoksa ana dilini kullanamayan, ana dilinde eğitim yapamayan halkımızın, Türkmenleri Kürtleştirmesi iddia edilebilir mi? Bugün bazı alevi Kürtlerini etki altına alan "Siz Türkmensiniz, siz sonradan Kürtleşmişsiniz" yönlü iddia çok gülünçtür.

Gelişen ulusal uyanış ve mücadele, asimilasyonun etkisinde olan bölgeleri silkelemiştir. Ulusal tahribatın yoğun olduğu Antep, Maraş, Malatya, Adıyaman gibi illerde ulusal bilinç derinleşmektedir. Asimilasyonun etkileri azalmış, insanlar kendi değerini savunmaya başlamışlardır. Ve giderek soyunda Kürt kanı arayan sayısı çoğalmıştır.

Halk, yavaşta olsa bir eylemlilik düzeyi tutturmuş, kitle mücadelesi çizgisine yönelmiştir. TC nin askerine, özel timine, köy koruyuclarına karşı ortak tutumlar gelişiyor. Keyfi arama ve operasyonlara karşı tepkiler büyüyor. Kimi yerleşim alanlarında halk kendilerine baskı ve işkence uygulayan güven-

lik kuvvetlerine toplu halde karşı koyuyor, askerlerle çatışıyor. Devletin kakollarına toplu yürüyüşler düzenliyor. Baskı ve operasyonlara karşı okul boykotları vb. kitle eylemleri gelişiyor. Mücadelenin yol ve yöntemleri kavranmaya çalışılıyor.

TC, halkımızın ulusal uyanışını engellemek için, belirtilen illerde zoraki göçü, provakatif eylemleri, etnik ve mezhepsel kışkırtıcılığı esas alan bir politik yöneliş içindedir. Bölgenin etnik ve insan yapısını değiştirmek için kırsal alanlardaki emekçi Kürt köylerinden başlayarak zoraki yönetimlerle, tehdit ve işkenceyle insanları göçe zorlamaktadır. Yoğun baskı ve işkenceler sonucu Adıyaman'ın Hadarlı, Tilkiler ve Kararlar köyleri; Maraş'ın Pazarcık ilçesinin başta Ruvian köyleri olmak üzere birçok köy göçetmiştir.

Hergün "güvenlik güçleriyle çatışmaya giren terörist" adı altında köylüler katlediliyor; yüzlerce köy ve mezra zoraki boşaltılıyor. Ve insanlardan arındırılmış bölgeler yaratılıyor. Botan'da başlayan topyekün sürgünler, ülkenin tüm bölgelerine yayılıyor.

Bölgenin etnik ve mezhepsel özelliklerini hesaba katan TC, Kürt emekçilerini Türk emekçileriyle karşı karşıya getirmek için sinsi plan ve senaryolar uygulama hazırlığına girmektedir. Ülkemizde yaşayan Türk emekçilerini, devletle Kürt ulusal güçleri arasında "tampon" olarak kullanma planı işletiliyor.

Devlet, Kürt-Türk, Alevi-sunni çelişkilerini körüklüyor. Bunu sağlamak için kullandığı yöntemleri birkaç örnekle açıklayalım: Yumaklı Cerid köy koruyucuları, bölgedeki gerilla baskınlarından sonra Ruvian aşireti köylülerine "Siz Kürtsünüz, bizim köy sınırlarından içeri giremezsiniz" deyince koruculari olan Suvarlı bölgesi köylülüre "Mademki İş Kürt-Türklüğe gidiyor, o zaman Yumaklı Cerid köylüleri de bizim sınırlarımızdan içeri girmeyecek" diyorlar. Suvarlı halkı koruculuğu bırakmak istiyor, hatta bazıları bırakmış. Ama yörede devlet eliyle körüklenen alevi - sunni celişkisi ve Ruvian'lıların alevi Kürt, Suvarlı'ların ise sünni Kürt olması ve devletin bu çelişkileri sürekli kurcalaması, Suvarıların koruculğa devam etmelerine tek sebep oluyor

Bir örnek daha: Pazarcık'ta Kürtlerin oturduğu

semtler ayrı, Türklerin oturduğu semtler ayrıdır. Bir sabah Kürtler uyandığında "Buradan defolun gidin pis Kürtler" yazılarıyla karşılaşırlar. İktidar sinsi oyunlarını sahnelemek için böylesi şeyleri yapıyor veya teşvik ediyor.

Son bir örnek daha : Kararlar köyü muhtarı bölgede meydana gelen olaylardan dolayı her seferinde olduğu gibi yine gözaltına alınır. Ancak suçlanması ve gözaltına alınması için hiçbir gerekçe yoktur. Üst rütbeli komutanlar tarafından bazı Türk köylerine götürülerek "İşte sizin düşmanınız bu adamdır. Kürt devleti kurmak istiyor, Teröristleri besliyor. İyi tanıyın!" denerek hedef gösteriliyor ve "teşhir" ediliyor.

TC genelde halkımıza yönelik sürdürdüğü kapsamlı senaryolarını buralarda daha sinsice sürdürme çabasında. Bu senaryoların boşa çıkarılması, başta Kürt Komünistleri olmak üzere, devrimci, demokrat, yurtseverlerin ve Kürt - -Türk emekçilerinin mücadelesine bağlıdır. Komünistler ve yurtsever güçler. Bölgenin özgünlüğünü gözönünde bulunduran bir yaklaşım ve örgütlenme perspektifine sahip olmak zorundadırlar. Bu yapılmadığı zaman saptanacak politikalar hayatın gerçekleri ile bağdaşmaz.

Bölgenin özgünlüğü gözönüne alındığında Komünistler:

1 - Salt ulusal öğeyi öne çıkaran bir yaklaşım yerine, proletaryanın yoğunluğunu ve geniş Türk emekçi kesimleri gözönünde bulundurup, ulusal ve sınıfsal bir yaklaşımı esas almak zorundadırlar.

2 - Ulusal Demokratik İktidar koşullarında ülkemizde bulunan Türk ve diğer ulusal gruplara (ki bunlar en çok Batı Kürdistan'da mevcut) yönelik hedef ve yaklaşımlarını açmalı, güvenlerini kazanmalı mücadelenin bir gücü haline getirmelidirler. Kürt - Türk ve azınlık emekçilerin kardeşliği temelde bir mücadele sürdürülmelidir.

3 - Ulusal özgürlük ve toplumsal kurtuluş mücadelesine dini bir motif kazandırma tutumundan ısrarla kaçınılmalı. Din, ulusal birliği sağlayan bir öğe değil, ulusal birliği bozan ve parçalayan bir öğedir. Şeyh Sait isyanı ve Dersim ayaklanmasının bölgesel kalması araştırıldığında, mezhep farklılığının rolü daha iyi anlaşılır.

4 - Sosyalist Kürdistan şiarı esas alınıp propağanda, ajitasyon, örgütlenme ve mücadele bu hedef doğrulutusunda yürütülmelidir.

ÖZGÜR BİR GELECEK İÇİN KÖLELEĞİ RED EDELİM

TC'nin ülkemizde ve bölgemizde sürdürdüğü zulmü, baskıyı, zoraki göç dayatmasını ve halkları birbirine kırdırma politikasını halkımız kabul etmemelidir. baskılara boyun eğip sinmek halkımızın kabul edeceği, tercih yapacağı bir yaşam biçimi olmamalıdır.

Topraklarını, vatanını terkedip göçetmek kurtuluş olamaz. Provakasyonlara, katilamlara ve köylerin boşaltılmasına karşı çıkılmadığında; insan olmanın, emekçi olmanın, devrimci demokrat olmanın ve Kürt olmanın onurunu koruyabilmek mümkün değildir.

Halkımıza zulmü, işkenceyi ve baskıyı reva gören işgalci güçlere karşı mücadele etmek için, köleliği ortadan kaldırıp özgür bir geleceğe kavuşmak için, topraklarımız üzerinde yaşamak için, dağda, tarlada, köylerde kurşun sıkılanlara, işkenceye baskıya uğrayanlara ve göçe zorlananlara sahip çıkıp, kitlesel eylemlerle gücümüzü ortaya koymalı ve tepki göstermeliyiz.

TC'nin topyekün entrikalarına karşı örgütlü gücün yaratılabilmesi için halkımız, her köyde, her mezrada ve tüm il ve ilçelerde örgütlü gücünü yaratıp bu örgütlü gücün öncülüğünde olayalara karşı kitlesel tavır ve kitlesel mücadele gerçekleştirmelidir.

Devletin tüm saldırılarını anında basına, demokratik kitle örgütlerine, uluslararası kuruluşlara iletip kamuoyu oluşturmalı ve haklı davalamıza destek sağlamalıyız.

Baskıları azaltmak, işkenceleri durdurmak, zoraki göçü engellemek ve halkların biribirilerine kırdırılmalarını boşa çıkarmak için, organize halinde değişik kitlesel eylemlerle insan yaşamına karşı işlenen suçlar teşhir edilmeli, tepkisiz kalınmayacağı, direnileceği ilan ve ıspat edilmelidir.

Kazanmak için tüm ülkeyi saran bir kitlesel direniş hattı yaratılmalıdır. Direnilmediği sürece katilam, baskı, zoraki göç durmayacaktır. Direnmek kazanmaktır!

ULUSAL VE DİNİ AZINLIKLARA YAKLAŞIM...

E. POLAT

Suni sınırlar ülkemizi parçalamakla dinsel kalmamış, aynı zamanda her parçada çok değişik uluslardan azınlıkların ve bazı dinsel grupların yaşamlarını da beraberinde getirmiştir. Başka devletlerdeki halkların devamı olan bu azınlıklar, genellikle Kürdistan'ın doğal sınırlarının geçtiği yerlerde yoğun olarak yaşamaktadırlar. Bazıları sürgün göç vb. gibi nedenler ile, bazılarıda eski çağlarda yaşamış halkların devamı oldukları için (Asuri'ler gibi) ülkemizin iç bölgelerinde toplanmışlardır. Örneğin, Suriye sınırlarına yakın köy ve kasabalarda (Antep'in bazı ilçelerinde ve Midyat başta olmak üzere Mardin'in bazı köy ve ilçelerinde Arap azınlığı yaşamaktadır. Benzer şekilde Türkiye kısmına yakın beldelerde de Türkler, Kürtlerle içiçe yaşamaktadır. Kürdistan'ın bu yörelerinde de Türk azınlık vardır. Örneğin Erzincan ve Sivas gibi yörelerde Türkler ile Kürtler iç içe girmişlerdir. Bazı Kürt köyleri Türk tarafından, bazı Kürt kasabaları Türkiye tarafında kalmışlar ve ayrıca Malatya ve Antep gibi şehir merkezlerinde de belirli oranda Kürtler ve Türkler iç içe yaşamaktadırlar Devrim sorununa Kürt sorunu olarak değil de Kürdistan sorunu olarak ele aldığımızdan (OlayıKürt sorunu olarak ele almak dar bir bakış açısıdır. Ve konuyu sadece Kürtlerle sınırlı tutmak demektir. Kürdistan sorununa Kürt sorunu gibi bakmak yanlıştır.) kurtuluştan sonra ülkede, her ne kadar Kürt halkı fazlaysa da, sorunun esas özünü bu oluştursa da, bu saydığımız nedenlerden dolayı azınlıklar sorunu da devrimin çözmesi gereken bir sorun olarak önümüze çıkıyor ve çıkacaktır.

Ulusal Demokratik Halk Devrimi bir ülkenin tam bağımsızlığına kavuşacağı bir devrim olacaksa, bu ülkede bulunan (sınırlar ayrıldığında sınırlar içinde kalacak alan) ulusal ve dini azınlıklarında özgürlüğü, statüsü gündeme gelecektir. Özgürlükten önce ve sonra bu konu ele alınıp net bir program ve görüş ileri sürülemezse, veya konu ihmal edilirse, Kürtlerin bu halklar ve azınlıklar üzerinde bir baskısı veya asimilasyonu gündeme gelebilir, ki buda tersinden bir şövenizme yol açar. Şimdi suçladığımız başkasının yerine biz geçmiş oluruz ve sorun kangren gibi giderek büyür.

Bilindiği kadarıyla, bugün Kürdistan'da Kürt halkı dışında Türkler Araplar, Ermeniler, Suryaniler, Azeriler ve Asuriler gibi halklar vardır. Bunlardan başka Kürt kökenli ama dini azınlık olarak farklı olan yezidiler de yaşar.

Aslında bu ulusal ve dini azınlıkların sosyolojik olarak hangi kategoride oldukları, nüfus oranlının ne olduğu, hangi bölgede daha çok ikamet ettikleri, yerleşik halkla yakınlıkları ve benzer özellikleri, bir aradamı yoksa dağınık mı yaşadıkları, asimilasyon durumları (edilip edilmedikleri ya da kendi kültürlerini ne derece korudukları), esas ata topraklanının nereler olduğu ve hukuki olarak hangi toprakların kendilerine ait olacağı sorunları sosyologların üzerinde çalışacağı bir sorundur. Her halk için bu sorular ayrı ayrı ele alınmalı ve akademik bir çalışmayla netleştirilmelidir. Bu sorun sosyal bilimin bir sorunudur. Ancak ülkede devrim gerçekleşmeden önce de araştırılıp buna göre politikalar belirlenmelidir. Bu şekilde bu halklarında kendi talepleri doğrultusunda mücadeleye katkıları sağlanmalıdır. Çünkü Kürdistan'ın kutruluşu onlarında kurtuluşu olacaktır. Azınlıklar kendi ulusal talepleri doğrultusunda harekete geçirilmelidirler. Yoksa sorun savsaklanırsa ancak ezilen ulus milliyeçiliği palazlandırabilir, başka bir şey yapılamaz. Azınlıklar sorunu bu yüzden daha mücadele aşamasında ele alınarak tıpkı Güney Kürdistan'da Türkmenllerle Kürtlerin durumu gibi asgari müştereklerde bir güçbirliği sağlanmalıdır.

Kürdistan'da resmi (yada hakim) dil Kürtçe olmak durumundadır. Nüfus olarak Kürt halkı baskın olduğundan resmi devlet dairelerinde ve devlet okullarında ister istemez ağırlıklı Kürtçe eğitim hakkı tanımak, özgürce dillerini, kültürlerini geliştirme hakkını vermek demokratik olacak yeni ülke ve yönetimin en temel ve başta gelen görevi olmalıdır. Bunun dışında bir devlete sahip olan halklara, örneğin; Araplar ve Azeriler ve Türkler) isterlerse kendi ana vatanları olarak kabul ettikleri ülkelerine isetediklerinde göç etme serbestisi tanınmalıdır. Yok eğer Kürdistan'da kalacaklarsa onlara bütün azınlık hakları verilmelidir, Bunlardan bazıları Kürdistan içinde özerk bölgeye sahip olabilir veya muhtariyet vb. gibi başka biçimlerde kendilerini yönetim hakkı sağlanabilir. Duruma göre hangi biçimin seçileceği hiç şüphesiz o halkın kararına bağlıdır. Şu anda Kürdistan'daki Türkler dışında Araplar, Azeriler, Ermeniler, Asuriler, Süryaniler de tıpkı Kürtler gibi ulusal ve sınıfsal baskı altındadırlar. Kürtler kadar onlarda TC, nin asimilasyoncu, ırkçı şöven baskısına maruz kalmış ve kalmaktadırlar. Dilleri, kültürleri, örf ve adetleri her geçen gün kaybolmakta ve geliştirilememektedir. Kürdis-

tan sorunu bu yüzden (onlarında sorunlarını çözdüğü ölçüde) onlarında sorunudur.Kapitalist sömürü ise Türklerde dahil bütün halkların ortak baş belasıdır. Bu nedenle sınıfsal sorun zaten ortaktır.

Kürdistan'da Türk azınlık en fazla nüfusu olan kitledir. Yüzyılların zoraki olmayan asimilasyonu sonucu Türkler, Kürdistan'da da Kürtlerden sonra sayıca en çok olan bir halk durumuna gelmiştir. Bu durum elbette doğal değildir ama fiili bir durumdur. Antep, Adıyaman, Malatya, Erzincan, Erzurum gibi sınır illerde Türkler de nerdeyse Kürtler kadardır. Belki şehir içlerinde Kürtlerden fazladılar da Ancak buralarda Türk olduğunu iddia edenlerin bazılarının bir kaç kuşak öncesinde Kürtlerle bağları vardır. Bazı aileler tamamen içiçe geçmiştir. Ulusal uyanış elbette buralardaki nüfus oranlarını etkileyecek ve doğal konumuna yakın hale getirecektir. YIlların yoğun asimilasyonu sonucu bugün bir referandum yapılsa, aslında Kürt toprağı olan bir çok yerde, şimdi oturanlarca belki Türkiye'ye bağlanma tercihi yapılabilecektir. Şu anda sözü edilen yerlerdeki nüfus oranları doğal değildir, asimilasyonun, yüzyıllarca süren şöven uygulamalının bir sonucudur.

Kürt bölgeleriyle sınır olan illerdeki Türk azınlığın dışında bir de iç bölgelerde yaşayan kimi göçmen, kimisi gönüllü yerleşmiş dağınık halde bir Türk azınlık vardır. Bunlardan bazıları Bulgaristan göçmenleridirler. Diyarbakır, Batman tren hattı boyunca bir çok köy onlara aittir. Son yıllarda yerli halkla kız alıp vermeleri olduğundan onlar da biraz Kürtleşmişlerdir. Ayrıca Kızılbaşlar denilen bir grup Türk vardır. Bu Türkler'daKürtlerin içinde uzun yıllar kaldıklarından zorunlu olmayan bir asimilasyona uğrayarak bazıları Kürtleşmiştir. Türkiye'de ise Kürt azınlık İstanbul, Çukurova, Ankara ve Konya ile diğer bazı yerlerde vardır. Türkiye için bu yüzden Kürt azınlık sorunu devrimden sonra olacaktır. (Nasılki Kürdistan için Türk azınlık sorunu olacaksa)

Misaki Milli sınırları sadece Kürdistan'ı parçalamakla kalmamıştır. Aynı zamanda sınır bölgelerinde Ermenilerin bir bölümünün, İran sınırında ise Azerilerin bir kısmının sınırın bu tarafında kalmalarını sağlamıştır. Yine sınırlar, Arapların olan Hatay'ı Türkiyeye katmıştır. Kürdistan'ın Suriye sınır bölgelerinde de Araplar bu yakada kalmışlardır.

Kürdistan toprağı içinde yer alan, fakat tarihsel, miras olarak Ermenilerin olan topraklar vardır. Ermenilerin çoğu göç etmiş veya katledilmişlerdir ama kendilerine ait toprakları olduğu gerçeğini inkar edemeyiz.

Kürdistan iç bölgelerinde ve Mardin civarında Süryani azınlık vardır. Bunlar dini açıdan Hristiyandırlar. Çoğu Kürtçe bilir. Dinsel açıdan hem müslüman çoğunluğun baskısı altındadırlar, hem de Türkiye'nin şöven, asimilasyoncu talanına maruz kalmışlardır. Ana dilleri olan Süryaniceyi geliştirememektedirler.

Kürdistan'ın çok küçük guruplarından bir tanesi de Yezidilerdir. Müslümanlığı kabul etmeyen Kürtlerin bu bölümü, Zerdüşt dininin devamı kabullendiler. Yezidiler, ayrı kültürel özelliklere sahiptirler. Müslüman olmadıkları için, uzun yıllar ayrı yaşamak zorunluğundan dolayı müslüman olan Kürtlerden kültürel ve geleneksel bazı değerlerle ayrılmaktadırlar. Kürt ulusal kültürün içine müslümanlılığın kimi özellikleri karıştığından, Yezidiler bu karışımdan uzak kalmışlardır. Yezidi Kürtleri ayrı bir ulusal azınlık değildirler ama, dini azınlık sayılırlar, Bunlara özgür Kürdistan koşullarında, Kürtlerle aralarında tam bir gönüllü kayanaşma sağlanıncaya kadar her türlü dini özgürlük verilmelidir

Hakim dili Kürtçe olacak özgür Kürdistan'da okullarda yan dil olarak, bu azınlıkların kültürleri incelenmeli ve yaşatılarak geliştirilmelidir. Devletçe, bu kültürlerin geliştirilmesi için her türlü olanak sağlanmalıdır. Bu bizim zenginliğimizdir, zenginliğe sahip çıkmalıyız. Bu kültürlere sahip çıkma anlayışı şimdiden Kürt devrimci haketlerince benimsenmelidir. Özgür Kürdistan'da bunların olası statüleri şimdiden programatik olarak belirlenmeli ve bu azınlıkların devrimci güçleri mücadeleye kazandırılmalıdır. Onların desteğiyle onların sorunlarına şimdiden sahip çıkmalı ve çözümler üretilmelidir. Çünkü onlarda en az bizim kadar TC.'nin her türlü baskısı altında yaşamaktadırlar. Kaderleri Kürdistan'ın kaderine bağlıdır. Yoksa onları mücadelede yok saymak, Kürdistan'da sadece Kürt varlığını savunarak onları safdışı bırakan davranışlara girmek doğru sayılmaz. Yani, güçlüye boyun eğip, zayıfı tekmeleme davranışına girilmemelidir.

Uzun süre birinin sana yaptığı eziyeti, öc alma veya boşalmak için bir başkasına benzer davranışı yapma tehlikesine karşı şimdiden hazır olunmalıdır.

Sorunu devrim sonrasına ertelemek, şimdiden konuyu işlememek ve bu halkları mücadeleye çekmeye çalışmamak, yarın geç kalmamızı sağlayabilir. Uluslar mozaiği olan Kürdistan'da böyle bir eşgüdüm gereklidir. Yoksa "Rovî eyarê me çu nîyî" Kürtçe deyişinde söylendiği gibi, "TİLKİ SALDIRIR, SALDIRDI DEYİNCEYE KADAR POST PARAM PARÇA OLUR!..."

İlerici, devrimci, yurtsever, komünist yada sıradan bir insan olun hiç farketmez; birgün işkence tezgahlarından geçmeniz, oraları tanımanız olanaksız değildir.
T.C'nin "Çağ atlayan, demokratik bir ülke" iddialarının aksine, kuruluşundan bugüne, bugünden yarına (da) uzanan, uzanacak olan değişmez bir özeliğide işkence mekanizmalarını geliştirerek işletmesidir. Son 10 yıllık süreçte Kürt ve Türk toplumunun üçte birinin işkence tezgahlarından geçtiği biliniyor. Bu çark bundan sonrada çalışacak... Bunun için yaşayanların deneyimi, yaşayacaklar için öğrenilmesi gereken bir klavuz olacaktır.
Aşağıda sunduğumuz, yazarın yaşayıp yazdığı, (İşkence tezgahlarından ve cezaevleri yaşamından dersleri içeren) bir kitap çalışmasından kimi bölümleri kapsıyor. Sonraki sayılarımızda bu çalışmadan kesitler sunmaya devam edeceğiz.

DİRENMEK YAŞAMAKTIR!..

Bu yazı 12 Eylül faşist rejiminin yaptığı zulümlerden bir kesit sunmak için yazılmadı. Ayrıca devrimci hareketin faşist zorbalıklara karşı yürüttüğü direnişi, verdiği zorlu sınavı, yiğitlikleri, fedakârlıkları ya da eksiklikleri ve zaafları yansıtmak amacı ve iddası da yoktur. (*) **(Amaç, işkencehanelerde ve zindanlarda yürütülen kavgalardan çıkarılan dersleri, sonuçları kısaca özetleyebilmektir.-)**

Devrimci hareket, tek tek bireyler, aileler, çeşitli sınıf ve mesleklerden yüzbinlerce insan terör ve işkencenin cenderesinden geçti, geçiyor. Bireysel ya da kitlesel kahramanlıklar, destansı direnme örnekleri gösterildi, gösteriliyor, gösterilecek. Türk ve Küt Halklarının devrimci oğulları ve kızları; halkların ilerici, dürüst, kararlı çocukları ağır koşullar altında çetin sınavlardan geçtiler; kurşun, darağacı, işkence, kıyım, zindan okullarında sınandılar, sınanıyorlar.

Bu çetin sınavları başarıyla, açık alınla, dikbaşla veren isimsiz, ünvansız, şansız, şöhretsiz, ama halkların onurunu inat ve kararlılıkla savunmuş ve emekçi sınıflara lâyık olmuş sayısız insan kavga verdi, direndi, direniyor...

Öte yandan ilk sert fırtınadan patır patır dökülen, teslim olan ve hatta ihanet edenler de oldu. Taşların bağlı, köpeklerin salınmış olduğu elverişsiz ve ağır koşullarda komünistler, devrimciler, ilericiler, demokratlar, yurtseverler gerçek bir kavga yürüttüler, yürütüyorlar. Kayıpsız kavga olmaz, kayıplar veriliyor; kayıp ettiklerimiz: şehitlerimiz, idam edilen, kurşunlanan, işgencede katledilen tüm devrimciler, kahırlı ama onurlu kavgamızın can bedelleri oldular; kanlarıyla sulayıp can verdikleri ağaç her şeye rağmen filiz veriyor, sürgün veririyor, serpilip gelişiyor. Onurlu yaşamlarından ve anılarından güç alan kavgamızın safları genişlemeye devam ediyor. Bitmez tükenmez kaynağa sahip milyonların derinden işleyen, dumaksızın ilerleyen mücadelesi yeni kuşaklar yetiştirip ileri sürüyor...

Bugün mücadele koşulları daha elverişlidir; denenmiş, acılarla yoğrulmuş, zorluklar içinde pişip çelikleşmiş, bilinçli, deneyli savaşçı rezervlerimiz var. Faşist rejimin iflası ve çözümsüzlüğü açığa çıkmış, açmazları derinleşmiş, emekçi kitlelerin eylemliliklerinde gözle görülebilir bir canlanma başlamıştır. Ancak yine de koşullar hala sert, merhametsiz ve ağırdır. Güçlerini derleyip toparlayan, kılıçlarını bileyleyen ve kesin kapışma için adım adım ilerleyen emekçi halkımız artık önderlerinden daha bilinçli, sağlam ve dayanıklı örgütlenme, yapılanma istiyorlar. Devrimciler, tarihin, emekçi yığınların ve aklın çağrısına aykırı davranamazlar. Kendilerinden talep edilen sağlamlığı tutturmak zorundadırlar. Bu ise, daha önceki kavgalarda sınanıp pişmiş, çelikleşmiş ve artık "eski tüfek" olmuş bir önceki kuşakla kavgaya yeni gözlerini açan ve gözüpeklilikle atılan yeni kuşakların deney, birikim ve ruhlarını bütünleştirip, kaynaştırmak ve sentezleştirmekle mümkündür. Coşku, atılganlık, cesaret ve dinanizmle bilinç, karalılık ve dayanıklılık iç içe geçmelidir. Düşmanla mücadele sanatının bütün incelikleri kavranıp özümlenmelidir.

O halde bu yeni atak döneminde eski dersleri bir kez daha gözden geçirmek; kılıçları bilemek, silahları yağmalakla eş anlamlı olacaktır. Biz burada bunu yapmaya çalışacağız.

Haklı bir dava uğruna savaşan komünistler için düşmanı emekçi kitlelere, dostlara ve yandaşlara daha yakından tanıtmak muazzam bir moral ve zihinsel güç sağlar. Düşmanı, taktiklerini, güçlü ve zayıf yanlarını daha yakından tanıyan emekçiler, onunla daha cesur, bilinçli ve kararlı döğüşürler. Bilgi, her zaman cehaletten doğan korkuyu ve eylemsizliği yener; cesaret ve dinamizm verir. Faşist rejimin teşhiri, işkencenin teşhiri ve tanıtılması, işkencecilerin deşifre edilmesi, yapılan zorbalıkların duyurulması sayılmayacak kadar çok yararlar taşıyor.

Buna gerek var; kavgaya katılan her insanın bu konuda bir şeyler bilmeye ihtiyacı vardır. Hele de hiç bir deneyi olmayan ve kavgaya gittikçe artan bir sayıda katılan yeni ku-

şaklar için bu, dah da gereklidir. Onlar, "ağabeylerinin paha biçilmez deneylerinden" yararlanmalıdırlar.

Bugün bile kendilerine saygı ve hayranlık duyduğumuz ve bütün niteliklerine sahip olmak için güçlü bir arzu duyduğumuz; tarihte yeni bir çağ açan büyük Ekim Devriminin yöneticisi olan BOLŞEVİKLERİ nitelendiren tüm özellikler veya en belirgin nitelikler "Bolşevik Tavrı" sözlerinde özetlenebilir. Bolşevik tavrı: Sarsılmaz kararlılık, inatçılık, başeğmezlik, uzlaşmazlık, teslim olmama, ve direnmedir. Bolşevik tavrı, Çarlık Rusyası devrimcilerinin Okrahana'ya karşı verdikleri mücadelelerde kazanılmış, kendilerine lâyık görülmüş üstün bir sıfattır.

İşte bu tavra sahip olması gereken Kürt ve Türk devrimci Hareketi ve tek tek her devrimci, ancak kavganın ateşleri içinde doğabilecek olan bu ruh ve kararlılık konusunda daha henüz yeterli değildir. Yeni yeni pişmektedir... Kuşkusuz genelleme yapmak, devrimci hareketi bu konuda tümden olumsuzlamak en hafif deyimlerle karamsarlık, devrimci harekete karşı güvensizlik ve inançsızlık ve devrimci tavrı sonuna kadar sürdürmüş olan kimselere karşı saygısızlıktır. Kürdistan ve Türkiye devrimci hareketi bu konuda övünç duyulacak örneklerle doludur.

Siyasi polise karşı mücadele sanatı, profesyonel bir sanattır. İşkencede direnme, sorguda çözülmeme, bunun yalnızca bir kısmıdır. Biz özellikle sorgu ve işkence, sorgu yöntemleri, ve polis taktikleri konusunda yazacağız. Kimseye direnmeyi öğretmek, hazır direnme reçeteleri sunmak diye bir iddiamız yok ve zaten böyle bir tutum saçma olur. Çünkü direnme, öğretilmez. O, yaşanır. Savaş gibidir: Asker, savaşı esas olarak cephede öğrenir. Cephe öncesi eğitim henüz soyut ve cansızdır. Her savaşçı, savaşma ve direnme sanatını kendisi üretir, hisseder, duyar, yaratır ve öğrenir. Onun için direnme, sanat kadar üretken, çeşitli, zengin ve renklidir. Her devrimci bu anlamda sanatçı olmalı, olmaya çalışmalıdır.

TOPLUM VE İŞKENCE

Faşizme karşı yürütülen kavganIn en önemli alanlarından biri işkence odalarıdır. İşkencehane, oraya düşen her devrimci için bir sınav yeridir. Bu sınavı açık alınla kazanmak, zor ama şerefli bir iştir. Bu zorlu sınavın yalnızca iman kuvvetiyle atlatılmayacağı, aynı zamanda bilinç ve bilgi gerektirdiği açıktır. Her devrimci bu sınava hazır olmalıdır; nazıl bir çemberden geçeceğini, bu çemberi nasıl geçeceğini bilmelidir.

Türk güvenlik ve adalet siteminin çarkları, işKence motoruyla döndürülmektedir. İşKence bir devlet politikasıdır. Gücünü devlet mekanizmasının tepesinde yer alan üst düzey yöneticilerinden; generaller, polis şefleri, hükümet üyeleri, yargı güçleri başta olmak üzere devlet aygıtını denetleyen kimselerden alır. Siyasi olmayan davalarda bile işkence yaygın olarak uygulanır. Bütün polis ve jandarma karakolları, cezaevi nezarethaneleri, adliye binalarının bodrum katları, emniyet müdürlükleri birer işkence evidir. Arıca 1978'de gelen sıkıyönetimden bu yana kullanılan ve 12 Eylül döneminde yaygınlaştırılan özel işkence binaları vardır. Bunlar, eski okul, hastahane, bölge trafik müdürlükleri veya başka kurumlara ait binalardır. Bundan başka geçici işkence timleri vardır.

İşkenceyi yapan kimselerin çoğu basit insanlardır. Konularında ve mesleklerinde(!) uzmanlaşmışlardır. Soruları gayet basit, yöntemleri yalındır. Arada şaşırtmalara, oyun ve tuzaklara da başvururlar.

İşkence kanıksanır, doğal sayılır bir olay durumuna gelmiştir. Yalnızca bunu yapanlar ve yaptıranlar değil, bizzat işkenceye uğrayan veya onun tehdidi altında olan kimseler de bunu bir olup bitti, bir olgu olarak kabul ederler. Zaten başka türlüsü de kapitalizm koşullarında, hele hele T.C gibi sömürüyü sopa siyasetiyle yürütmeye mahkûm, faşist rejimle yönetilen bir kapitalist ülkede imkân dışıdır. İşkence, T.C'de her zaman yapılmıştır ve devrime kadar yapılacaktır.

işkenceci için yalnızca siyasi değil, kimi zaman dini ve mezhepsel farklılıklar da dahil olmak üzere her vesile bir bahanedir. Kürt veya komünst olmak, en büyük suçtur. Çünkü "biri bölücü, öbürü yıkıcıdır". Ama yalnızca bunlar değil; yalnızca düzene kafa tutmak değil, insan olmak bile işkenceci karşısında suçtur.

İşkenceci, işkence odasında güçlüdür(!). Normal yaşamda, sokakta o bir hiçtir. Toplum içinde gerçek yüzüyle dolaşamaz, yüzünü göstermeye, yani mesleğini(!) açıklamaya cüreti ve cesareti yoktur. Hiç bir cellât açıktan cellâtlığı kabul etmez. İşkencehanede bile çoğunlukla yüzlerini gösteremezler. Kurbanlarının gözlerini bantlar, bezle sıkısıykıya bağlar, kapatırlar.

İşkencenin panzehiri açıklıktır. İşkenceci açıklıktan, "demokrasi"den nefret eder. Teşhir edilmekten it gibi korkar. Onun işi suçlamak, karalamak, korkutmaktır.

İşgenceye karşı mücadele, bir insanlık görevidir. İşkence, tüm toplumun bir yarasıdır. Eli kolu bağlı insanlara işkence yapmak kadar adi ve aşağılık bir şey olamaz. Bu bilinç her yere yayılmalı, yerleştirilmeli, herkese ahlaki bir ilke olarak kabul ettirilmelidir. İşkencenin kanıksandığı ve doğal karşılandığı bir toplum, sağlıksızdır, hastadır....

İşkenceye karşı mücadelenin hedefi, işkencecilerin cezalandırılması, işkencenin yasaklanması, işkenceden zarar görenler, kayıpları için tazminat ödenmesi, sorgu yerleri, karakollar ve cezaevlerinin halk denetimine açılması, hazırlık soruşturmasında ve soruşturmanın sonraki aşamalarında sanık avukatlarına ve ailelerine izleme hakkı verilmesi vb. noktalarında odaklaştırılabilir. İşkenceciler, başta şefleri, generaller, bakanlar vs. olmak üzere bu zararlı pislikler ayıklanmadan, toplumun sağlığa kavuşması olanaksızdır.

Soruşturma ve sorgu T.C'de işkence dışında düşünülemez. "Karakolda gerçeği(!) söyleyip, mahkemede şaşanların" çokluğu bile başlıbaşına işkencecinin yaraladığı boyuta bir kanıttır. Ve zaten artık işkencecilerin kendileri bile suçlarını gizleyememekte, işkencenin varlığını kabul etmketeler. Ama sorumluluk üstlenmiyor, topu başkalarına atıyorlar.

Yakalanan militan işkenceyle sorgulanacaktır. Bu kesindir. İşkencenin biçimi, dozu değişebilir, ama özü aynıdır; amacı değişmez. Şimdi buna biraz daha yakından bakalım.

İŞKENCENİN AMACI:

İşkence silahı sınıf düşmanımızın elindeki iğrenç bir araçtır. İşkenceyi korkulu bir silah olarak kullananların asıl amacı, devrimci hareketi yıkmak, yok etmektir. Bu, hem fiziki imhayı ve hem de caydırmayı, moral olarak çökertmeyi kapsar. Asıl hedefleri örgütü çözmek, üyelerini ele geçirmek, bağlantılarını açığa çıkartmak ve onu çökertmektir.

İşkenceci, eline geçen devrimciyi çözmek için yüklenir. Bilgi sağlamaya, arkadaşlarını ele vermesini gerçekleştirmeye çalışır. Amaç onu yıkmak, yenmek, konuşturmaktadı. Bunu ancak ona diz çöztürüp, baş eğdirirse gerçekleştirebilir.

İkinci bir amacı; eline geçen devrimciyi yıldırmak, kor-

kutmak ve caydırmaktır. Burada yapılmaya çalışılan moral ve pisikolojik yıkımdır: Devrimci, kendine güvenini yitirmeli, inançlarından kuşkuya düşmeli, düşmanının gücünü başedilmez sanmalı, devrimin gücü konusunda umutsuzluk ve karamsarlığa düşmelidir.

Üçüncü bir amaç, onu "topluma kazanma"dır(!) Zayıf ve kararsız insanları satın almaya, yapamazsa en azından etkisizleştirme ve saf dışı etmeye çalışırlar. Beyin yıkama metodları uygularlar. Ajanlık teklif ederler.

İşkenceciler, ellerine geçirdikleri devrimcinin beynine ve yüreğine karşı savaşır. Amaçları onların beynini ve yüreğini kapmak, "ciğerini sökmek"tir. İşkencenin dayanılamaz olduğu, sopanın her şeye kadir olduğunu tutsaklarına benimsetmeye çalışır.

Kısacası İşkencede amaç çözmek, teslim almak ve korkutarak caydırmak, yıldırmaktır.

İŞKENCE TEKNİKLERİ, POLİS TAKTİKLERİ VE SORGU METOTLARI

Polisin soruşturma sırasında izlediği belli bir yol vardır. Sırasıyla yada karmakarışık bir şekilde elindeki metod ve taktikleri, işkence ve sorgu tekniklerini kullanır.

Sorgular genellikle iki kısımdır. Biri geneldir, merkezi olarak hazırlanır ve tüm örgütler, ele geçen her kişi hakkında edinilecek bilgilere ilişkin soruları içerir. Birisi de özeldir, elegeçirilen örgüte ilişkin bilgileri ve soruları kapsar.

Polisin öğrenmek istediği esas olarak örgütün yapısı, üyeleri, çalışma tarzı ve yöntemleridir. İşkenceci, yakaladığı insandan "adam, silah, belge ev, bilgi" ister. Ayrıca yakaladığı kişinin bütün yönlerini tanımak, ona ilişkin her şeyi, "Öz yaşamını" bilmek ister.

Polis, yakaladığı insanı tanıyor ve örgütünü biliyorsa, işe doğrudan o örgütle ilgili olarak başlar. Örgüt konusunda elinde varolan bilgilere dayanır. Bu bilgiler, hem Bilgi İşlem Merkezinde merkezi olarak gönderilenleri ve hem de yerel polisin elindekileri kapsar. Yerel polis izleme, istihbarat, ihbar, eski polis ve mahkeme dosyaları ve özellikle de çözülenlerden edindiği bilgileri kullanır. İşkencede uygulanan usül ve yöntemleri iki noktada toplanır. Pisikolojik ve fiziki işkence, bunlar içiçe yürütülür. Psikoloji ve anatomi bilgilerini işkencelerde deney ve gözlemle zenginleştiren işkenceciler, bu konularda iyice uzmanlaşır, işinin ehli olurlar.

Tutuklunun gözleri sürekli bağlıdır, anadan doğma soyundurulup çırıl çıplak edilmiştir. Bu başlıbaşına psikolojik bir işkencedir. Tutuklu, yapayalnız, zavallı, güçsüz ve çaresiz hale getirilmiştir. İşkenceciler gözleri bağlamakla hem kendilerinin görülmemesini, güvenliklerinin korunmasını sağlamakta ve hem de kurbanları nezdinde olağanüstü varlıklar, başedilmez canavarlar haline gelmektedirler. Gözleri bağlı kişi korunmasız ve savunmasızdır. Sürekli gerili ve tetiktedir. Nerden ne zaman nasıl bir darbe geleceğini; attığı adımın boşluğa mı, yoksa zemine mi olduğunu bilemez. Yön kavramını yitirir, duyarlılığı, uyanıklık ve muhakeme

İŞKENCEYE DÜŞECEKLERE BİR KAÇ SÖZ

Arkadaş, unutma: Bir gün düştüğünde karanlık ve soğuk işkence odalarına!

Kıyasıya dövüleceksin. Sana merhamet etmeyecekler. İşkence odasında insanlık bekleme!

İnançlarını inkâra zorlanacaksın. Ağır küfür, hakaret ve aşağılanmaya maruz kalacaksın. Korkunç işkenceler seni bekliyor. Çünkü sen sömürü, zulüm ve haksızlık üzerine kurulmuş düzene kafa tuttun; onu yıkmaya, yerine özgürlükçü, demokratik, sosyalist bir düzen getirmeye çalıştın. Onların tekerine çomak soktun. Hiçbir çıkar gözetmeden Kürt ve Türk halklarının mutluluğu için savaştın. Halklarımızın kanını emen sömürücü güçlerin, bir avuç tekelci kapitalist asalak ve sülüğün ve onların efendisi emperyalizmin paralı uşakları olan aşağılık katiller ve işkenceciler çetesinini sınıf bilinçli elindesin. Zor ama o ölçüde de yüce onurlu bir görevi alnının akıyla yerine getirecek, bu ağır sınavı başarıyla vereceksin.

Onurunu kırmak isteyecekler. Alay edecekler. Kutsal ve ahlâkî bildiğin herşeye saldıracaklar. Çırılçıplak soyacaklar, sarkıntılık edip irzına geçecekler, gözlerinin önünde eşine ve çocuklarına işkence edecekler... Seni yerlerde süründürecek, kedi'nin avıyla oynadığı gibi seninle oynayacak ve gülerek seni izleyecekler.

Kanı beş paralık sadistlerin, ruh hastalarının eline düşeceksin. İt kadar korkak, Domuz kadar aşağılık, Karaca kadar pis herifler sana bağırıp çağıracak, seni azarlayacak, seni "adam etmeye, akıllandırmaya ve ıslah ederek topluma kazanmaya" (!) çalışacaklar. Hayal gücünün alamayacağı, görmezsen inanamayacağın kadar alçak ve çirkef kimselerle karşılaşacaksın. Ellerinde tutsaksın. Kalbini ve bilincini de tutsak almak, sana baş eğdirmek, ruhunu da kayıtsız şartsız zaptetmek ve teslim almak isteyecekler. Seni yıkmak, yıldırmak, korkutmak, kendine güvenini kırmak için her yola başvuracak, her şeyi yapacaklar. Dayanıklılığını, direncini yok etmek isteyecek, fiziki olarak yıkacak, psikolojik olarak da yıkmaya çalışacaklar.

Falaka çekilecek, çarmıha gerileceksin. Kum torbalarıyla dövüleceksin. Bedeninin her yanına akım verecekler. Cop sokacak, "trene" bindirecek, "bülbül ağacı"na gerecek, günlerce aç - susuz - uykusuz askıda tutacak, taşaklarını buracak, buz gibi ya da kaynar suyla seni ıslatacaklar...

...

An o andır: Sıkı dur! Proleter devirimcinin çelik iradesiyle dikil işkencecilerin karşısına! Proletaryanın dokunulmaz ateş, aşılmaz set yıkılmaz kaya olacaksın. Çünkü sen orada sınıf bilinçli zafer özlemini ve mücadele azmini" temsil ediyorsun. Çünkü sen orda inançlarını savunuyorsun, devrimci onurunu ve kişiliğini koruyorsun, sınav veriyorsun. İnanç mı güçlü, cereyan mı? Göster! Damarlarında dolaşan kanda, bedenini ağ gibi saran sinir uçlarında, etinde, kemiğinde devrimci fırtınalar esmeli. Her yanında direnç, inat, kararlılık ve düşmana karşı kin taşmalı. O zaman bak nasıl yeneceksin, dize getireceksin işkenceyi, işkenceciyi!

gücü zayıflar, sinirleri bozulur.

Psikolojik işkence değişik yöntemlerle yürütülür. "Öldürme"yle tehdit bunlardan biridir. Bu, genellikle yalandır. Ama sürekli kuşku, gerilim içinde olan, işkencelerde iyice yıpranan ve yorulan, açlık ve uykusuzluktan takatsızlaşan tutuklu bunu fark edemez bile. Yüksek bir yere çıkarılırlar ve tutukludan atlamasını isterler. Güya binadan atıldığını sanan ve son isteklerini bildirmesi istenen tutsak, atlarken, hızla iterler. Şiddetle yere düşen yada duvara çarpan kişi bir süre bunun etkisinde kalır. Aynı şekilde kurşuna dizme, iple asma, nehire atma, zehir içirme vb. şeklinde idam senaryoları da düzenlenebilir.

Bir başkası cop kullanma veya ırza geçmedir. Tutuklu eğer kadınsa, en çok bununla tehdit edilir. Ona sarkıntılık edilir, çirkin hareketler yapılır ve bazen doğrudan ırza geçilir veya cop kullanılır. Aynı işkence bazen erkeklere de uygulanır. Tutsak kendisini aşağılanmış, namussunu koruyamamış, gururu kırılmış, küçük düşürülmüş sayar.

Bütün bunlardan amaç, tutsağın onurunu zedelemek, inat ve kararlılığını kırmak, gururunu incitmek, kutsal değerlerini ve ahlak anlayışını aşağılamak, namusunu çiğnemek ve bu şekilde onu teslime zorlamaktır. Küfür, hakaret, bağırıp çağırma vb. de bu amaçla yıpılır...

Devrimciler böyle davranışlardan dolayı kendi kendilerini suçlamamalı, aşağılamamalıdırlar... İşkencecinin istediği budur zaten. Devrimci şöyle düşünmelidir. "Ben şimdi bunların elinde esirim. Bedenimi istedikleri gibi kullanabilirler, ben ona sahip değilim. Ama ruhumu asla satın alamazlar, beynimi, bilincimi, yüreğimi ve inancımı benden alamazlar. Asıl ben bunları verirsem; sahip olduğum değerleri işkencecilere teslim edersem, namusumu ve şerefimi lekeler, beş paralık ederim."

İşkencecinin başvurduğu başka bir yöntem de kişiyi inancına aykırı davranışlara zorlamaktır. Bu yöntem daha sonra cezavelerinde de uzun süre uygulanmıştır. Amaç kişiyi emirlere itaat ettirme, boyun eğdirmedir. Aklına değil, sopayı elinde tutanların arzu ve isteklerine, keyfi davranışlarına, emirlerine uymasını sağlamadır. Kişi kendi kendine işkence yapmaya zorlanır. Coplanması için elini uzatması istenir, tek ayak üzerinde durmaya, tek parmak üzerinde durmaya zorlanır. Yat, kalk, eğil, soyun, atla, zıpla gibi emirlerle yönlendirilir. Gözleri bağlı olarak, saatlerce ayakta bekletilir, kaz adımlarıyla gezdirilir veya komando dansı yaptırılır... Bunlar arasında kişiye arkadaşlarına küfür etmeye, tokat atmaya ve hatta işkence yapmaya, arkadaşlarını uyutmamaya ve yemek vermemeye zorlama gibi iğrenç ve aşağılık şeylerle tutsağı iyice şaşırtmak isterler.

İnancına aykırı davranışlar arasında İstiklal Marşı söyletme, Atatürk ilkelerini, Gençliğe Hitabesini vs. ezberletme, dua okutma kelime-i şahadet getirme, Kürtlüğünü veya Devrimciliğini inkar ettirme gibi şeyler de bulunur.

Bu uygulamaları, özellikle Kürt, Ermeni ve diğer ulus ve azınlıklardan devrimciler üzerinde daha çok yaparlar.

Polis bunlardan başka tatil dil yönetemlerini de kullanır. Arkadaşlarına ve mücadelesine olan güvenini sarsmaya çalışır. Ajanlık etklif eder. Bunda amaç ikilidir: Ya bu

Seni ikna etmeye çalışacaklar. Yanına "iyi" (!) insanlar gönderip, sana "insanca" (!) davranıp seni yumuşatmak ve senden istediklerini "tatlılıkla" almak isteyecekler.

İşkenceciye verecek bilgi yok! İkiyüzlüce yapılan tekliflere kapılma! Aldatılmana, tatlılıkla kandırılmana ve ihanete zorlanmana izin verme!

Bu çetin ve zorlu kavgada düşman fiziki olarak avantajlı ve güçlüdür. Sen inançlarınla ve cellâtlarınla başbaşasın. Sırat köprüsü üstünden geçiyorsun. Tereddüt, sendeleme, korku ve panik yok; düşmeyeceksin!

Unutma: Halkını, emekçilerin halkarını, çıkarlarını, onurunu yani haklı büyük ve güzel bir davayı savunuyorsun.

En büyük ödül emekçilerin şükranı, güveni, saygısı ve sevgisidir. Onlara lâyık ol!

Sen bu davaya bilerek, inanarak girdin. Beynini, yüreğini, tutkularını yani sahip olduğun her şeyini verdin; karşındakiler bir avuç çanak yalayıcısı uşaktır. Onlar mı sana boyun eğdirecek, seni teslim alacak? Tarihin, toplumun gelişiminin yasalarından güç alamayan; toplumsal gelişme tekerleğini durdurmak ve geri çevirmek isteyen bu zavallılar, bu budalalar mı seni yıkacak? Hayır, asla! Güçlü ve sağlam onlanlar yenilmez, sen güçlüsün! Çünkü haklısın; çünkü geleceği, yarınları temsil ediyorsun.

Bunu henüz kavramamışlarsa göster onlara! Görsünler kim güçlü: Devrimci mi, işkenceci mi? Sen mi güçlüsün, onlar mı? Göster! İspat et!

İşkence karşısında yıkılacak, fiske yemeden çözülecek insanlar göreceksin. Aldırma; düşenler için üzülmeye değmez. Ama sallantıda olanlara, direnmek için dayanak arayanlara destek ol, omuz ver, düşmemeleri için yardım et onlara.

Bu zorlu sınav anında yalnız değilsin. Bir büyük kavganın, milyonlarca emekçinin tutsaklık zincirlerini kırma ve kurtulma kavgasının bir parçası, devrime yürüyen emek ordularının bir sıra neferisin. Bu anlarda sana en büyük destek onurlu geçmişindir, halkına kavga arkadaşlarına, insanlığa olan sevgin ve hayata olan bağlılığıdır; ahlâkın, şerefin, karakterin ve inançlarındır. Düşmana duyduğun kin ve nefrettir. Tutkuları olan insanlar korkmaz! Sevgi, inanç ve nefret hepsi sende var. Bilime dayanan insanlar yenilmez! Bilinçle girdin kavgaya. Bilincine ve tutkularına sımsıkı sarıl; sen kazanacaksın!

İhanet edenler de çıkacak. Moralini bozma; kendisini inkâr eden, korkusuna yenilen, satılan bu zavallı böcekler, aşağılık yaratıklar ancak cürmü kadar yer yakarlar. Hiç bir pişmanın, dönek ve hainin ismi tarihe övünçle geçmemiştir. Çoğunun ismi bile unutuldu, isimi geçenler ise yazıldıkları yerde kara bir leke gibi duruyor, sözleri edildiğinde nefretle ve lanetle anılıyor.

Ama inançları için, insanlık için, yüksel idealler uğruna direnenlerin adları çağlar boyu yankılanıyor, unutulmuyor. Adını tarihe altın harflerle yazdıran bu kahramanlara ne mutlu! Ne mutlu hiç bir çıkar gözetmeyen, vaadlere kapılmayan, korkuya yenilmeyen, yalvarmayan, insanlık onurunu üstün tutan o kahramanlardır. Ne kadar güzel, ne büyük mutluluk çocuklarının, torunlarının sevgi ve saygı dolu sözcükleriyle anılmak...

İşte bu insanları kendine rehber et, örnek al, o isimlerin arasına sen de katılmaya çalış. Çocuklarına onurlu bir adı miras bırak.

muameleyi kendisine hakaret sayan ve "acaba polis beni zayıf mı buldu" diye kuşkuya kapılan militanın kendine güvenini sarsmak, ya da zor yoluyla çözemediği, inatlaşmaya ittiği tutsağı yumuşatmak, dengesini sarsmak ve tatlılıkla konuşmaktır. Bu ikinci yolun da bazen tuttuğu görülür. O zamana kadar direnen, fakat artık direnci zayıflamış olan ama polis kendisiyle kapıştığı için zorunlu olarak kapışan, inat eden, teslim olmayan militan işkencecinin bir süre ara verip, taktik değiştirmesiyle gevşer, yumuşar, gerilmiş olan direnci söner ve pörsür. Nihayet "bir çayla" çözülür!

Polisin işkence sırasında davranışı karışıktır. Karşıt, mantıkdışı, birbirene ters, anlamsız davranış ve uygulamalarla sürekli şaşkınlık, panik ve korku yaratmayı amaçlar. Sürekli bir belirsizlik, çaresizlik ve umutsuzluk yaşatmaya çalışır. Gaddarlıktan melekliğe, zalimlikten babalığa bürünür. İşkenceciler kendi aralarında iş bölümü yaparlar: Bir kısmı "kurtarıcı", bir kısmı "cellat" pozisyonuna girer. Bunların hepsi taktiktir, aldatmacadır.

Psikolojik ve manevi işkence, fizyolojik işkenceyle içiçe yürür. Etkisini de böyle sağlar; inandırıcı olur; fiziki işkenceyi tamamlar. Zaten fiziki işkencenin de amacı asıl olarak Psikolojik ve ruhsal yıkımdır. Fiziki dayanıklılığı yıkmak, bunun için gereklidir. İşkenceci eğer psikolojik direnci kırmışsa, fiziki direnci zorlamaya gereksinme duymayacaktır. Yok eğer henüz psikolojik direnci kıramışsa bu kez, fiziki direnci kırarak, fiziksel dayanıklılığı tüketerek ona ulaşmak ister.

Fiziki direnci kırmak için maddi işkence uygulanır. Bunların en yaygınları: kaba dayak, falaka, cereyan, askı, soğuk su, cop sokma, taşak burma, aç susuz ve uykusuz bırakma, tuvalete götürme, bağlama ve günlerce ayakta bekletme, kum torbası vs. vs.

Polisin İşkencede kullandığı taktiklerin belli başlılarını sıralarsak.

1 - Şeker-şerbet politikası, tatlı dil, güler yüz gösterme, çay ve sigara ikram etme!..

2 - Zaaf saptama ve oradan yüklenme,

3 - Korku ve panik yaratma, yıldırma, tehdit ve şantaj, gözdağı...

4 - Belge, kanıt, delil gösterme, tanık bulma, itiraf ve yüzleştirme, ihbar, istihbarat vs. ileri sürme..

5- Kendi kendisiyle çeliştirme,

6 - Vaatte bulunma, kandırma ve aldatma, Satın almak için cazip tekliflerde bulunma,

7 - Polisin çok önem verdiği bir kişi gibi davranma ve kurtulamayacakmış gibi gösterme. Ya da tersi, polisin kolay çözeceği, önemsemediği adam muamelesi yapma. Birincide amaç kişinin ürkmesini, ikincisinde ise kendine güveninin sarsılmasını sağlamaktır.

8 - Arkadaşlarına karşı kuşku ve güvensizlik yaratma vb....vb.

SÜRECEK

seni gurur ve övünçle ansınlar.

...

Sana küfür edildi! Dövüldün! Çırılçıplak soyuldun! Yerlerde süründürüldün! Çirkin işkenceler gördün! Sesinle alay edildi! Dostlarına, ailene, tutku ve inançlarına hakaret edildi!

Sen namus, şeref haysiyet sahibisin, bu hareketleri ve aşağılanmayı unutma, affetme! Çırılçıplak bedeninde korkunç acılar gezinirken sır vermeden ser veren devrimciler için! Asılanlar, dağlarda ve kentlerde kurşunlanarak vurulanlar için diren!

İşkencecilere hiç bir borcun, verecek en ufak hasabın yok! Sen halkına, tarihe karşı sorumlusun. İşkencecilere hesap verecek olanlar ancak adi, aşağılık, korkak insanlardır, zavallılardır.

Susacaksın : Kimseyi ele vermeyecek, bilgi vermeyeceksin!

Direneceksin: teslim olmayacak, çözülmeyeceksin!

Onurunu çiğnetmeyecek, sana güvenenlerin umutlarını boşa çıkarmayacaksın!

İhanetin acısını, yoldaşlarını ele vermenin utancını taşıyamazsın!

Unutma: insan iradesinden üstün bir güç yoktur, iradenin gücünü hiç bir şey kıramaz. Karamsarlık, güvensizlik ve umutsuzluk yıkımdır, ölümdür. İnancını yitirme! Kendine ve inançlarına güven! işkenceci karşısında kararsızlık etmeyecek, ikircikli davranmayacaksın. Devrimci tavrını koyacak, sonuna kadar götüreceksin! Bocalama ve sendeleme yok. Eğilmeyecek, bükülmeyecek, gevşemeyecek, kırılmayacaksın!

Düşman karşısında mağrur ve ağırbaşlı ol! Tutsaksın ama köle değilsin, boyun eğmedin. İşkence altındasın ama teslim olmadın. Devam et, pes ettireceksin!

İşkencehanede seni yaşama bağlayacak, sana güç ve moral verecek, senin yalnız olmadığını hatırlatacak her şeyi elinden almak, "herşeyin bittiğini", "herkesin çözüldüğünü", "direnmenin anlamının kalmadığını" sana benimsetmek isterler. Hepsi yalandır. Kavga bitmez, sürüyor ve ta ki Kürt ve Türk halklarının emperyalizm, faşizm ve işbirlikçi tekelci kapitalizm karşısında kesin zaferine kadar da sürecektir. Unutma: Bu kesiksiz kavganın ayrılmaz bir parçası olan devrimciler kendilerini seven, sayan, umut, güven ve inanç besleyen, kendileriyle zorlukları ve tehlikeleri paylaşan, bu kavgaya emek veren bütün insanlar karşısında sorumludurlar.

İşkence anında ikilem Sekspir'in dediği gibi "olmak ya da olmamak" olarak konur. Ya kapışacak, direneceksin ya da teslim olacak, çözüleceksin. Onurlu bir insan çözülerek, bir nevi ölüm demek olan kendi kendisini inkâra gidip acıklı bir sona uğramaktansa alnının akıyla ölmeyi yeğ tutmalıdır. Bunu göze alamayan, acılara katlanamayan kimse onurlu insan sıfatına layık değildir, acınacak bir biçaredir, o kadar.

www.sivakurdi.org

ULUSAL KÜL

Amacımız, genel olarak kültürün ve özel ola rak ulusal kültürün ansiklopedik anlamı üzerine bilinen türden usandırıcı bir söylev vermek değil. Genel litaratürde, konunun ele alınmadık yönü yok gibi.

Ne var ki, bizim açımızdan ulusal kültürün üzerinde önemle durulması ve düşünülmesi gereken yönler var. Ulusal yaşamımızın ve de varlığımızın ayırdedici bileşenlerinden biri olarak ulusal klütürümüzün bugünkü hali üzerine söylenmesi gerekenler var. Ve söylenmesi gerekli olanlar açıklıkla söylenmelidir.

Konunun Marksist literatürdeki hassasiyeti biliniyor. Bu hassasiyetin yarattığı kaygı, sorunun vehameti açısından, daha uzunca bir süre taşınamaz. Yapılageldiği gibi, sırası geldiğinde sorunu ya geçiştirerek ya da genel bir ulusal kültür Milliyetçilik de denebilir-kötülemesiyle, Marksist-Leninist olunabileceği düşüncesi tamamen bir yana bırakılmalıdır.

Kesinlikle doğrudur: Her ulusun ulusal kültüründe, artık aşılması gereken çağdışı - gerici unsurlar vardır. Ulusal kültür de diyalektik işleyişin kaçınılmaz yasalarına tabidir. Çağa, gelişime ayak uyduramayan yönleri kaybolur; ilerici - demokratik, çağdaş yönü giderek belirleyici bir ivme kazanır. Sürecin işleyiş hızı egemen sınıfın niteliğine bağlı olarak değişir. Burjuvazi, ulusal kültürü, sınıf çıkarına göre yozlaştırır, estetik unsurunu arka plana iter; demokratik, hümanist içeriğini boşaltır; gerektiğinde gerici yönlerini canlandırma çabasını yükseltir. Böylece ulusal kültürün demokratik, ilerici, hümanist yönünün gelişimi geciktirilmek istenir. Ama yine de diyalektik işleyiş tümüyle alıkonamaz. Örneğin Nazım Hikmet'in Türk ulusal kültürünü kendi dalında uluslararası düzeye çıkarabilmiş olması ancak bu şekilde izah edilebilir.

Dört koldan ulusal kültürümüz üzerinde yürütülülen baskı ve talana rağmen, ulusal kültürümüz, ulusal yaşam ve varlığımıza tinsel kaynaklık yapacak zenginliğini ve direncini koruyor. ne varki enformasyon, İltişim çağında, Kürt inasanın, aynı zamanda sınıfsal, ilerici, devrimci, demokratik, hümanist bir yükümlülükle ulusal kültürümüzün direnç ve gelişimine katkıda bulunma zorunluluğu vardır.

Devrimci bir sınıfın, ulusal kültürün demokratik gelişimine katacağı hız üzerine zaten söylenecek fazla birşey yok.

"Her ulusal kültürün, biri burjuva kültürü, öteki proleterya kültürü olmak üzere iki bileşeni vardır " Belirleme doğrudur. Ancak buradan yola çıkarak, ulusal kültürün proletar anlamı üzerine durulurken, genel Marksist - Leninist söyleme sadece ulusal dili eklemekle yetinmek son derece sakıncalıdır. Böylesi bir anlayış, proletaryanın da ulusal olduğunu anlamıyor. Bu, örneğin Kürt proletar kültürünü şiir alanında N. Hikmet ve Mayakovsky'nin Kürtçe çevirisine mahkûm etmek; Mem û Zin'i ise "burjuva kültür" diye kenara atmak olur.

Bilmek gerekiyor; burjuvazi kâr getirecek bir ticari ilişkide derdini İngilizce de muhatabına anlatmak ve devamla, gerekliyse öğrenmek olanağına sahipken, proletaryanın, emekçi halkın tek anlaşma aracı Kürtçedir.

Kürt işçisi ve emekçisi için Dunıg, Delilo, Grani bir ulusal varoluş heyecanı iken, burjuvazi için seyirlikten öte bir anlam taşımayabilir.

Ulusal kültürümüzün müzik bileşeninde, "Canê, canê, were meydanê / Dilê min pir xweş e bi vê dîlanê" dizeleriyle başlayan folklorik ağıt,işçi ve emekçiler için içtenlik,duyarlılık ve hümanizim şahlanışı iken; "Cane,cane işte meydane/iyi günün dostu nerdesin hani"şeklindeki bir yozlaştırmayla burjuvazinin rakı sofralarının müziksel mezesi haline getirilmiştir. "Pira Reş" yada diğer adıyla "Pira Dehderî"nin yüzyıllara inat dirençle ayakta duran mimari sağlamlığı ve sanatsal değeri, işçi ve emekçilere ulusal övünç kaynağı oluştururken, burjuvazi için artık yenisi yapıldığından, pek kullanılmayan basit bir taş köprüdür vb.

Dememiz şu ki, ulusal kültür, sadece burjuvaziye yarayan; burjuvazinin halkı tinsel etkisine almaya yarayan basit bir olgu değildir O, herşeyden önce proleteryaya, halka gereklidir; proletaryanın, halkın ellerinde gerçek işlevine kavuşur; tinsel canlanışın, yaşama bağlanışın, estetiğin, hümanizmanın, demokratizmin; sosyal bir varlık olarak insan oluşun devindirici bir öğesi haline gelir ve gelecektir.

Burjuvazinin, çok büyük bir ihtiyaçla, ulusal kültürümüzün geliştirilmesi için çaba sarfedeceğini beklemek safdillilik olur.

Ulusal kurtuluş, devletsel ulusal yeniden diriliş ve kuruluş yalnızca proletarya ve halkın yakıcı bir sorunuyken, ulusal kültürün geçmişin karanlığında kalan unsurlarının su yüzüne çıkarılması, bugünle bağlantısının kurulması; ulusal. Ve hatta sınıfsal yaşamın, canlınışın, ifadelenişin içereni olarak ulusal kültürün gelişimi işçi, emekçi ve onların temsilcilerinin sorunudur. Bundan herhangi bir gerekçeyle sıkınılamaz, geri durulamaz.

Ulusal kütürün irdelenişinin gerekli olan yönlerinin var olduğundan sözetmedik. Kastımız, sorunun

TÜR ÜZERİNE

Lezgin BERAV

siyasal boyutuydu.

Hiçbir ulusal kültür, bizim ulusal kültürümüz kadar baskıya, yokedilişe, biçim ve içerik değiştirilişe, ifade edildiği dilden koparılışa maruz kalmamıştır, dense yeridir. Sorun bu kadar da değil. Ulusal kültürümüz, aynı zamanda hiçbir ulusal kültürün karşılaşmadığı oranda TALAN'a, yağmaya maruz kalmış ve kalmaktadır. "Talan", "yağma" sözcük anlamıyla başkasına ait olan birşeye zorla sahip olmadır, onu sahibinden zorla alıp götürme ve maledinmedir. Bu anlamıyla ulusal kültürümüzün talanı yağması bir yandan ulusal kültürümüzün zenginliğini - zira, ancak zenginlik talan konusu olabilir ortaya koyarken, öte yandan, söz konusu alanda halkımızın ulusal yaşam ve varoluşunun ayırdedici özelliklerinin inanılmaz boyutlardaki tahribatıyla yüzyüze olduğunu göstermektedir.

Türk burjuvazisi, ulusal yaşamımızın, candamarımızın tahribini bir siyasal yöntem olarak seçmiştir. Bu siyasal yöntemi Cumhuriyet dönemi boyunca yapagelmektedir. Yoketme, unutturma, değiştirme ve talan aynı anda yürürlüktedir. Burjuvazinin bu yönelişinde başarılı olduğu gözardı edilemez.

Dört koldan ulusal kültürümüz üzerinde yürütülülen baskı ve talana rağmen, ulusal kültürümüz, ulusal yaşam ve varlığımıza tinsel kaynaklık yapacak zenginliğini ve direncini koruyor. ne varki enformasyon, iletişim çağında, Kürt inasanın, aynı zamanda sınıfsal, ilerici, devrimci, demokratik, hümanist bir yükümlülükle ulusal kültürümüzün direnç ve gelişimine katkıda bulunma zorunluluğu vardır.

Yazımızın amacı, sorunun akademik irdelenişi değildi. Böylesi bir yaklaşım mevcut ortamda pek de anlamsız olurdu. Derdimiz, sorunun siyasal boyutu karşısında, konunun ciddiyetine işaret etmek ve insanımızı düşünmeye yöneltebilmektir.

Belirtilmelidir: kültürel gelişime katkı hiçbir bireyin, grubun, derginin vb. tekelinde değildir, olamaz ve olamamalı. İnsanımızın her bir bireyi kültürel gelişimin şu veya bu yönüne katılım sağlamakla ve kullanmakla yükümlüdür.

Dil, kültürel ifadelenişin ve de insansal anlaşılmanın temel aracıdır. Kendi dilini akademisyenlere bırakan bir Kürt bireyinin devrimci bir tutum içerisinde olabileceğine inanmak güç. Elbetteki bir dilin konuyla ilgili derinleşme anlamında akademik bir yönü vardır ve bu işi akademisyenler yapar. Ancak, bir Kürt bireyi açısından Kürt dilinin anadil olarak öğretilmesi, öğrenilmesi, hiç değilse meramını anlatabilecek bir düzey tutturması gerekli ve zorunludur. Kendini, adına hareket ettiği halkın dilini öğrenmekten muaf tutan birinin, halk adına konuşmaya hakkı olmasa gerek.

Dilimiz, iddia edildiği gibi birkaç yüz kelimeden ibaret basit bir köylü anlaşma aracı değildir. Mem û Zin'e , Nübar'a, Cegerxwî divanlarına dilsel finansman sağlayan Kürtçenin fukara olduğunu ancak düşman ve öğrenmekten muzdarip olanlar iddia edebilir.

Kürt aydınları açısından hiçbir mazeret öne sürülemez. Kürt romanı, Kürt hikayesi, Kürt şiiri, Kürt tiyatrosu, Kürt sineması, Kürt mizahı bugünkü birikimle yaratılamayacak, geliştirilemeyecek bir şey değildir. Yeter ki sorumluluk hissedilsin; biraz çaba sarfedilsin.

Şu çağrıyı yapma hakkını kendimizde görüyoruz: Kürt aydınlarını kendi alanında Kürt kültürüne, diline katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

Hiç bir şey ilkelden mükemmel değildir. Her mükemmeliyet, diyalektik olarak basit olur önceleri. Kürt şair, Türkçe daha güzel şiir yazsa bile, kanaatimizce, alanında toplumsal gelişime pek bir katkıda bulunmuş olamaz. Yeterince Türk şair var. Onlar şiirlerini ve dillerini uluslararasına uzatabilecek kadar yetkinleşebilenler; yaratmışlardır. Aynı şey, Kürt şiiri, romanı, tiyatrosu, mizahı, sanatı vb. için de gerekli ve zorunludur. Bu görev Kürt aydının omuzlarındadır. Bundan kaçınılamaz.

Nasıl ki Türk burjuvazisi Kürt dilini, kültürünü yok etmeyi, bir siyasal yöntem olarak benimsemişse, Kürt aydını da Kürt dili ve kültürünün inançlı savunusunu ve gelişimini siyasal bir yöntem olarak da ele almalıdırlar. Dolayısıyla Kürdistan sorununu bir sorun olarak düşünen her Kürt bireyinin, topluluğunun, siyasal grubunun, partisinin vb. konuyla önemle ilgilenmek sorumluluğu vardır.

Seksen öncesinin Tirêj dergisi, Komal'ın Kürt tarihine ilişkin belge çevirileri, Özgürlük Yolu'nun dil üzerine olan çabaları övgüye değerdir. Bugünkü çalışmalar yeniden ve bir üst boyutta ele alınmalıdır.

Ulusal kültürümüzün gelişimi için bugünden yapılabilecekler, siyasal zaferin sonuna, orandan da konunun uzmanlarının okullarından mezun olduğu zamana bırakılamaz.

Roman, hikaye, şiir, resim, tiyatro, müzik, mimari, folklor vb. alanlarda ortaya çıkacak her bir değerli ürün, bugün yürümekte olan genel ulusal kurtuluş mücadelesinin yığınlarına muazzam bir dürtü, heyecan ve coşku katacaktır.

ULUSAL SORUN, ULUSAL BAĞIMSIZLIK ve ÖRGÜTLENME - 2-

Kemal BİLGET

Sömürge ulusların tümüne yakını bağımsızlıklarını elde ettiler. Yıllarca süren mücadeleler sonucu sömürgecileri ülkelerinden kovdular. Kendi devletlerini kurdular. Yönetilen ve ezilen olmaktan kurtulup kendi kendilerini yönetmeyi öğrendiler. Ulusal pazarları üzerinde birinci elden söz sahibi oldular. Dünya uluslar ailesinin eşit birer üyesi olmaya hak kazandılar. Ulusal gelişimlerinin önünde ayak bağı olan sömürgecilik zincirlerini kırıp, ulusal gelişimlerinin önünü açtılar. Ulusal tarihlerine sahip çıkıp tarihsel bir haksızlığı ortadan kaldırdılar. Ulusal kültürlerinin gelişmesi için daha özgür bir ortam yarattılar. Bilim ve sanat üreten uluslar arasına katıldılar.

Üretici güçlerini tahrip eden ve kaynaklarını talan eden sömürgeciliğe son verip üretici güçlerinin önünü açtılar, yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarını kendileri için kullanmaya hak kazandılar. İstenilen düzeyde olmasa da üretici güçlerini geliştirdiler. Üretim düzeylerini artırdılar.

Ulusal devletlerinin, ulusal kültürlerinin, ulusal sanatlarının ve ulusal pazarlarının üzerinde şekillenen sömürge sonrası ekonomik, sosyal ve siyasal yapılarıyla geleceğin sosyalist sisteminin zeminlerini güçlendiriyorlar. İnsanlık aleminin bugününe ve geleceğine dünden daha çok katkıda bulunuyorlar.

Kürt ulusu ise hala sömürge boyunduruğu altında. Ulusal egemenlik hakkından yoksun. Kendi bağımsız devletini kuramamış ender uluslardan biri. Ülkenin ve ulusun parçalanmışlığı sürüyor. NEDEN?

Yazının tümünde ve temel vurgular olarak bu soruyu yanıtlamaya çalışacağız. Şunu ise hemen belirtelim : Kürt ulusunun mevcut konumunun nedenleri NESNELDİR. Öznel eksiklikleri yok saymak olanaksız. Fakat, Kürt ulusunun istisnalar arasında bulunmasını öznel nedenlere bağlamak, onun kendisine ve tarihine haksızlık olur. Çünkü :

A- ULUSAL MÜCADELE HİÇ DURMAMIŞTIR

Benzerleri arasında ulusal bağımsızlık hakkı için Kürt ulusu kadar mücadele edenler çok çok azdır. Birçok sömürge ulus, Kürt ulusu kadar etkin mücadeleler içerisinden geçmeden ulusal bağımsızlığını elde edebilmiştir. Kürt ulusuna göre daha az bir süre mücadele eden, daha az bir kitlesel katılım sağlayan, daha geri bir örgütsel düzey yaratan ve daha az insan kaybı veren ve başarılı olup bağımsız devletlerini kuran sömürge uluslar az değildir. Bunda çeşitli etkenlerin rolü vardır. Konjöktürün, deniz aşırı sömürge bir ulus ve ülke olmanın, bir sömürgeci güçle karşı karşıya bulunmanın, coğrafyanın diğer özelliklerinin, ülke ve ulus olarak sömürgecilerce parçalanmamış olmanın emperyalizmin yeni sömürgeciliğe yönelmesinin vd...son şıkkın belirleyiciliğini özel olarak vurgulayalım.

Kürt ulusu ise 150 yılı aşkın bir süredir ve hemen hemen aralıksız bir biçimde ulusal bağımsızlığı için mücadele sürdürmektedir. Kürdistan'ın yakın tarihinden az çok haberi olan herkes bunu bilir. Nesnel nedenlerle ve sadece K.Kürdistan'da ve sadece 1938-1970 yılları arasında ulusal mücadelede durağan bir dönem vardır. Bunun dışında ve ülke genelinde aktif mücadele hiç durmamıştır. Kürt ulusunun ulusal mücadeleyi başlatması, ulusların tarih sahnesine çıkışıyla değil ama, ulusal devletlerin kuruluşunun dünyada yaygınlık kazanmaya başlamasıyla yaşıttır. Kürt halkı 1800'lü yıllarda beş kez Osmanlı ve İran imparatorluklarına karşı baş kaldırmıştır. 1841-1848 Bedirxan Bey ve 1881 Şeyh Übeydullah ayaklanmaları amacı, etkinliği ve niteliği bakımından birer ulusal ayaklanmalardır. Osmanlı imparatorluğuna ve T.C'ne karşı K.Kürdistan'da 1903-1938 yılları arasında ve kısa aralıklarla 20 den fazla ayaklanmanın gerçekleştirilmesi yukarıdaki iddiamızı doğrulamaktadır.

Doğu ve Güney Kürdistan'da ise mücadele hiç durmamıştır. Ulusal güçler çeşitli kereler yenilmişler, buna rağmen silahlarını dahi bırakmamışlardır. 1921, 1922, 1939 1946 ve 1979'larda D.Kürdistan'da; 1919, 1922, 1 924, 1944 – 45, 1973 -74 ve 1991 yıllarında G.

Kürdistan'da gerçekleştirilen ulusal ayaklanmalar toplumun tümüne yakınını kapsayan bir genişliktedir.

Son 20 yıllık yakın tarih içerisindeki ulusal mücadelenin boyutları anılarda tazeliğini koruyor. Bu nedenle ve uzatmamak için üzerinde durmuyor, hatırlatmakla yetiniyoruz.

B - ULUSAL MÜCADELEDE KÜRTLER KADAR KAYIP VEREN ULUS DÜNYADA AZDIR

Kürt ulusu, 150 yılı aşkın bir süredir yürüttüğü ulusal mücadelesi içerisinde çok ağır maddi ve manevi kayıplar vermiştir. Hiç kimsenin elinde olmadığı gibi bizim de elimizde kesin veriler yok ama, Kürt ulusunun benzerlerinden kaybı çoktur, az değildir. Nicelik güç kaybı bakımından ancak Vietnam'ı ve birkaç başka örneği Kürt ulusunun kayıplarıyla karşılaştırmak mümkündür. Nitelik güç kaybı açısından ise karşılaştırma yapmak doğru olmaz. Çünkü hem niteliğin ölçüsü somut olmaz, hem de farklı koşulların farklı nitelik düzeyleri vardır. Kürt ulusunun ulusal mücadele sürecinde nicelik ve nitelik güç kayıplarının büyük olduğuna ise şüphe yoktur. Aşağıda ve yalnızca K.Kürdistan'da yaşananlarla ilgili yazıp sıralayacağımız gerçeklikler bu bakımdan yeteri açıklığı sağlayacaktır.

Anti-sömürgeci mücadele veren ve mücadelesini başarıya ulaştıran uluslar, bu mücedeleleri içerisinde onbinlerce, kimileri daha fazla insan kaybına uğramıştır. Fakat, yüzlerce önderini idam sehpalarında yitiren (Kürt Halkı gibi) bir sömürge veya ezilen ulus yoktur.

Anti-sömürgeci mücadele veren ve mücadelesini başarıya ulaştıran uluslar, bu mücedeleleri içerisinde onbinlerce, kimileri daha fazla insan kaybına uğramıştır. Fakat, yüzlerce önderini idam sehpalarında yitiren (Kürt Halkı gibi) bir sömürge veya ezilen ulus yoktur.

Kürt ulusunun toplam kaç önderinin idamına tanıklık ettiğinin kesin verileri yoktur. Ama yüzlerce olduğu biliniyor. Daha 1913'te ve Hizzan ayaklanmasında idam edilenlerin sayısı 18'dir. Koçgiri ayaklanmasının bastırılmasından sonra Sivas Harp Divanı 114 Kürt önder ve savaşçısına idam cezası vermiştir. İşgal edilemeyen Dersim'e sığınan Koçgirililerin ve onları destekleyen Dersimlilerin baskısıyla bu idamlar infaz edilememiştir. 1924 sonu, 1925 başlarında Kürt Azadi Cemiyeti başkanı Miralay Cibranlı Halit Bey ve Bitlis Milletvekili Yusuf Ziya, ayaklanma hazırlığı içerisinde olan Kürt ulusunu başsız bırakmak için Bitlis'te idam edildiler. İdam makinası yoğun olarak 1925-1927 yılları arasında işletildi. Savunma ve temyiz hakkı ellerinden alınmış Kürt önderleri "isyan bölgesinde ki İstiklal Mahkemesi'nin idam kararları derhal... yerine getirilir" (İnönü'nün Mart 1925 hükümet proğramından) hukuksuzluğuyla darağaçlarına götürüldüler. 1925 yılında ve İstiklal Mahkemesi kararlarıyla Diyarbakır, Elazığ ve Hınıs'ta yoğun idamların yapıldığı biliniyor.

Çeşitli kaynaklarda Hınıs'ta çok sayıda Kürt önder ve savaşçısının idam edildiği belirtilmekte. Fakat, kaç kişi olduğu, kimler olduğu açıklanmamaktadır. Dersimli Baytar Mehmet Nuri, Dersim tarihi adlı kitabının 158. sayfasında "Türkler, Ali Saip ve arkadaşları Mazhar Müfit ve Süreyya vasıtasıyla Harput'ta Palu ve Çapakçurlu (Bingöl) 400 Kürt gencini idam etmişlerdir" diyor. Bu savı doğrulayan başka kaynaklara rastlayamadık. Fakat şu resmi ağızların ifadesi : "Mahkeme (istiklâl mahkemesi) göreve başladığı 12 Nisan 1925'ten 7 Mart 1927'ye kadar 207 vicahi (yüzüne karşı) 213 gıyabi (sanığın yokluğunda) toplam 420 idam kararı verdiğini, idamların yerine getirildiğini, 1811 kişinin çeşitli cezalara çarptırıldığını, 2779 kişinin beraat ettiğini, böylece 5010 kişiyi yargıladıklarını belirtti.

1 Mart 1927 tarihli BMM Başkanlığı'na yazılan yazıdan, (İstiklâl Mahkemesi BMM'ne yazıyor) son altı ay içerisinde 131 kişinin askerden firar suçundan dolayı idama mahkum edildiği anlaşılıyor. Ancak bu idam kararları yukarıda belirttiğimiz sayıların dışındadır." (Ergün Aybars. İstiklâl Mahkemeleri. Ankara 1982. Aktaran Alpay Kabacalı. Kürtler ve Ayaklanmaları kitabı. s. 53)

İstiklâl Mahkemesi'nin resmi rakamları bunlar. Gerçek rakamların daha fazla olduğu ise kesin. Asker kaçaklarına idam cezasının verildiği bir ülkede ulusal istemler ileri sürerek mücadeleye katılanların başlarına nelerin geldiğini ve geleceğini tahmin etmek güç değil. Şeyh Sait ve 46 arkadaşının Diyarbakır'da ve topluca idamı yukarıdaki idam sayısı içerisinde. Dersim ayaklanması önderi Seyit Rıza ve 2 arkadaşının Elazığ'da (1937) 1925 ayaklanmasının en önde gelen birkaç önderinden biri olan Hasananlı Halit Beyin (1926) ve Dersim eski Milletvekili Hasan Hayri ve amcası oğlu Celal Mehmet'in (1925) idamlarını ayrıca vurgulamak gerekiyor.

Belirtebildiğimiz idam sayıları olgunun boyutlarını açıklamaya yeter. Çünkü sayılar, "barbarlığın gözü dönmüşlüğün ve vahşetin bu kadarı da fazla" dedirtecek kadar...

İdam cezasının nasıl bir kin ürünü olduğu açıktır. Ve bunca idamla Kürt ulusunun sadece önderlerinin imha edilmek istenmediği de açıktır. İmhanın yanısıra ulusal hareketi toplumun içinden söküp atmak gibi daha köklü bir amaç güdülmektedir. Atatürk ve İnönü'ye ait şu gizli emir ise ulusal önderler ve savaşçılar hakkındaki düşünce ve uygulamayı çok açık bir şekilde gözler önüne sermektedir.

"... silah kullanmış olanları ve kullananları yerinde ve sonuna kadar zarar vermeyecek hale getirmek (öldürüp yoketmek diye anlayın), köyleri kamilen tahrip etmek ve aileleri uzaklaştırmak (sürgün edilmeleri anlayın) lüzumlu görülmüştür." (4-5-1937 tarihli gizli emir. Türkiye cumhuriyetinde ayaklanmalar. s. 491) Yine aynı doğrultuda ve 1925'te İ.İnönü, "Türklere ve Türklüğe karşı çıkanları yok edeceğiz" diyor. (Milliyet'ten Ü. Kasaplar kitabında aktaran Günay Aslan)

İşte bu mantık, Kürt ulusunun maddi ve manevi kayıplarının korkunç boyutlara ulaşmasının asıl nedenidir. K.Kürdistan'da yaşanan ulusal ayaklanmaların toplumun tümünü kapsayamamasının nedenlerinin başında da yukarıdaki barbar sömürgeci anlayışın geldiği açıktır. Ve şunlarda açık gerçekliklerdir:

T.C döneminde ve yalnızca K.Kürdistan'da çeşitli nedenlerle katledilen insan sayısı birkaç yüzbini bulur. Örneğin iki yıl süren Dersim ayaklanmasının bastırılması sırasında ve sadece "... 17 günde 7954 kişi öldürülmüş(tür). (T.C'de ayaklanmalar S. 459) 2 yılda toplam kaç Dersimli'nin öldürüldüğünü ise tam olarak bilmek olanaksızdır. Tahmin etmek ise zor değildir. 1930 Zilan isyanında ise ilk bir haftada 15 bin kişinin öldürüldüğünü 16-7-30 tarihli Cumhuriyet Gazetesi yazmaktadır. Yine resmi kaynaklar Ağrı isyanında Kürtlerin kayıbını 30 bin olarak vermektedir. Yukarıda adını verdiğimiz Genel Kurmay Harp dairesi yayınlarından olan kitapta Şeyh Sait ayaklanması sırasında yapılan katliamlar köy köy sayılıyor. Ancak, çoğunlukla rakam verilmiyor. "Köyler yakıldı, erkekler öldürüldü" gibi geçiştirmelere rağmen bir aylık harekât sırasında ve oda 1927 yılında ordunun 2000 kişiyi öldürdüğü (a.g.e.s.247) açıklanıyor. Şunu tahmini olarak belirtmekse gerçeğe çok aykırı olmaz. Ağrı isyanında 30 bin kişi öldürüldüğüne göre, Şeyh Sait isyanında öldürülen insan sayısı bunun üç-beş katıdır. Cumhuriyet dönemindeki ve öncesindeki isyanlarda ise Kürt ulusunun toplam kaybı yüzbinlerle ifade edilebilir.

Bunca insan kaybına tarihte hangi ulus uğramıştır ki? Belki Vietnam ve bir iki örnek daha...

C - ULUSAL BİLİNÇ KÖKLÜ ve TARİHSELDİR

Onca isyan gerçekleştiren, onca kayıp veren Kürt ulusu için ve genelleyerek ulusal bilinç zayıflığından sözetmek ve başarısızlığı ulusal bilinç zayıflığına bağlamak Kürt ulusal gerçekliğini ifade etmez. Onun ulusal bilinci sömürgeciliği yaşamış uluslardan geri değildir. Bunu doğrulayan en son örnek 1991 Nisan'ının G.Kürdistan'ıdır. Toplam nüfusuyla ayaklanma gerçekleştirmiştir. Güçlü ulusal duygular ve bilinç olmadan 6 milyon insan birden ayaklanamaz. Hakeza, ulusal bilinci zayıf olan hiç bir halk 150 yıl boyunca aktif ulusal mücadele sürdüremez. D.Kürdistan'ın durumu da Güney'in bir benzeridir. Kısmen farklılık gösteren Kuzey'in üzerinde ayrıca duracağız.

Kaldı ki, tarihsel gerçeklikler ve T.C'nin yarı-resmi ağızları da bu iddiamızı doğrulamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nde ayaklanmalar kitabının 79. sayfasında ve Behçet Cemal'in Şeyh Sait isyanı kitabının 19. sayfasında benzer ifadelerle; "Tanzimat-ı Hayriyenin ilanı ile beraber bir Kürtlük propagandası başlamış, fakat hiçbir zaman halk arasına girememişti" denmektedir. Alıntıdan da anlaşılacağı gibi, Kürt ulusal bilincinin tarih sahnesine çıkışı epeyce eskidir. 1841 ve 1881'de önüne Bağımsız Kürt Devleti hedefini koyan ve bu hedef doğrultusunda geniş yığınları harekete geçiren ayaklanmaları bir kere daha hatırlatalım.

1925'ten günümüze kadar T.C mahkemelerinde Kürtlerin yargılandığı yüzlerce dava açılmıştır. Her davanın değişmez iddiası : "Vatanın bir kısım topraklarını hükümet idaresinden ayırmak, Bağımsız Kürt Devleti kurmak, bölücülük yapmak... "tır. Mahkemelerde yapılan savunmalarda da genellikle amaç açık açık dile getirilmiş ve savunulmuştur. Bu, 1925'ten bu yana böyledir.

Seyit Rıza'nın idam sehpasında ve son söz olarak, davayı Kürt gençliğine bıraktığını ve Kürt gençliğine güvendiğini belirtmesi İ.Sabri Çağlayangil'in huzurunda olmuştur. Tıpkı 1600'lü yılların ortalarında yaşamış büyük Kürt şairi ve yazarı Ehmedê Xanê'in yazdığı sözlüğü "Kürt çocukları için yazdım" demesi gibi. "Dünya hükümet oldu/Kürtlük kalktı" sözü ve yakınması da Ehmedê Xanê'ye aittir. Hatta XI. yüzyılda yaşamış şair Harirli Ali, daha o zaman dilini özgürce kullanamamaktan şikayet etmektedir.

Bugün ise her toplumsal olay ve gösterinin değişmez sloganının "Bağımsız Kürdistan" olduğunu gazeteler sıkça yazıyor.

Tüm bu veriler, Kürt ulusunda ulusal bilincin çok çok köklü olduğunun kanıtlarıdır.

D - POLİTİK ve ÖRGÜTSEL DÜZEY GERİ DEĞİLDİR

Bu köklü ulusal bilincin sonucudur ki, 1919'da kurulan Kürt Teali Cemiyeti içerisinde ve o günün özgül koşullarının da etkisiyle otonomi yanlıları (Osmanlı Ayan Meclisi Başkanı Seyit Abdülkadir ve onu destekleyenler) ve bağımsızlık yanlıları (Albay Cibranlı Halit ve arkadaşları) olarak ikiye bölünmüşlerdir. Daha sonra (1923) Cibranlı Halit önderliğinde bağımsızlığı savunanlar Kürt İstiklâl Cemiyeti (Azadi) adında yeni ve bağımsızlığı amaçlayan bir örgüt kurmuşlardır. (Şeyh Sait isyanını örgütleyen ve yöneten Azadi'dir.)

1900'lü yılların başlarında Kürt Hêvi Cemiyeti, Kürt Talebe Hêvi Cemiyeti, Kürt Kadınlar Cemiyeti gibi örgütlerin kurulması ilginç ve önemlidir. Daha o yıllarda toplumsal kesitlere yönelik örgütlenmeler oluşturmak, örgütlenme bakımından oldukça ileri bir düzeydir. Örgütlenmedeki ileri düzeyin başka verileri de var. Kürt Teali Cemiyeti'nin Erzurum'da yapılan kongresinde beşer kişilik hücreler şeklinde örgütlenme kararı olması bunun çok somut bir örneğidir. Aynı şekilde, Kürt Teali Cemiyeti'nin her bölgeye seçkin elemanlarından bölge sorumluları seçip göndermesi, örgütlenmelerin ciddiyetini gösteriyor. Ağrı isyanını örgütleyen Hoybun örgütü ise her bakımdan çağdaş bir örgüttür.

Ve tüm bu örgütleri kuran ve yönetenler dönemin aydın insanlarıdır. Çoğu üniversite mezunu yada öğrencisidir. İçlerinde az sayıda şeyhler ve toprak ağaları vardır. Bunların ise ulusal duyguları ve yöresel etkinlikleri nedeniyle örgüte alındıkları anlaşılıyor. Bu yaklaşım doğal ve doğrudur. Baytar Nuri Dersimi ve Alişer gibi seçkin aydınların yanında Seyit Rıza'nın da yer almasının yanlış bir tarafı yoktur. Ulusal bir hareketten ve örgütten Komünist partisi homojenliği beklenemeyeceğine göre...

Gelişkin bir örgütlenme, sadece amacı, kadro ve örgüt yapısıyla ölçülemez. Bunlar önemli elbet. Politikayı iyi bilmek, politikanın diğer araçlarını yaratmak ve kullanmak, uzun ve kısa dönemli taktikleri iyi belirlemek, kitlelerle geniş ve sıkı bağlar kurmak gibi özelliklere de sahip olunması gerek. O yılların örgütleri bu özellikleri bakımından da oldukça ileri bir durumdadırlar. 1908-1920'ler arasında Kürdistan, Roja Kurt, Hetawa Kurt ve Jîn gibi dergiler çıkartmış olmaları bunun bir kanıtıdır. Dergilerini okuma-yazma bilen her Kürde ulaştırmaya çalışmışlardır. O günlerin iletişim araçlarının düzeyi ve halkın durumu dikkate alınırsa, yığınlarla bağlar açısından da hiçte geri olmadıkları anlaşılır.

İyi bir taktik politikacı oldukları tartışmasız. Onlar sadece yiğit ve savaşkan ulusal mücadele askerleri olmamışlardır. Yerinde ve zamanında politik çıkışlar yapma taktisyenliğini de göstermişlerdir. Belli başlı ayaklanmaların zamanlaması bunu gösteriyor. Koçgiri, iktidar boşluğunun en üst boyutta olduğu (1921) bir zamanda ayaklanmıştır. 1925 Şeyh Sait Ayaklanması T.C'nin iktidarını yeterince güçlendiremediği bir döneme denk getirilmiştir. Ağrı ve Zilan isyanları 1929 dünya ekonomik bunalımının hemen ardındandır. Dersim isyanı, 2. dünya savaşının başladı-başlayacak dendiği bir tarihtedir. Tüm bunlar tesadüf olamaz.

Ve tüm bunlardan bir tek sonuç çıkar: Kürt ulusal hareketinin başarılı olamaması ve kendi devletini kuramamasının nedenleri öznel nedenler değildir.

İSTİSNA OLUŞUN NEDENLERİ NESNELDİR

Yenilgi ve toparlanma dönemleri de içinde, Kürt ulusu 150 yıldır ulusal mücadelesini aralıksız sürdürüyor. Bu uzun soluklu mücadeleye ulusal bilinç kaynaklık ediyor. Genel olarak bakıldığında ve süreç gözönünde bulundurulduğunda, ulusal mücadelenin örgütlenme düzeyi oldukça yüksektir. Amaç nettir: ulusal bağımsızlıktır. Amaç uğruna verilen özveri büyüktür: Yüzlerce idam, yüzbinlerce şehittir. Ulusal mücadelenin öncülerinin ve önderlerinin politik taktisyenlikteki ustalarından ise şüphe edilemez.

Kürt ulusal hareketinin başarılı olamaması ve kendi devletini kuramamasının nedenleri öznel nedenler değildir.

Tüm bunlara rağmen ulusal mücade başarıya ulaştırılamamış, ulusal bağımsızlık kazanılamamıştır. Çünkü başarısızlığın altında aşağıda belirteceğimiz nesnel nedenler yatmaktadır.

A - FEODAL SÖMÜRGECİLİK ve KİMİ SONUÇLARI

Kürtler Mezopotamya'nın en eski yerleşik halklarındandır. Mezopotamya'da ve çevresinde yaşayan halklar gibi onların da tarih içinde başarıları ve başarısızlıkları olmuştur. Devletler kurup başka halkları yönettikleri de, yönetildikleri

Pozitif bilimlerin geliştirildiği ve insanlığın hizmetine sunulduğu tarih kesitini Kürt halkı sömürgecilik boyunduruğu altında yaşadığından, sömürgecilerin baskıcı ve yasakçı politikaları nedeniyle Kürt halkının geçmiş tarihini pozitif bilimlerin sunduğu olanakları kullanarak açığa çıkarmak mümkün olamamaktadır. O nedenledir ki, çok eski tarihlere ilişkin veriler yeterli değildir.

Şurası ise açıktır : Kürdistan Osmanlı ve İran imparatorlukları arasında paylaşılıp (1639) bölünmüştür. Kürt halkı iki parça halinde ve iki güçlü feodal imparatorluk tarafından sömürgeleştirilmiştir.

Bu bölünüp parçalanma ve sömürgeleştirilme tarihte rastlanılan herhangi bir olay değildir. Bugünkü durum üzerinde o dönemin derin izleri vardır. Bu süreç nesnel sonuçlar yaratmıştır. Bu nesnel sonuçlar ulusal mücadelenin başarısının önünde ciddi engeller oluşturmaktadır. Aşılması güçtür ve zaman istemektedir. Fakat, er-geç aşılacaktır.

Kürt halkı, Osmanlı ve İran İmparatorluklarının egemenliği altında uzun yıllar yaşamıştır. Her iki imparatorluk, feodal imparatorlukların tarih sahnesini en son terk eden örneklerindendirler. Bu durum anlamlıdır, önemlidir. Her iki imparatorluğun da devlet yapısı ve geleneği güçlüdür. Bu güçlülüğün maddi temelleri vardır.

Feodalizmin "mezar kazıcısının" onun içinden doğup gelişen kapitalizm olduğunu belirtmeye gerek yok. Deyim uygunsa kapitalizmin anası feodalizm, babası loncalar ve manifaktür sanayidir. Deyimimizle devam edersek, kapitalizmin ortaya çıkabilmesi için en başta anasının sağlıklı bir doğurgan olması gerek. O, sağlıksız da olsa doğurganlığını sürdürecektir. Ama, loncaların manifaktüre, manifaktürün de sermaye birikimi sağlayarak kapitalist işletmeye dönüşmesi gerek. Tüm bu sürecin olağan seyrini izleyebilmesi için ise feodal mülkiyet ilişkilerinin kendi görecelililiği içerisinde gelişimini sürdürebilmesi şart. Gelişim yeni yeni ihtiyaçları, o ihtiyaçlar da yeni buluşları ve üretimleri doğuracaktır. Bu, ekonominin ve tarihin doğal seyri içerisinde yolalması demektir.

Doğal gelişimin ilk şartı, topraklarının ve sürülerin kişisel mülkiyete ait olmasıdır. Feodal sürece denk düşen budur. İnsanoğlunun doğayı mülk edinme kavgasında ve feodalizm döneminde bunu başaranlar feodallerdir. Doğayı ilk mülk edinenler feodal aşiretlerdir. Sonra da aileler ve bireylerdir. Feodal mülkiyetin aileler ve bireylere kadar ulaşmamış dönemi kapitalizme sağlıklı analık edemez. Örneğin; istediği kadar angarya çalıştıracak insan gücü bulabilen feodal, taşımacılıkta kağnıya ihtiyaç duymayacaktır. Onun için de kısmi emek özgürleşmesi ortamına ulaşılması gecikecektir. Kağnı yapı ustaları, demirciler, kalaycılar vb. vb. gibi zenaatçılar ile insanlığın tanışması ileri tarihlere kalacaktır. Loncalara ulaşılsa bile, loncaların yaşama süreci uzun olacaktır. Manifaktüre ve oradan kapitalist işletmelere ve uluslaşmaya varış da doğal olarak gecikecektir.

Tıpkı Osmanlı ve İran İmparatorlukları sınırları içerisinde ve sistemlerinin belirleyici olduğu halklar bünyesinde olduğu gibi. Her iki imparatorluğun sistemlerinde benzerlikler çoktur. İkiyi bire indirip Osmanlıları ele alırsak :

Osmanlı İmparatorluğu ekonomik ve toplumsal sistemini egemenliği altındaki tüm halklara benimsetememiş, ve uygulayamamıştır. Çünkü Balkanlar'da yaşayan halklar ve Araplar tarihsel gelişmişlik bakımından Türklerden daha ileridirler. Osmanlıların işgali, haraca bağlaması ve sömürgeleştirmesi, bu halkları, kendi ekonomik ve toplumsal sistemi içerisine sokmaya yetmemiştir. İmparatorluğun ekonomik ve toplumsal sistemi tam olarak Anadolu'da ve Kürdistan'da yaşama geçirilebilmiştir.

Yani, Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisindeki halklar arasında Kürt halkının özgün bir yeri vardır. Bu özgünlüğün iki belirleyici, iki de etkileyici nedeni vardır. Belirleyici olanlar: Kürdistan işgal edildiğinde Kürt halkının tarihsel gelişmişlik bakımından oldukça geri olması ve Kürdistan'ın Osmanlılar ve İranlılar tarafından parçalanıp iki imparatorluğun arasına sıkıştırılmasıdır. Etkileyici nedenler ise, sömürgecilerle Kürdistan'ın coğrafik yakınlığı ve din birliğidir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun belirleyici ekonomik özellikleri nelerdir. Bu ekonomik özellikler tarihi gelişimin önünde nasıl ayak bağı olmuştur? Osmanlının sistemi Kürdistan'a nasıl yansımış ve ne gibi temel sonuçlar doğurmuştur? Bölümün başından beri vurguladığımız kısa genellemeleri bu sorulara yanıt vererek ve iki ana katagori altında somutlayabiliriz.

Türkler bölgenin yerleşik halklarından değildirler. Öncesi ve sonrası da olmakla birlikte, XI yüzyılda bölgeye yerleşmeye başlamışlardır. Doğaldır ki bu yerleşim, askeri zor temelindedir. Sonraki sürecin temelinde de askeri zor, talan yağma ve haraç vardır. Ekonomik, sosyal ve kültürel olarak bölgenin yerleşik halklarından geri olan Türklerin, başka türlü egemenlik sağlamaları

olan Türklerin, başka türlü egemenlik sağlamaları da mümkün değildir. Bu özellik, Osmanlı imparatorluğunun temel özelliğidir. Uzun süre yaşayan sonuçlar doğurmuştur. Sözkonusu sonuçlar tarihi gelişimin önünü tıkamıştır. Olgular sıralanacak ve birbiriyle bağı kurulacak olursa:

Türkler göçebedir. Yerleşik üretimden kopukturlar. Ekonomileri yağma, talan ve haraç üzerine kuruludur. Bu durum uzun yıllar sürmüştür. Türk boyları ve beyliklerinin üretimden kopuk, yağma, talan ve haraca dayalı özellikleri zemininde kurulan Osmanlı imparatorluğu, belli değişimler geçirse de, bu özellikleri imparatorluk yapısı içerisinde yaşatmıştır. Osmanlı tarihinin bir yanı askeri seferler tarihidir. Çünkü, devlet ekonomisinin birincil ayağı bu zemindedir. Hazinenin azalması veya boşalması hep askeri seferleri gündeme getirmiştir. Seferler düzenlenerek yağma ve talanlar gerçekleştirilmiş, ganimetlerin bir bölümü askerler, komutanlar ve asker sağlayan beylikler arasında paylaşılmış, bir bölümü imparatorluk hazinesine aktarılmıştır. Her başarılı askeri sefer, işgal edilen topraklarda yaşayan halklara yeni ve sürekli haraç ödeme yükümlülüğü getirmiştir.

Her savaş, savaşan taraflara bir bedele malolur. Yenilen taraf için ise bedel ağırdır, yıkım demektir. Bu savaş yıkımını Osmanlılar döneminde Kürt halkı birçok kez yaşamıştır. Osmanlı-İran imparatorluklarının birbirleriyle olan savaşları ve Kürdistan'da egemenliği devam ettirme savaşları, Kürt halkının kendisi, üretim araçları ve güçleri üzerinde ağır tahribatlar yaratmıştır. Durmadan savaş yıkımıyla karşılaşan bir halkın kendi olağan tarihi gelişim-sürecini yaşayamayacağı açıktır. Tıpkı Kürt halkı gibi.

Kürdistan'da egemenliği devam ettirme savaşları, Kürt halkının kendisi, üretim araçları ve güçleri üzerinde ağır tahribatlar yaratmıştır. Durmadan savaş yıkımıyla karşılaşan bir halkın kendi olağan tarihi gelişim-sürecini yaşayamayacağı açıktır. Tıpkı Kürt halkı gibi.

Olgunun boyutu sadece savaşların yıkımlarıyla sınırlı değildir. Savaş ganimetleri temeli üzerine oturan Osmanlı devlet hazinesi ve yapısı, doğal olarak savaş dışı kalan dönemleri de ona göre şekillendirmiştir. Savaş dönemlerinde diğer halklar gibi zenginlik kaynakları talan edilen Kürt halkı, "barış" dönemlerinde de yerel beylikler aracılığıyla Osmanlı hazinesine yüksek oranlarda haraç ödemek zorunda bırakılmıştır. Savaşta talan ve yağmaya, "barışta" haraca mahkûm edilen Kürt halkı, kendi ihtiyaçları ve gelişimi temelinde kendi üretici güçlerini geliştirme ortamını bulamamıştır. Hep can ve malını, özelliklede canını koruma kaygısı içerisinde olmuştur. Bu durum hep taşınabilirliğe hazır olma zorunluluğu doğurmuştur. Göçebe aşiret yapısı bu nedenlerle yaşayagelmiştir.

Toprağa yerleşikliği tam anlamıyla sağlayamayan Kürt halkı, doğayı mülk edinme kavgasından kısmi olarak uzaklaştırılmıştır. Belirttiğimiz ve biraz sonra belirteceğimiz nedenlerle toprağı tam anlamıyla mülk edinemeyen, yerleşik yaşama geçişi geciken ve tarımsal üretimi engellenen Kürt halkının feodal dönemi olağan bir biçimde yaşayamamasındandır. Ki, bu nedenle Kürdistan'da kapitalizmin ve uluslaşmanın gelişim süreci sancılıdır.

İkinci katagorik olguyu yine Osmanlılardan başlayarak açıklamak gerekir. Konunun özü, Osmanlı devlet yapısı ve mülkiyet ilişkisidir. Osmanlı devletinin temel özelliklerinden biri, onun bir savaş aygıtı olduğudur. Osmanlı devlet yapısının güçlülüğü ve uzun ömürlülüğü gerçeği açık. Bu durum, onun örgütsel yapısıyla ve mülkiyet (ekonomik) temeliyle doğrudan ilintilidir. Onun devlet yapısı ve yarattığı mülkiyet ilişkileri uzun ömürlü olmasını sağladığı gibi, tarihi gelişimin önünde ayak bağı olması sonucunu da doğurmuştur. O, sömürgeci bir imparatorluk olmasını bu özelliklerine borçludur. Devlet en alt kademelerinden en üst kademelerine kadar askeri esaslar, askeri görev ve sorumluluklar üzerine şekillendirilmiştir. Başarılı her asker, hatta her korsan devlet katında veya yerel beyliklerde görevlendirilmiştir. Eyalet, il ve sancak yönetimleri hep paşa vb. askeri ünvanlılarca doldurulmuştur.

Dev bir askeri aygıtı ayakta tutmanın zorluğu ortada. Buna rağmen 600 yıldan fazla yaşamış. Bunun bir nedeni olsa gerek. Bunun bir nedeni sömürgeleştirdiğ onlarca halktır. Onların zengin kaynaklarından talan ve haraç yoluyla elde edilen gelirlerdir. Fakat, olgunun bundan öte bir niteliği de vardır. Talan, yağma ve haracın paylaşım biçimidir. Talan, yağma ve haraç yoluyla elde edilen zenginlik kaynakları en alttan en üste kadar tüm devlet görevlileri arasında paylaşılmaktadır.

Elbette çoğu sarayın ve askeri üst kademelerin kasalarına gitmektedir. Ama genelde bir paylaşım vardır. Ve bu, üretimden kopuk geniş bir asalaklar yığını demektir. Ve bu, tarihsel gelişimin önünde settir.

Osmanlılar, egemenlikleri altındaki halklar içerisinde kendi işbirlikçilerini bulmuş, onlara geniş yetkiler vermiş ve sömürüden pay sahibi yapmışlardır. Çıkar paylaşımına dayanan iş birliği ise sömürge halkların yönetimini önemli ölçüde kolaylaştırmıştır. İşbirlikçileri ile çıkar paylaşımına dayanan Osmanlı yönetim biçimi bilinen sömürge yönetimlerinden ayrıdır.

Daha önemlisi, Osmanlı yönetim biçiminin temilini oluşturan mülkiyet ilişkileridir. Osmanlı padişahları XVI. yüzyıl sonrasında halifedirler de. İslamdaki ümmet, Osmanlıda tebadır. Teba, padişahına, halifesine, yani devletine çalışmak zorundadır. Görüntü böyledir. Öz ise, hep güçlü bir biçimde ayakta durması öngörülen savaş aygıtının maddi alt yapısıdır. Bunun içindir ki, tüm üretim araçları ve güçleri (başta insan ve toprak olmak üzere) devletin malıdır. Ona üretmek, onun için çalışmak ve ona öncelikle pay vermek zorunluktur.

Özetle: Temel üretim araçları devletin malıdır. Serfler devletin tebasıdır ve asıl olarak ona çalışır. Üretimin paylaşımı devlet yönetiminin paylaşımına uygun olarak yapılır. Paylaşımda aslan payı devletin ve onun temsilcilerinindir. Arta kalan "teba" arasında paylaşılır. Mülkiyet ilişkilerinin, dolayısı ile ekonominin temeli budur.

Bu mülkiyet yapısı Türklerin yoğun olduğu Anadolu ve Kürdistan topraklarında tamamen egemendir. Egemenlik, genelde yerel beyliklerce sağlanır. Kürdistan'da ise egemenlik biçimi ikilidir. Devletin sayılan topraklar ve bu topraklar üzerinde yapılan üretim, yerel beylikler aracılığıyla devlete bağlanır. Belli bir coğrafik alanı yönetmekle görevlendirilen işbirlikçi yerel beyler; -ki bunların çoğu asker kökenlidir-yönetimleri altındaki askeri ve idari güçleri kullanarak devletin o alandaki hakimiyetini sağlarken, üretimin paylaşımını da birinci elden kendileri yaparlar. Devletin kendisi için belirlediği yüksek oranlı haraçlara ek olarak, beylik giderleri de halktan zorla alınır.

Her yerel idarenin etkinlik alanı içerisindeki aşiretler, beyliklerden ayrı bir yönetime tabidirler. Aşiret sınırları içerisindeki mülkiyeti devlet adına yerel beyler değil, aşiret reisleri temsil eder ve yönetirler. Mülkiyetin görünür sahibi aşiret reisi, asıl sahibi ise devlettir.

Mülkiyet ilişkilerinde ve devlet adına yönetimde varolan bu ikili yapı, böl-yönet politikasının bir sonucudur. Egemenliğini sürdürmek için yönetimi ve üretimi yerel beylerle paylaşan merkezi yönetim, yerel beylerin geniş topraklar ve yığınlar üzerinde yönetim etmesini de kendisi için tehlikeli bulmaktadır. Onu aşiret yönetimleri aracılığıyla sınırlandırmak istemektedir. Bununla hem yerel çelişkileri canlı tutmak, hem de beylerin alternatifini el altında bulundurmak gibi amaçlar güdülmektedir.

Kürdistan'da egemen olan Osmanlı mülkiyet ilişkileri ve yönetimi, Kürt halkının o gününü belirleyen, bugününe etki eden nesnel sonuçlar doğurmuştur:

• Kürt halkı, insanoğlunun doğayı mülk edinme kavgasında çağdaşlarından geri kalmıştır. Feodal dönemin Kürdistan'ında doğa devletin elindedir. Halk bu temel dürtüden yoksun bulunmaktadır. Tarihsel sürecin doğal seyrinin toplumsal bir sonucu feodaller bile Kürdistan'da toprağı gerçek anlamda mülk edinememişlerdir.

• Kürt halkı, sürekli savaşların kırımından kendisini korumak için asırlarca göçebe yaşamak zorunda kalmıştır. Devlet demetiminin zor olduğu dağları kendisine ve sürülerine yerleşim alanı seçmiştir.

• Yönetim ve mülkiyet ilişkilerinin bir sonucu olarak feodalizmin ilk evrelerinin ürünü olan aşiret yapısı ve ilişkileri uzun yıllar yaşama ortamı bulduğundan toplum bu ayakbağından tam olarak kurtulamamıştır.

• Yerel beyliklerin ve aşiret reislerinin sürekli savaşlar içerisinde olan imparatorluk ordularına asker sağlama zorunluluğu, geniş insan kütlelerini, üretimde en verimli olacakları bir yaşta (ya belli bir dönem için, ya da tümden) üretimden koparmıştır. Bu süreğen bir durum olduğundan, sonuçları da kalıcı (o dönem için) olmuştur.

• Sözcüğün gerçek anlamında ve yüzyıllar boyunca feodal mülkiyet ilişkilerinin bile tam ve kendi gerçek doğasına uygun olarak yaşama ortamı bulamaması, - bunun önündeki engel devlet mülkiyetidir- onun kapitalizme analık etmesini sakatlamıştır. Bu sonuçta, Osmanlının askeri devlet olmasının payı da büyüktür. Halkların askeri nitelikli loncalar, manifaktürler ve kapitalist işletmeler yarattığına tarih tanık olmamıştır. Çünkü ihtiyaç duymaz. Osmanlılarda ise loncaların, manifaktürün ve tersane, tophane vb. gibi kısmen büyük işletmelerin kaynağı ordudur. İstanbul ve diğer büyük şehir esnafının temelinde Yeniçeri ocakları vardır. Askeri nitelikli olmayan lonca, manifaktür ve ticarette çalışanların ve bunları yaratanların büyük çoğunluğu ise, ya Osmanlının imtiyazlar verdiği Avrupalılardır, yada Osmanlının çeşitli nedenlerle kendi ekono-

mik, sosyal ve siyasal sistemini tam olarak kabul ettiremediği Ermeni, Yahudi, Rum vd. kökenlilerdir. Tüm bunlar ise tesadüf değildir.) Kürdistan'da feodalizmin doğal gelişim seyrini engelleyen mülkiyet ve devlet ilişkileri, o tarihsel seyrin yaratacağı ihtiyaçların doğmasını geciktirdiğinden, ihtiyaçların süreci devindiriciliği yavaş olmuştur.

Öyleki, Kürt halkı kendisi için bir savunma tutumu geliştirmiş, tarım ve hayvancılığın dışındaki her türlü ekonomik alanı ve uğraşı "ciddiyetsiz insanların işi" saymıştır. Çünkü Kürdistan'da Osmanlı mülkiyet ve devlet ilişkisi egemendir. Halk ve hatta feodaller, merkezi devlete asker ve haraç vermek temeli üzerinde düşünmekte, çalışmakta ve davranmaktadırlar. Bu ise geliştirici değil, engeleyicidir. Olsa olsa askeri nitelikli lonca ve manifaktürü dayatır. Ayrıca ve önemlisi, toplumun üretim dürtüsünü köreltir. Çünkü, çalışmanın ve üretmenin karşılığı ağırlıklı olarak beyin, paşanın ve padişahın "aferin"idir. Sonuç anlamında denebilir ki :

Devlet adına mülkiyet sahipliğini yerel beyler ve aşiret reisleri yapmaktadır. Bu ise mülkiyetin feodallere geçişini uzun süre engellemiş ve geciktirmiştir. Feodal toprak ağalarının etkin olmadığı bir feodal sistemde, feodal üretim sınırları olması gereken hızda genişleyemez. Sınırlı üretimse kendisine yeni kanallar açamaz. Yeni yeni üretim ve dolaşım alanları ciddi bir ihtiyaç olarak kendini dayatmadıkça serflik ilişkilerinden kopuş ve yeni alanlara yöneliş olamaz. Çünkü serf emeğinin özgürleşmesinin gerekçeleri yaşam tarafından dayatılmamış demektir. Yada sınırlıdır. Serfler içerisinden bir kısım emeğin özgürleşip feodal üretimin dışına çıkması olgusu yaşanmadan loncaların ve manifaktürün gelişmesi, ardından da kapitalist işletmeleri yaratması olanaksızdır. Hakeza, genişleyen bir feodal üretimle birlikte ilerleyen ön kapitalist ilişkiler yaşam içerisinde yerini almalıdır ki, kapalı pazar ilişkilerinin alanı gederek genişleyebilsin; ticaret, ekonominin bir alanı olabilsin ve sermaye birikimi sağlayan, sağlayacak olan ikinci alan olarak toplum tarihinde yerini alabilsin. Şehirleşmenin yaygınlaşması, kapitalizmin doğup gelişmesi ve halkın uluslaşma sürecine girmesi ve uluslaşması, tüm bu sürecin sağlıklı gelişimine bağlıdır.

Kürdistan'da ise egemen olan Osmanlı mülkiyet ilişkisi ve devlet yönetimi ise tarihsel gelişimin önünü tıkamış ve açıklamaya çalıştığımız nesnel sonuçları doğurmuştur.

B- 1938-1970'ler GERÇEĞİ

Yazının burasında yeniden başa dönmek ve kimi tekrarları göze almak gerekiyor. Hatırlanacağı gibi daha önce K. Kürdistan'daki ulusal mücadelede bir durağan dönemin varlığından, 1938-1970'ler arasından kısaca sözetmiştik. Bu durağanlığın nedenlerini irdelemek gerekiyor. Ve bu irdelemeye geçmeden bir hatırlatma daha gerekli.

Kürt ulusu, belirttiğimiz ve belirtemediğimiz onlarca baş kaldırısını son yüz-yüzelli yıla serpiştirmiştir. Bu aylanmalar açıklanırken şu tarih, bu tarih gibi ayaklanma zamanlarından sözedilir. Bu tarih belirlemeleri sadece ulusal mücadelenin en keskin anlarının vurgusudur Oysa ulusal mücadele hiç durmamıştır. 1841-48 Bedirxan Bey ayaklanmasından beri aralıksız olarak sürmektedir. Örneğin, Dersim ayaklanması dendiğinde 1937-38 tarihleri akla gelir. Bu doğrudur. Fakat eksiktir. Dersim sadece 1937-38 de ayaklanmamıştır. 1903-1907 ve 1916'da da ayaklanmış, Osmanlıların ve T.C.'nin egemenliğini hep redetmiştir. Yabancı egemenliğine karşı aralıksız direnmiştir. Tüm Kürdistan'da süren ulusal mücadelenin tarihi de Dersim'inki gibidir. Sadece yabancı egemenliğinin gerçekleşme tarihleri farklıdır. Olgu, bu kapsamıyla görülmek ve değerlendirilmek zorundadır.

Doğu ve Güney Kürdistan ulusal egemenlik hakkı için bugüne dek, aralıksız müçadele içerisinde oldu. Kuzey Kürdistan'da ise 1938-1970 yılları arasında bir durağan dönem var. Ulusal mücadele bu tarihler arasında geçmişinde olmadığı kadar alt düzeylerde seyretti. Öyle ki, Irak Kürdistan demokrat Partisi K. Kürdistan'a müdahale etme ve Kuzeyde de örgütlenme gereği duydu. Boşluk vardı ve bu boşluğu doldurmak istedi.

> Okulların amacı Kürt çocuklarını eğitmek değildir. Esas amaç asimilasyon ve Kürt kimliğini eritmedir. Sömürgeci mantığın sosyal alandaki benzersiz örneği okullardır. Bu egitim düzeyinin düşüklüğü ve sadece Türkçe öğretmekle yetinilme ve Yatılı Bölge Okullarının yaygınlaştırılmasıyla kendini açıkça ifade etmektedir.

1938-70 yılları arasındaki durağan dönemin nedenleri açığa çıkarıldığında K. Kürdistan'daki ulusal mücadelenin ve onun gerçekliğinin önemli bir yanı aydınlanmış olacaktır. Bu , yakın tarihin bugün le bağının kurulması için de gereklidir.

Dünyada olduğu gibi Kürdistan'da da 1789 Fransız devriminin etkileri görülmekte gecikmez.

yenildiği ve kitleler ağır yenilginin sonuçlarıyla karşı karşıya olduğu için yeni bir burjuva önderlik üretmekten epeyce uzaktı. Burjuvazinin bıraktığı boşluğu doldurabilecek proleter öncülüğün ise ekonomik ve sosyal zeminleri o gün için bulunmamaktaydı. Çünkü K. Kürdistan: "Okul açmak, yol yapmak, refah sebeplerini sağlayacak fabrikalar kurmak, kendilerini meşgul etmeye yarayan çeşitli sanayi işleri sağlamak, özet olarak yurt sahibi yapmak veya uygarlaştırmak suretiyle islaha çalışmak hayelden başka bir şey değildir." (Türkiye'de Kürt isyanları s. 220.T.C de Ayaklanmalar s. 375) diyen bir egemen burjuva anlayışıyla karşı karşıyaydı. Alıntıda sayılanlar yapıldığı takdirde" ....karşımıza bağımsızlık istekleriyle çıkarlar" diyen Kazım Karabekir gibi insanlar T.C devletinin başındaydı. Ve Kürt ulusuna karşı askeri zor hep temel politikaydı. Kürt ulusu ve onun bağımsızlık hareketi T.C nin hep korkulu rüyası olduğundadır ki, onun tüm ekonomik sosyal ve siyasal politikalarının çehresini belirlemiştir. Ve tüm politikalar Kürt ulusunun gelişimini engellemeye, mücadelesini boğmaya yöneliktir.

T.C nin bu temel yaklaşımının siyasi yönüne daha önce değinmiştik. 1938-70 ler arasındaki durağan dönemii iyi anlatabilmek için T.C nin ekonomik politikalarına da değinmek gerekiyor. Kürdistan'a dönük ekonomik politikaların özünü yukardaki alıntı ifade ediyor. Fakat eksik. Çünkü Kürdistan'a hiçbir yatırım yapılamamış değil. Çeşitli amaçlarla ve çeşitli yatırımlar yapılmıştır. Bu yatırımları ana başlıklarla özetlersek:

- T.C Kuzey Kürdistan'a karakollar, askeri kışlalar, hapishaneler ve yollar yapmıştır. Birinci kalem yapıtımlar bunlardır. Bu yatırımlar Kürdistan'ın ilhakının alt yapı yatırımlarıdır. İşgali kalıcılaştırmak ve ulusal mücadeleyi boğmak için gereki ve zorunludurlar. Kürdistan'da yapılan her yolun gündeme gelişi, asker ve askeri ihtiyaç maddelerinin taşınması zorunluluğundadır. Bu yollardan Kürt halkının da yararlanıyor olması belirttiğimiz gerçeği değiştirmez. Karakol, askeri kışla ve fabrikalardan daha çok olan hapishane yatırımlarının amacı üzerinde durmaya bile gerek yok.

- İkinci kalem yatırımlar okullardır. Okulların amacı Kürt çocuklarını eğitmek değildir. Esas amaç asimilasyon ve Kürt kimliğini eritmedir. Sömürgeci mantığın sosyal alandaki benzersiz örneği okullardır. Bu egitim düzeyinin düşüklüğü ve sadece Türkçe öğretmekle yetinilme ve yatılı bölge okullarının yaygınlaştırılmasıyla kendini açıkça ifade etmektedir.

- Üçüncü kalem olarak sayacağımız yatırımlar gerçek anlamda ekonomik içerikli, ama Kürdistan'ın yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarının sömürü ve talanına yönelik yatırımlardır. Yatırımlarının asıl amacı, Türk sanayisinin ve ticaretinin ihtiyaçlarını karşılamaktır. Bu kalemin sınırları ve etkinliği geniştir. Madenleri, barajları, petrolleri, toprak mahsülleri ofisini, et kobinalarını, tarım birikimlerini, tarıma dayalı sanayileri vb. kapsar.

Tüm bu yatırımlar tek tek incelendiğinde görülür ki, şark kromları işletmesi ve Batman rafinerisi gibi istisna işletmeler hariç tüm yatırımlar emek yoğun yatırımlar değildir. Çok az işçi çalıştıran işletmelerdir. Kürtlerin işçi olarak çalışmaları ve karınlarını doyurmaları bile onlara çok görülmüştür. Yoğun işsizliğin en önde gelen nedenlerinden biri bu yatırım anlayışıdır. Bu yatırımların en belirgin özelliği, Kürdistan'ın zenginlik kaynaklarını ham

madde, yarı mamül ve mamül madde olarak almak ve batı metropollerine veya dış ülkelere götürmektir. Yani Kürt halkına yararı en alt sınırda olacak yatırımlar özel olarak seçilmektedir. Baraj bitmekte, direkler dikilip teller çekilmekte ve elektrikler batıya akmaktadır. 40 - 50 teknik elemana iş sağlamakta ve onların çoğu da batıdan getirilmektedir. Petrol kuyuları açılmakta, borular döşenmekte ve birkaç bekçi ile Türk mühendis ve teknik elemanlarına iş sağlanmaktadır. En büyük sermaye yatırımı bu tip alanlara olmaktadır. Bunlar ise çevresinde yeni ve yan işletme yaratmayan türden yatırımlardır. İkinci bir yan sanayi bile doğurmamaktadır. Çok sayıda işçi istihdam eden Batman rafinerisi, Guleman şark kromları işletmesi, Maden bakır işletmesi ve Palu ferrokrom fabrikası gibi az sayıdaki örnekler ise üretim sahaları bakımından zorunluluğun ürünleridir.

- Çok sözü edilen, gerçekten de büyük kapsamlı bir yatırım olan GAP'ın da temel özelliği Kürdistan'ın zenginlik kaynaklarının sömürüsüne yöneliktir. Çok büyük bir bölümünün Kürt halkına yararı olmayacaktır. Tıpkı diğer barajlar gibi. GAP'ın bir bölümü bu değerlendirmemizin dışındadır. O da sulama bölümüdür. GAP'ın sulama bölümü bittiğinde sulayacağı verimli topraklar Türk ve hatta yabancı sermaye güçlerince satın alınıp parselleniyor. Sulamadan da asıl olarak bunlar yararlanacaktır. Fakat böyle de olsa, sulama amaçlı yatırımlardan Kürt toprak burjuvaları ve kısmen de Kürt emekçi köylüleri yararlanacaklardır. Artı, sulama devreye girdiğinde tarım üretiminde sağlayacağı artışın yanı sıra, çeşitli yan işletmeleri de doğuracaktır. Bunlar tarıma dayalı sanayiler olacaktır. Toplamında ise üretim, isdihdam ve toplumun gelir düzeyinde artışlara yol açacaktır. Özetle, sulamanın Kürt halkına yararı daha geniş kap-

1800 lerin başlarından itibaren Kürt ayaklanmaları başlar. 1841,1848 ve 1881 lerde bağımsızlık amacıyla ayaklanmalar gerçekleştirilir. Bu ayaklanmalar Osmanlıları tedirgin eder ve kimi önlemler almaya zorlar. Osmanlılar bir gerçeğin farkındadırlar: Kürtler aleyhine olan eşitsiz tarihsel gelişimin tüm sonuçlarına rağmen, onlar artık feodal bir kült olmaktan, halk olmaktan çıkıp ulus olmaya doğru hızla yol almaktadırlar. Bu bir nitelik değişimdir. Artık Kürtleri imparatorluğa bağlı yerel beylikler eliyle yönetmek ve sömürge boyunduruğu altında tutmak zorlaşmıştır. İmparatorluğun karşısında BAĞIMSIZLIK isteyen, bu istem için başkaldıran bir ulus doğmaktadır. Doğuş, bilinen, Avrupa'da görülen türden olmasa da tarihsel bir gerçekliktir. Kapitalizmin Asya gelişimi içesirisinde ve evrimci tarzda, net sınıfsal saflaşmaların doğmadığı bir ortamda Kürt halkı uluslaşmaktadır. Burjuvaları kelimenin gerçek anlamında burjuvalar değildirler. Sanayi temeli üzerinde yükselen bir burjuva sınıf yok gibidir. Küçük ölçekli işletmeler ve ticaret zemini üzerinde şekillenen, fakat daha çok düşünce duygu ve davranış olarak burjuva olan bir toplumsal kesim gelişip güçlenmektedir. Ehmedê Xanê, Melle-i Cizrî, Beyazıtlı İsmail, Şerîf Han, Murat Han, Mahşeref Hanım gibi Kürt şair ve yazarları ve onların izleyicileri ulusal hareketin aydınlar cephesini oluştururlar. Ulusal ayaklanmalar belirtiğimiz zemin üzerinde gelişir ve bağımsız Kürdistan'ı hedefler.

1881 Şemdinli Şeyh Übeydullah ayaklanmasının ileri ulusal niteliği Osmanlıları tedirgin eder. İlginçtir, 1881 ayaklanmasını bastıran 2. Abdülhamit ayaklanmanın ardından kendince köklü önlemler alır. 1890 da subay ve erleri tümden Kürt olan Hamidiye Alayları kurar. Hamidiye alayları komutanları ve Kürt ileri gelenlerinin çocukları için İstanbul Kabataş'da Aşiret mektepleri açar. Kürtler üzerine araştırmalar yapan Albay Nazmi Sevgen'in doğru olarak belirttiği gibi, 2. Abdülhamit'in Hamidiye Alayları kurmakta ve Aşiret mektepleri açmaktaki amacı: "Kürt beyleirini itaat alanında tutmak, devlete bağlılıklarını sağlamak" ve "Kürt ileri gelenlerinin erkek çocukları(nı) eğit(mek), hem de rehin olarak İstanbul'da muhafaza et(mektir)". (Türkiye'de Kürt isyanları s. 315)

Nazmi Sevgen'in belirtiği gibi Osmanlıların amacı açık. Açık olan asıl gerçeklik ise 1800 ler sonunda Kürt ulusal mücadelesinini ulaştığı ileri düzeydir. Üçüncü bir gerçeklikte şudur: Hamidiye Alayları ve Aşiret mektepleri uygulaması diyalektik yasa gereği zıddını da içinde taşımış, Kürt ulusuna ve ulusal mücadelesine önderler yetiştiren okullar olmuşlardır. Hamidiye Alay komutanlarından Cibranlı Halit, Hasananlı Halit, Şerif Paşa ve Ağrı-Zilan ayaklanmaları önderi yüzbaşı İhsan Nurigibi örnekler bunu ispatlamaktadır. Dah önce belirttiğimiz Kürt örgütlerinin kurucularından olan Yusuf Ziya, Bedirxan kardeşler ve daha niceleri de aşiret mekteplerinden yetişmişlerdir.

Özetle, 1900 lü yılların başlarında Kürt ulusu küçümsenemeyecek bir burjuva önderlik gücüne sahipti. Ulusal mücadele, ulusal bilinç, istek ve özlem zemininde boy veren ve kendi düzeyine denk düşen örgütlenmeler ve mücadeleler ortaya koyabilmiştir. Ne ki, yazının başlarında özetlediğimiz süreç ve T.C. devletinin en kötü düşmana bile yakışmayan politikaları sonucunda:

- Kürt ulusal hareketi geçici de olsa yenildi. Ülkenin kuzey parçası tümden ilhak edildi. Ağır kayıplar veren Kürt halkı ulusal mücadelesinde geri mevzilere itildi.

- Mücadelenin önderleri ve savaşçıları kırımdan geçirilip sayısal çoğunluğu ve nitelik gücünün ağırlıklı kesimi imha edildi.

-Ulusal mücadelenin öncülerinden sağ kalan azınlık bir kesimi ise Kuzey Kürdistan'ı terkedip ya Kürdistan'ın diğer parçalarına, ya da başka ülkelere sığındılar.

- Bir kısım Kürt burjuva önderlerini ise Türk burjuvazisi satın alarak, devlet kademelerinde görevlendirerek (ulusal kimliğini reddetmek koşuluyla) ve pazardan pay vererek kendi işbirlikçisi yaptı.

Kürdistan'daki yatırım, üretim, bunların sonucu elde edilen sermaye, sermayenin yeniden nasıl kullanılacağı ve elde edilen üretimin nasıl pazarlanacağı gibi temel konularda Kürt ulusunun söz ve karar hakkı yok. Bu durum sömürgeciliğin ekonomik alandaki en belirgin özelliğidir.

- Etkisiz de olsa kendi topraklarında kalıp, kendi ulusal kimliğine ve mücadelesine sahip çıkanları da burada saymalıyız.

Bu özetlemeden şunlar anlaşılır: 1940 lara gelindiğinde Kürt ulusu, ulusal önderlikten yoksun bırakılmıştı, kayıpları çoktu ve kayıplar nitelik kayıplardı. Burjuva önderlik tamamen denebilecek düzeyde devre dışı bırakılmıştı. Ulusal mücadele

samlıdır.

Benzer katagoride değerlendirilmesi gereken kimi yatırımlar var ki, bunlardan ayrı bir kalem olarak söz etmek gerekiyor. Bunun örnekleri Antep, Malatya, Maraş ve Erzurum'da var. O iller halkına çeşitli yönlerden yarar sağlayan ve kişi başına gelirlerini artıran yatırımlardır bunlar. Bu illerin ise ortak bir özelliği var: Asimilasyon ve Kürt kimliğinden uzaklaşmanın ileri boyutlarda olduğu, belli bir yoğunlukta Türk nüfusun bulunduğu, Türk burjuvazinin kendinden saydığı ve yatırım yapmak için en az riskli alanlar olarak gördüğü Kürdistan illerindir buraları.

Anlaşılacağı gibi Kürdistan, Türk burjuvazisi için riski yüksek bir yatırım alanı. Özellikle de özel sektör için... T.C devleti ve burjuvazisi bunu biliyor. yatırımlarını buna göre ayarlıyor. Onun içindir ki Antep ve Maraş'ın dışındaki tüm yatırımlar devlet yatırımlarıdır. Onların niteliğini ise açıklamaya çalıştık. Küçük çaplı Kürt burjuvalarının yatırımlarından söz etmiyoruz. Bir istisna olan ve Elazığ'da kurulan özel sektöre ait Keban Holding vardı, o da iflas etti ve tekrardan devlete geçti.

Kürdistan'da genel ekonomik tablo bu iken, bir de Turgut Özal kalkmış "Kim kimi sömürüyor? Bir almış yirmi vermişiz." diyebiliyor. Ama bu sözde gizli bir anlam saklı: Suçlunun savunma içgüdüsünün dışa vurumu.

Genel tabloyu tamamlamak için üç noktanın daha altını çizmek gerekiyor.

- Kürdistan'daki yatırım, üretim, bunların sonucu elde edilen sermaye, sermayenin yeniden nasıl kullanılacağı ve elde edilen üretimin nasıl pazarlanacağı gibi temel konularda Kürt ulusunun söz ve karar hakkı yok. Bu durum sömürgeciliğin ekonomik alandaki en belirgin özelliğidir.

- Yukarıda çeşitli yatırımlardan, yatırımların niteliğinden ve yatırım amacından söz ettik. Tüm bunların sadece T.C nin amaçlarına hizmet ettiğini söylemek eksik olur. Tıpkı Hamidiye Alayları ve Aşiret mektepleri gibi, bu yatırımlar da ikili sonuçlar doğurmuştur: Bir yandan burjuvaziye hizmet ederken, diğer yandan Kürdistan proleteryasının gelişip güçlenmesine ve ulusal mücadelede yeni ve taze güç olarak yerini almasına yol açmıştır. 1970 ler sonrasında ulusal mücadelenin sınıfsal bir özle bütünleşerek gelişmesinin ekonomik zemini söz konusu yatırımlardır.

- Evrimci tarzda burjuvalaşan Kürt toprak ağalarını, mütahitlik-taşeronluk yapan Kürtleri, sanayiye yönelen küçük sermaye gruplarını ve ulaşım alanına yatırım yapan Kürt kökenli sermaye sahiplerini saymazsak, ulusal kimliğine sahip çıksın ya da çıkmasın (ki çoğunluğu çıkmıyor) -Kürt sermayedarlarının büyük bölümü ve en irileri yatırımlaranı Türkiye metropollerinde yapmaktadırlar. Bunların Kürdistan'a yararlırı olmadığı gibi zararları da büyüktür. Kürt halkının yarattığı sermayeyi alıp Kürdistan'dan Türkiye'ye taşımakta ve kaçırmaktadırlar.

Konumuzla bağlantısı içerisinde ve oranında çizmeye çalıştığımız ekonomik tablodan hareketle varmak istediğimiz sonuçlara gelince:

Tablo, K. Kürdistan'ın ekonomik gerçekliğidir. Bu nesnel durum, 1990'lar K. Kürdistan'ını ifade eder. 1940 ve 1950'lerde ise ekonomik alandaki nesnel durum çok daha geridir. O geri ekomomik yapı üzerinde proleter öncülükler üretebilecek bir sosyal yapının olamayacağı eşyanın tabiatı gereğidir. 1940'lara kadar ki ulusal mücadeleye öncülük eden ulusal burjuvazi yenilmiştir. Yenilgisi, kayıpları ve sınıfsal yapısı nedenleriyle ulusal mücadelenin öncülüğünden geri çekilmiştir. Onun yerini işçi sınıfı da alabilecek durumda değildir. Kürt ulusu öncüsüz kalmıştır. 1938 - 70 yılları arasındaki durağan dönemin bir ve asıl nesnel nedeni budur.

Fakat durağanlığın nedenleri sadece açıklamaya çalıştıklarımız değildir. Kürt dili üzerindeki yasak, Kürt kültürü ve sanatının gelişiminin engellenmesi gibi ulus üzerinde derin etkileri ve sonuçları olan sömürgeci politikaların da bu kapsamda ele alınması gerekiyor. Çünkü, bu tür yasakların, baskıların ve engellemelerin yarattığı sonuçlar nesneldir, niteliği etkilemektedir. Tıpkı ulusun ve ülkenin parçalanmasının yarattığı sonuçlar gibi.

Bunlar üzerinde ayrıca duracağız.

SESLİ DÜŞÜNCELER

S. YEKBUN

Devindi, binlerce yıllık oyuklarında. Sanki büyümüştü hep, gördükl rinin çeşnişi, karmaşası arttıkça. Ama yine de bir gözdü işte; milyonlarcasından biri. Biri, ve elbette çift... Şöyle bir devindi ve ilk sözü o aldı:

- Bakın, dedi, beni kınayamazsınız. Öyle renkliydi ki seçim kampanyaları... Rengarenk... Her bir ışık hüzmesi gözeneklerimi okşuyordu. Hem sonra, her biri, bana yıllarca ve yıllarca gösterilmiş tablolar gibiydi; alışmıştı bütün hücrelerim ve ben... yani... ne bileyim... artık önümdeki renklerin tonuyla uğraşabilirdim ancak. Nihayetinde sayın beynin, kalbin hizmetindeyim ben. Tabii ki sorumluluklarımı inkar etmiyorum. Bana 'şuralara bak' diyen sayın beyne, en iyi kararları verebilmesi için görüntülerden süzülmüş dökümanlar iletmek gibi bir görevim olduğunu unutmuyorum ama... Allah kahretsin!... Işıltı olup yuvarlarıma gelen binbir sıkıntılı, acılı, görüntüler beni yine de yıllardır baktığım tablodan alıkoymadı: Bakmak zorunda olduğum renk aleminden tonlar... umutlar aradım minik çırpınışlarımla ve...

Gözkapağı zarif bir hareketle yala dı gözün artan buğusunu. İmdada beynin müdahelesi yetişti:

- Yoo.. bu kadarı da fazla. Daha toplantımızın ilk bölümünde sayın göz topu bana atmaya kalkışırsa, bizi rahatsız eden dış dünyanın devamındaki sorumluğumuzun en çoğunun kime ait olduğunu sağlıklı düşünemeyiz... Şey, yani, düşünmem için - çünkü bunu yapacak olan benim - yardımcı olamazsınız demek iste dim. Şimdi.. Şöyle bir düşüneyim: Ben, seçimler vb. yoluyla kendisine yabancı bir düzeneğin bizzat devamına, suç ortaklığına, katılan sahibimizin düşünce organıyım; bu doğru. Ak-pak değilim, biliyorum ama, ta atalarımdan bu yana, daha ben bu denli kıvrımlaşmamış, bu denli büyümemişken bile, şu tablo hepimizin önüne 'doğal, baki' olarak sunulmuştu. Tonları, biçimleri değişiyordu ama, hepimiz yine de verilene koşuluy duk arkadaşlar; bunu unutmayalım. Ben, ister istemez, yıllar boyu ince yöntemlerle birbirini beslemiş mekanizmalar üzerinde enerjimi harcıyor, hücreelerimi onlarla meşgul ediyordum. Bütün sonuçlarıyla dönüp sahibimize çullanan bir çarkı bizzat sahibimize döndüren oyunları ben nasıl tek başıma engelleyebilirim? Tüm kıvrımlarım alışkanlıklarla tıka basa dolu... Tüm kılcal damarlarıma 'özgür' görünen oldu-bittilerin sürükleyici, iğrenç emirleri hükmediyor... Bana sayın yürek'ten gelen yaşam çarpıntıları, kan pompaları hep bunları besledi. Yer, yer, koparıp attığımda yılların örümcek ağlarını ve alışkanlık yuvarlarını, çok farklı da düşündüm. Hatta, belli belirsiz bir iz olarak, farklı olmayı, kendi olmayı, sahibime de öğrettim ama, o hala kendini ögüten değirmenin manivalası ise bunda benim dışımda bir suçlu aramalısınız. Ben zannedilenin tersine irade kıpırtılarının odağıyım, ne de iradeyi dosta-düşmana bin bir türlü yolla gösterenim. Bence, söylediğimin ilki sayın yürek, ikincisi sayın el'dir...

Dil uzaya-kısala hareketlendi, döne-dolaşa sese büründü ağızda.

- Bence sayın beyin haklı. Kabahatin büyüğü irade ve eylem organında. Bana gelince... Doğrudur, sahibimi hep bir avuç azınlıkların dilediği gibi konuşturdum. Ama kabul etmelisiniz ki, laf olup döktürdüğüm sızlanmalar, onaylar, inciçekirdeğini doldurmayan konuşmalar... Bunlar, kusura bakmasın, sayın kulağın toplayıp getirdiklerinden farklı da olamazdı yani... Tabi sayın beyin'le yakın akrabalığım da unutulmasın... Yer yer güçlü itirazlar dile getirdiğimde ise, korkunun puslu dumanıyla çevrelenmiş sayın yürek elemine ediyordu; sayın el ise, öylece, sarkık... Ne yapabilirdim?

- Ben aslında konuşmaya niyetli değildim, dedi kulak. İşitmeye alışmışım fakat bu şu anda bir-iki laf etmeme engel değil. Gördükleriniz sizin olsun, ben işittiklerimi anlatayım... Ben binlerce yıllık egemenlerin çıkardığı uğultularla büyüdüm. Bazen güzel dünya çocuklarının güzel seslerini iletemedim sizlere ama uğultu öyle çoktu ki, ta çocukluktan bu yana yönetilme direktifleri duydum, duydum... Önce ana-baba yönetme direktifleri veriyordu sahibime, sonra patronu, sonra devlet, sonra yasalar, sonra gelenekler, ahlak kuralları, vb. O kadar 'Yapmalısın... Gerekli.... Zorunlu... Doğru... Yanlış.... Tehlikeli... Doğal...' sözleri işittim ki. Ben bunları duymaya, sahibimde yönetilmeye alıştı, gitti. Tabii, konumuz açısından, biliyorsunuz; bununla kalmadı, sahibim kendisine düşman olanların yönetmesine bolca su taşıdı. Zavallı öyle de coşkulu sesler çıkarıyordu ki her oyunda... Büyük partilerin taraftar kavgasında kavga bile ediyordu; bir kez ben de yara almıştım o tür kavgalarda ama sahibim yine de büyülü gibiydi; canı fedaydı oy vereceği partiye... Herneyse; bana sorumlu kim derseniz, sayın beyinin de ağır payının unutulmamasını dileyerek, sayın yürek ile sayın el'i başta sayabilirim. Niye derseniz; Dev gibi görünen ama sahiplerimin iradesi karşısında aslında önem taşımayacak mekanizmanın karşısına çıkmak gerektiğinde işitiyordum sayın yürek'in kararsızlık, ürkü dolu çarpıntılarını... Ve nihayet, oya gibi, doğayı işleyen, değiştiren el, götürüp oy kağıdını attı tüm değişimlerin düşmanlarına...

Yürek ile el, ikisi aynı anda niyetlendiler konuşmaya... Kızgın mı, hüzünlü mü oldukları tam belli değildi; konuşunca anlaşılırdı bunlar, çünkü göz gibi bir bakışta anlaşılamazdı ikisinin duyusu konuşmayınca...

Ama, talihsizlik!.. Sahipleri işten gelmişti ve tümünü birden yatağa attı sıra onlara geldiğinde. Konuşmayı bitirmek - kimbilir, bir daha ne zaman bu fırsatı bulurlardı -ve sahibi el birliğiyle uyutmak zorundaydılar.

Yarın sahip erkenden uyanacak, çalışacak, şükredecek, çalışacak, sızlanacak; çalışacak, itaat edecek ve çalışacak... çalışacaktı...

Uykunun sessiz karanlığı çökerken, tüm organların "Pis el... pis yürek..." fısıltısı işitildi son kez..

ONURUMUZLA OYNANMASINA İZİN VERMEYECEĞİZ

K. AYDIN

Son aylarda T.C. yöneticileri, basında, televizyonlarında "Türkiye'yi çağdaş ve demokratik bir yapıya kavuşturduklarını durmadan söyleyip dururlar. Bunu söyleyen insanlar "Sınır Ötesi" hareketle G. Kürdistan halkı üzerine bomba yağdırmış, Diyarbakır'da onlarca kişiyi öldürmüş, rastgele insanları yakalayıp işkence yapmış. 15 milyon insanın dili, kültürü, ulusal hakları hiçe sayılarak, asimilasyoncu politikalarından geri kalmamışlardır. İnsanları göçe zorlamış emperyelizme uşaklık yapmaktan vazgeçmemiştir. Geçim sıkıntısında olan insanları fuhuşa, hırsızlığa teşvik etmiş ve buna rağmen "Türkiye çağdaş, demokratik" diyorlarsa bu iki yüzlülükten başka bir şey değildir.

En somut örneği olarak kendimi gösterebilirim. Belli bir süre okula ara vermemden sonra tekrar okumaya karar verdim. Besni'ye bağlı İnce Araplar köyünde Teyzemin yanında kalıp, Kesmetepe Ortaokuluna gidiyordum. Okulumu çok seviyordum ve derslere kolay konsantre oluyordum, fakat bu uzun sürmedi. Okul hayatım normal olarak sürerken bir gün saat 12'de dersten çıkarken çok saygı duyduğum Müdürümüz, beni odasında iki kişinin beklediğini söyledi. "Gelirim tamam" dedim. Ben kapıyı açıp içeri girdim. İçerdekiler "otur" dediler, oturdum. "Bak Kemal" dediler, iki yıldır seni takip ediyoruz, ailen Başpınar köyünde oturuyor, maddi durumunuz zayıf. Öğretmenlerine sordum, sen çalışkan bir öğrencisin, biz sana yardım etmek istiyoruz". Öyle halk arasında denildiği gibi cana yakın insanlar ki dinlememek elde değil. "Hayır, benim yardıma ihtiyacım yok" dedim. Bu arada birisi yardım severliğini isbat etmek için bir şey söyledi, ama inandırıcı olmadı. Tekrar konusuna geçti "Sen Yöneliş okuyorsun seni takip ettim gördüm" "Evet okuyorum, aynı zamanda Yöneliş Gençlik dergisinin muhabiriyim" dedim. Tanımadığım isimler sordu, bazılarının isimlerini duymuştum. Örneğin "Z. Abidin Kızılyaprak'ın Yöneliş'te ismini gördüm ama ben tanımıyorum" dedim. Ben desem ki, "İnsan Hakları Derneğinde bir gün gördüm, tanıştım" , bana bir sürü soru soracaklardı. Onun için hiç kimseyi tanımadığımı belirttim.

Tekrar sordu "neden bir başka dergi değil de Yöneliş okuyorsun?" "Benim düşüncelerime uygun düşüyor, gençlik sorunlarını dile getiriyor. Benim de o tür sorunlarım olduğu için okuyorum" dedim. "Playmen okuyacak değilim tabi ki, ben Yöneliş okurum". Konuşmamı bitirdim ki", Kürt Halkı varmıdır?" dedi birisi. Ben kendimi soysuzluğa vurup "hayır yok" mu diyecektim? Kişiliğimle bağdaşmadığı için "Evet Kürt halkı vardır" dedim. "Benim yok dememle Kürt hakı yok olmaz. Çünkü T.C. yöneticileri bile Kürdistan'ın ve Kürt halkının varlığını bugün kabul etmiştir. Benim köyümde hiçkimse fazla Türkçe bilmez" dedim. "Bu da Kürtlerin var olduğunu gösterir."

Bu sefer sosyalizmi karalamaya, yardım severliklerini övmeye başladılar. Bana örgüt isimleri söylediler, ben şaşırdım hatta sanki ben örgüt içindeymişim de bildiklerimi söylememi ister yönlü sorular sordular. "Ben örgütler hakkında bir şey bilmiyorum ki size birşeyler anlatayım" dedim.

"E, işte biz seni takip ettik biliyoruz" dediklerinde, "Ee, madem biliyorsunuz da neden benim söylememi istiyorsunuz" cevabını verdim. Neyse, yanılmıyorsam bir saat falan konuştuk. Ben kalktım, gitmem gerektiğini söyledim. "Seni arabayla götürelim" dediler, kabul etmedim. O günlerde hastaydım. Hergün gider Çakıröyükte iğne yaptırırdım. Baktım arkamdan geliyorlar, durdurdular beni arabaya koymak istediler, neyse dedim, "Bu adamlar ta Adıyaman Milli İstihbarattan gelmişler, üstelik yardım etmek istiyorlar" bindim. Onlar da oraya gidiyorlarmış! Nereden duymuşlarsa oradaki Jandarma karakolunun beni daha önce suçsuz yere nezarete attıklarını "işte biz gidip onlara söyleyeceğiz bir daha sana karışmasınlar" dediler. "İyi" dedim. Orada, Nazarete atılmamın sebebi ise, akşam, yani gece çağırmışlar ve bende sabah gitmişim. Oradaki rütbeliye karşı kabadayılık yapmışım. Sözde suçumda buydu.

Okulda herkesin haberi vardı MİT'çilerin benimle uğraşmalarından. O gün onlar ayrılırken "bir daha beni rahatsız etmemelirini" söyledim. "Hayır biz tekrar geleceğiz" dediler. "Bir isteğin olursa bizi ara" dediler Tabi ben umursamadım. Bu arada "sakın Kemal'e bir şey demeyin o bizim adamımızdır "Diy karakoldakilere tembih ettiler. Sanki ben onlara çalışıyorum ve onların adamıyım süsü veriyorlardı. Aradan 1 hafta falan geçti. Ben hastalandım, doktora gittim. Rapor verip, dinlenmemi istediler. Ben de Adıyaman'a gelip dinlendim. Tekrar okula gitmişler ve beni görememişler. Bu sefer Teyzemlere gitmişler. Onlar da benim hasta olduğumu, Adıyaman'a gittiğimi söylemişler. Bu arada Teyzemin oğlu Mehmet Coçkun'a bir telefon numarası vermişler. Araya 15 tatil giriyor, Mutlaka onları aramamı söylemişler. Ben Teyzemlere gittiğimde numarayı bana verdiler, ben de kağıdı yırttım. Bu olaydan ailem, teyzemler, köylüler hepsi tedirgin olmuşlardı. Ben de psikolojik bir bunalıma düştüm, derslerimle ilgilenmeyip, çevremden kopmaya başladım. Çünkü çevrenin ve öğretmenlerin bana karşı tutumları değişti. Çünkü, okul arkadaşlarım "senin polis arkadaşların gelmiyorlar mı?" diyorlardı. Ben de onlara "gelenlerin arka-

daşlarım olmadıklarını, bana, para karşılığında onlara çalışmam için geldiklerini ve benim böyle bir namussuzluğu yapmayacağımı" söyledim herkese. Yarıyıl tatilinden sonra okula gelip gidiyordum. Birgün okul çıkışında müdürümüz tekrar beni beklediklerini söyledi. Ben normal öğrenciler gibi yoluma devam ettim, çağırdılar beni. Benim gidip arabalarına binmemi istediler. Ben "Hayır, arabanıza binmeyeceğim" dedim. Bu sefer tekrar sert sert bağırıp, "Sen binmezsen zorla bindireceğiz" dediler. Ben de "aynı köye gittiğimiz arkadaşlarım var, onlar da binsin" dedi. Zorla beni arabalarına bindirdiler. Köye doğru ilerledik. Öyle sinirlenmişlerdi ki, beni en büyük düşman gözüyle görüyorlardı. Ben tekrar onlara söyleyecek birşeyimin olmadığını anlattım. Bu arada köyün altına gelmiştik, "biz gelecek hafta perşembe günü seni saat 12'de burada bekliyoruz", Ya iyilikle gelip bize çalışırısın ya da başka şekilde biz söyletmesini biliriz" diyerek beni ölümle tehdit ettiler. Ben eve gidip durumu köylüye anlattım. Artık Perşembe günü geleceklerini, beni götüreceklerini çoğu kişi biliyordu.

Bu arada büyük endişe içerisindeydim. Can güvenliğim yoktu. Her an götürebilirlerdi. Ben Adıyaman'a geip İHD'ye başvurarak, "can güvenliğimin olmadığını" söyledim, sürekli beni rahatsız ettiklerini yazılı bir metin şeklinde İHD başkanı Ali Murat Bilgiç'e intikal ettirdim. O da benimle ilgilenerek verdiğim kağıdın fotokopisini çektirdi. Olayı basına duyuracaktık. Aynı gün, yani 23 - 2 - 1991 günü SHP GenelBaşkanı Erdal İnönü' de Adıyaman'a gelmişti. Oradan Besni'ye geçecekti. Besni'ye gittiğimde A.Murat Bilgiç'in yardımıyla Erdal İnönü'nün üzerinde konuştuğu arabaya bindik. Arabada gazeteciler vardı. Durumu onlara duyurduk. ANKA ajansına sözlü olarak olayı anlattım. Ve şunu da söyledim:"Perşembe günü gelip beni götürecekler". Erdal İnönü'de kağıdı okudu, halka hitap ederken benim "zorla muhbirliğe teşvik edildiğimi ve böyle şeylerin ayıp" olduğunu söylemişti. Okuduğum köyden de orada olan insanlar vardı. Olayın içyüzünü son basından da okudular. Eski güvenimi tekrar kazandım, fakat eskiden beri bana karşı tavır alan üç dört kiş,i insanlarla ilgilenmemi istemiyorlardı. Bu olay daha çok onların işine yaradı. Beni halktan soğutmak için bana "MİT" diyorlardı. Köyün sözde ileri gelenleri oldukları için "herşeyi biz iyi biliriz başkaları bilmez", mantığında olan bu insanlar, insanların öğrenmelerini, bilmelerini de istemiyorlardı. Çünkü çıkarları zedelenirdi. Sanki ben "mit'im de kendileri davalarına sahip çıkıyorlardı". Beni kendi ulusal değerlerime ihanet ediyormuşum gibi anlatıyorlardı insanlara.

Ben Kürt olduğumu, devrimci sosyalist düşündüğümü, insanlara haklarını aramaları gerektiğini söylerken, onlar köyde dedikodu yaparak günleri geçiriyorlardı. Ben kitap okurken, onlar kumar oynuyorlardı. Ben devrimci, ulusal değerlerime sahip çıkarken onları en iyi şekilde korurken, bu şahıslardan birisi gece kapı arkalarında dolaşıp lümpenlik ediyordu. Benliğini kaybetmiş bir yobaz ise "ben Kemal'i gördüm elinde bir dosya vardı, jandarma karakoluna doğru gidiyordu" demiş. Bu delilleri beni "MİT" yapıyormuş. Askeriyeye köy halkı hakkında bilgi veriyormuşum gibi gösterdiler. Benim amacım insanları karalamak değil. Ben ne kadar olumlu davrandıysam hep tersini söylediler. MİT elemanlarının amacına ulaşamamaları çözüm olmamıştı, onların yapmak istediklerini, yani benim insanlarla ilgilenmemi engellemek ve kişiliğimi rencide etme planını bu defa köyümden birkaç insan yapıyordu.

En son 16. 7. 1991 Newroz Dergisinin tanıtım sayılarını halka dağıtırkan alındım. Adıyaman Emniyet Müdürlüğüne götürüldüm. Beni ve arkadaşımı aşağıya indirerek, en iyi şekilde görevlerini yapmaya başladılar. Beni tanıdıkları için "sen neden basına ve kamuoyuna duyurdun, polisler gelip bana mit'lik teklif ediyorlar niye dedin?" diyerek işkenceye başladılar.

Gelenlerden birisi, "onlar örgütün adamlarıydı biz değildik" dedi. Ama ondan biraz önce okula gelenlerden birisi "adım Hüseyin" demişti. Gelip bu adam bana bakıp sanki birşeyleri anlıyor gibi çekip gitti. "O biz değildik" diyen polis herhalde örgütleri karıştırıyordu. Ve ben sorgulamada Diyarbakır olaylarına da değinirken "Vedat Aydın'ı devlet güçlerinin öldürdüğünü" söyledim. O polis ise sakin sakin cevap verdi. "Hayır bunu yapanlar HEP'in adamlarıydı" dedi. Ben de dedim ki "niye adamlarını öldürsünler?" Cevap verdi. Çünkü Fehmi Işıklar Diyarbakır'a gelse beşbin insanı biraraya getiremez, fakat böyle bir olayı yaparlarsa yüzbinlerce insanı biraraya getirebiliyor" dedi. Tabi ki ben inanmadım, inanmak biraz aptallıktır.

Bize işkence yapıldı, küfür edildi, ölümle tehdit edildik. Bilmiyorum suçumuz neydi? Tek suçumuz düşüncemiz doğrultusunda hareket etmemizdir. Anayasanın 17. maddesinde "insanı kişilik sahibi yapan düşüncesidir" der. O zaman biri düşündüğünü söylemekten korkuyorsa kişiliğinden taviz verir olmaz mı? Bu tür olaylar varken "Türkiye çağdaştır, demokratiktir" diyebiliyorlar. Demek ki insanlara baskı yapmak, öldürmek, düşüncelerinden dolayı cezaevine atmak, "Demokratik Türkiye'yi" yaratabilmek için gerekliymiş!....

Ben diyorum ki, ulusal kimliğinize sahip çıkın ve sınıfsal mücadelenizde taviz vermeyin, çünkü bu bizim kurtuluşumuzu getirir. Biz gençlerin kişilikleriyle oynayanların oyununu ,ancak bu doğrultuda ki kararlı mücadelemiz boşa çıkaracaktır.

İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL VE POLİTİK MÜCADELESİ - 1

Zeynel ABİDİN

K. Kürdistan'da ve genel olarak Türkiye'de devrimci basında tartışılan ve önümüzdeki süreçte yoğun olarak tartışmamız gereken hayati sorunlarla yüzyüzeyiz. Bunları kendiliğinden mücadele, kendiğindenci mücadelenin dünü bugünü ve değişmiyen özü karşısında komünistlerin tavrı; ekonomi ve politik mücadelenin ayrı ayrı nitelikleri ve bunların bütünlüğünün nasıl sağlanacağı; kapitalizmin derinleşen bunalımı karşısında stratejik tutumun ve hedeflerinin ne olacağı; devrimde taktik planlamanın yeri, ve komünist insiyatif ve sınıfa önderlik görevlerinin nasıl ve hangi araçlarla yerine getirileceği; Kürdistan işçi sınıfı hareketinin düzeyi, ulusal-sınıfsal kurtuluşun bütünlüğünün nasıl sağlanacağı; komünist birlik sorununda yüzyüze olduğumuz sorunlar, görevler; parti-kitle örgütleri ilişileri; ulusal kurtuluş mücadelesinde sendikaların yeri, sendikal birlik, grev mücadelesi ve işçi komiteleri vb... gibi temel sorunlardır.

Elbette belirttiğimiz bu sorunlar yeni tartışılmıyor. Ülkemizde yıllardır tartıyşılıyor ve özellikle dünya da marksizm-leninizmin bu sorunlar üzerinde zengin bir teorik birikimi vardır ve bu birikim bugün de bizim esin kaynağımızdır. Bu sorunları şu anda tartışma-yeniden üretim gündemine getirmemizin başlıca nedenleri olarak.

Birincisi; Reel sosyalizmin yıkılmasına paralel olarak, Marksizm-Leninizme yönelik artan burjuva saldırılarına karşı durmak. "İdeolojiler öldü aşırı uçlara hayır" aldatmacası altında, her gün her saat, hatta her dakika sürekli emekçi yığınlara pompalanan burjuva ideolojisine karşı Marksist ideolojiyi kararlı savunmak. Bir toplumsal bilinç biçimi olan ideolojinin genel olarak önemini, özel olarak ta Marksizm-Leninizmin işçi sınıfımızın biricik kurtuluş rehberi olduğunu yığınlara ısrarla götürebilmek.

İkincisi; Dünya çapında son yıllarda artan saldırılara rağmen, K. Kürdistan'da Marksizm-Leninizm ideolojisi kadrolar arasında genel bir etkinliğe bugünde sahiptir. Ancak hemen belirtelim ki, bu etkinlik kaba bir etkidir ve beraberinde ciddi teorik yetersizlikleri taşımaktadır. Yine, son yıllarda dünyada artan milliyetçi dalgalanmaların da etkisiyle, milliyetçi ideoloji ile Marksist-Leninist ideoloji arasındaki ayrımın sınırları belirsizleşiyor. Devrim saflarında yer alan unsurlar ve hatta kadroların çoğunluğu devrimci mücadeleye pratiğin önemi ve etkisinden dolayı katılmışlardır.

Bu durum, "sol" ve sağ sapmalar için, kadro bazında zemin hazırlamaktadır. Kadroların pratiğin önemini asla küçümsemeden, ideolojik bilinçle hareket etmelerini sağlayabilmek için, teorik üretimi sürekli kılmalıyız. Tabir uygunsa, komünistler olarak hem sağ hem de sol farlarımızı birden yakarak, ne sağ ne de sol şarampole yuvarlanmadan yol almamızı sağlayacak Leninist doğrultuları egemen kılmalıyız.

Üçüncüsü; "Sınıflar mücadelesi öldü, yaşasın sınıflararası işbirliği" demogojisine karşı uzlaşmaz sınıf kavgasının zorunluluğunu yığınlara ısrarla götürebilmek. Çünkü, gerçekler bütün uzlaştırma çabalarından daha güçlüdür ve sınıf savaşımı karşıt sınıfların varolduğu toplumlarda gerçekliğin politik arenaya yansımasıdır. Kürdistan proletaryası halk devrimi uğrundaki kavgasını, feodalizme karşı değil, tekelci kapitalizme karşı vermektedir. Başka bir ifadeyle proletarya, ulusal özgürlük ve demokrasi mücadelesini, artık düşmanlarını düşmanlarına- feodalizme- karşı değil, direk sınıf düşmanlarına- burjuveziye- karşı vermektedir. Bu, atılacak her adımda sınıf perspektifinin gözetilmesini zorunlu kılmaktadır.

Dördüncüsü; "Sosyalizm öldü yaşasın kapitalizm" türünden burjuva cephesindeki saldırıya karşı durmak. "Kapitalizm, er yada geç ölüme mahkumdur, gelecek sosyalizmindir, yaşasın sosyalizm" şiarının ısrarlı savunucusu olabilmek. Sosyalizm uğruna mücadelenin temel gücü olan işçi sınıfının sermayeye karşı örgütlü-bilinçli sınıf hareketinin yaratılmasıdır. Şu anda gelişen ulusal kavgada sınıf hareketinin etkisi zayıftır ve toplumsal kurtuluş kaygısını taşıyan her akım hatta her unsur bu zayıflığın bilinciyle görevlerini belirlemelidir.

Beşincisi; Verili koşullar üzerinde hayatı olabildiğince hızla değiştirebilen ve ulusal demokratik halk devriminin sınıfsal içeriğini izlediği politikalarla derinleştirebilen güçlü bolşevik komünist partisinin yaratılması asıl sorundur. Bu sorun, K. Kürdistan'lı tüm komünistlerin ivedi hedefi olmalıdır. Kürdistan'lı tüm komünistleri saflarında birleştirebilern bolşevik bir parti yaratamazsak, halk devriminin sınıfsal özünden ve demokrasiden sosyalizme kesintisiz geçişten söz edemeyiz.

Komünistleri, devrimcileri bu vb. sorunları birlikte tartışmaya-üretmeye, çözmeye çağırıyoruz. Ve elbette düşünce ile davranışın birliğini koruyarak, düşünce üretimine yönelirken, eylemde yoğunlaşırkan teori ve eylemden kopmadan!

İşte Türk Toplumunun Aynası!

◊ Büyük şirketler halkın güvenini kazanmada 10 üzerinden 3 alarak bütünlemeye kaldı.
◊ Devletin yasama, yürütme ve yargı organlarına insanlarımızın yarısının güveni yok.
◊ Halkımızın yüzde 57'si basına güvenmiyor.
◊ Toplumun yüzde 48'i yoksulluğun nedenini bozuk düzene bağlıyor.
◊ Sokaktaki her 10 kişiden 7'si "bu düzen değişsin" diyor.
◊ İnsanımızın yarısı, iyi bir hayat sürmek için çalışma şevkini yitirmiş görünüyor.
◊ Her 10 kişiden 8'i kadını da çalışma hayatında görmekk istiyor.
◊ Sanıldığının asine, serbest piyasa ekonomisi ve özelleştirme, toplumda henüz tam olarak benimsenmedi. Halkın yüzde 50'si devletçi.

◊ İnsanımızın yarısı hala devletin baba rolünü üstlenmesini istiyor.
◊ Çalışanların yüzde 74'ü amirlerine körü körüne itaat etmek istemiyor.
◊ Kadere inananların oranı nüfusun yarısını bile bulmuyor.
◊ 100 kişiden 92'si toplum ve devlet karşısında işiye daha fazla önem verilmesi görüşünde.
◊ Henüz fazla maddiyatçı bir toplum değiliz. Yüzde 56'lık bölüm para ve maddiyatın öneminin azalmasını iyi buluyor.
◊ Aile en önemli değer. Yüzde 91'lik bölüm "Aile herşeyin üzerindedir" diyor.
◊ Çevre bilincinde hızlı bir gelişme var.

Ekonomist Dergisi Sayı: 39

A) "HALK "BU DÜZEN DEĞİŞMELİ" DİYOR"

Yukardaki başlık "Ekonomist" adlı haftalık dergiden alınmıştır. Derginin 39. sayısında, TÜSİAD (Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği) tarafından gerçekleştirilen anketin sonuçlarını "ŞOK RAPOR" ana başlığıyla yayınladı. TÜSİAD'ın yaptırdığı anketin sonucunda hazırladığı "Türk Toplumun Değerleri" konulu rapor, "1990-1991 Dünya Değerler Araştırmasının Türkiye ayağını oluşturuyor. Bu açıdan biçimsel ve uluslararası öneme sahiptir" (Ekonomist s: 39 s: 10) Anket çalışmaları Türkiye ve K. Kürdistan genelinde toplam 16 il ve bu illere ait ilçe ve köylerde gerçekleştirilmiştir.

TÜSİAD, anket çalışmasından hareketle hazırladığı raporu daha tam olarak kamuoyuna yayınlamadı. Ekonomist Dergisi raporu sadece özetleyerek yayınlamıştır. Ayrıca anketi gerçekleştirenler ve raporu hazırlayanlar, kapitalizmin can düşmanları olan komünistler değil, Türkiye'nin en büyük holdinglerini temsil eden işverenlerin örgütü TÜSİAD'dır. Raporun özeti, kapitalizm bunalımdadır, yığınlar değişiklik arayışı içerisindedirler. Raporda neler var, bunlara özetle irdeleyelim.

1- Emekçi Yığınlar Mevcut Siyasal Sisteme Güvenmiyor...

Aşağıdaki veriler, yığınlardaki güvensizliğini % 72 gibi en yüksek oranla büyük tekellere yönelik olduğunu

Kurum ve kuruluşlara güven duyuyor musunuz?
(Yüzde olarak)

	Güvenmem	Güvenirim
Büyük Şirketler	72	28
Sendikalar	58	42
Basın	57	43
Memurlar	50	50
Türk Siyasal Sistemi	50	50
Meclis	42	58
Polis	37	63
Mahkemeler	37	63
Eğitim sistemi	33	67
Dini kuruluşlar	33	67
Emekli Sandığı ve SSK	25	75
Silahlı Kuvvetler	9	91

göstermektedir. Büyük holdingler (Koç, Sabancı, Toprak, Eczacıbaşı vb...) ki Türkiye tekelci kapitalizminin temel direkleridir. Büyük tekellere güvensizlik, özünde kapitalizme güvensizliktir. T.C. iktidarlarınca hergün başarı şiltleri verilen ve "Türk ulusunun velinimetleri" olarak TV'lerde gösterime çıkarılan Koçlar, Sabancılara halkın % 72 si güven duymuyor. Bu oldukça yüksek bir oran olup, halkın kültür ve bilinç düzeyi yönünde de olumlu bir göstergedir.

Daha da önemlisi, Cumhurbaşkanı'yla, lükümetiyle, meclisiyle, bürokratık mekanizmasıyla, siyasal partileriyle... Türk siyasal sistemine halkın % 50 si güvenmiyor, sorunlarını çözeceğine inanmıyor. Rapor, burjuvazi için gerçekten şok etki yaratmıştır. Komünistlerin, devrimcilerin bugün mnicel ve nitel olarak zayıf olup, yığınları etkileyip yönlendirmede sınırlı etkiye sahip oldukları bir süreçte, yığınların % 50 si siyasal sisteme güvenmiyor. Bu diüzeni değiştirmeyi hedefleyen komütnistler için, nesnel zeminin ve kitle eğiliminin sanılandan daha olgun olduğunu göstermiştir.

İşçi sınıfı, mevcut sendikalara çoğunlukla güvenmiyor. % 58 gibi güvensizlik eğiliminin nedenleri, başta Türk-İş olmak üzere, mevcut sendikaların işbirlikçi, sarıgangster ve kapalı kapılar ardınndan işçiyi patronlara satan niteliklerindendir. İşçiler, sendikaları, sınıf mücadelesinde vazgeçilmez araç olarak görüyorlar, ancak nitelikleri ve sergiledikleri pratikten dolayı sendika yöneticilerine güvenmiyorlar. Bu komünistlerin önüne sendikalar da ısrarlı bir çalışmayı ve çalışmanın hedefine sendikaların niteliklerini değiştirme (sendikaları ilerletme) görevini koyar. Yazının devamında bu sorun üzerinde daha ayrıntılı duracağız.

Verilerde, polis ve orduya iliştin güven-güvensizlik oranının gerçek yığın eğilimini yansıtmadığı inancındayız. Meclise, memura, basına vb... sivil kurumlara % 50'nın üstünde güvensizlik belirten yığınların, polise %37, orduya % 9 güvensizlik belirtmesi gerçeğin kendisi değildir. Türk polisi kamuoyunda işkence ile birlikte anılmakta, karakollar işkencehane olarak görülmektedir. Poliste işkence görmemiş, dayak yememiş aile, toplam aile oranı içinde azınlıktadır. Ordu, özellikle 12 Eyül faşist darbesinden sonra yığınlarca doğrudan baskının, terörün uygulayıcısı olarak görüldü. Kürdistan'da şu ankidevlet terörünün de yürütücüsüdür. Başta polis gelmek üzere polis, ordu, toplumda en çok tepki ve güvensizlik duyulan kurumların başında gelmesi gerekirken anketler bu gerçeği tam olarak yansıtmıyor. Bu durum yığınların hala korku çemberini tam olarak aşamadıklarını kanıtlıyor. Anketörlere siyasi-sivil kurumlara ilişkin düşüncelerinin, yığınlar özgürce söyleyebiliyor, ama sıra polis-orduya gelince, gerçek eğilimlerini açığa vuramıyorlar. Elbette polis ile ordu arasında yığınlarca bir fark olacaktır. Ordu'nun "vatan ve milletin güvencesi, ülke sınırlarının bekçisi" olması nedeniyle Türk toplumunda orduya güvenin % 50'nin üstünde olması pek şaşırtıcı değildir. Fakat yine de %91 gibi çok büyük bir güven oranının gerçeği yansıtmadığı inancındayız.

2- Yığınlar "Toplumsal Düzen Değişmeli" Diyor...

www.arsiv.org

Toplumsal Düzen Değişmeli Mi?	%
Kararsız	11
Toplum düzenimiz, her türlü değişim girişimine karşı korunmalı	23
Toplum düzenimiz yapılacak reformlarla yavaş yavaş değiştirilmeli	54
Tüm toplum düzenimiz büyük bir kökten ve devrimci değişiklikle yeniden şekillendirilmeli	12

Görüldüğü gibi, mevcut toplumsal düzenin katı savunucusu ve her türlü değişime karşı çıkanların oranı % 23'dür. Tersinden, düzenin değişmesini savunanların oranı ise, toplam %66'dır. Bu değişim için oldukca yaygın bir zemindir. Elbette % 66 oranın tümü, değişimden kapitalist ekonomik yapının kökten değiştirilmesinin anlamıyor ya da kapitalizmin değişmesini hedeflemiyor. Kapitalizmin kökten devrimci değişimle yıkılarak aşılmasını isteyenlerin oranı % 12'dir. Bu oran bugünkü siyasal ortamda oldukça anlamlıdır ve burjuvaziye gerekli mesajı vermeye yeterlidir. Çünkü, reel sosyalizmin yıkım sürecinde bulunduğu, her türden burjuva ideolojisinin sözcülerinin sürekli, "sosyalizm öldü, kapitalizm ve serbest piyasa düzeni kalıcıdır" türünden propogandayı sürdürdükleri bir ortamda, halkın % 12'si kapitalizmin kökten ve devrimci değişiklikle değiştirilmesini istiyor. % 54 ise bu düzen yavaş yavaş reformlarla değiştirilmeli diyor. Ama reformlarla da olsa, bu düzenin değişmesinin istiyor. Düzenin kökten devrimci tedbirlerle değiştirilmesini hedefleyen komünistler için bu potansiyel ilk veridir. Yığınlara güven verip ikna ederek, köklü devrimci değişikliklere hazırlamak, unutmayalım ki esas komünistlerin görevidir. Bu görev önümüzde duruyor.

Yoksulluğun Nedenleri	%
Şanssızlık	11
Tembellik	41
Bozuk düzen	38
İktisadi gelişme sonucu	10

Yığınların % 38 i yoksulluğun nedenini bozuk düzene bağlıyor. Buna "iktisadi gelişme sonucu" diye belirtilen % 10 oranıda eklenince bu oran % 48 e ulaşıyor. Yani, halkın % 50, yoksulluğun nedeninin doğrudan, mevcut kapitalist ekonomik yapıdan kaynaklandığına inanmaktadır. Sonuç halklarımızın % 50 i siyasal sistemin yanı sıra ekonomi sistemden de memnun değildir, güvenmiyor. Bu sistemler içerisinde sorunlarını çözebileceğine inanmıyor ve değişmesini istiyor. Özetle halk ilerlemek istiyor. İlerlemenin sertliklerine ise devrim denir. Konünistlerin hem kendilerini hem yığınları ilerlemenin sertliklerine hazırlamaları gerekir.

3- "Devlet Baba" Geleneği Yıkılıyor

Halk yığınlara artık devlet ve devletin ekonomik siyasi, askeri kurumları karşısında "boynum kıldan ince" tutumunu aşıyor. Ankete katılanların % 92'si "devlettenr önce kişiye önem verilmesi gerektiğini " savunuyor. Devleti, kişiden önemli bulanların oranı sadece % 3 civarındadır. Böylece " şeriatın kestiği parmak acımaz" geleneği yıkılmış bulunuyor. Bundandır ki, bütün burjjuva partileri seçimlerde sözde de olsa devlete karşı kişinin hak ve özgürlüklerini savunduklarını propaganda ediyorlar. Propaganda etmek zorunda kalıyorlar demek daha doğrudur.

- Bu bakımdan toplumda ulaşılan düzey oldukça önemli ve olumludur. Bunda, hem uluslararası gelişmelerin hem de komünistlerin, ilericilerin, yurtseverlerin yıllardır devlete karşı mücadelelerinde ödememiş bulundukları ağır bedelin rolü olmuştur. 12 Eylül faşizminden sonra ve günümüzde Kürdistan'da hâlâ yoğun olarak devam eden devlet terörü devlet baba geleneğinin yıılmasında önemli bir payı vardır. Keyfi uygulamalar, işenceler, kapıların tekmelerle kırılıp eve dalan polisin, askerin aşağılayıcı hareketi, insanlara bok yedirmeleri, insanların devletin kolluk güçlerince evinden alınıp katledilmeleri vb... uygulamaların yığınlarda yarattığı tepki, ve devrimcilerin baskıya boyun eğmeden direnmeleri, devletin yapısını ve uygulamalarını teşhir etmeleri toplumda bugünkü düzeyin oluşmasında rol oynamıştır. Korkuyu yenen, devlet karşısında kendi haklarına sahip çıkabilen, geleceğin güçlü direngen toplumun yaratılmasında, komünistler için zemin dünden daha verimlidir. Burada ilerlemenin bedeli cürettir, artık...

4- Kadercilik Aşılıyor

Kadere İnanıyor Musunuz?

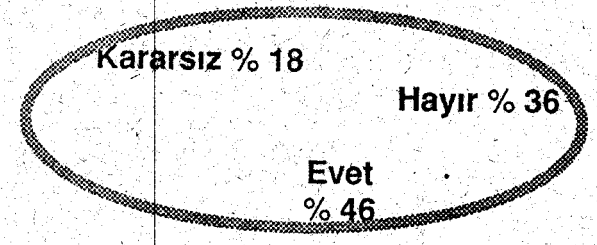

Dini inaçların yaygın ve tekin oluşu nedeniyle kadere inanma, Kürt ve Türk toplumlarında yaygındır ve hala da önemli ölçüde etkinliğini koruyor. Ama giderek bunun da yıkıldığını gözlemliyoruz. Çünkü ankete katılanlardan kadere inanıyormusunuz? sorusuna olumlu yanıt veren % 46 dır ve toplumun yarısını bile oluşturmuyor. Kadere inanmayanların oranı % 36, kararsızlar ise % 18 dir. Bu tablo, toplum gerçekliğimiz açısından olumludur. Kaderciliğin giderek yıkılması; geçmişini ve geleceğini sorgulayan, olumsuz her gelişmede hesap soran, sorumlu arayan, olumlu her gelişmede, ya da kazanılan her mevzuyu görünmez kuvvet olarak tanrının hikmetini değil de kendi mücadelesinin ürünü olarak değerlendirebi-

len, geleceğin tanrı tarafından, önceden belirlenmediğini tamamıyla kendisinin elinde bilinçli kavgasının ürünü olarak hazırlanabileceğini bilen bir toplum yapısının yaratılması yolunda komüristlerin mücadeleleri için uygun zemin oluşturmaktadır.

5- İşyerini Kim Yönetmeli

İş ve gelir tatmini	
Çalışma ve başarı	(%)
Çok çalışan er ya da geç iyi bir yaşantıya kavuşur	55
Kararsız	12
Başarı çalışmaktan çok şansa ve insanın kimi tanıdığına bağlıdır	33
İşyerini kim yönetmeli?	
İşyeri sahibi	26
Sahip ve çalışan birarada	38
Devlet	16
Yalnız çalışanlar	20
Hane geliriniz yeterli mi?	
Yetersiz	31
Kararsız	36
Yeterli	33

Yukarıdaki veriler hem olumlu hem de olumsuzlukları içermektedir. Bir yandan % 55 oranında toplum kesimi bu düzen içerisinde çalışan kazanır iyi bir yaşam kurar diyor. Bu tutum özünde mevcut kapitalist düzenin geleceğine hala inançtır, ve olumsuzluğu ifade eder. Diğer yandan toplumun % 33 ü bu düzende çalışanın kazanamıyacağına inanıyor, bayşarıya ancak "şansa" ya da "kimi tanıdıklara bağlı" diyerek toplumda ve itidarda dayanakları "dayıları" olanların kazanabileceğine inanıyor. Çalışan kazanır felsefesine inanmıyor. Burada; toplumu devrimci değişime uğıratmayı hedefleyen komünistler için yine derinliştirilmesi gereken bir zemin vardır.

İşyerini kim yönetmeli sorusuna "sahibi" diyen yalnızca % 26 dır. Bu özünde sermayeye karşı güvensizlitir. Dikkat edilirse, işyerlerini yalnızca çalışanlar yönetmeli diyen % 20; çalışanlarla sahipleri birarada yönetmeli diyenler ise % 38 dir. Dolayısıyla, çalışanların işletmeleri yönetmesi geretiğini savunanların toplamı % 58 dir. Demek ki işçiler genel olarak emek ordusunun çoğunluğu fabrikaları, işletmeleri KOÇ ların, Sabancıların malı değil, kendi emeklerinin ürünü olarak görüyorlar ve sahip çıkıyorlar. "Biz yönetebiliriz" iddiasındadırlar. Reel sosyalizmin yıkılış nedenlerinden birisinin "özel girişim ruhunun yokluğu" olarak belirlendiği ve yıllardır ülkemizde anlatıla anlatıla meziyetleri bitirilemiyen serbest piyasanın propagandasının sürdürüldüğü bir siyasal süreçte, fabriaları "biz yönetebiliriz ve yönetmeliyiz" anlamlıdır ve komünistlerin sahip çıkıp güçlendirmesi gereken bir eğilimdir.

6- Burjuva Partileri Halkın Değil Büyük Sermayenin Yönelişini Esas Alıyorlar!

İşletmelerde özel mülkiyet mi devlet mülkiyeti mi?	
	(%)
Özel.....	32
Kararsız.....	18
Devlet.....	50

Büyük tekelci sermaye ve onun politik sözcüleri için yandaki veriler şaşırtıcıdır. Çünkü tüm burjuva partileri seçim propagandası sırasında birbirleriyle yarışırcasına serbest piyasa düzeninin ve K.İ.T. lerin özelleştirilmesini savunurlarken, yığınların % 50 si işletmelerin devlet mülkiyetinde olmasını istiyor. Özel sermaye devrine karşı çıkıyor. İşletmelerde özel mülkiyet olmalı diyenlerin oranı % 32 dir. Bu durum burjuva partilerin yönelişleri ile yığın eğilimleri arasındaki çelişkinin varlığını netçe gösterdiği gibi bu partilerin esas olarak yığın eğilimlerine göre değil, büyük sermayenin yönelişlerine uygun olarak politikalar belirlediklerini netçe göstermektedir.

Buraya kadar belirttiklerimiz Türkiye K. Kürdistan genelinde tekelci kapitalist sistemin ekonomi ve siyasal yapısının yarattığı sonuçlar üzerinde durduk. K. Kürdistan özgülünde ise ulusumuzun yakıcı ve temel bir değişim isteği daha vardır. Bu, ulusal özgürlük, kendi egemen-özgür ulusal devletini kurma isteğidir. Bu istem uğrunda halkımız grafiği yükselen bir kavga içerisindedir. T.C. nin yetmiş yıldır izlediği ırkçı-şoven kürt politisanı reddetmekte ve köklü, köklü olduğıu kadar da acil değişilik istemektedir.

Belirlediğimiz tüm bu verilerden de açıkça görülüyor ki, halklarımız mevcut tekelci düzene ve ulusal baskıya karşı yoğun bir tepki-öfke içersindedir. Ulusal baskıya, devlet terörüne sermayenin sınırsız sömürüsüne karşı oluşan, halkın tepkisi ilerlemenin öğesidir. İlerlemek istiyorsak öfkeyi, kendiliğinden tepkiyi bilinçli ve amaç güden bir eyleme dönüştürmeliyiz. Bu yazının sonraki bölümlerinde üzerinde duracağımız esas sorunlardan birisi budur.

Siyaset ekonominin yoğun ifadesidir. Bu; siyasetin kökenini izah eder. Komünistler olarak devrimci siyaseti yukarıda belirlediğimiz ekonomik sosyal tablo üzerinde sürdüreceğiz. Tablo siyaset yapmamız icin uygundur.

Komünistler için, elbette siyaset ekonomiden önce gelir, gelmelidir de. Bu siyasetin toplum yaşamındaki rolünü izah eder. Ekonomik yaşam, toplum içerisinde, kendiliğindenci amaçsız-dengesiz, öfkeli ve tepici hareketleri doğurur. Siyaset (politika) bunları ilk veri olara kabul edip, bilinçli hedefe yönlendirir. Yazımızın diğer bir içeriği bu sorun üzerinde olacaktır.

Buraya kadar belirttiklerimizden hareketle geleceği kestirmeye çalışacağız. Elbette gelecek derken, gelecekte olacak tek tek somut olayları değil, yalnız toplumsal gelişmenin ana eğilimini kastediyoruz. Üzerinde, üretimin yoğunlaştırılması gereken diğer bir temel sorunda

gelişmelerin ana eğilimlerini belirleyebilmektir.

B) ULUS İÇİNDE HALKI, HALK İÇİNDE PROLETARYAYI ÖRGÜTLEMEKİ

Her modern ulus gibi ulusumuz da sınıflı bir toplum yapısını barındırıyor. Bu durumda ulusumuz içinde halkı, halk içinde de proletaryayı mücadeleye örgütlenmemizin odağını koyacağız.

1991 yılının bahar-yaz ayları işçi sınıfının kitlesel eylemleriyle geçti. 29 Nisan- 22 Temmuz tarihleri arasında, Türkiye ve Kürdistan'ın çeşitli İl'lerini kapsamına alan kitlesel işçi eylemleri yaşandı. Eyleme katılan işçi sayısı 1 milyonu aştı. Eylem süreci boyunca oldukça zengin eylem türleri yaratıldı. Ekonomik ve siyesi içerikli sloganlar atıldı. Kısa bir zaman içinde de olsa siyasette işçi etkinliği hissedildi.

Türkiye'ye oranla zayıf olsa da, Kürdistan'ın çeşitli il ve ilçelerindei kamu kuruluşu işçileri, Türkiye işçi sınıfı ile birlikte eylemlilik sürecinde yer aldılar. Malatya da; başta tekel olma üzere kamu kuruluşları, Diyarbakır da TPAO, TÜPRAŞ Rafinerisi, TEMSAN, TEK, DSİ, Karayolları, Tekel, köy Hizmetleri, Askeri İşyerleri; Divriği de Demir Çelik, Silvan da Tekel Yaprak Tütün; Siirt te Köy Hizmetleri Karayolu, Tekel; Van da Kara yolu, Urfa da Tekel; Gaziantep de tüm kamu Kuruluşları; Mardin Mazıdağ'da, Etibank Fosfat Tesisleri vb... işletme işçileri eyleme katıldılar.

Bu eylemlikki süreci belli bir ideolojik-politik bilinci içermekle birlikte esas olarak kendiliğinden bir harekettir, ekonomik hedefleri ağırlıktadır. Eylemcilerin eyleme kalkış noktaları, ücret artışları ve iş güvenliğinin sağlanmasıdır. Bu somutta yoğun tensikatlara karşı "işçi kıyımına son" şiarında ifadesini bulmuştur.

İkincisi; 1989 eylemlilik sürecine göre, 1991 yılı eylemlilik süreci daha politikti. Zaman zaman doğrudan doğruya, ANAP hüümetini ve Çankaya'yı hedeflemiştir. Hükümetin düşük ücret politikası ve özellikle işten yoğun işçi çıkarma politikasından dolayı iktidar hedeflenmiştir. Ancak ANAP itidarına karşı tutum, burjuva iktidarlarından ve burjuvaziden bütünüyle kopuş düzeyine vardırılamamıştır, işçi sınıfının kendi başına vaması, belenmemelidir de. Politik tutumlar, talepler ya da ANAP iktidarına karşı takınılan tavır mevcut düzenin sınırlarını aşmamıştır. Bu niteliğinden dolayı da, diğer burjuva partileri (DSP, DYP, SHP) nden destek görmüştür. Özellikle DYP ile SHP; ANAP iktidarına muhalefet ettikleri kendi sınırları içerisinde, işçi eylemlerine destek vermişlerdir. İşçi eylemleri değerlendirilirken ve geleceğe yönelik perspektif belirlenirken, bu zaaf gözönünde bulundurulmalıdır.

Eylemlilik sürecinde, "yaşasın sosyalizm", "işçiler birleşin iktidara yerleşin" gibi doğrudan siyasi iktidarı talep eden ve alternatif olarak sosyalizmi haykıran sloganlada atılmıştır. Bu sloganlar, genel işçi kitlesi içerisinde, dar bir öncü-bilinçli işçi kesimi tarafından atılmış ve eylemlilik sürecini belirleyen şiarlar değillerdir. Ancak sınırlı da olsa bu şiarların haykırılmış olması önemlidir ve bir eğilimi ifade ediyor. Komünistlerin bu eğilimi yakalayıp işçi hareketine egemen kılmaları için yoğun mücadele vermeleri gerekir.

Kürdistan genelinde işçi hareketinin düzeyi, eyleme katılım yönünde zayıftır (bunda nicelik zayıflığın önemli etkisi vardır) fakat, nitelik düzeyi ve hedefleri yönünde Türkiye işçi sınıfı ile aynıdır. Örneğin; Kürdistan'ın politik kalbinin atıldığı yer olan Paytaht Diyarbakır da, işçi hareketinin politik düzeyinde gözle görülür bir gelişme yaşanıyor. II. 6. 1991 ve 13. 6. 1991 tarihlerinde gerçekleşen iki kitlesel eylemde "Türk-İş istifa, kahrolsun sarı sendiacılık, kkahrolsun sömürgecilik, anti-terör yasasına hayır, işçi Botan elele demokrasi kareme, zindanlar boşalsın, hükümet istifa.." vb.. politik sloganlar atıldı. Ulusal kurtuluş mücadelesinde işçi sınıfının baş çekici bir konuma yükseltilmesi hedefimizde, belirttiğimiz düzeye sahip çıkıp geliştirmemiz gerekiyor.

Üçüncüsü; Eylem sürecinde, dün 12 Eylül faşizminin dayanağı durumunda bulunan ve gerici, uzlaşmacı niteliğini bugün de sürdüren, Türk-İş'e karşı tepkiler yoğunlaşmıştır. Çünkü, Türk-İş yönetimi, bir yandan, DYP iye SHP'nin politikaları doğrultusunda ANAP hükümetine karşı işçi eylemlerini desteklemiş, diğer yandan; işçi eylemlerinin DYP ve SHP'nin muhalefet sınırlarını aştığı her adımda, frenlemeye çalışmış ve hatta yer yer karşı tutum almıştır. İşçi sınıfı ile Türk-İş yönetimi arasındaki çatışmaların esas nedenini bu oluşturmuştur. Öyleki, işçiler çoğunlukla, Türk-İş yönetimini zorlayarak veya fiilen aşarak eylemlerinin gerçekleştirebilmişlerdir. Fakat sendika merkezlerinin engelleyici tutumlarına karşılık iş yeri temsilcileri ve şubeler genellikle eylemleri desteklemişlerdir. Bu gelişme, işçi tabanına yakın olup, işçilerle hergün içiçe bulunan sendika şubeleri ile temsilcilerin gittikçe işçi hareketiyle bütünleştiklerini göstermektedir. Yine bu gelişme, komünistlerin, sendikaları ilerletmeleri, sınıf savaşımının birer araçları haline getirmeleri yolunda yakalanması gereken bir halkadır.

Dördüncüsü; İşçi sınıfı, meşru mücadele ve örgütlenmede küçük de olsa yeni mevziler kazandı. En küçüğünden en büyüğüne kadar, eylemlilik sürecinde işçiler, örgütlü davrandılar. Hatta kimi bölgesel düzeyde eylemlerin koordinasyonunu sağlamak için, örgütlenmelere yöneldiler. Örgütlü eylem yaratmada daha zengin bir deney kazandılar. Eylem sürecinde işçiler; "biz haklıyız, kazanacağız" ruh haliyle davrandılar. Gerici, faşist yasa ve engelleri fiilen aşarak kendilerince meşru olan eylemlerini yasaları tanımadan gerçekleştirdiler. Yine, kendilerinin hakı olarak değerlendirdikleri taleplerini haykırdılar. Bu, kapitalist rejimle geleceğin köklü hesaplaşmaları için ileri bir birikimdir.

Beşincisi; İşçiler, kendi istem ve sorunlarının çözümü için dışındaki halk kesimlerine destek çağrısında bulundular, ve başta esnaflar olmak üzere ciddi destekler gördüler. Sınırlı da olsa memur, esnaf, köylü işçilerin öncülüğünde ortak eyleme yöneldiler. İşçci sınıfının geçici de olsa, diğer emekçi katmanlarla ittifaklar gerçekleştirmiş olması, gelecekteki halk iktidarına giden yolda küçük de olsa bir kazanımdır. Tekelci kapitalizme ve ulusal baskıya karşı işçi sınıfı ile diğer emekçi yığınlar arasında birleşik bir mücadele çizgisini yaratmakla yüzyüzeyiz.

Altıncısı; zayıfta olsa ulusal kurtuluş mücadelemize ilişkin destek niteliğinde şiarlar atılmış, devlet terörü lanetlemiştir. Mücadelemizin başarıya uluşmasında, Türkiye işçi sınıfının T.C.'ye karış mücadeleye kalkışmasının stratejik önemi vardır. Hali hazırda, Türkiye işçi sınıfı bu yönde çok ciddi zaafları barındırmaktadır. Komünistlerin, özellikle Türk komünistlerinin önünde bu bakımdan ciddi görevler duruyor.

Yedincisi; 1989 ve 1991 yıllarında işçi eylemlerinde

ciddi tırmanma var, arada 1990 yılı bu yıllara oranla hareketsiz geçiyor. Neden? Yoksa 1992 mi hareketsiz geçecek? Bu soru derinlenmesine sorgulanmalıdır. Tekli yıllarda (89-91) kamu kuruluşların (KİT'lerin) çiftli yıllarda ise, özel sermayeli tekellerin toplu sözleşmeleri yaşanıyor. Fakat, özel kuruluşlarda (Koçların, Sabancıların Toprakların fabrikalarında) ise durgunluk ya da zayıf bir eylemlilik yaşanıyor. Neden? Kamu kuruluşlarında işçilerin daha fazla ve daha toplu bulunuyor olmaları mı? Türk-İş ve sarı sendikaların ANAP iktidarını zor durumda bırakmak için, KİT'ler de eylemlere destek vermeye, fakat, özel holdinglerde çalışan işçilerin eylemlerine karşı tavır alması mı? Son yıllarda Alman, Japon, ABD v.s. emperyalist ülke tekelleriyle evlilik yapan Koçlar, Sabancılar, Alarkolar... işçilere daha yüksek ücret mi veriyorlar? İçinde cevabı da taşıyan bu soruların tümünün payı vardır. Ama nedenler, bunlarla sınırlı değildir. Komünistlerin ayrıntılı irdelemesi gerekir.

1991 YAZI EYLEM TÜRLERİ

Geç işbaşı, toplu vizite, iş bırakma, fabrika içinde yürüyüş, servislerden inip yürüyüş, yemek boykotu, fabrika önünde ve protesto edilen kurum önünde oturma eylemi, toplu açlık grevi ziyareti, yolu trafiğe kapama, grev, esnafın kepenk kapatması, açlık grevi, iş yavaşlatma, grev ziyaretçilerinin yürüyüşü, toplu basın açıklaması, fabrikayı terketme, sendika-bakanlık-protesto edilen kurum önünde protesto eylemi, toplu dilekçe, toplu telgraf, şehir içinde yürüyüş, servis boykotu, mesai boykotu, fabrika işgali, toplu siyah çelenk bırakma, ABD elçiliği önünde protesto eylemi. Başbakanlığa yürüyüş, çorap, gömlek ve saatleri satışa çıkarma, borda yakma, eş ve çocuklarla yürüyüş, sendika basma, siyah elbise giyerek protesto...

1991 YAZI İŞCİ EYLEMLERİNDE ATILAN SLOGANLAR.....

Buraya kadar genel olarak halklarımızın, özel olarak işçi sınıfımızın durumunu eğilimlerini ve bunların sloganlarda ifade edilişini ayrıntılı vermeye çalıştık. Tüm bunlar, işçi-emekçi yığınlar arasından şu zengin, bilinç-bilinçsizlik dolu ruh halini, duygu ve istemlerinini ifade etmektedir.

Yüzyıllardır uygulanan ulusal baskıların yığınlarda T.C'ye karşı oluşturduğu tepkiler... devlet terörüne karşı gelişen isyan ruhu... Düşüncenin buyrukla-zorbalıkla bastırılması sonucu rencide edilmiş inançlar... ağır sömürünün büyük sermayeye karşı oluşturduğu öfke.. kapitalizmin her gün her saat sokağa fırlattığı ve gürültüden, şiddetten adeta hoşlanır duruma gelen milyonlarca işsizler.. çekilen bunca acıya karşı misillemeye hazır yığınlar... heyecana kapılmaya hazır öfkeler.. kişiliksizleştirme çabalarına karşı kişiliğini bulma savaşı.. bastırılmış eylem içgüdülerinin etkisiyle oluşan karşı tepkiler.. yoksulluğa karşı insanca yaşama istekleri.. zenginliğe ve savurganlığa (özellikle Özal hanedanlığına) karşı oluşan düşmanca duygular... coşmuş ve hiçbir şeyi gözü görmez yiğitlikler... ulusal ezilmişliğin yarattığı başkaldırı ruhu... hiç bir temel sorununu çözemeyen sistemin yarattığı başkaldırı ruhu... hiç bir temel sorununu çözemeyen sistemin yarattığıdeğişiklik tutkusu.. yoğun bir merak.. sürekli yerine getirilmeyen vaatlerin, her defasında kapalı kapılar ardında patronlara peşkeş çekilmenin ve aldatılmış olmanın yarattığı yaygın güvensizlik.. yılların susuzluğunu giderme tutkusu... saçmalık da olsa, kendini kanıtlamanın verdiği zevk.. tiyatroda perdenin açılacağını bildiren gonga olan ilgi... belli-belirsiz kinler... pişmanlıklar, hayal kırıklıkları... erişilmez duygularla çevrili ihtiraslar ve devrimci alternatifsizliğin yarattığı bunalım, aynı vaatleri renklam gücüyle farklı göstermeye çalışan burjuva partileri arasında seçim yapmada düşülen kararsızlık.. herkese tepki, herkese lanet... bir yıkılıştan bir kurtuluş uman herkesin davranışlarına yön verecek olan duygu ve düşünceler ana hatlarıyla bunlardır. Olumlu-olumsuz, halkımız, işçi sınıfımız kısacası devrim mücadelesinde insan malzememiz bunlardır. Bu malzemeyle ne yapabiliriz? Ne yapacağız? Nasıl ilerletici güç olacağız?

1991 Yazı İşçi Eylemlerinde Atılan Sloganlar

Genel Talepler

- İşçi kıyımına Son
- KİT'ler Halkın Malıdır Satılamaz
- Vizite Hakkımız Söke Söke Alırız
- Direniş Bitmedi Bitmeyecek
- Demokrasi Hakkımız söke söke Alırız
- 1 Mayıs Hakkımız Söke Söke alırız
- 1 Mayıs Şehitleri Ölümsüzdür
- Yaşasın 1 Mayıs
- Ekmek Barış Özgürlük
- Şalter İnecek Bu İş Bitecek
- İşçiler El Ele Genel Greve
- Haklıyız Kazanacağız.
- İşçiler Birleşin
- İşçinin Onuru Sermayeyi Yenecek
- Kahrolsun Faşizm
- İşçiler Birleşin İktidara Yerleşin
- Söz Yetki Karar İktidar Halka
- Yaşasın Sosyalizm

Siyasi İktidarı Protesto Eden Slogalar

- Çankaya Sefada İşçiler Cefada
- Hükümet İstifa
- Özal İstifa
- Çankaya'nın Şişmanı İşçi Düşmanı
- Vur vur inlesin Özal Bizi Dinlesin
- Ölmeye Ölmeye Ölmeye Geldik Özal'dan Hesap Sormaya Geldik
- Köle Değil işçiyiz Hükümet'ten Güçlüyüz.
- Üzülme Özal'ım Bunlar da Geçer sizlerin ipini işçiler çeker
- İşçilerin Düşmanı Siyasi İktidar

Diğer Halk Kesimlerine Yönelik Sloganlar
- Bugün Bize Yarın size
- Gelin Arkadaşlar Gelin Canlarımız
- Halkımız saflara
- İşçi Esnaf El Ele Genel Greve
- İşçi Köylü Birleşin İktidara Yerleşin

ABD Emperyalizmini protesto eden sloganlar
- Corc Puş'un Şişmanı İşçilerin Düşmanı
- Bush'a Altın Tuvalet Maaşlar Rezalet
- İşçiye Defol dediler Bush'a Evet Dediler
- Amerikan Uşağı Amerikan Kuklası
- Kahrolsun Amerikan Emperyalizmi

Kürt Halkı üzerindeki baskılara karşı sloganlar
- İşçi Botan El Ele
- İşçi Botan El Ele Demokrasi Karê Me
- Faşizm Kürdistan'dan çekilsin
- Kürdistan Faşizme Mezar olacak

Türk- İş'i ve Sendikaları Protesto Eden Sloganlar

- Sarı Sendikaya Oy Verme Hesap Sor
- İşçiler Burada Türk- İş Nerede
- İşçiler Yürüyor Sendikacılar Yiyor
- Zıkkım Olsun
- Şube istifa
- İşçiler Eylemde Türk- İş Nerede
- Gizli Pazarlığa Hayır
- Sözleşmeden Taviz Yok
- İşçiler Türk-İş'e
- Türk- İş istifa
- Türk-İş Bizi satamaz
- Sendika İşveren Birliğine Son
Türk - İş Satıyor Sendikalar Bakıyor
Şevket Yılmaz İstifa

TRT'ye ve Basına Yönelik Sloganlar

- Satılmış TRT
- TRT Özal'ın Basın bizimle
- TRT Sizin Meydanlar Bizim
- Basın Buraya
- Bizi izlemeye devam edin eylemlerimiz sürecek
- Satılmış Basın
- İşçi Basın El Ele

Anti Terör Yasasını ve Polisi Protesto Eden Sloganlar

- Terör Yasasına Hayır
- Anti - Terör Yasasına Hayır
- Tehdit Yok
- Barikat Kalksın Sendikaya Varalım
Polis Dışarı
Memurların Sloganları

- Sendika Hakkımız Söke söke Alırız
- Grev Hakkımızı Kullanacağız
- Memuruz Haklıyız Kazanacağız.
- İşçi Memur El Ele Genel Greve

Buraya kadar genel olarak halklarımızın, özel olarak işçi sınıfımızın durumunu eğilimlerini ve bunların sloganlarda ifade edilişini ayrıntılı vermeye çalıştı. Tüm bunlar, işçi-emekçi yığınlar arasından şu zengin, bilinç-bilinçsizlik dolu ruh halini, duygu ve istemlerinin ifade etmektedir.

Yüzyıllardır uygulanan ulusal baskıların yığınlarda T.C'ye karşı oluşturduğu tepkiler... devlet terörüne karşı gelişen isyan ruhu... Düşüncenin buyrukla-zorbalıkla bastırılması sonucu rencide edilmiş inançlar... ağır sömürünün büyük sermayeye karşı oluşturduğu öfke.. kapitalizmin her gün her saat sokağa fırlattığı ve gürültüden, şiddetten adeta hoşlanır duruma gelen milyonlarca işsizler.. çekilen bunca acıya karşı misillemeye hazır yığınlar... heyecana kapılmaya hazır öfkeler.. kişiliksizleştirme çabalarına karşı kişiliğini bulma savaşı.. bastırılmış eylem içgüdülerinin etkisiyle oluşan karşı tepkiler.. yoksulluğa karşı insanca yaşama istekleri.. zenginliğe ve savurganlığa (özellikle Özal hanedanlığına) karşı oluşan düşmanca duygular... coşmuş ve hiçbir şeyi gözü görmez yiğitlikler... ulusal ezilmişliğin yarattığı başkaldırı ruhu... hiç bir temel sorununu çözemeyen sistemin yarattığı başkaldırı ruhu... hiç bir temel sorununu çözemeyen sistemin yarattığıdeğişiklik tutkusu.. yoğun bir merak.. sürekli yerine getirilmeyen vaatlerin, her defasında kapalı kapılar ardında patronlara peşkeş çekilmenin ve aldatılmış olmanın yarattığı yaygın güvensizlik.. yılların susuzluğunu giderme tutkusu... saçmalık da olsa, kendini kanıtlamanın verdiği zevk.. tiyatroda perdenin açılacağını bildiren gonga olan ilgi... belli-belirsiz kinler... pişmanlıklar, hayal kırıklıkları... erişilmez duygularla çevrili ihtiraslar ve devrimci alternatifsizliğin yarattığı bunalım, aynı vaatleri renklam gücüyle farklı göstermeye çalışan burjuva partileri arasında seçim yapmada düşülen kararsızlık.. herkese tepki, herkese lanet... bir yıkılıştan bir kurtuluş uman herkesin davranışlarına yön verecek olan duygu ve düşünceler ana hatlarıyla bunlardır. Olumlu-olumsuz, halkımız, işçi sınıfımız kısacası devrim mücadelesinde insan malzememiz bunlardır. Bu malzemeyle ne yapabiliriz? Ne yapacağız? Nasıl ilerletici güç olacağız?

C) POLİTİK BİLİNÇ VE KENDİLİĞİNDENCİ MÜCADELE

İdeolojik bilinç ve kendilğinden eylem, devrim mücadelesinde birbirini tamamlayan iki öğedir. İdeolojiik bilinç, kendiliğinden eylem potansiyelinden kopuk olduğunda, ayakları havada, zeminsiz kalırken, ideolojik bilinçten yoksun kendiliğinden eylem ise, politik hedeften yoksun bir durumdadır. Lenin "... işçi hareketinin bütün gücü, onun bilincinde ve yığınsallığında yatar..." diyordu. Hemen belirtelimki, bugün Kürdistan işçi sınıfının en önemli sorunu, onun ideolojik bilinç olarak Markist- leninist ideoloji ile donatılmasıdır. Proletarya ideolojik bilinçle hareket etmeden, ulusun önder sınıfı konumuna yük-

www.arsivkurdistan.org

selemez ve devrimde etkin rol oynayamaz.

Başta, devrim mücadelesinde işçi sınıfının etkin rol oynamasında bu kadar önemli yeri olan bilinç sorunun nelerden ve nasıl oluştuğuna dair kısca da olsa durmamız gerekiyor.

1 - BİLİNCİN OLUŞUMU

Bilinç terimi, çoğu zaman belli belirsiz bir şekilde kullanılır. Bir irdelemeye tabi tutulduğunda ise, bilincin ki öğeden oluştuğu görülür. bunlar;

- Bilincin kendiliğinden öğesi,
- İdeolojik ve bilimsel öğe.

Birincisi : İnsanı çevreleyen sosyo-ekonomik, siyasal, kültürel koşulların buna yaşam koşulları da diyebiliriz, kendiliğinden oluştuğu bilinçtir. Başka ifadeyle işçi sınıfının bilncinin oluşumundaki kendiliğinden öğesi olarak sosyo-politik bilinçtir.

ikincisi: Nesnel koşulların oluşturduğu, sosyo-politik bilinç ne kadar ileri olursa olsun, işçilere dışardan verilmediği takdirde kendiliğinden ulaşamayacak oldukları ideolojik ve bilimsel düşüncedir.

Sınıf bilincinin kendiliğinden öğesini oluşturan sosyo-politik bilincin oluşması bir çok koşul tarafından belirlenir. Ve bunların başında bilimsel teknik devrim gelir.

İleri düzeyde bir sanayi toplumunun oluşumuyla, işçilerin ekonomik hayatta rolleri artar, burjuvaziye karşı mücadelede sınf olarak belirleyici olmaları nesnel bir olgu halini alır. Ekonomik merkezileşmeye paralel belli alanlarda işçilerin yoğunlaşmasıyla kollektif hareket ve mücadele -sendikal - etmelerinin zemini oluşur ve sermayeye karşı sınıf mücadelesinin çıplak olarak görülmesi, yürütülmesiyle, işçilerin sorunlara daha rasyonel bakmalarını sağlar... Klsacası, işçi sınıfının kültürel düzeyinin yükselmesi, toplumsal deneyiminin zenginleşmesi, sosyal ve politik sorunları gerçekçi bir şekilde kavraması vb... tüm bunlar bilimsel teknik devrimden ayrı düşünülemez.

Salt bu da değildi. Kapitalizmin her ülkede kendine özgü gelişimi ve bu sürecte işçi sınıfının oluşumundaki ulusal düzeyde özellikler de sosyo-politik bilinci etkiler. Özde aynı ekonomik yapıya rağmen, ayrı ayrı ülkelerde işçi sınıfının yaşadığı ulusal çaptaki deneyimler sosyo-politik bilincin oluşumunda ayrı ayrı etkilerde bulunmuştur.Bunun çarpıcı örneği Batı Avrupa işçi sınıfının sosyo-politik bilinç düzeyi ile, Amerikan işçi sınıfının sosyo-politik bilinç düzeyi - özde aynı emperyalist ekonomiye rağmen arasındaki farklılıktır.

Amerika'da kapilalist ekonominin kendine özgü gelişimi ve baş döndürücü yükselişi, işçi hareketinin sırf ekonomik amaçlı mücadelelerle yetinmesi ve dünya çapında politika dışı sendikacılığın simgesi olması ve yine kitlesel bir kominist partisinin oluşmamasının nedenini oluşturur.

Batı Avrupa'da ise, işçi sınıfının düşmanlarının düşmanlarına karşı da olsa, dünün burjuva devrimlerinde aktif yeralması ve günümüze kadar kendi temel hak ve özgürlükleri uğruna kanlı-kavgalı yoğun mücadeleler sürec içinde olmasıdır. Fransa işçi sınıfı başta olmak üzere işçi hareketine köklü devrimci gelenekler yerleşmiş ve kitlesel komünist partileri doğmuştur.

Batı Avrupa işçi sınıfının sosyo politik bilinç düzeyi Amerika işçi sınıfına daha ileri düzeyde oluşmuştur.

Toplumun geleneksel yapısı, sosyo-politik bilincin oluşumunu, olumlu veya olumsuz etkileyen bir diğer faktördür.

Kapitalizm öncesi toplum yapısı etkilerinin köklü kırıldığı, dini, aşiretçi, yöresel ilişkilerinin işçiler arası ilişkilerde belirleyici olmaktan çıktığı koşullar daha ileri sosyo-politik bir bilincin oluşması demektir. Burada uzun tarihi süreçte her ulusun yapısında oluşmuş ve o ulusa özgü değerler olarak belirginleşen özellikler, daha kalıcı bir etkiye sahiptirler.

Yine dev bir güce ulaşan sendikalar, kitle örgütleri sosyo-politik bilincin oluşmasında uyarıcı bir etkiye sahiptirler. Sınıf mücadelesinde, kendiliğinden organizeli eyleme geçmede ileri bir düzey tutturmuş ülkeler proletaryası ile, tersi ya da daha geri düzey sergileyen ülkeler poleteryasının sınıf bilinci oluşum düzeyi ve gelişim süreçleri arasında farklar vardır.

İşte, yukarda belirtmiş olduğumuz sosyo-politik bilincin oluşumunu belirleyen nesnel faktörler elbette ki bilincin ideolojik öğeleri olursa, işçi sınıfına dışardan verilen bilinç olarak tanımlanan Marksist-Leninist ideolojinin hem daha güçü doğması hem de işçi sınıfına kavratılması çabaları o oranda yetkili sonuç verir.

"Elbette bir doktrin olarak sosyalizm, tıpkı proletaryanın sınıf mücadelesi gibi, modern ekonomik ilişkilere dayanan köklere sahiptir ve yine proletaryanınsınıf mücadelesi gibi, kapitalizmin yarattığı kitlelerin yoksulluk ve sefaletine karşı mücadeleden doğmaktadır. Fakat sosyalizm ve sınıf mücadelesi birbiriyle yan yana ortaya çıkar ve biri diğerinden doğmaz; her biri değişik koşulların sonucudur." (Marks,Engels, Lenin Sendikalar Üzerine, sy: 177)

Alıntıda da görüldüğü gibi bilincin ideolojik ve bilimsel öğesi olarak "sosyalizm" düşüncesi, sınıflar mücadelesinin kendiliğinden ürettiği sosyo-politik bilinç gibi "ekonomik ilişkilere dayanan köklere sahiptir". Ama nitelik olarak ikisi birbirinden farklıdır ve sosyalizm "Aynı biçimde, Sosyal-Demokrasinin teorik doktrini Rusya'da işçi sınıfı hareketinin kendiliğinden büyüyüşünden bağımsız olarak gelişti; devrimci sosyalist aydınlar arasında düşünce gelişiminin doğal ve kaçınılmaz bir sonucu olarak ortaya çıktı" (lenin, age, sy: 176)

Sonuç olarak; sosyo-politik bilinç sınıflar mücadelesinde kendiliğindenci gelişimin kaçınılmaz sonuçu iken, sosyalizm bilinci insan beyninin bilinçli bir çabasıyla düşünce üretim faaliyetinin "kaçınılmaz bir sonucu"dur.

www.marsyayinleri.org

2- KENDİLİĞİNDENCİ MÜCADELENİN NİTELİĞİ

Kendiliğindencilikten, kendiliğindenciliğe fark vardır. Dün kendiliğinden gelişen makinaların imha edilmesi eylemine göre, günümüzün kendiliğinden gelinen ve yüzbinleri kapsamına alan eylemleri arasındaki fark, dünden bugüne işçi hareketinin katetiği gelişmeyi açıklar.

1800'li yılların başlarında batıda sanayi devriminin kaçınılmaz sonucu olarak, üretime sokulan makinelere karşı işçilerin hoşnutsuzluklarını dile getiren makineleri tahrip etme gibi, hiçbir zaman "evrensel" bir düzeye çıkmayan kendiliğinden eylemlerle; bugünkü sanayi toplumunun yine kaçınılmaz sonucu olarak, milyonlarca işçi ve bu işçilerin sanayi merkezlerinde büyük fabrika ve işletmelerinde biraraya toplanmasıyla yığın halinde ortak eylem koşullarında gerçekleşen kendilğinden eylemler arasında elbetteki bir fark olacaktır.Günümüzde, gelişen ve düne göre bilinçli, düne göre kitlesel dünün işçi sınıfının şu veya bu alanda mevzi hareketler olarak kalan ilk ayaklanmalarına göre, tarihsel bir ilerlemeyi ifade etmektedirler.

Bu tarihsel ilerleme, işçi sınıfı hareketinin kendiliğinden eylemlerindeki bilinç öğesinin giderek arttığını gösterir. Ve bu gelişim, "İşçilerin toplumsal bilinçinde rasyonel öğelerinin artan rolü, sınıf bilincinin kendiliğinden öğesi ile ideolojikve bilimsel öğesi arasındaki arayı azaltma yönündedir. İşçi psikolojisinde ortaya çıkmış olan değişiklikler, bilincin Lenin'in öngörmüş olduğu yönde gelişmesi için bir takım olanaklar sağlıyor." (İşçi sınıfı ve Dünya Devrim Süreci, sy: 82)

Alıntı görüleceği gibi, işçilerin artan sosyo-politik bilinci, işçilere dışardan verilen bilimsel düşüncesinin Marksist- Leninist ideolojinin işçiler tarafından daha erken veya daha iyi kavramları için sadece ve sadece"bir takım olanaklar sağlıyor". Bununla birlikte kendiliğinden eylemlerin düzeyi ne olursa olsun özünde baskı ve sömürüye karşı sınıf bilincinde belli bir uyanışı temsil ederler. İşçilerin tahammül sınırların aşan baskıya, sömürüye, yoksulluğa karşı başkaldımak, sendikal düzeyde de olsa, birleşmek, kollektif hareket etmek düzeyine ulaşmak vb. bunlar belli bir sosyo-politik bilinci içeririler. Ancak, bu bilinç kendiliğinden bir şekilde Marksist-Leninist ideoloji düzeyine varamaz. Bundandır ki; en başta kendiliğinden hareketlerin politik hedefleri yoktur, yani, Marksist- Leninist ideolojinin politik hedef olarak belirlemiş olduğu, işçi sınıfının iktidarı alması hedefinden yoksundurlar.

Daha çok aniden patlayan, işçi ve emekçi yığınlarının kitle eylemleri baskı ve sömürünün bekçisi olan kurulu düzene objektif olarak vurur, vurabilir. Ama yıkılanın yerine neyin konulacağı soruşu burda cevapsızdır. Komünistler kendiliğinden hareketin içerisinde yeralıp bunu ideolojik bilinçle belirlenmiş politik hedefe yöneltmediği sürece; bu böyle olacaktır.

Yine görülmüştür ki yönlendirici bilinç unsuru önderliğinin olmadığı veya yetersiz kaldığı koşularda bu hareketler, iktidar yıksa dahi, faşizmin ve sömürünün asıl kaynağı olan tekelci kapitalist düzeni aşamamışlardır. Aşamazlarda.

İşte kendiliğinden hareket ekonomizmidir, sendikalizmdir ve hiçbir zaman sömürü düzeninin değişimini amaçlamazlar, Leninist belirlemesi bu anlamda geçerlidir. Ekonomik, demokratik sendikal haklar uğruna, düzen sınırları içerisinde hak arama mücadelesi ve en ilerisini bu hakların gaspedildiği ve sınırsız bir baskının uygulandığı koşullarda, öc alma ve umutsuzlukla karışık olarak, devlet güçleriyle politik çatışma boyutuna ulaşmadır.

Ama her iki durumda da Lenin'in belirttiği gibi "Bu da gösteriri ki "kendiliğinden unsuru", özünde, **Filizlenme durumundaki** bilinçten başka bir şeyi temsil etmez. İlkel ayaklanmlar bile bilincin belli bir oranda uyanışını ifade etmişlerdir. İşçiler, kendilerini ezen düzenin değişmezliği üstüne çağlar boyu taşıdıkları inancı yitiriyorlar ve kollektif direncin, otoriteye kölece boyun eğmekten kesinlikle vazgeçmenin gerekliliğini... anlamaya demiyeceğim ama, duymaya başlıyorlardı. Fakat bu, yine de, mücadeleden çok, umutsuzluk ve öç almadan doğan patlamalar niteliğindeydi. "(Sendikalar üzerine sy : 175)

Özetle: kendiliğinden mücadelelerin dünü ile bugünü arasında ileriye yönelik bir gelişim olmakla birlikte, kendiliğindencilik değişmeyen bir öze sahiptir. Bu öz; sendikalizm ekonomizmdir ve "öc almadan doğan patlamalar" niteliğinin ötesine varamazlar.

Kendiliğinden mücadele süreci içinde oluşan sosyo-politik bilinçlerdir ki; Kürdistan işçillerinin tümü, ekonomik-sendikal mücadelede Türk işçileriyle birlikte örgütlenmeyi kabul etmektedirler, ama poltik örgütlenme ve mücadeleye gelince, "hayır" diyen işçilerin sayısı hayli çoktur. Türk işçileriyle sendikal alanda ortak örgütleniriz, ve buna da mecburuz, ama politik mücadeleye gelince, hayır!" dediği gbi. İşte işçilere dışardan sınıfsal politik bilinç-Marksist-Leninist ideoloji verilmeden ancak kendi çabalarıyla ulaşabildikelri düzey, SENDİKALİZM ve ekonomik mücadele ile politik mücadeleyi birbirinden ayırmak olarak, EKONOMİZM!

Yine Lenin'e başvuralım "İşçilere sınıfsal politik bilinç ancak **dışardan**, yani ekonomik mücadelenin dışından, işçilerle işverenler arasındaki ilişkiler alanının dışından getirilebilir." (age. sy: 211-212)

3 KENDİLİĞİNDENCİLİĞE KARŞI TAVIR

Kendiliğinden işçi sınıfı hareketi, bünyesinde farklı, farklı eğilimleri barındırır çünkü, işçi sınıfının oluşumundaki kaynak tüm sınıflardır. Her sınıf ve katmandan işçi

Kendiliğinden işçi sınıfı hareketi, bünyesinde farklı, farklı eğilimleri barındırır çünkü, işçi sınıfının oluşumundaki kaynak tüm sınıflardır. Her sınıf ve katmandan işçi sınıfının saflarına emek ordusuna yeni yeni proleterler katılırlar. Bu kapitalist gelişimin kanunları gereğidir. Bu gelişimin kaçınılmaz sonucu, köylüler şehirli küçük esnaflar. Zanaatkârlar mülksüzleşerek poleteryanın saflarına katılırlar. Elbetteki geldikleri katmanın sosyo-pholitik bilincini de uzun süre işçilerin saflarında barındırırlar. Esas bundan kaynaklanmak üzere, kendiliğinden işççi hareketi içerisinde, dar sosyalizm olarak sol eğilim, reformizm olarak sağ eğilim ve sekterizm olarak goşizm bulunur.

Kendiliğindencilikle ilgili söylediklerinden hareketle:

1 - Kitle örgütlenmelerine yaklaşımda bu eğilimleri peşinen reddetmek sonuçta bizi kitle örgütlerinin dışında bırakır. Kitle kollektivitelerini esas almak demek, bu eğilimlerin tümünü kucaklayıp yönlendirmek demektir. Kendiliğinden eğilime ideolojik bilinç katıp bolşevizm potasında şekillendirmek komünistlerin görevidir.

2- Bununla birlikte ideolojik planda; kendiliğinden kitle eylemlinin kuyruğuna takılıp teslimiyetçibir politika izleyen sağ oportünizme ve kendiliğinden kitle potansiyelini rededen, kitlelerden kopuk bir politika izleyen sol oportünizme karşı aralıksız mücadele yürütmeliyiz. Kendiliğindenci kitle hareketleriyle örtmeye çalışan sağ anlayışlara karşı, ideolojik mücadele yürütülmelidir.

3 - Siyasal sürecin yoğun kitle eylemlerine gebe olduğunu belirtmiştik yine belirtmemiz gerekir ki kominist-ler olarak şimdiden bu konuda ciddi güçlüklerimiz vardır. Şu anda güçlenen kendiliğindenci hareketleri dahi kucaklayıp yönlendirebildiğimiz söylenemez. Daha teorik olarak sorunu çözebilmiş değiliz. Tüm bunlara işçi sınıfı da dahil emekçi halkın kendiliğinden organize olma ve organizeli eyleme geçmedeki düşük düzeyinin varolmsı sorunlarımızı ağırlaştıran bir diğer faktördür. Bu devam ederse, yarın daha da büyüyecek toplumsal muhalefet bizleri hazırlıksız yakalayacaktır!

Kendiliğinden gelişen kitle eylemlerine bilinç katarak kendiliğindenci sürecin bilinçli sözçükleri olmak için, komünistler olarak ideolojik, politik ve örgütsel faaliyetlerimizi "dört ayağı da nallayarak" sürdürmeliyiz. Asıl görevimiz, kendiliğinden eylemi, mücadelede hareket zemini olarak alıp, kucaklamak ve "kendiliğinden hareketin üzerine dolaşan bir "ruh" olmak ve bununlada kalmayıp bu hareketi, **"kendi programı" düzeyine yükseltmek** değil de nedir? (Lenin age. sy: 188)

4 - Kendiliğinden eylem potansiyeli ile bilinç unsurunun komünist partinin bilinçli yönlendirme bağını güçlü kurmalıyız. Bu bağın kurulmasında sendikalar ve diğer kitle örgütleri arasında yine sağlam yönlendirme mekanizmalarını oluşturmak kümünistlerin bir diğer görevidir.

KAMUOYUNA

12 Eylül rejiminin iş başına geldiği günden beri cezaevleri en yoğun baskı ve şiddetin egemen kılınmaya çalışıldığı alanhaline getirildi. Biz tutsaklara insanlığımızı inkar etmemiz ve faşist uygulamalara yüzlerce ilerici-yurtsever-devrimci ve demokrat katledildi.

Rejim artık devrimcileri teslim alıp insanlığından vazgeçiremeyeceğini anladığı dönemde de sürgün politikasına başvurmaya yeltendi. Binlerce tutsak yıllar boyu oradan oraya sürülerek götürüldüğü her alanda baskılara yüzyüze getirildi. sürgün hiç bir zaman bir çözüm olmadığı halde uygulamasından da vazgeçilmedi.

En son tutsaklara karşı başlatılan çok amansız bir saldırı vardır. Bu geçen bir yılı aşkın süreden beri başlatılan Eskişehir tabutlukları saldırısıdır. Tek kişi ilk hücrelerde devrimcileri rehin veya fiziki olarak yoketmeyi hedefleyen bu sistem, kamuoyunun yoğun baskısı sonucu şimdiye kadar hayata geçirilmedi. 3713 adı verilen ve kitlelere olduğu kadar tutsaklara karşıda bir savaş anlamındaki tetör yasası Eksişehir ölüm hücrelerinin faaliyete geçirilmesinin basamağı haline getiriliyor. Devletin kendi kuralları içinde dahi mahkemelik olan, gündemde kalıp kalmayacağı açıklanmayan terör yasası, bazı yönleriyle geçersiz kaldığı halde 2. 11. 1991günü yapılan bir saldırıyla tutsaklara karşı olan yanı işlerliğe kavuşturulmaya çalışılmıştır. Eskişehir hücrelerine sürgün edilen çok sayıda devrimci tutsak tam bir savaş anlayışıyla yönetilmeye çalışılıyor.

Eskişehir tabutluklarına Malatya Cezaevinden de 15 arkadaşımız sürüldü. Ferhat Gümüşboğa, Hasan Karaoğlan, M. Emin Kılıç, Azam Bayar, Muhammet Kemal, Muhammet Horo, Hayri Duman, Abdullah Doğma, Yılmaz Dağlum, Hayri Yeşil, Salih Özçelik, Fevzi Köz, Aziz Eruç, Tayip Buğrul ve Resul Yanık adlı arkadaşlarınmız koğuşlarımızı basan askerlerce binbir hile yöntemi ve açık zor kullanılarak alınmıştır. Bazı koğuşlarda direnen tutsaklar sopa ve cop darbeleri ile ağır şekilde dövülmüşlerdir. Bazı arkadaşlarımız yaralanmıştır.

Eskişehir Tabutluklarına siyasi tutsaklar olarak kendi istemimiz ile gitmiyeceğiz bilinmelidir. Asker-İdare işbirliği temelinde yüzlerce komando ve polis eşliğinde koğuşlara saldırılarak, arkadaşlarımıza işkence yapılarak arkadaşlarımız götürülmüştür. Birçok arkadaşılarımıza işkence yapılarak arkadaşlarımız götürülmüştür. Birçok arkadaşımız yaralanmış eşyalarımız yağmalanmış, uzun süre arkadaşlarımız bekletilerek yaralı arkadaşlarımıza rağmen doktor getirilmek istenmedi. Yaralı arkadaşlarımızın raporları hastane kayıtlarında mevcuttur. Yaralı arkadaşlarımızın durumu ciddiyetini korumaktadır.

Yaşanan bu faşizan uygulamaların seçimler ardından sorumsuz ve yetersiz bir hükümet eliyle devreye konulan bu ağır saldırı T.C. devletinin öteden beri yürürlüğe koymak isteyipte başaramadığı terör yasasının kanlı yüzün bir kez daha ortaya koymuştur. Kürt Halkının direnişi ve seçim sonucunda da anlaşılacağı gibi, Türk Halkının tam bir güvesizliği ve nefretiyle karşı karşıya olan T.C. devleti terör den başka hiç bir yeteneği olmadığını bir kez daha ortaya koymuşutur. Ancak nasıl ki her alanda kitleler terör uygulamalarını yerlebir etmiş ve işlemez kılmışlarsa, devrimci tutsaklarda tüm insanlık dışı uygulamaları yıkacak güce sahiptirler. Kürt Halkının ve Özgür Savaşçılarının T.C. Devletine yönelik devrimci çıkışından intikam alırcasına 125. maddeden hükün giyen tutsakları içerde bırakan rejim şimdi de bu misilleme anlayışını yeni saldırıyla farklı bir aşama vardırdı.

Biz devrimci, ilerici, yurtsever tutsaklar bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da hiç bir gerici-faşist dayatmayı kabul etmeyeceğiz. Eskişehir Tabutlukları yönetimle saldırıya geçen T.C. bunu misliye ödeyecek bir karşılığı olduğunu iyi bilmelidir. Yıllardır rehin olarak tuttuğu devrimci tutsakları, devrime karşı bir savaş kozu olarak kullanma hesabını ters tepecektir. Eskişehir taktiğini rejime pahalıya ödeteceğimizi geçmiştede söylemiştik. Bugün de söylüyoruz. Hiçbir gerici saldırı ve imha girişimi insanlık mücadelesinin durduramaz.

Malatya E Tipi Cezaevinden
PKK - DEV-SOL - TKP/ML - TDKP
THCK-PC - Acilciler - TİKB-KUK
Davası tutsakları

Jİ BO BÎRANÎNA ŞAİR Û NİVÎSKARÊ MEZİN SEYDAYE CİGERXWİN

Şair (Biwêj, Helbestvan) û nivîskarê mezin, ma mosteyê hêja, hozanê bi nav û deng Saydayê CÎGERXWÎN, ji pêncî salan zêdetir di qada têkoşînê de, ji bo serxwebûn û azadîya Gelê Kurd û Kurdistanê, heta roja mirinê jî şer kir û dest ji têşokînê berneda. Roja ku çavê xwe li jîyanê girt (22. 10. 1984), ew endamê rêxistinek sîyasî bû, leşkerê têkoşîna serxewebûn û azadîya Kurdistan'a delal bû, hozanê derd û kula bû,.. mîlîtanek 80 salî bû.

Navê CÎGERXWÎN yê rastîn Şêxmus e. Navê bavê wî Hesen yê dîya wî jî Eyşan e. Cigerxwîn, di sala 1903'an da li gundê Hesarê nêzîkê Mêrdînê, li Kurdistana Bakur hatîye dinê. Şêxmûs hîn zarok bû malbata wî, ji ber zilm û zordarîya dewleta dagirker û axê gund (Abora gund zêre ye/Dewletek serbixwe ye/ Tiştek tenê ne-çê bû/Zordestîya axê bû) ji gundê hesarê koç dikin û mala xwe dibin Amûdê. Li Amûdê Şêxmus hîn 9-10 salî bûye dê û bavê xwe winda dike. Piştî mirina dê û sala 1928'an da îcaze meletîyê disthine û dibe pêşnimêj. Ji gor gotina whi, di sala 1924'an da hesê netewî di wî da peyda dibe (Ji sala bîst û çara/ketim rêza hişyara). 1925'an de serhildana Şêx Seîd tesîrek (Bandorîek) giran li ser wî hişt. Ji 1925'an şûnde, Şêxmûs ji bo Kurd û Kurdistanê dikeve nava xebatê Ji ber derdê Kurd û Kurdistanê, dilê Şêxmûs disote û cîhigera wî dirize.

Şêxmûs êdî Şêxmûs nîne, ew bûye cîgerxwîn.

CÎGERXWÎN navek mezin e. Gava ku mirov têkoşer û şoreşgerên Kurd bîne bîra xwe, bêgûman CÎGERXWÎN ewê di nav wan da bê jimartin. Ji ber ku, mamosteyê hêja ne tenê di perçekî Kurdistanê de, ew li her çar alî Kurdistanê û di dewletên pêşverû û dimoqat de jî xwedî nav û denge. Bêşik navê şair û niviskarê mezin, mamosteyê hêja ewê sibê bi tîpên zêrîn derbazê dîroka wêjeya (Edebyata) kurdî bibe. Û CÎGERXWÎN ne tenê şairek mezin ne, herweha jî nivîskar û zanyarek giranbiha ye. Ku wî heta niha hejmarek gelek bilind pirtûk (18 Heb hatîye çapkirin), gelek nivîsên hêja pêşkêşê wêje, çand û zmanê Kurdî kirîye.

Seydayê CÎGERXWÎN, neynika civata Kurdistanê yê sedsala bîsta ye. Wî di jîyana xwe da herdu şerê dinê; yê yekem û yê duwem, serhildanên ku li Kurdistanê çêbûne; Koçgirî, Şêx seîd, Agirî, Dêrsim,... û her wekî wan, bi çavê xwe dîtine. U damezirîna (Avabûna) komara Kurdên Mehabadê (22..1946) li ser CÎGERXWÎN tesîrek zor (Zehf) giran hiştîye, Ku li ser serekkomarê Komara Kurdên Mehabadê, Qadî Mihemed, bi navê "Di Bîranîna Qadî Mihehed" helbestek nivîsîye.

Xakî Kurdistan bi qurban pir ciwan û paqijî
Xwîn rijandîn pir kurên te wa li her alî rijî
Miletê Kurd ta ku saxe ew ji rê venagerî
Aferî, aferî
Qadî Mihemed aferî

CÎGERXWÎN Ji ber sedemên neyînî, di jîyana xwe de gelek çetinayî dîtîbû, ew li çar alîyê Kurdistanê, gund û bajarên wê gerya bû û welatê xwe baş nas kirîbû. Kurdên belengaz û xizan, Kurdistana bindest, Kurdisatan perçeperçe bi çavê xwe dîtibû. Derdê bindestî, derdê welat û derdê milet chigera wî bi xwîn kiribû û di dilê wî de evîna azadîyê peyda kiribû, evîna welat peyda kiribû. Wî rewşa Kurdistan"ê wiha dianî zman.

"Kurdistana hilmiştî
Ji zêr û gewher miştî
Em li ber der dergavan
Dijmîn têde rûniştî
....
Miştî ji petrol û zêr
Dijmîn dixun xêr û bêr
Rûniştî textâ Kohreş
li ser taca Erdeşêr"

CÎGERXWÎN, di helbestên xwe da, gilî û gazina ji gelê Kurd dike û ji bo hişyarbûn û pêşteçûyinê wisa dibêje:

"Xwendin nebî kes naçe pêş
Peyda dibin pir derd û êş
Her dem di bin destê neyar
Em dê bikin xukî û bêş"

Wî, ne tenê li ser Kurd û Kurdistanê, li ser têkoşina rizgarîya neteweyên bindest, li ser têkoşîna civakî û çînî jî nivisandîye. Bi helbestên xwe û bi ramana xwe bi wan ra pitşgirî çêkirîye. U peywira xwe ya internasyonalî bi cî anîye.

Ji xeyn helbestên welatperwerî, şoreşgerî û civakîyê, CÎGERXWÎN şairekî lîrîk e, şairê evîn û heskirinê ye. Wî li ser evîn û evîndarîyê gelek helbestên delal nivisandî ye.

Em bawer dikin, ku roj were helbestên şairê namir û giranbiha ewê bi gelek zmana bê wergerandin û ji alî keç û xortên delal bêne jiberkirin û xwendinê. Wê demê CÎGERXÎN ewê ji nû ve gorê rabe û were nava me.

Bi kurtî, em dikarin bêjin helbestên mamoste CÎGERXWÎN: Dengê Kurd û Kurdistanê ye, Dengê serxwebûn û azadî ye, dengê mirovperestî û diltweşî ye, dengê wekhevî û dimoqratî ye, dengê piştgirî û yeketî ye, dengê evîn û evîndarî ye.

CÎGERXWÎN hozanek nemir e. Gelê Kurd wê vî lawê xwe yê payebilind û giranbiha, di wêje, çand, zman û dîroka xwe de herdem bi bîr bîne.

Nivîskar û hozanê payebilind û giranbiha, Seydayê CÎGERXWÎN!.

Tu di heft salîya mirina xwe da, di nava me da yî.

AFÎRANDİNÊN CÎGERXWÎNYÊN KU HETA NİHA HATİNE ÇAPKİRİN

1- Dîwana yekem, Pirsîk û pêtî, Surîya - 1945
2- Cîm û Gulperî, Çîroka yekem, Surya - 1948
3- Dîwana duwem, Sewra Azadî, Surya - 1954
4- Reşoyê darî, Çîroka duwam, Surya - 1956
5- Gotinê Pêşîyan, Surya - 1957
6- Destûra Zmanê Kurdî, Iraq - 1961
7- Ferheng, Parçê yekem, Iraq
8- Ferheng, Parçê duwem, Iraq - 1962
9- Dîwana sêyem, Kîme Ez, Libnan - 1973
10- Mîdya û Salar, Libnan - 1973
11- Dîwana çara, Ronak, Swêd - 1980
12- Dîwana 5'a, Zend Avista, Swêd - 1983
13- Dîwana 6'a, Şefaq, Swêd - 1982
14- Dîwana 7'a, Hêvi, Swêd - 1983,
15- Tarîxa Kurdistan, 1, Swêd - 1985,
16- Dîwana 8'a, Aşitî, Swêd - 1986
17- Tarîxa Kurdistan, 2, Swêd , 1987
18- Folklora Kurdî, Stoqholm - 1988

DERSÊN ZMANÊ KURDÎ - III

- Rojbaş xorto!
- Rojbaş.
- Destûra te hey e ku ez lî tenista te li vê bankê rûnnim.
- Ew çi gotine xalo, fermo! Xalê Rizgo berêpêşîn çefî ji serê xwe derxist, pêça, da kêleka xwe û paşê egal lı ser danî. Bi tevgeek nermanî li tenista xorti runişt. Destmal ji berîka xwe deranî; serçavê xwe baş zıwakır, mîna berê peça û dîsa xist berîka xwe. Disa bi wê nermaniyê qutîya tû tinê ji berîka çakêt deranî, li ser dawa şalwarê xwe vektir û çixareke qurmanî peça qûtî dîrêj î xortî kir û got:
- Fermo tu jî bipêçe.
- Gelek spas, ez çıxarê nakışînim.
- Tu pir baş dikî xwarzê, pir...
- Xort got:
- Jixwe hewa ne paqije ku ez çıxarê jî bi kişînim yekcar dê kezaba min bi xitime.
- Raste. İcar tê bi dûyê çıxara min nerihet nebî?
- Wa, na, bi serbastî bikişîne xalê Rızgo heste ji ber şemla xwe îregin deranî çixara xwe vexist û heste û li çiyê berê de cikır.
- Xortî li bejn û bala mirovî; li tevger û axaftına wî nierî û got:
- Xal werr di xwiye ku tu ji ali Qerejdaxê yi
- Belê xwarzê te baş pê zanî
- Xêr e te û ber nexweşgehê?
- Qet lê ne pirse! Vê beyanî lawê min li mehînê siwar bû û berbibergîya pez di çû Mehin bi rêde ji tiştekî veciniqî û wî xist erdê. Min bi zor ew gihand nexweşgehê. Ez pir liber tacin dikevim.
- Gelek derbasbüyî be. Bawer bi kî ez pir li ber Tacîn ketim. Navê min jî Tacin e. Ez li nexweşgehêdiktorim. Li beşa ortopedî, ango li beşa ku Tacîn lê ye ez dixebitim. Ta ku ji destê min bê ez ji were bi bim alîkar.
- Xudê emrê te direj bi ke. Ez gelek kefxweş bûm bi nasîna xortekî mîna te.
- Mehina we pir vecino qîye qey?
- Na, mahîneka sernemî rewan e. Hîn jî tê negîştime ku ji çi tirsîya.
- Tu tenê yî?
- Na, lawê minî mezin jî li vira ye. Qaskadin çû dermanxanê.
- Xal te navê xwe Kerem nekir?
- Navê min Rizgo ye
- Ango Rizgar e.
- Tenê keyê gund di mana bayê de ji min re di bêjê Ruzgar.
- Keya pir henekvane qey!
- Na, na. Çavê wi li guhertina navê min e.

Her duya li hev nerin û keniyan Hesen ji dermanxanê tevlî tûrek derman hat, tev bi hevre rabûn berî berî dan qentînê. Birçî bûbûn..

Cümle: Kürtçede genel olarak özne ile başlar nesne ile devam edip fiil ile sona erer.
Örnek: Ez çıxarê dikişînim. : Ben sigara içiyorum.
Lawê min li mehînê swar bû : Oğlum ata bindi.
Navê min Rizgo ye : Adım Rızgo'dur.
Hareket ifade eden fiil ile kimi indirekt fiilerde, fiil nesneden önce gelir.
ÖRNEK : Hesen **çû** dermanxanê : Hasan eczaneye gitti.
Rızgo **hat** nexweşgahê : Rizgo hastaneye geldi.
Hesen qutî **da** Tacin : Hasan tabakayı Tacin'e verdi.

İSİMLERDE BELİRSİZ TANIM

Kürtçe'de isimler tekil için "ek" çoğul için "in" ekleriyle belirsiz olarak tanımlanırlar.

www.arsivekurdi.org

ÖRNEK Mehîn : kısrak — law : oğul — xort : delikanlı
Mehînek : bir kısrak — lewek : bir oğul — xortek : bir delikanlı
Mehînin reş : Siyah kısraklar — lewin baş : iyi oğullar

Belirsiz tanımlanan isimler nitelendiklerinde cins edatı alırlar. Bu durumda cins edatı erkek için "î", dişi için "a", her iki cinsin çoğulu için "inî" dir.

ÖRNEK
Hesp: at — Hespek : bir at — Hespekî sor : kırmızı bir at
Keç : Kız — Keçek : bir kız — Keçek bedew : güzel bir kız
Hespinî rewan: Bazı ravan atlar — Mehininî kûvi : Bazı yabani kısraklar
Gayekî Baş : İyi bir öküz — Çelekaka pirşîr : Çok sütlü bir inek
Çiyanî bilind : Bazı yüksek dağlar

SORU CÜMLESİ

Kürtçede soru cümlesi, ses düzeniyle veya soru kelimeleriyle oluşturulur.

ÖRNEK
Tu tenê yî : Sen yalnızsın — Tu tenê yî ? : Sen yalnız mısın ?
Destûra te he ye : iznin vardır — Destûra te he ye ? : İznin var mıdır ?
Tu jîrî : Çalışkansın — Tu jîrî ? : Çalışkan mısın ?

Soruyu güçlendirmek için cümlenin başına "ma" "gelo" gibi kelimeler getirilir:
Ma tu jîrî ? : Çalışkan mısın ?
Gelo Tacîn baş e ? : Acaba Tacin iyi midir?
Ma Hesen çû dermanxanê ? : Hasan eczaneye gitti mi?
Ayrıca kî, çî, çawa gibi soru kelime, zamir ve sıfatlarıyla da soru cümlesi oluşturulabilir.
ÖRNEK : Tu kî yî ? : Sen kimsin ? — Ew çi ne ? : Onlar nedirler?
Tacin çawa ye? : Tacin nasıldır? — Hesen li ku ye? : Hasan nerededir?
Geçen dersimizden hatırlayalım. Bûn fiilinin şimdiki zamanın olumlu hali şöyleydi:

Ez im	Em in
Tu yî	Hûn in
Ew e	Ew in

Olumsuz 1

Ne ez im : Ben değilim — Ne tu yi : Sen deyilsin — Ne ew e : O değil
Ne em in : Biz değliz — Ne hûn in : Siz değilsiniz — Ne ew in : Onlar değildirler

Olumsuz 2

Ez nînim : Ben değilim — Tu nînî : Sen değilsin — Ew nîne : O değil
Em nînin : Biz değiliz — Hûn nînîn : Siz değilsiniz — Ew nînîn : Onlar değldirler

OLUMSUZ CÜMLE

Kürtçe cümleyi olumsuz hale getirebilmek için fiilden önce "ne", "na" olmusuz eki getirilir.

ÖRNEK :	**OLUMLU**	**OLUMSUZ**
	Ez çixarê dikişînim	Ez çixarê nakişînim
	Lavê min li mehîne sıwar bû	lawê min li mehinê siwar nebû.
	Navê min Rizgo ye	Navê min ne Rizgo ye
	Hesen çû dermanxanê	Hesen ne çû dermanxanê
	Tacîn birîndar e	Tacin yaralıdır.
	Tacîn ne birîndar e	Tacin yaralı değlidir.

KELİME OLUMSUZLAMA

Kürtçe'de tekil halde bütün kalimelerin olumsuz halini elde etmek için kelimeden önce "ne" eki kullanılır.

ÖRNEK
Tacin : Ne Tacin — Jîr : Ne jîr — Dit: Nedît
Baş : ne baş — Sor : ne sor — Mehîn : ne mehîn

ROJÊN HEFTEYÊ : HAFTANIN GÜNLERİ

Yekşem : Pazar — Duşem : Pazartesi — Sêşem : Salı — Çarşem : Çarşamba
Pênçşem : Perşembe — în : Cuma — Şemî : Cumartesi

www.kurdiarsivi.org

DEMÊN SALÊ : YILIN MEVSİMLERİ

Buhar : Bahar Havîn : Yaz Payîz : Sonbahar Zivistan : Kış

HÎVÊN SALÊ : YILIN AYLARI

Çilê navîn : Ocak Çilê paşîn : Şubat Adar : Mart Nîsan : Nisan
Gulan : Mayıs Hezîran : Haziran Tîrmeh : Temmuz Tebax : Ağustos
îlon : Eylül Çirîya berê : Ekim Çirîya navîn : Kasım Çilê pêşîn : Aralık

FERHENGOK :

Rojbaş : Günaydın
Tenişt : yan, etek
Xal : Dayı
Çefî : Erkek baş örtüsü
Kêlek : Yan, yan taraf
Berîk : Cep
Dîsa : Yine
Qutî : tütün tabakası
Deranîn : Çıkarmak
Dest : El
Dirêj kirin : uzatmak
Spas : Teşekkür, Şürkan
Hewa : Hava
Kezeb : Ciğer
Na : Hayır
Bi serbestî : Serbestçe
Şeml : Bel kuşağı
Bejn û baj : Hal ve görünüm, boy pos, endam
Axaftin : Konuşmak
Xwîya kirin : Görmek
Zanîn : Bilmek
Qet : Hiç
Siwarbûn : Binmek
Çûn : Gitmek
Erd : Yer
Derbasbûyî be : Geçmiş olsun
Ango : Yani
Xuda : Tanrı, Allah
Nasîn : Tanıma
Têgihîştin : Anlamak, kavramak
Vira : Bura, burası
Keremkirin : Lütfetmek
Henek : Şaka
Kenîn : Gülmek
Tev : Hep
Berî dan : Yönelmek
Qentîn : Kantin

Xort : Delikanlı
Rûniştin : Oturmak
Fermo : Buyur

Paşê : Sonra
Serçav : Yüz, surat
Wê : (dişi için) o
Tûtin : Tütün
Derxistin : Çıkarmak
Mîna : .... gibi
Vekirin : Açma
Xwarzê : Kızkardeş çocuğu
Paqij : Temiz
îcar : Bu kez, bu defa
Dû : Duman
Kişandin : Çekmek
Vêxistın : Yakmak
Rengîn : Renkli

Nihêrtin : Bakmak
Alî : Yön, Yöne
Xêr : Hayır
Pirs : Soru
Ber : Ön
Tışt : Şey
Li berketin : Üzülmek
Bawer kirin : İnanmak
Xebitîn : Çalışmak
Emr : Ömür
Vecinoqî : Ürkek
Tirs : Korku
Qaskadin : Biraz önce
Ba : Rüzgar
Guhertin : Değiştirmek
Tûr : Poşet, torba
Tevbihevre : Hep beraber
Birçî bûn : Acıkmak

Destûr : İzin, müsaade
Gotin : Söylemek, demeç
Berêpeşîn : İlk önce, öncelikle
Pêçandîn : Sarmak
Egal : Agel
Zıwa : Kumru
Nermanî : Yumuşakça, yavaşça
Çakêt : Ceket
Çixare : Sigara
Destmal : Mendil
Jixwe : Zaten
Yekcar : Tümden, hepten
Rast : Doğru
Nerihet : Rahatsız
Heste : Çakmak
Bi cîkirin : yerleştirmek
Tavger : Hal, hareket
werr : Öyle

Belê : Evet
Nexweşgeh : Hastane
Beyanî : Saban
Bergî : Karşılama
Veciniqîn : İrkilmek, ürkmek
Ketin : Düşmek
Beş : Bölüm, kısım
Alîkar : Yardımcı
Kêfxweş : Sevinmek, hoşnut olmak
Sermarm : Uysal
Mezin : Büyük
Dermanxane : Eczane
Keya : Muhtar
Herdû : Her ikisi
Derman : İlaç
Rabûn : Kalkmak
Tevlîtûr : Torbasıyla beraber

www.arsivakurd.org

KENOKÊN (MESELOKÊN) KURDÎ

Kenokên (Meselokên) Kurdî, Perçekî ji wêjeya devkî ya gelê Kurdin. Di Civatê de an jî axaftina du mirovan de, yekî ji bo ku bawerîya yê dinan bi gotinê xwe bîne, ji bo ku civatê bikenîne, weki vekokek, ji van kenokan dibêje. Gelek celebên kenokan hene, lê belê, ezê wan ji hev nekim bi tevllhevî pêşkêşê we xwendevanên hêja bikim.

KETİK (PİSÎK) Û MİŞK

Ketikek û mişkek hebûne. Rojek, mişk di kuna xwe da ye, ketik li berkuna mişk derbaz dibe û wî dibîne. Ketik çawa mişk dî li ber kuna wî sekinî û Ketikê got mişkê:

- Ji vê kunê were vê kunê, ezê heft elb genim bidim te.

Mişkê got:

- Ev mesefa nêzîk û ew bertîla giran?

MÊRÛ Û PÊŞÛ (KELMEŞ)

Ziviztanê zad qedya û pêşû ma xirî (birçî). Hizrê xwe kir raman bû got: Ezê çi bikim çi nekim? Ezê elbikeke genim ji kudê peyda bikim? Mêrû hate bîra wî û qesta (nêta) mala mêrûyê kir. û çû mêrûyê.

Got:

- Birayê mêrû, mi qesta te kirîye ez hatime mala te, tu elbekî genim bidî min. Zarokên min birçî ne, ezê bibim zarokên xwe ra.

Mêrû got:

- Wele tu zehf baş dibê jî, lê naqede. Û gotina xwe dirêj kir:

Demê ga û gêra
Mi pişta xwe girêdida bi du kêra
Dibî biv–biva te, li ber gaê carmêra.

MÊRÛ Û GUSAN (SÎRŞÎRO)

Zivistanê zad qedya gusan û zarokê wî mane birçî. Gusan raman bû û got: Ezê çi bikim, çawa bekim? Ji zarokên xwe ra elbikek genim bibînim.

Mêrû hate bîra wî û bi rê ket çû mala mêrû. Got:

- Birayê mêrû, ez hatime mala te tu elbekî genim bidî min. Zarokên min birçi ne, ezê bibim zarokên xwe ra. Mêrû got:

- Tu ser çava hatî, lê belê naqede. Û gotina xwe dirêj kir:

Demê ga û cot
Mi kezîyê zer disot
Te li serê hewala (zozana)
Lawik û lavjokê xwe digot.

ROVÎ Û GUR

Ji roja rojekî, rovî û gur bi hevra dibin heval. Li ser hevaltîya wan gelek roj derbas dibin û rojek rovî ji gur ra dibêje:

- Birayê gur were emê herin sûkê, ku bêtir em karibin zikê xwe têr bikin.

Gur dibêje:

- Başe birayê rovî, lê belê, xelk ewê li me xîne me bikuje.

Rovî dibêje:

- Na birayê gur, waye cûzdana min heye, kes nikane li me xîne.

Gur dibêje:

- Wisa be başe, emê li sûkê karibin baştir zikê xwe têr bikin.

Û herdu heval bi hevre dikevin rê û têne sûkê. Xelk çawa wan (rovî û gur) di nav bajar de dibîne, her kes bi dar û keviran êrîşê ser wan dikin. Ji ber ku rovî sivike, zu dibeje li ser cîyek bilind û disekine, ku kes nikane bigîşe wî. Gur dimîne li destê xelkê. Hêr kes ji alîkî, bi kevir û dara li gur dixînin. Gur deyax nake û bangê birayê rovî dike û dibêje:

- Birayê rovî, birayê rovî! Cûzdana xwe derxîne nîşanê wan bide.

Rovî bersiv dide û dibêje:

-Birako cûzdan waye, yê ku karibê bixweyne tûne ye (nine).

www.arsivakurdi.org

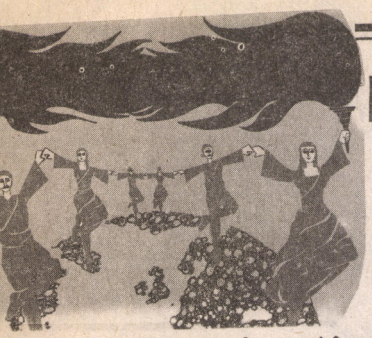

FOLKLORA KURDİ - III

BERHEVKAR: SEİD VERROJ

STRANA MEŞKÊ

Ev stranên werkîno, dema ku jinên Kurd bi meşkê dewê xwe dikeynin vê demê tê gotin. Û ev stranên han, di nav folklora Kurdî de gelekin. Lewra, Gelê Kurd, demek dûr û dirêj jîyana koçerîyê domandî ye û di vê jîyana xwe ya koçerî û ne bi cîhê de, aborîya mala xwe bi xwedî kirana pezê (pesê] domandîye.

Di vê jîyana han de, pewira mêrên Kurd; çêrandina pez bûye û peywira jinên Kurd jî, li hember ê mêra; xwedîkirina male û amedekirina qatixê pez bûye.

I

MEŞKÊ

Dikim nakim meşk nabe
Heta berîvan rabe
Şivanê mi bê dew nabe.
Maşkam, meşka gamêşî
Ne dişike, ne qelişî
Baranê rêşe, rêşe
Mendokê min li êşe.
Kera kûrmî nîşan e
Navê hirmî Eyşan e
Meşka mi, meşka mîra
Ji hilde serê bîra
Rûnêm para feqîra.

Bi vê stranê govend jî çê dibe û stran sivik tê gotin. Mirov kare bi vê stranê şêrwankî jî bileyze.

HEVALÎ

Folklora kurdî zaf bîyaye ya. Wexto ki, kê bala xo bidê folklora Kurdî, kê veynenê ki heme babetan ra deyrê jan zaf zafî. Enî deyrî jê, kişta yew; şêlikê mileta Kurdî, bîyayey edebîyat û Kûltirê jên, kişta bindi zêjbîyayeya zimandê (zondê) jên danê nîşan.

Wexto ki veyveki benê ya zê hene kenê, xwendî veyveki sero tay deyran vanê, enî deyrana vajyeno HEVALİ.

HEVALÎ

I

Exlê lê lê lê delalê
Exlê lê lê lê delalê
Gewrê, bozê, çav xezalê
Delal megrî, zoma xorto
Anê megrî zoma xorto
Na delala ma bermena
Hesranê xo gur gurnena
Çeng û wirdês peymawena
Bara zomay erşawena.

II

Exlê lê lê lê delalê
Exlê lê lê hevalê
Heyata cemîlî çi heraya
Asîma zerenca wenda ya
Şarî waşta ma nê daya
Şima çirê Mehmudîrê daya
May Mehmudî yew belaya
Gûzoy vona mirê datkeyna ya.

Ma witadi veynenê ki; "Exlê lê lê lê delalê / Exlê lê lê lê hevale" enî wirdî rêzey, hema hema vernîda pêrin hevalandi yenê vatiş. U ancîna aseno ki, Cemîl pîyê veyveko û nomey veyveki zê Asîma ya. Vatox, veyveki heway zerencda wenda nawneno û zaf pesnê ja dono. Ancîna ena hevaldi aseno ki, G^üzoy nay veveka û Mahmud zê zoma yo.

www.arsivakurdi.org

DİLOKÎ

Goma ki kê deyrandê zazakî ra bewnî û binaşa jên bîyarê çimandê xo ver, kê şênê jên (cîn] di caykê yo zê di şaxî kê: şaxo verên; ay deyrê ki lajeka vistî keynan ser, ki ma aynana vanê KEÇİKİ û şaxo didin zê; ay deyrê ki keyneka vistî lajekan ser, ki ma aynana zê vonê LAWİKİ.

LAWİKÎ ZAZAKÎ

I

XALO

WER xalo, xalo, xalê mi
İşmo şawa êna ya
Xalî çilay pona ya
Xalî erîş vera daya
Hêwa omeyo rişaya
Keyno dima arê daya.
Di hebî keyney Fariz axay
Yew mirê, yew xaldê mirê
Wirdî heze werdegî.
Veyvey emizadê ma yo
Emizay îznê ma da yo
Hêwşo pîlo hera yo
keyno tede ref da yo
Emiza serdi pera yo
Morê xo keynono da yo.

Pey ina deyri, govendi gêryena. ena deyri, ne zaf giron ne zaf sivik, normal vajyena.

PELÊSOR YAYINLARI

NEWROZLADIK ŞAFAKLARI
Edip POLAT

Çıktı.....

Şex Said'den Zekiye Alkan'a.
Diyarbakır Direnişçileri

Filistin Devleti Temsilcisi
Büyükelçi Fuad YASİN'in önsözüyle

FİLİSTİN İŞÇİ HAREKETİ
Filistin Araştırma Merkezi
Yakında Çıkıyor...

Divanyolu Cad.
Hoca Rüstem
Sok.Zafer Han No 7
Daire 12/1
Cağaloğlu / İST
Tel - Fax 511 37 31

CÎGERXWÎN
"KİNE EM?"
Çıktı.....

Seyda Cigerxwîn'un hayatı ve 8 divanından seçme şiirler.
(Kürtçe - Türkçe)
Derleyen: **A. Bali**

"KÜRT HALKINA KARŞI NASIL SAVAŞTIK!"

(Bir Askerin Anıları)
Yavuz ERKAL
Yakında Çıkıyor...

www.arsivakurdi.org

ELİYÊ HEMÊ

M. CERRAHOĞLU

Eliyê Hemê bileği bükülür adam değildi. Ne reye vursa ses çıkarırdı. Sopasına ve tüfeğine bir afatı. Hele nişanına, daha bir afattı!

Nedensiz vuruldu Eliyê Hemê! Hiç yoluna... Dersim'in «vur» zamanıydı. Baki Vandemir Paşa'nın karargahı Mamekin ortasına kurulmuştu. Asker ve jandarmadan geçilmiyor, göz gözü görmüyordu. Karanlık gündü. Kimse kimseyi, baba oğulu tanımıyordu: Bilmezlikten, puştluktan...

Her gün birçok kişi kurşuna diziliyordu. Biri için, bir ezbet için bir kez ihbar yapıldımı, kimse de "ihbar neyin nesidir, aslı varmı yokmu?" diye sormuyordu.

Onların, karargahtakilerin amacıda öldürmekti, kırımdı: Neden sorsunlardı...

Dersim aşiretleri birbirine düşmüşlerdi, aşiretler birbirlerine arka çıksalardı Denemanlar ve Haydaranlar yenilirmiydi? ah oğul oğul!...

Sonbahardı: Armut ve ceviz zamanı... Teşnik yolu yapımında çalışıyorduk. O zamanlar daha çocuktum, hepimiz birbirimizin adamıydık. Baba oğul, amca-yegen, dayı-yegen... ben su taşıyordum bizimkilere Eliyê Hemê üstümüzde yol çavuşu idi.

Öğlendi: kimileri kuşak ve çıkınlarını açmış azıklarını yiyor; kimileri meşe ağaçlarının altına dağılmış yorgunluk çıkarıyorlardı. Çoğunun yiyeceği kuşaklarına sarılmıştı.

Aşağıda bir araba göründü. Tozu dumana katmıştı. Yol kapalıydı. Aşağıdan servis yolu verilmişti. Araba oradan geçmedide, gelip yarım yola girdi. Sarışın biri kullanıyordu. Sanki çürük, hastalıklı bir adamdı «yoldan gerisingeri çık» dedik çıkmadı. Bize aldırmadı itin oğlu. Büyüklerin sözüdür: "Rengi bozuktan hayır gelmez".

Eliyê Hemê bir meşenin altında çömelmiş oturuyordu sigara sarıyordu. Gözaltından bir-iki baktı, dudaklarını kemirdi. Ne yaptıysak şoför bizi dinlemedi, hepimize meydan okuyordu köpek. Oysa bizde öyleleri varki şoför onlara ne kahvaltılık olurdu, ne akşamlık!..

Rahmetli, baktıki yalvarma ve yakarmalarımız boşa gidiyor. Birden yerinden fırladı. İki adımda aşağı indi, arabanın kapısını açıp şoförü dışarı çekti. Sanki küçük bir çocuğu tutup indiriyordu, azarladı onu!.

"Çocuk söylemedi? o yola girilmez?!»

«Girmişim ne olur, ayiler!» diye karşılık verdi hasta yüzlü şoför. Belaydı itin oğlu, gelip kapımıza dayanmıştı ne halt etseydik, zaman zaman değildi!..

Eliyê Hemê hiç lafın altında kalırmıydı? Burda, amcam Mevali'nin harmanında kırk kadar aşiret yiğidi toplanmıştı. Eliyê Hemê'den başka bir kişi - aşağı Hırandan-bir dizi fişekliği tüfeğin dipçiğine taktı. Arpacağı ucundan tutup kaldırdı.

Rahmetli o kadar öfkelenmişti ki! O kadar olur, eli-ayağı titriyordu. Kendisini sakinleştirmeye çalıştık.

«Kendini bilmez biri, üstüne düşme, cehennem olsun gitsin» dedik. Ama şoför köpeği durmuyordu.

«Size gösteririm pis Kürtler..» dedi ve küfretti. O zaman Eliyê Hemê sol kulağının altına bir şamar attı. Sandım ki benimkine değdi. Öylesine ses çıkardıki şoför kendini yerde buldu. Eliyê Hemê onu tutup kaldırdı, bir şamar da sağ kulağının altına attı. Şoför sol tarafına yıkıldı. Hemê yerdekine bir süre öylece baktı, sonra tutup yerden kaldırdı ve:

«Hayde get yole!... Bir dahada sapansız söz etme!» dedi. Şoför arabaya atıldı, hızla sürüp gitti. Donuna etmişti belkide...

Akşamdı, gün batıyordu oda nesi? İki jandarma şoförle birlikte göründüler. Jandarmalar süngü takmışlardı aralarında konuşarak yaklaşıyorlardı. On metre kadar ötemizde durdular. Jandarmanın biri sordu.

«Hangi gavat sizin çavış?»

Hepimiz donup kaldık. Altı üstü iki jandarmaydılar, silahlı olsalar ne çıkardı. Onlar tüfeklerini omuzlarından indirinceye kadar biz onları bağlardık.

Bizimkiler birbirlerine baktılar. Bu sözün ardı nereye varıyordu, belliydi...

Eliyê Hemê uzağımızda oturmuştu. Önce söylenenleri duymamıştı sandım. Birden ortaya çıktı. Eğer saklansaydı yakalanmazdı. Sanırım çocuklarını ve yakınlarını düşündüğü için gizlenmedi. Hepisini alıp götürürlerdi. Jandarmalara yaklaşıp sordu:

«Asker ağa, kimi sordu?»

Jandarma:

«Sizin gavat çavişi sordığ, bu adamı dövmiş..»

«Gavat senin babasidir, doğri koniş! şoför deyağı haketti»

Şoför atıldı

«Buydı beni döven!». Zaptiye öfkeyle bağırdı.

«Ürü ulan eşkiya Kürt!...»

Eliyê êmê jandarmanın üstüne atıldı. Ama arkadaşları araya girdiler. Tuttular, yatıştırdılar.

«O kadar öfkelenme, Eli, hepimiz de senin bir suçunun olmadığını biliyoruz. Hoş, bu seni götürenler de eşek sütü emmemişler ya! Sorarlar elbet, haklı olduğun anlarlar!.. Kimbilir, şoför ne yalanlar söylemiştir. Mademki istiyorlar gidiver.."

Onu on adam zaptedemiyordu. Yine eski aslandı. Öfkesi biraz yatıştı .

«Benimle kimse gelmesin, yalnız giderim»

Ellerini bağlayıp götürdüler, ölü yazı çöktü üzerimize, kimsenin ağzını bıçak açmıyordu.

Bazıları:

«Onu jandarmaların elinde kurtaralım» dediler.
Diğer bazıları razı olmadı.
«Hıran'ın kökünü kazırlar. Biz silahsısız. Dersim'e aşker dolmuş..»
Yiğitlerin, çocuk ve kadınlardan yana boynu büküktü. Az sonra aklımız başımıza geldi ,bana döndüler.
«Hısê Qewê, sen çocuksun jandarmalar senden kuşkulanmazlar, gidip bize bir haber getiresin» dediler.
Gidip demir oluk deresindeki kavak ağaçları arasına girdim. Adım adım tepeye yanaştım, vay babam!... O ne kadar çadırdı... iğne deliği kadar yer boş kalmamıştı.
Yerde sürünerek gizlice Kışla'ya yaklaştım, gözüm büyük bir çadıra ilişti. Sanki yüz kişi var içinde, «işte şuradadır!» Dosdoğru o çadıra yöneldim, yaklaştım, göksüm ayran yayığı olmuştu sanki..
Çadırın kapısında gözüm ilişti ona
«Nasılsın enişte?» dedim fısıltıyla. Sesime irkildi.
«Hüseyin sen misin?» dedi
«Evet enişte, nasılsın?»
«İyiyim»
Elleri yine bağlıydı. «İyiyim» diyordu ama umutsuz bir görünüşü vardı. Sandımki Kartal taşı üstüme yıkıldı.
«Bu zalimler beni bırakmayacaklar, Hüseyin,» dedi.
«Gönlünü geniş tut enişte» dedim «sen ne yapmışsın ki?»
«Yok valla» dedi, «sen bilmezsin!..»
Birden nöbetçinin haykırışını duydum; «Kem var orada?»
Enişte «kaç kurtul» Fırladım. Ardımdan tüfekler patladı, bilmeyenler savaş var sanırdı. Bastıran gece ve meşelikler kurtardı beni İki ırmağın birleştiği yerde, o karşı yamaçta meşeler arasında çömelip bekledim.
Sabaha doğru kırk-elli kadar jandarma çıktılar. Ağzı kanlı kurtlar gibiydiler. Aslanlar aslanıda öndeydi, elleri bağlı... Köprüden geçtiler, çay kıyısına indiler. Hep birden nişan aldılar ve tüfeklerini boşalttılar.
Ürktüm, gözlerim dolu dolu, yaşlar aşağıya döküldü. Seslerde geldi kulağıma, ama kendimde değildim. Anlayamadım.
Yolda çalışan adamlarımızda duymuşlardı tüfek seslerini ama bilmemişlerdiki vurulan Eliyê Hemê! Nereden bilsinler... Her an birileri kurşuna diziliyordu zaten. Çay kıyısında tüfek sesleri kesilmiyordu.
Bacaklarımdaki keçeleşme geçti. Biraz kendime geldim. Yönümü yukarı döndüm, meşelerin içinden yola koyuldum başım dönüyor, düşecek gibi oluyordum, eyvah e yy!...
Daha tepeye varmamıştım ki yine tüfekler boşaldı üst üste...

ALNINA SARILMAK

Elinden kaçıyorum yaşamın yine
Başıma dönüyor işkenceciler
Sır vermek mi anacığım?
Yatırılıp yüzükoyun elektrikli bir ranzaya
Aklımdan geçmez
Bir elim yaşamın yasasına yapışmış
Koparırcasına
Öbür elim özgürlüğü arar
Karanlık bir gece sanki
Karanlık bir gecede arıyoruz özgürlüğü
Siyah perçeminde aynaların
Akılermez ferahlığında yürüyoruz
Açıldıkmıydı hele bir kez
Yelkenlerimizle Akdenize doğru
Ay altında süzülürcesine
Açlıktan iskelet kalmış çocukların
Alın terini silmeye
Yaşamak ak bir üzüm gibi kırmızılaşabilir
Biliyorum
Zülüm varsa karşıtıda vardır
Özlemek varsa, gelecek yeni asrı
Gelecek demektir
Ama bizimkiler ince bilekleri altında
Yılmadan kavgasını verdiler gelecek günlerin
İnce uzun çeneleriyle
Tattılar işkencenin altmış dört çeşidini
Duvarı sevmekmi, karanlık bir gecede
Mahpushane duvarı çirkindir
Ama yinede atmıyorsun karanlığı gözlerinden
Ellerin işkenceden tutamaz halde iken
Ekmeğimizin alın terini vereceksiniz
Kırıldığında bileklerimiz işkencede
Oysa çatılı gözleriyle insanlar
Harikulade cıvıl cıvıl yaşıyorlar
Ama mahpushanenin demirleri buza kesmiş
Peşpeşe çekercesine duvarlarına
Alıp götürüldük herhagimiz
Herhangi bir gecelerde
Dışarıdaki insanları kucakladık
Yaşadığımız da
Ama unutturamadılar direncin adını
Kırık bir tahta benzeyen göksümüzle
Yaşamı kucakladık delicesine severek
Özgürlüğün geleceğini.
BİJİ AZADİ BİJİ SERHİLDA

Mehmet DEMİR
21Ağustos 1991

PİS SALDIRILARA HAYIR!

Biz Ruvian sakinleri sürekli olarak Özel Timin terörüyle karşı karşıyayız. Pazarcık köylerinde baskıya, işkenceye, hakaretlere uğrayan yoksul Kürt köylerinden birisi de yaşadığımız Ruvian köyüdür. Aralıksız süren bu baskılar seçim havası ile birazcıkta olsa duraksıyorken, gördük ki Özel Tim terörü seçim de dinlemiyor.

Tilkiler köyü Ruvian mezrasındaki göç ettirilmeyen beş on hanelik sakin, köyün uzağındaki fıstık bahçelerine fıstık sıyırmak için bir kaç günlüğüne gidince köylülere hayat zehir oldu.

Her zaman olduğu gibi halkımıza reva görülen yine faşist baskı ve acı çekme oldu. Bu acı çekmeler ve faşist baskıların tek bir nedeni var: O da Kürt oluşumuz. Devamlı Özel Timin saldırılarına uğramaktayız. Dağda, Köyde ve nerede rastlarlarsa gençlerimize özellikle saldırmadan, hakaret etmeden vazgeçmiyor bu caniler. Götürüp biryerlerde gizlice dövüyorlar.

En son örneğini fıstık sıyırırken yaşadık. Şıho adlı genci ailesinin yanından alıp götürüyorlar. Sabah alınan Şıho, bir sonraki gün akşam karanlığında her tarafı kırıklar ve kanlar içinde ailesinin yanına dönebiliyor.

Halkımız üzerinde yapılan bu, pis saldırılara hayır diyoruz. Yeter artık! Analarımız, babalarımız, gençlerimiz devamlı işkence çekemez. Biz Kürt olarak onurumuzu çiğnetme-yeceğiz, koruyacağız. Ta ki istediğimiz yaşamı, özgür ve güzel dünyayı kurana kadar mücadelemizi sürdüreceğiz.

Newroz'u selamlıyorum.

Ruvian'dan F.K

BİRLİKTE YAŞAM BİRLİKTE OY

İsviçre'nin Bern Kantonunda çeşitli İsviçre partileri ve kuruluşlarınca, İsviçre'de yaşayan yabancıların oy ve seçime hakkı için "Zöme Löbe Zöme stimme" (birlikte yaşam birlikte oy) başlıklı bir imza kampanyası başlatıldı. kampanyayı başlatanlar arasında Sosyal Demokrat Parti (SP), İsviçre Emek Partisi (PDA) ve Yeşiller var. Kampanyayı başta İtalyanlar olmak üzere, aralarında Türkiye ve Kürdistan'lılarında bulunduğu bir çok yabancı ülke insanları destekliyor. çeşitli bildiri ve toplantılarla başlayan mampanya; 16 ağustos günü düzenlenen bir dayanışma gecesi ve 26 Eylül'de yapılan bir basın konferansı ile devam etti. 4 Ekim tarihinde ise imza kampanyası başlatılıyor. İmza toplama süresi 6 ay. Toplanması öngörülen imza sayısı ise, 15 bin. Bu 15 bin imza toplanabilirse, oy kullanma ve seçme hakkının yabancılara da verilip verilmemesi için referanduma gidilmesi mümkün olacak. Olumlu sonuç alınırsa İsviçre de en az 10 yıl yaşamış yabancılar oy kullanma ve seçime hakkına kavuşacaklardır.

S. Kalusarı
İSVİÇRE

TARİHİMİZE YER VERİN

Değerli NEWROZ ve emeĞi geçen tüm çalışanlarına en içten teşekkür ve saygılarımı sunarım. Çünkü, böylesi bir çalışma ulusal mücadelemizde temelden eksik bir yapı taşıydı. Ve bugün, bu taş yerine konmuştur. Son derece kutsal ve büyük önem arzeden yayın çalışmalarınızda ne tür antidemokratik engelleme ve zorluklarla karşılaştığınızı tahmin edebiliyorum. Fakat, hiç şüpheniz olmasın ki, sizlere elinden gelecek tüm yardımı yapmaya hazır büyük bir okuyucu kitlesi oluşmuş ve bu oluşum daha da büyüyecektir.

Şu ana kadar ki iki sayısında Newroz'u çok beğendim. Düşüncem o ki, Kürt Dil Dersi ve Kürt Folkoru bölümüne daha geniş yer ayırırsanız ve de tarihimize daha geniş yer verip detaylı incelerseniz, kimliğimiz ile aramızdaki mesafe büyük ölçüde kapanacaktır.

Çorbada benim de tuzum olsun niyetiyle bir şiirimi yolluyorum.

WE ROJ WERE!
Wê roj were li ser chanê,
Wê roj were li ser gelên
bindest,
Wê tavek bilindbibe!.
Ji bo azadîya gellan,
Wi bo şan û
şerafa Kurdîstanê
Wê hen xortê Kurdi
Wê her keçê Kurdı,
Kû wek şêrane li hember
dijmin.
Wê geşbikin cîhanê;
Wekî tavê, weki hîvê!..

Y. YORULMAZ
BATMAN

ZAFER VE YAŞAM BİZİM...

Ülkemizde siyasal alanda bitmiş; askeri alanda insiyatifini kaybetmiş, kitlesel alanda teşhir olmuş olan T.C, halkımız ve yurtsever insanlar üzerinde daha vahşi yöntemlere vurarak, çöküşünü engelemeye, halk hareketinin gelişmesini durdurmaya çalışmaktadır. Bu nedenle, tamamen sindirme ve çaydırmaya yönelik tekrar eylemlerini yapmaktadır. Bunun için kitlelerin çok iyi tanıdığı, devrimci yurtsever şahsiyetlere, ilerici parti ve derneklere düzenlediği komplo, polisiye baskı ve sabotajlarla kitlelerde yükselen cesaret ve mücadele ruhunu kırmayı amaçlamaktadır. T.C, otoritesi zayflamış, denetim ve insiyatifini kaybetmiş ve bunalmıştır. Bu son çırpınışlarıyla bunu değiştirmeyi amaçlamaktadır. Ancak bu vahşi ve anlamsız terör ve komplolarla, artık halkımızı ürkütme, sindirmesi bir yana, tersine, işlenen her cinayet yeni bir halk isyanın nedeni olmakta kitleler daha etkin direnişlere yürümektedir.

Zafer ve yaşam bizim; yenilgi ve ölüm onlarındır!

H. TEKİN
KIZILTEPE

www.kurdiyakundi.org

ŞİİR

STRANA MERIVÊ GIRTÎ

I
Tarî anîn ser welat
roj girtin
Dawîyê
Wek ne bes be
Girtin
Yek û yek anîn
Dan ber gûla Partizana

II

Gul çilmisi bû
Lê
Bawerî dikir ji serfirazî
Rûken bûn erd û beyar
Bawer dikirin
Tiştên zanin
gişt

III

Dawiyê
Ji kest zîncîrên zordariyê ji bo azadî
Av meşîya pelê gulê
Û
Tiştên tê zane
Kû
Jiyan
mirin
sewda
Kû
Girtîbûn
hêsîrbûn
azadî
Bûştran di zmanê jiyanê

M. Sait Alpaslan

DİRENME TÜRKÜSÜ

İŞKENCE ETTİLER ONA GÜNLERCE,
NE BİR SÖZ ÇIKTI AĞZINDAN,
NE BİR ÇIĞLIK NE BİR İNİLTİ.
BİRGÜN AĞIZ YANILDI,
ANTONİO DEDİ DURUP DURURKEN,
SÖYLEMİŞTİ KENDİ ADINI.
SONRA GENE SUSTU TAM BİR HAFTA.
YARA İÇİNDEYDİ TEKMİL VÜCUDU,
İRİN AKIYORDU YARALARINDAN BOYNUNA,
"SÖYLE, SENİNKİLER NERDE?"
DİRENME BİRLİĞİNİ GETİRDİ GÖZÜNÜN ÖNÜNE
KAPADI GÖZELERİNİ VE TİTREDİ.
KALLEŞLİK YOK BİZİM SÖZLÜKTE.
BİR POLİS, GÖMLEKSİZ BİR POLİS,
ÖFKEDEN KIPKIRMIZI.
ATEŞ EDİYORDU SAĞINA SOLUNA
ANOTİO BAKTI KIRPMADAN GÖZÜNÜ.
"BANA ATEŞ ET, KATİL, BANA!"
TUZ BASMIŞLARDI KORKUNÇ
YARALARINA
KESKİN ACI İŞLEMİŞTİ KEMİKLERİNE KADAR,
O GIK DEMEDEN SIKIYORDU DİŞLERİNİ.
NASIL DAYANABİLMİŞTİ BAĞIRMADAN?
TÜKENMİŞ, NEFRETLE DOLMUŞTU İÇİ,
BU HERİFLER NE ZALİMDİLER, NE VAHŞİ!
KIVRANDI ACILARLA DAHA BİR ZAMAN,
AMA KAÇIRMADI AĞZINDAN TEK BİR SÖZ,
VE YAVAŞ YAVAŞ KESİLDİ SOLUĞU.
BAKTILAR KORKUYLA, ŞAŞKIN ŞAŞKIN ONA
O SESSİZ SOLUKSUZ. ŞAŞKIN ŞAŞKIN ONA
O SESSİZ SOLUKSUZ, O ONURLU ADAMA.
YUTMUŞLARDI SANKİ DİLLERİNİ.
MIRILDANZORLA FAŞİST AJAN:
"İNSAN DEĞİL, TAŞ BU!"
"TAŞ DEĞİLİM, HAYIR,
BİR SAVAŞÇI, DİRENME GÜCÜNDEN!"
DEDİ ANTONİO YAVAŞÇA
VE CANINI SOLDU

VESSELİN ANDREEV.
(BULGARİSTAN)
1947

www.arsiv.com.tr

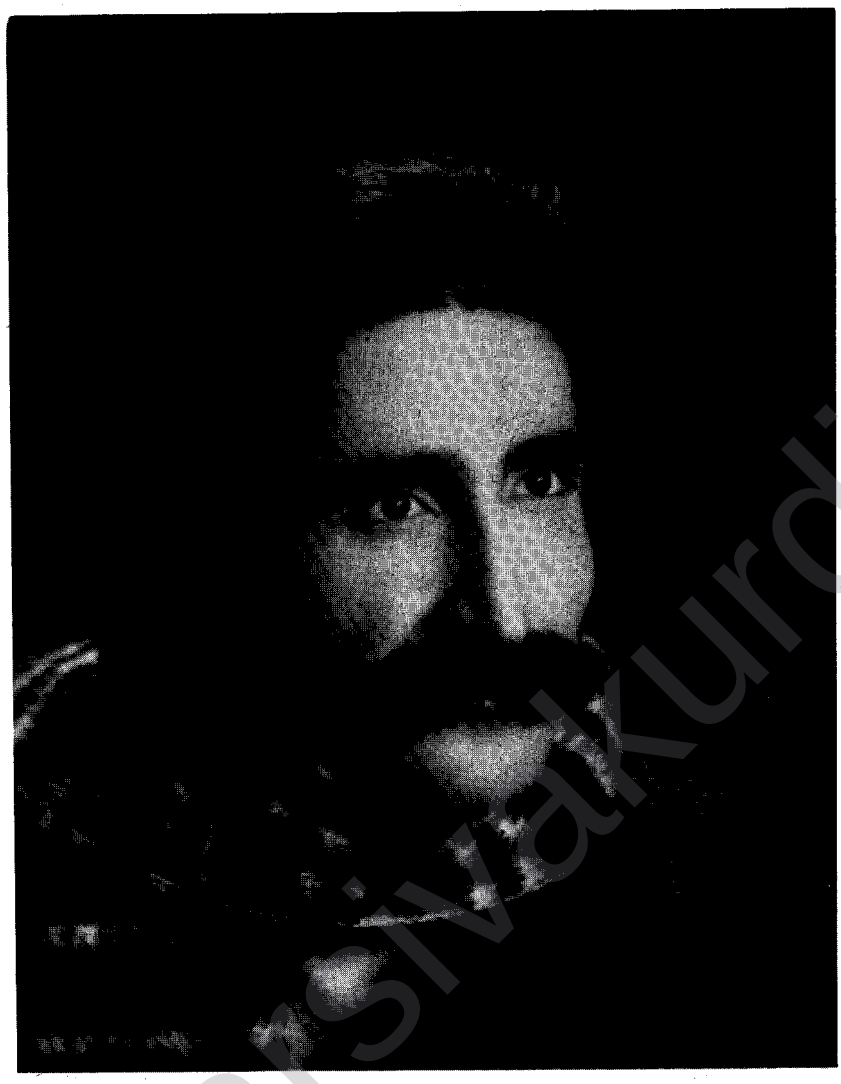

HÜSEYİN ELMAS

(1954 - KASIM 1989)

Bir yoksul köylü ailenin çocuğu olarak dünyaya gözlerini açtı.
Malatya-Doğanşehir doğumlu olan H. Elmas, 70'li yıllarda mücadele saflarındaydı.
Yoksul köylülerin içinde ve onların önünde oldu.
Malatya merkezde yükselen işçi hareketine öncülük yaptı. Ve kısa sürede işçi ve yoksul köylülüğün önderi, halk önderi oldu.
Bir çok kez gözaltına alındı, tutuklandı.
1980 yılı sonunda Malatya KKP İl Sekreteri olarak gözaltına alındı.
8 yılı zindanlarda geçirdi.
İşkence hanelerde ve cezaevi yaşamında mücadele bayrağını hep yükseklerde dalgalandırdı.
Cezaevinden çıkınca mücadeledeki yerini yeniden aldı.
Ağır işkenceler ve uzun cezaevi yılları iradesini altedememiş, zayıflatamamıştı.
O'nu, Kanser dize getirdi.

YILMAZ BİR KÜRT KOMÜNİSTİ İDİ...
ANISI MÜCADELEMİZDE YAŞAYACAK...

www.arsivakurdi.org

(...)
Ezim ê çêkır ev cejn û Newroz,
Dıvê bıstenım,
Wilo nemênım,
Bıgrım tol û doz
Fermandar bım ez,
Lı ser Kurdıstan!
(...)

(CIGERXWÎN)

20 ÇİRİYA BERÊ 1984

www.arsivakurdi.org